

Voorlopige agenda van de commissie Financiën en Veiligheid van 2 december 2015

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid

Datum: woensdag 2 december 2015
Aanvang: 13:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: B.N. Benjamins
Griffier: W.T. Meijer, 050-3677726, wolbert.meijer@ Groningen.nl

Opening

Bijlage - Uitnodigingsbrief met toelichting op de agenda (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling verslagen 7 oktober, 14 oktober en 4 november 2015

151007FV-verslag (pdf)

151014FV-verslag (pdf)

151104FV-verslagBGR (pdf)

A3. Vaststelling agenda

A4. Afspraken en planning

A4a. Besluitenlijsten 7 oktober, 14 oktober en 4 november 2015

+

Beantwoording vragen en toezeggingen vanuit raadscommissies d.d. 4 november 2015
ontwerpbegroting 2016
(collegebrief 10 november 2015)

+

Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015 over verbonden partijen en
voortgangsrapportage (collegebrief 20-11-2015)

Bijlage - FVbesluitenlijst 20151007 (pdf)

Bijlage - FVbesluitenlijst 20151014 (pdf)

Bijlage - FVbesluitenlijst 20151104BGR (pdf)

**Collegebrief - Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen vanuit
raadscommissies d d 4 november 2015 ontwerpbegroting 2016** (pdf)

**Collegebrief - Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015 over Verbon-
den partijen** (pdf)

A4b. Lange termijn agenda

commissie Financiën en Veiligheid - woensdag 2 december 2015

Bijlage - LTA F&V december 2015 (pdf)

A4c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

Bijlage - IM-lijst F&V december 2015 (pdf)

A5. Conformstukken

- a.** Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015
(raadsvoorstel 13 november 2015)

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015 (pdf)

- b.** Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen
(raadsvoorstel 16 november 2015)

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel) (pdf)

- c.** Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel 2016-2019 Veiligheidsregio Groningen
(collegebrief 11 november 2015)

Collegebrief - Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel 2016 - 2019 Veiligheidsregio Groningen (pdf)

- d.** Tussentijdse resultaatbestemming 2015
(raadsvoorstel 23 november 2015)

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015 (pdf)

A6. Ingekomen stukken

- a.** Verzonden brief n.a.v. commissie Verbonden Partijen
+ Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015 over verbonden partijen en voortgangsrapportage (collegebrief 20-11-2015)

Bijlage - F&V aan college inzake begrotingen Verbonden Partijen (pdf)

- b.** Lijst van ingekomen collegebrieven

Bijlage - Lijst ingekomen collegebrieven voor F&V december 2015 (pdf)

A7. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

- B1.** Verlenging tijdelijk cameratoezicht A-kwartier
(raadsvoorstel 30 oktober 2015)

Raadsvoorstel - Verlenging tijdelijk cameratoezicht A Kwartier (pdf)

- B2.** Concept-stukken nieuw prostitutiebeleid
(brief burgemeester 17 november 2015)

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)
(pdf)

B3. Managementletter 2015 Gemeente Groningen
(ingekomen brief EY 19 november 2015)

+

Reactie college op managementletter interimcontrole 2015 EY
(collegebrief 20 november 2015)

+

Besluitpunten audit committee bijeenkomst 25 november jl.
(ingekomen brief 30 november 2015)

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen (pdf)

Collegebrief - Reactie college op Managementletter interimcontrole 2015 EY
(pdf)

Ingekomen stukken - brief aan raad over besproken punten AC 25 november 2015 (pdf)

Bijlage - verslag audit committee 25 november 2015 (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreek-tijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

U kunt deze vergadering live volgen via www.gemeenteraad.groningen.nl

Bijlage - Uitnodigingsbrief met toelichting op de agenda

Onderwerp Uitnodiging commissievergadering 2 december a.s.

Leden Raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 77 26	Bijlage(n)	Ons kenmerk
Datum 20 nov 2015	Uw brief van	Uw kenmerk

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, de heer Benjamins, nodig ik u uit voor de commissievergadering Financiën en Veiligheid van **woensdag 2 december a.s. om 13.00 uur, Oude Raadzaal**.

Regionaal beleidsplan / risicoprofiel

Zoals per mail reeds aan u gemeld, heeft uw voorzitter besloten deze stukken vooralsnog op de conformlijst te plaatsen, en de wensen en bedenkingen procedure **zoveel mogelijk schriftelijk** te doen.

Het voorstel is om de zienswijze die het college u voorlegt (vier punten op pag. 2) als zienswijze van de raad over te brengen aan de Veiligheidsregio.

Als u daarmee instemt en verder geen aanvullende wensen en/of bedenkingen heeft hoeft u niet te reageren.

Mocht u nog op- of aanmerkingen hebben bij genoemde vier punten, dan wel aanvullende wensen en/of bedenkingen hebben, dan verzoek ik u die schriftelijk uiterlijk 27 november bij mij aan te leveren.

Op basis van de input zullen wij dan bezien of een breed gedragen conclusie kan worden getrokken, of dat toch verdere bespreking nodig is.

Ingekomen stukken

Tenminste twee brieven verdienen (waarschijnlijk) bespreking door uw commissie, te weten de brief over outsourcing ICT en de brief met het Jaarplan Veiligheid c.a.. Met betrekking tot outsourcing ICT is eerder de mogelijkheid van een benen-op-tafel gesprek geopperd. Uw voorzitter zal in een LTA-gesprek met de wethouder dat binnenkort plaatsvindt bespreken wat de beste vorm en het beste tijdstip voor bespreking is, en komt tijdens de commissie met een voorstel. De bespreking van het jaarplan veiligheid hebben we in overleg doorgeschoven naar januari t.g.v. de bespreking van het prostitutiebeleid.

Bijlage - Uitnodigingsbrief met toelichting op de agenda

Bladzijde 2 van 2
Onderwerp

Cameratoezicht

De prostitutie in het A-kwartier wordt per 1 januari 2016 beëindigd. Het jaar 2016 is een overgangsjaar, waarin nauwlettend gemonitord zal worden hoe het gebied zich ontwikkelt. Om die reden wordt voorgesteld de bevoegdheid van de burgemeester tot het toepassen van cameratoezicht op grond van de Verordening Cameratoezicht Gemeente Groningen met 6 maanden te verlengen. Mocht gedurende de verlenging van het cameratoezicht voor 6 maanden blijken dat langduriger cameratoezicht noodzakelijk wordt geacht, dan zal met de raad een bredere discussie worden gevoerd over de burgemeestersbevoegdheid.

Prostitutiebeleid

Tijdens de begrotingscommissie meldde de burgemeester dat het prostitutiebeleid in januari besproken zou kunnen worden. De commissie ontving echter nu al de concept-stukken, waarbij de burgemeester aangaf daarover met u van gedachten te willen wisselen. Uw voorzitter heeft besloten aan die wens gehoor te geven, en de bespreking van het jaarplan veiligheid daarvoor door te schuiven naar januari.

Managementletter

De accountant heeft weer de jaarlijkse interim-controle uitgevoerd en rapporteert daarover in de managementletter. Het college reageert daarop in de bijgevoegde collegebrief. Het audit committee moet er nog over spreken en zal indien nodig nog met een adviesbrief komen.

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Wolbert Meijer,
raadsadviseur

151007FV-verslag

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 7 oktober 2015
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.00 uur

Aanwezig: de heer B.N. Benjamins (voorzitter, D66), de dames L.R. van Gijlswijk (SP) *tot B2*, C.E. Bloemhoff (PvdA), E. Akkerman (VVD), S.A. Koebrugge (VVD) en A. Kuik (CDA), de heren J.H. Luhoff (D66), A.J. Wonink (D66), B. de Greef (SP), D.J. van der Meide (PvdA), M. van der Glas (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), R. Bolle (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), M.M. van den Anker (Student en Stad) en T. van Zoelen (Partij voor de Dieren)

Namens de griffie: de heer W.T. Meijer (commissiegriffier)

Namens het college: de heren P.E.J. den Oudsten (burgemeester) *tot B2*, J.M. van Keulen (VVD), R. van der Schaaf (PvdA) *mede namens T. Schroor, tot B1*

Afwezig m.k.: wethouder T. Schroor (D66)

Verder aanwezig: de heer P.J.L.M. Teesink (gemeentesecretaris) *bij B2*

Verslag: de heer J. Bosma

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 13.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.
- Herinnert aan de extra commissievergadering op 14 oktober 2015.

Wethouder Van der Schaaf:

- Meldt een overschrijding van de kaslimiet met 7,2 miljoen euro tussen 31 augustus en 8 september. Een aanvullende lening is niet nodig omdat op korte termijn een groot bedrag verwacht wordt.
- Levert als college de brief over outsourcing van ICT in oktober in plaats van eind september aan.

A.2. Vaststelling verslag d.d. 9 september 2015

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.3. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.4. Afspraken en planning

De voorzitter:

- Meldt dat het prostitutiebeleid drie weken later komt en in december behandeld wordt. Drugsbeleid volgt rond de jaarwisseling met op zijn vroegst bespreking in januari.

Burgemeester Den Oudsten:

- Gaat ervan uit dat de informatie over schadeafhandeling en de NAM er binnen twee weken is.
- Komt schriftelijk terug op het jaarverslag handhaving.

Er zijn geen verdere opmerkingen of vragen.

A.5. Ingekomen stukken

Er zijn geen vragen of agenderingen.

A.6. Rondvraag

Dhr. Luhoff (D66):

- Informeert of het college ruimte ziet en benut om de staatssecretaris op andere gedachten te brengen over de Wet BUIG.
- Is benieuwd naar de oorzaken van de verrassende toekenning.

Wethouder Van der Schaaf:

151007FV-verslag

- Gaf direct na de toekenning met andere gemeenten aan bij de staatssecretaris dat het onredelijk is en zal dat verder staven, maar waarschuwt dat dit zelden tot aanpassingen leidt.
- Geeft aan dat er uitstekende contacten zijn binnen VNG met andere gemeenten.
- Gaat na hoe het berekeningsmodel is toegepast en deelt deze informatie met de raad.
- Sprak eerder af de effecten niet mee te nemen in de begroting, maar in een aparte brief te vermelden en te verwerken in de rekening.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Pleit voor een aanvullend voorstel om het tekort van 17 miljoen euro in de begroting op te lossen.

Wethouder Van der Schaaf:

- Houdt vast aan de werkwijze, maar stuurt wel een brief over mogelijkheden die bij de begroting besproken kunnen worden. Dit krijgt definitief zijn beslag in de rekening.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Achtergronden project Yantai (memo burgemeester 14 september 2015) (op verzoek SP)

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Is benieuwd of Yantai een formeel verzoek heeft gedaan voor een vriendschapsrelatie.
- Vindt de welwillende houding van het college niet passen bij de terughoudendheid van de raad, die juist wil focussen op de bestaande twee stedenbanden en twaalf geformaliseerde relaties.
- Agendeert het onderwerp om niet voor het blok gezet te worden zoals bij Xi'an in 2011.
- Vraagt andere fracties te reageren op het zelf moeten agenderen van de memo zonder procesvoorstel.
- Ziet liever minder banden die beter zijn en meer nadruk op ontwikkelingssamenwerking dan handel.
- Is voor permanente gastvrijheid en contacten, maar ziet geen reden een band met Yantai aan te gaan vanwege de plannen van de universiteit. Talloze bedrijven hebben internationale samenwerking.
- Gelooft niet in budgetneutraliteit vanwege inzet van ambtenaren. Uitbreiding past niet bij de bezuinigingen op stedenbanden.

Dhr. Wonink (D66):

- Vindt internationalisering cruciaal voor Groningen en vindt de branche van de RUG in Yantai een unieke kans voor universiteit en stad. De stad zal ervan profiteren.
- Biedt graag een podium voor internationale initiatieven van instellingen.
- Gelooft wel in de budgetneutraliteit. Het budgetrecht van de raad wordt niet aangetast.
- Is benieuwd of Yantai inmiddels een formeel verzoek heeft gedaan.
- Ziet geen redenen om de band niet aan te gaan, zelfs als het wat zou kosten.
- Vindt het een logische stap voor de in 1614 door een Duitser gestichte universiteit waar het merendeel van de PhD's uit het buitenland komt.

Mw. Kuik (CDA):

- Wijst op het duidelijke signaal van de raad na Xi'an niet zomaar banden aan te gaan en het uitgangspunt bestaande banden te onderhouden in plaats van nieuwe aan te gaan.
- Kan moeilijk geloven dat in China onderwijs volgens Nederlandse normen mogelijk is, maar laat dat aan de universiteit.
- Begrijpt niet waarom de stad ook een relatie met Yantai aan moet gaan. In de brief staat dat China het opzeggen van een relatie niet zou waarderen. Staat de band in China al op papier?
- Vindt de meerwaarde van het aangaan van de relatie niet aangetoond in het stuk. Bovendien zijn een heleboel relaties van instellingen van meerwaarde.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Is voor herijking en vermindering van het aantal stedenbanden. Overleg met het Akkoord van Groningen volstaat niet, de raad moet zijn mening kunnen vormen over nieuwe banden en relaties.
- Pleit voor behoud van de relatie met Duitsland.
- Verwachte meer sensitiviteit van het college vanwege mensenrechten in China en de kwestie Xi'an.
- Wijst erop dat afwijzing in de Chinese cultuur een andere rol speelt. Er zijn al gesprekken gevoerd.
- Vindt het niet nodig een formele vriendschap aan te gaan vanwege het samenwerkingsverband van de universiteit.

151007FV-verslag

Dhr. Van der Meide (PvdA):

- Juicht een formele vriendschapsrelatie in principe toe. Het vergt geen middelen en is goed voor de ontwikkeling van de stad en de werkgelegenheid.
- Vindt dat in banden met China altijd de mensenrechten aan de orde moeten worden gesteld. Gaat er ook een voorbeeldfunctie uit van de Groningse samenleving?
- Heeft geen moeite met het proces waarbij het memo geagendeerd is, zolang de raad maar geïnformeerd wordt. Het is goed dat er nu debat over is.
- Begrijpt niet goed waarom er haast is en hoort graag een toelichting op het proces.
- Heeft nog geen argumenten gehoord om de relatie niet aan te gaan.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Vindt een memo beter dan niets, al kwam deze pas na bespreking in het presidium.
- Ziet liever een paar goede dan veel halve banden en relaties.
- Wijst op het interne debat bij de universiteit. De voorzitter van de faculteitsraad economie en bedrijfskunde mist een businesscase en uitgewerkte risicoanalyse.
- Is benieuwd of er een formeel verzoek is binnengekomen.
- Vindt financiën niet het belangrijke punt gezien de genoemde budgetneutraliteit.
- Vraagt of tijdens het bezoek van de Chinese delegatie in september mensenrechten zijn aangekaart.
- Neemt aan dat eventuele herijking van de stedenbanden niet alleen met partners binnen het Akkoord van Groningen besproken wordt, maar ook in de raad.
- Hecht veel waarde aan de stedenbanden met San Carlos en Moermansk en vindt het te kort door de bocht om stedenbanden alleen op economische belangen te richten.
- Vindt een relatie van een instelling of bedrijf geen reden formele relaties aan te gaan.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Heeft geen problemen met het proces. Het onderwerp wordt nu besproken.
- Wil elk geval op eigen merites beoordelen en helpt in dit geval graag de universiteit om de kans op succes van het initiatief te vergroten zonder financiële verplichtingen aan te gaan.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Vindt het onvergelijkbaar met Xi'an en heeft ook geen moeite met het proces.
- Vindt terughoudendheid niet hetzelfde als helemaal niets doen.
- Begrijpt dat China anders werkt en waarde hecht aan banden tussen overheden bij dergelijke samenwerkingsverbanden.
- Verwacht dat de branche-universiteit in China positief zal zijn voor de mensenrechten doordat studenten leren hoe het anders zou kunnen.
- Leerde uit navraag dat de Chinese delegatie te kennen is gegeven dat de raad hierover gaat.
- Vindt de uitleg van het college waarom de relatie aangegaan zou moeten worden duidelijk.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Verbaast zich over de suggestie dat de procedure vreemd zou zijn. Via het presidium en de memo is de raad geïnformeerd en nu volgt debat.
- Ziet dat relaties bestaan uit internationale samenwerking en bewustwording en meer economische, waarbij de nadruk zou moeten liggen op Duitsland en Scandinavië.
- Vindt niet dat er sprake is van een rommelige en vervelende situatie zoals bij Xi'an.
- Voelt niet voor uitbreiding van formele relaties met China. Contacten zijn altijd mogelijk.
- Wil zich niet mengen in het interne debat van de RUG, dat wel speelt.
- Vraagt hoe het college aandacht besteedt aan mensenrechten, democratie en arbeidsomstandigheden.
- Vindt het belang van de branche-universiteit duidelijk, maar heeft de indruk dat er best tijd is om de ontwikkelingen af te wachten en een standpunt in te nemen over een formele relatie.

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Wijst op het samenwerkingsverband tussen RUG, China Agricultural University en FrieslandCampina en wil zich hier niet bij aansluiten vanwege intensivering van melkveehouderij.
- Stelt dat intensieve melkveehouderij voor honger en ellende zorgt. Bovendien is 90% in Azië allergisch voor lactose.

151007FV-verslag

- Is het eens met de SP dat eerst met de raad overlegd moet worden met volledige transparantie. De indruk ontstaat dat het erdoor gedrukt wordt, ook bij de universiteit.

Burgemeester Den Oudsten:

- Vindt agendering van het onderwerp terecht.
- Heeft als college de insteek de nadruk meer te leggen op de economische component en geen nieuwe banden en relaties aan te gaan, tenzij ze echt helpen.
- Is daarom van plan de komende maanden de nota Internationalisering te herijken, omdat de situatie is veranderd en er aan een aantal verbanden relatief weinig aandacht wordt besteed.
- Vindt het gezien de Chinese traditie geen onlogisch verzoek het massieve samenwerkingsverband tussen de universiteiten te bekrachtigen met een vriendschapsband middels een letter of friendship.
- Vond het niet nodig de raad terug te roepen van zomerreces en boog zich daarna over het verzoek.
- Gaf bij het ambtelijke bezoek op 21 september een positieve houding aan met uitleg over het besluitvormingsproces. Er is niets ondertekend, noch zijn definitieve vooruitzichten gegeven.
- Beoogt geen intensieve band, maar het verstevigen van de positie van de universiteit.
- Hecht aan de economische component omdat internationale vertakkingen steeds belangrijker worden voor Groningen. Gemeentelijke banden kunnen ondersteunend werken.
- Wijst op het grote belang van Duitsland, met name de noordkust (Oldenburg, Bremen, Hamburg). De samenwerking van het Martini Ziekenhuis met Hamburg heeft baat bij gemeentelijke banden.
- Sprak met Hamburg de intentie uit om de samenwerking te verbreden.
- Wil de raad betrekken, maar wijst er ook op dat een formeel raadsbesluit het belang van de samenwerking een niveau op lijkt te tillen.
- Adviseert het college de letter of friendship te laten ondertekenen zonder raadsbesluit, zodat de universiteit ondersteund kan worden zonder de terughoudendheid uit het beleid teniet te doen.
- Is van mening dat de nota Internationalisering uit 2013 ruimte laat voor dergelijke varianten.
- Licht toe dat mensenrechten altijd aan de orde komen in nationale contacten met landen als China en Rusland.
- Noemt het ondenkbaar tijdens een formele bijeenkomst in China een lijst op te sommen wat er allemaal mis is in het land.
- Bespreekt mensenrechten tijdens informele contacten op een respectvolle manier die de band zelf niet in de weg staat en verzoekt het college hierin te vertrouwen.
- Heeft de indruk dat China zich ontwikkelt door de grootscheepse uitwisselingen en is ervan overtuigd dat deze ontwikkeling doorgaat. Bij het bezoek van de delegatie uit Yantai wordt verteld over de manier van leven en hoe Groningen aankijkt tegen fundamentele zaken.
- Beamt dat ambtelijke inzet en dus een andere werkverdeling nodig is, maar verwacht geen grote intensivering vanwege Yantai.
- Laat het debat aan de universiteit en vaart op het eendrachtige college van bestuur.

De memo wordt op verzoek van SP en CDA als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 28 oktober 2015.

B.2. HRM en organisatieontwikkelingen (collegebrief 16 september 2015)

Dhr. Luhoff (D66):

- Vraagt het college en andere fracties hoe verjonging echt kan slagen. Ondanks maatregelen en overleg met het GO blijft de vergrijzing doorgaan. Is de gemeente bereid te investeren in verjonging en ook bij outsourcing van ICT jongeren een kans te geven? De organisatie moet een betere afspiegeling zijn.
- Wil gebruikmaken van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (1 januari 2017) en het aflopen van het sociaal convenant (1 januari 2018).
- Pleit voor een roulerend traineeprogramma in samenwerking met andere overheden en bedrijven.
- Is voor gelijke beloning voor gelijk werk, al gaat directe verhoging van het minimumjeugdloon misschien een stap te ver vanwege mogelijke werkgelegenheidseffecten.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Maakt zich ook grote zorgen over de leeftijdsopbouw en ziet onvoldoende verandering.

151007FV-verslag

- Wijst erop dat de gemeentesecretaris aangaf dat het Generatiepact geen succes is.
- Vraagt of het college eindelijk voor een structurele concrete oplossing kiest en ontvangt graag een brief hoe het college om wil gaan met de genoemde suggesties.
- Riep eerder per motie op geld vrij te maken om jongeren aan te kunnen nemen.
- Betreurt de motie over minimumjeugdloon in te hebben moeten trekken, al had deze nauwelijks gevolgen gehad omdat er geen jongeren onder de 24 bij de gemeente werken.
- Kondigt een nieuwe motie aan. Groningen moet het goede voorbeeld geven.

Mw. Akkerman (VVD):

- Ziet de eerste voorzichtige resultaten van het Generatiepact en het aannemen van jongeren, wat een prestatie van formaat is gezien de bezuinigingen en reorganisatie.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Pleit ervoor bij reorganisatie eerst te kijken naar bezuinigen op managementlagen in plaats van de uitvoering. Zo zijn loketmedewerkers het eerste contact met de gemeente. Dat moet goed zijn.
- Voelt wel voor een uitsplitsing van het organogram met meer inzicht in uitvoerende medewerkers.
- Vraagt aandacht voor mensen met een arbeidsbeperking, die ook vaak in de uitvoering zitten.
- Zou het betreuren wanneer de andere helft van Jobcarvingbanen niet gehaald wordt dit jaar.
- Oppert externe inhuur nog verder te verlagen middels trainee- en werkervaringsplaatsen.
- Uit een hartenkreet voor meer vrouwen aan de top, zowel in het GMT als in schaal 12. Waarom verandert dit niet langzamerhand? Een streefcijfer zou goed zijn.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Is positief over het individuele loopbaanbudget en opleidingsmogelijkheden, wat ook nodig is voor een servicegerichte flexibele organisatie.
- Vraagt een toelichting op het aangekondigde plan voor de onderkant van de arbeidsmarkt.
- Blijft bezorgd of outsourcing van ICT wel leidt tot bezuinigingen en kwaliteitsverbetering op lange termijn.
- Sluit aan bij de vraag van de PvdA over Jobcarving.
- Voelt voor meer informele presentaties of sessies om een gevoel te krijgen bij de veranderlabs.
- Hecht aan terugkoppeling richting medewerkers, ook wanneer zaken via een andere manier dan middels functionerings- en beoordelingsgesprekken naar boven komen.
- Is positief over bundeling van vastgoed en verwacht dat het verhelderend zal werken.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Hecht eraan dat medewerkers luisteren, lef tonen en fouten mogen maken.
- Is positief over het florerende Let's Gro.
- Is enthousiast over de ontregelrechtbank en is benieuwd naar resultaten
- Is voor gelijke beloning voor gelijk werk. Hoeveel medewerkers betreft het binnen de gemeente en wat zouden consequenties zijn van het gelijktrekken van loon?
- Pleit ervoor open source een belangrijker plek te geven in ICT.
- Schrok ervan dat maar een medewerker vanuit de allochtonenpoule is ingestroomd.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Vond de informele bijeenkomst met ambtenaren zinvol.
- Benadrukt dat veranderingen in de organisatie en werkwijze, verjonging, krimp en vergrote mobiliteit flexibiliteit vragen van medewerkers.
- Ontvangt graag een uitsplitsing van uitvoerende en beleidsambtenaren en een indruk hoe groot de ambtelijke organisatie is ten opzichte van vergelijkbare gemeenten.
- Vraagt of medewerkers die bij de Nationaal Coördinator gaan werken daarna terugkeren en of het een voor- of nadeel zal zijn voor de mobiliteit.
- Pleit ervoor naast beveiligingspersoneel ook schoonmakers in te besteden.
- Sluit aan bij de vraag van ChristenUnie over de onderkant van de arbeidsmarkt.
- Mist de raad in het verhaal over veranderlabs en wil meedoen met bijeenkomsten.
- Is benieuwd of het aantal functioneringsgesprekken op orde is.

151007FV-verslag

Dhr. De Greef (SP):

- Is groot voorstander van volwaardig loon voor jongeren opdat zij een bestaan op kunnen bouwen en beleid jongeren vanaf achttien jaar in dienst van de gemeente op zijn minst minimumloon te geven.
- Steunt graag de aangekondigde motie van Student en Stad.
- Wijst op onderzoeken van FNV waaruit blijkt dat de maatregel juist tienduizend banen schept doordat jongeren meer te besteden hebben. Ook neemt afhankelijkheid van ouders en bijbanen af.

Dhr. Bolle (CDA):

- Complimenteert graag alle ambtenaren die voor de gemeente hebben gewerkt.
- Neemt als uitgangspunt niet zoveel mogelijk jongeren aan te nemen, maar om de kwaliteit zoveel mogelijk te bevorderen middels strategische personeelsplanning tijdens bezuinigingen.
- Informeert naar plannen om het Generatiepact uit te breiden. Hoe verhoudt eventueel oprekken van criteria zich tot mensen die er al eerder gebruik van hebben gemaakt?

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Vond de informele bijeenkomst interessant.
- Ziet graag meer informatie over de precieze mogelijkheden van Jobcarving.
- Sluit aan bij de opmerkingen van PvdA over vrouwen op strategische posities.
- Verwacht problemen met eerdere gebruikers van het Generatiepact bij verbetering van voorwaarden.
- Roept op de aanstaande uitstroom van oudere werknemers te benutten voor verjonging.
- Ziet dat functioneel beheerders zich aanpassen aan digitalisering en daardoor mogelijk hun baan verliezen. Wat doet het college om hun zorgen weg te nemen?
- Verzoekt mee te wegen dat sommige functioneel beheerders niet over willen stappen naar een groot bedrijf.

Wethouder Van Keulen:

- Is blij dat de informele bijeenkomst naar tevredenheid is verlopen.
- Legt uit dat het ingewikkeld is te verjongen in een organisatie die sinds 2010 met vierhonderd medewerkers gekrompen is, hoe zeer het college zijn best ook blijft doen.
- Denkt dat het college met een stevige inspanning er goed in geslaagd is jongeren in te brengen.
- Hecht aan verjonging om de organisatie gezond en representatief te maken en te houden.
- Wijst erop dat jongeren een hogere mobiliteit hebben en eerder vertrekken dan oudere werknemers, wat het percentage negatief beïnvloedt.
- Beamt dat meer gehoopt was van het Generatiepact, maar wijst op de landelijke belangstelling voor dit vernieuwende initiatief.
- Bevestigt dat versoepeling van de voorwaarden onrechtvaardig zou zijn voor eerdere uittrekkers of leidt tot hoge kosten wanneer dat rechtgetrokken wordt.
- Pakt verjonging nadrukkelijk op in de strategische personeelsplanning door vooruit te lopen op verwachte uitstroom.
- Legt uit dat de noodzaak van een flexibele schil per domein verschilt.
- Neemt mensen niet alleen aan omdat ze jong zijn, er moet wel werk zijn.
- Verklaart de lage instroom vanuit de allochtonenpoule uit het heugelijke feit dat mensen zich nauwelijks nog zo willen noemen. Het bekende diversiteitsbeleid heeft zijn langste tijd gehad.
- Wijst er daarnaast op dat de diversiteit van de stad zelf lager is dan elders.
- Meldt dat de gemeentesecretaris met een Taskforce Vrouwen nadrukkelijk stuurt op meer vrouwen in de top. De laatste drie benoemde directeuren zijn vrouwen. Bij hoge functies krijgen mensen die de wervingsgesprekken voeren een training om zich van vooroordelen bewust te worden.
- Biedt graag aan ook met de raad een ontregelrechtbank te organiseren. Er zijn ook masterclasses deregulering van de Kafkabrigade.
- Wijst erop dat minder regels ook zorgt voor minder personeel, wat verjonging weer bemoeilijkt.
- Antwoordt dat wethouder Schroor zeer zorgvuldig werkt aan outsourcing van ICT, waarover deze maand een brief te verwachten is.
- Beamt dat reorganisatie tot onzekerheden kan leiden en gaat zorgvuldig om met personeel.
- Vindt het overleg met het GO en de OR steeds beter gaan en gaat binnenkort op gezamenlijke

151007FV-verslag

excursie naar een OR van een bedrijf.

- Heeft geen signalen dat de zestien Jobcarvingbanen niet gehaald zouden worden, maar neemt alleen mensen aan als er werk is.
- Beamt dat functioneringsgesprekken beter moeten, medewerkers hebben er recht op. Het moet inslijten in de cultuur.
- Wil in overleg werken aan een nieuwe systematiek voor functioneringsgesprekken.
- Vindt een breed traineeprogramma een goed idee en wil aansluiten bij bestaande initiatieven als Noorderlink. Een eerder initiatief met bouwers sneuvelde wel wegens bureaucratie.
- Wijst erop dat een succesvol traineeprogramma waarschijnlijk ook betekent dat jongeren eerder de organisatie verlaten.
- Meldt dat twee medewerkers zijn genomineerd als Beste Ambtenaar, roept iedereen op te stemmen .
- Meldt dat jeugdlonen in de gemeentelijke rechtspositie zijn afgeschaft per 1 januari 1999, zowel voor vaste als ingehuurde medewerkers.
- Antwoordt dat de gemeente vergeleken met elders nog een grote organisatie heeft. Inbesteding van schoonmaak zou dat niet verbeteren. Het debat is op zijn plaats wanneer de aanbesteding afloopt.
- Antwoordt dat raadsleden in principe aan mogen sluiten bij veranderlabs, maar dat ze vooral bedoeld zijn om met de stad te doen.
- Komt in het voorjaar van 2016 met een plan voor de onderkant van de arbeidsmarkt.
- Meldt dat ambtenaren op detachingsbasis bij de Nationaal Coördinator aan de slag gaan.

Dhr. Teesink (gemeentesecretaris):

- Vult aan dat met de Nationaal Coördinator wordt overlegd over de structuur van de samenwerking.

De collegebrief wordt op verzoek van de SP als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 28 oktober 2015.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 15.00 uur.

151014FV-verslag

VERSLAG EXTRA RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 14 oktober 2015
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.30 uur

Aanwezig: de heer **B.N. Benjamins (voorzitter, D66)**, de dames L.R. van Gijlswijk (SP), C.E. Bloemhoff (PvdA), E. Akkerman (VVD), S.A. Koebrugge (VVD) en M.E. Woldhuis (Stadspartij) *tot 14.25 uur*, de heren J.H. Luhoff (D66), A.J. Wonink (D66), B. de Greef (SP), D.J. van der Meide (PvdA), M. van der Glas (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), R. Bolle (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), M.M. van den Anker (Student en Stad) en T. van Zoelen (PvdD)

Namens de griffie: de heer W.T. Meijer (commissiegriffier)

Namens het college: de heren J.M. van Keulen (VVD) *bij B1c*, R. van der Schaaf (PvdA), T. Schroor (D66)

Inspreker: mevrouw Kiki (op persoonlijke titel)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 13.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

A.2. Vaststelling agenda

De voorzitter:

- Meldt dat GR Groninger Archieven (B1b) is vervangen door Infoversum (B1e).

De agenda wordt conform deze wijziging vastgesteld.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Verbonden Partijen

B.1.a. Algemeen

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Kan zich vinden in de voorstellen in de collegebrief en het memo.
- Vraagt zich af waarom deze indeling niet eerder gekozen is.
- Wil dat begrotingen altijd aan de raad voor zienswijzen worden voorgelegd. De bepaling 'waar mogelijk' dient te worden geschrapt.
- Herinnert aan haar voorganger de heer Moes, die vroeg naar onderhoud en risico's bij de Veiligheidsregio. Nu blijkt dit zich toch voor te doen.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Sluit zich aan bij de bijdrage van de PvdA.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Vindt de afspraken, de indeling en de financiële bijsluiters helder.
- Is benieuwd hoe het college het Groninger Monumentenfonds denkt op te schalen.
- Sluit zich aan bij de PvdA wat betreft de Veiligheidsregio.

Dhr. Wonink (D66):

- Gaat akkoord met de voorstellen en vraagt zich ook af waarom ze nu pas gedaan worden.
- Vindt de overzichten een goede eerste stap, maar geen oplossing om het democratisch gat te dichten.
- Oppert gemeenteraden in de Veiligheidsregio te laten rouleren wat betreft controlerende functie.
- Is benieuwd naar ideeën van andere partijen om het democratisch gat te dichten.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Vindt de financiële bijsluiters duidelijk en voldoende informatief.
- Is blij dat de inhoudelijke portefeuillehouder duidelijk eerste verantwoordelijke is en de raad direct op de hoogte moet stellen wanneer het dreigt mis te gaan.

151014FV-verslag

- Ziet graag duidelijker de fluctuaties in waardering van de aandelen Enexis en waterbedrijf terug.

Dhr. De Greef (SP):

- Bevalt de heldere overzichten goed en moet erop kunnen vertrouwen dat de cijfers kloppen.
- Noemt als verbeterpunt de verslagen eenduidig in te vullen wat betreft risico's en vermogens.
- Steunt van harte de voorgestelde versterkingen van toezicht op verbonden partijen.
- Hekelt de uitlatingen van wethouder Van Keulen, die alles bij Martiniplaza bewust naar zich toe zou hebben getrokken, het puur juridisch geneuzel noemde en aangaf toch altijd de klos te zijn.
- Wil weten of wethouder Van Keulen volledig achter de nieuwe procedure staat en alles in het werk stelt om te voorkomen de klos te zijn.
- Betreurt dat wethouder Van Keulen een groothandel opent in plaats van aanwezig te zijn.
- Vraagt of niet gehaalde bezuinigingen bij de Omgevingsdienst leiden tot extra middelen of nieuwe bezuinigingen.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Kan zich vinden in de goede voorstellen.
- Waakt ervoor als raad zich te bemoeien met bedrijfsvoering.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Sluit zich grotendeels aan bij de PvdA.
- Is blij met het mooie overzicht en de financiële bijsluiters.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Sluit zich aan bij de bijdragen van de PvdA en de ChristenUnie.

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit zich aan bij de bijdrage van de ChristenUnie.

Wethouder Schroor:

- Dankt voor de brede steun voor de aanpak en is er zelf ook content mee.
- Maakt onderscheid naar aard en risico van verschillende verbonden partijen wat betreft harde en zachte controle en de mate daarvan.
- Bespreekt de rekeningen en begrotingen en jaarlijks met directies resultaten en verwachtingen.
- Legt uit dat eerstelijns controle vaak door een collegelid als aandeelhouder plaatsvindt.
- Laat daarnaast een onafhankelijke tweedelijnscontrole uitvoeren om financiële debacles zoveel mogelijk te voorkomen.
- Kan problemen nooit helemaal uitsluiten. Bij het Groninger Museum kwamen de problemen niet aan het licht ondanks accountantscontroles, begrotingen en gesprekken.
- Doelde met 'waar mogelijk' op partijen waarbij nauwelijks een begroting is. De principeafpraak is dat begrotingen altijd voor zienswijzen naar de raad gaan.
- Hoort dat de risico's bij de Veiligheidsregio minimaal zijn en levert schriftelijk een onderbouwing.
- Zal zorgen dat de jaarlijkse publicatie van eigen vermogen van Enexis doorgerekend wordt naar het gemeentelijk aandelenkapitaal.
- Komt schriftelijk terug op de vraag over bezuinigingen bij de Omgevingsdienst.
- Staat als college voltallig en volledig achter het voorgestelde systeem.
- Noemt het uiterst onverstandig verbonden partijen naar de gemeente toe te trekken. Bij Martiniplaza was dit echter de enige mogelijkheid om het probleem hanteerbaar te maken.

Wethouder Van der Schaaf:

- Noemt drie mogelijkheden voor opschaling van het Groninger Monumentenfonds: verkennen van onderbrengen van corporatiemonumenten; nieuwe projecten; en een provinciale rol in het aardbevingsbestendig maken van monumenten.

B.1.b. GR Groninger Archieven

Dit agendapunt is komen te vervallen.

B.1.c. NV Euroborg

151014FV-verslag

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Vindt het negatieve resultaat sinds 2012 weinig vertrouwen wekken en is bezorgd over de bedreigde liquiditeit en solvabiliteit vanwege het vervallen van de vrijstelling van de vennootschapsbelasting.

Dhr. Wonink (D66):

- Is benieuwd wanneer het onderzoek naar vennootschapsbelasting is afgerond en begrijpt niet waarom de gevolgen niet ingeschat kunnen worden.

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit zich aan bij de bijdrage van D66.

Dhr. De Greef (SP):

- Ageerde voor de zomer al fel tegen het afkopen van de onderhoudsverplichting en de ontwikkeling van het topsportzorgcentrum.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Vindt dat de NV Euroborg een belangrijke bijdrage leverde aan ontwikkeling van het gebied.
- Sluit zich aan bij de vragen over de vennootschapsbelasting.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie.
- Wil weten of het afkopen van de onderhoudsverplichting is meegerekend in de bijsluiters.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Vraagt of het niet logisch zou zijn een toename van gemeentelijke middelen gepaard te laten gaan met een toename van gemeentelijke zeggenschap om te kunnen sturen.
- Ziet als bijkomend voordeel dat partijen terughoudender zullen zijn om geld te vragen.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie.
- Wil dat het college oog houdt voor de financiële gezondheid van de enige huurder, FC Groningen.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie.
- Is benieuwd welke verzoeken het college nog verwacht en of het college daaraan wil meewerken.
- Vraagt of het college erop vertrouwt dat het onderhoud tot 2037 op orde blijft.
- Verbaast zich dat de financiering van het topsportzorgcentrum nog niet duidelijk is. Als het niet rondkomt, is het dan mogelijk de afkoop van onderhoud terug te draaien?

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Sluit zich aan bij de opmerkingen over vennootschapsbelasting.
- Wil weten hoe de gemeente grip houdt op het gedrag van de enige huurder en de risico's daarvan.

Wethouder Van der Schaaf:

- Meldt dat bij de jaarrekening 2015 het rapport over vennootschapsbelasting beschikbaar komt.
- Verwacht dat er voldoende afschrijvingscapaciteit is, maar opereert zorgvuldig.
- Werkt ook bij het grondbedrijf aan een balans tussen het beperken van belasting en het volgen van de wet. De fiscus kijkt mee.
- Sloot inmiddels een contract over het uitbreiden van pandrechten vanwege toegenomen risico's.
- Houdt zicht op de financiële gezondheid van FC Groningen met de benoeming van een commissaris voor het financiële deel en een eigen toezichthouder die jaarlijks de boeken inziet.
- Heeft geen reden te twijfelen aan het nakomen van de aflossingsverplichtingen.
- Herinnert eraan dat 2,3 van de 5,7 miljoen euro afkoopsom bedoeld is voor het topsportzorgcentrum. Het is mogelijk dit bedrag af te kopen wanneer het centrum niet rondkomt.
- Legt uit dat de Euroborg in beide situaties verantwoordelijk is voor onderhoud, voorheen kwamen middelen uit de gemeentebegroting en nu komen evenveel middelen terug via aflossing en rente door FC Groningen.

B.1.d. NV Groningen Airport Eelde

Dhr. Wonink (D66):

151014FV-verslag

- Betwijfelt hoe realistisch de prognoses zijn van een verdriedubbeling in 2023. Is er sprake van een roze bril?
- Ziet een Catch-22-situatie ontstaan doordat Eelde investeringen wil om groei te bereiken en de aandeelhouders groei willen zien alvorens te investeren. Hoe wordt dat doorbroken?
- Informeert naar de concurrentie van Bremen als er een snelle treinverbinding komt.
- Verzoekt het college de spin-off-effecten te actualiseren. Hoe staan bedrijven als Google en IBM tegenover het vliegveld?
- Is blij dat investeringen in marketing tot groei en behoud van maatschappijen lijken te leiden.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Sluit zich grotendeels aan bij D66.
- Gaat graag de discussie aan in hoeverre vliegen een vorm van openbaar vervoer is, wat geld kost.
- Ondersteunt dat de investeringen en baanverlenging eerst wat moeten opleveren.
- Vraagt zich af of de prognoses waargemaakt worden, mede gezien de kritiek van EY.
- Bezocht een dance-event op Twente Airport. Zijn evenementen hier een mogelijkheid?

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Blijft het vliegveld risicovol vinden en vraagt zich af of de groei blijft.
- Vreest dat het vliegveld niet rendabel zal worden gezien de kritiek van EY, de concurrentie van Lelystad, de kosten voor luchtverkeersleiding, de passagiersaantallen en bezetting van vliegtuigen.
- Wil net als de VVD zo snel mogelijk een discussie starten of het vliegveld al dan niet op eigen benen moet staan om te voorkomen die beslissing onder druk te moeten nemen.
- Informeert of de provincie Drenthe ook bijdraagt aan marketing.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Blijft bij zijn standpunt over het vliegveld en wijst op de risico's. De concurrentie neemt toe.
- Vraagt zich af wat er gebeurt wanneer er volgend jaar weer geld bij moet.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Steunt het college in het voornemen geen nieuwe investeringen te willen doen.
- Vindt het verschil tussen rooskleurige ambities en risico's groot, zoals de toenemende concurrentie, de mogelijke kosten voor luchtverkeersleiding en het aantal vliegbewegingen.
- Begrijpt het belang van werkgelegenheid, maar heeft ernstige twijfels over het vliegveld als openbaarvervoerverbinding. Misschien is een strategiewijziging nodig.
- Vraagt of er meer oefenvluchten mogelijk zijn nu grote maatschappijen wegblijven.

Dhr. De Greef (SP):

- Vindt dat het vliegveld zichzelf moet kunnen bedruipen en is tegen investeringen zonder groei.

Dhr. Bolle (CDA):

- Vindt de term 'rooskleurig' een understatement voor de prognoses.
- Vraagt of het college met de Raad van Commissarissen vindt dat liquiditeit en solvabiliteit een taak van de aandeelhouders is. Wat zijn hiervan de financiële consequenties?
- Verwacht niet dat het organiseren van feesten toegevoegde waarde zal hebben, maar is er niet principieel op tegen.
- Ziet als enige mogelijkheid rendabel te worden dat het aantal vluchten en passagiers stijgt.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Ziet net als bij NV Euroborg zorgwekkende negatieve resultaten en veel onzekerheden.
- Vraagt of het standpunt dat het vliegveld zichzelf moet bedruipen betekent dat niet voldaan zal worden aan het financieringsverzoek aan alle aandeelhouders van 2,9 miljoen euro.
- Steunt het starten van een bredere discussie of vliegen een vorm van openbaar vervoer moet zijn.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Ziet meer risico's van concurrentie, luchtverkeersleidingskosten en schade voor natuur en milieu dan maatschappelijke voordelen.
- Sluit zich aan bij de VVD dat alternatieve bestemmingen een mooie invulling kunnen zijn.
- Vraagt hoe het college omgaat met het spanningsveld tussen de verantwoordelijkheid voor liquiditeit en solvabiliteit en anderzijds de onwil van de meerderheid van de raad om geld te investeren.

151014FV-verslag

- Roept op tot een CO₂-compensatieregeling, zoals bij Eindhoven.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Ziet wel veel voordelen, maar is bezorgd over de stagnerende ontwikkeling.
- Is blij dat er een busverbinding is, al zijn er wel veel haltes onderweg.
- Vraagt of het college actie onderneemt richting het Rijk wat betreft het doorberekenen van luchtverkeersleidingskosten.
- Vindt het verstandig pas te investeren in de terminal en de brandweerkazerne als de prognoses worden waargemaakt.
- Is bezorgd of de noodzaak van een vliegveld wel blijft bestaan wanneer steeds meer rendabele vluchten geschrapt worden en de verbinding met de wereld juist afneemt.
- Is benieuwd welke obstakels KLM ziet om Eelde rechtstreeks met Schiphol te verbinden.

Wethouder Van Keulen (VVD):

- Wil net als andere aandeelhouders pas investeren als het aantal passagiers groeit, maar beaamt dat een Catch-22-situatie voorkomen moet worden.
- Vindt het een ongezonde situatie dat voor investeringsbudget telkens naar de aandeelhouders wordt gekeken en voerde hier indringende gesprekken over met de Raad van Commissarissen.
- Stelt dat de governance heeft gewerkt, aangezien de Raad van Commissarissen zelf opmerkt dat de bedrijfsvoering niet verantwoord is vanwege het interen op eigen vermogen. Er is geen zicht op een positieve exploitatie op korte termijn.
- Verwacht begin 2016 een stuk te leveren voor een bredere discussie in raden en Staten over de toekomst van het vliegveld. De spin-off zal hierin ook geactualiseerd worden.
- Merkt op dat de Tweede Kamer de staatssecretaris opdracht gaf eerst een fatsoenlijke businesscase te presenteren voor de luchtverkeersleiding. Het voorstel van de Schipholgroep zou tot onverantwoord hoge kosten leiden voor Eelde en Maastricht. De aandeelhouders roerden zich achter de schermen.
- Heeft de bijdrage voor marketing nog achter de hand op een rekening, omdat andere aandeelhouders nog geen bijdrage hebben gedaan.
- Vindt ook dat de busverbinding nog beter kan.
- Vindt een roze bril te ver gaan, omdat de aantallen redelijk op schema liggen, maar wil de fundamentele discussie aan over de wenselijkheid van het vliegveld en wat dat waard is.

B.1.e. Infoversum

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):

- Vroeg de burgemeester meermaals om een integriteitsonderzoek naar het Forum, waar veel meer misgaat dan bij het mooie Infoversum.
- Denkt dat het goed komt met het Infoversum met betere programmering, aankondiging en horeca met een terras.
- Stelt dat rapporten over windhinder, ontruiming, schaduw en exploitatie bij het Forum rammelen.
- Wijst op adviezen van meerdere deskundigen, die het Forum afkeuren.
- Hoort dat de heer Nijdam met de NAM de exploitatie van het Forum bespreekt, aangezien de ramen van het restaurant, de bioscoop en de begane grond dichtgaan.
- Waarschuwt dat de Martinatoren als uitje kapotgaat, omdat het Forum vijf meter hoger wordt dan de eerste trans.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Vindt dat de raad het boetekleed aan mag trekken. Ondanks kritische vragen van SP, D66 en ChristenUnie diende geen fractie wensen en bedenkingen in, waardoor het college verder kon.
- Roept op als politiek nooit meer te doen alsof risico's wel meevallen en de verantwoordelijkheid voor businessplannen doorverwijzen naar exploitanten.
- Wil weten waarom de raad niet is geïnformeerd over het ambtelijke advies op het businessplan. Het college heeft actieve informatieplicht. In hoeverre luistert het college naar ambtelijk advies?
- Juicht toe dat het college tegenmacht wil organiseren, maar ziet dat niet terug bij het Zeefgebouw, Martiniplaza en de afkoopsom bij de Euroborg. Waarom trekt het college nu pas de lessen uit het raadsonderzoek naar de verzelfstandiging van openbaar onderwijs?

151014FV-verslag

- Vindt de vraag van het Dagblad van het Noorden terecht of de raad wel op het juiste moment ruggengraat toont. Bij Martiniplaza is een motie nooit uitgevoerd.
- Vraagt welke afspraken er intern zijn over het informeren van het college. In september 2014 deed het Infoversum ambtelijk een verzoek de lening aan te passen, drie maanden bleef dit onbekend.
- Steunt de opvatting van het college niet opnieuw gemeentelijk kapitaal te verstrekken. De gemeente heeft meer maatschappelijke problemen en kan niet elk mislukt particulier initiatief gaan redden.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Was destijds niet overtuigd van de financiering. Achteraf blijkt de wethouder de raad verkeerd voorgelicht te hebben dat het maximale risico 250.000 euro zou zijn op een lening van 2,5 miljoen.
- Baalt daarom dat het college wijst naar de raad, die geen wensen en bedenkingen indiende. De raad stelde kritische vragen, maar liet zich met een kluitje van verkeerde antwoorden het riet in sturen.
- Besloot op basis van de achteraf foutieve beantwoording geen wensen en bedenkingen in te dienen.
- Gaat ervan uit dat de informatie niet bewust foutief was, maar noemt het wel cruciaal voor goed risicomanagement en goede besluitvorming.

Mw. Woldhuis (Stadspartij):

- Vindt het hoog tijd dat college en raad de roze bril afzetten. Projecten als Infoversum, Forum en het Suikerunieterein zouden goed zijn voor de stad. Achteraf blijkt het Infoversum veel geld te kosten.
- Haalt de wethouder in 2011 aan, die het risico voor de gemeente praktisch nul noemde en de inhoud van de businesscase niet eens zou willen weten.
- Noemt drie volle zalen per dag erg onrealistisch.
- Vreest dat het Forum de in de businesscase beoogde 1,5 miljoen bezoekers ook niet zal halen.
- Staat volledig achter externe toetsing, waarbij een sluitend verdienmodel en uitgebreide risico-inschatting van belang zijn.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Stelt dat alle partijen fouten hebben gemaakt, ook de raad.
- Wil alles in het werk stellen om de volgende keer wel zorgvuldig te zijn.
- Vraagt waarom het college niet eerder hoorde van de ernstige financiële situatie, terwijl er een ambtenaar in het bestuur zat.
- Informeert of er al toekomstplannen zijn en welke invloed de gemeente daarop kan hebben.
- Hoort graag of de foutieve informatie over het risico een geïsoleerd incident betreft.

Dhr. Bolle (CDA):

- Waakt ervoor de schuld af te schuiven, de SP merkt terecht op dat de raad medeverantwoordelijk is.
- Merkt op dat de Stadspartij in 2011 geen woordvoering had in de commissievergadering.
- Stelt vast dat het doorvoeren van de drie lessen (extern onderzoek businessplan; in beginfase overleg met andere financiers; duidelijke rollen en governance) grote gevolgen hebben. Deze lessen zijn niet opgevolgd bij Martiniplaza, het Zeefgebouw en de Euroborg.
- Begrijpt dat tijd soms een factor is, maar miste bij Martiniplaza nadere onderbouwing van de vervroegde 4,2 miljoen euro.
- Heeft de indruk dat bij het Infoversum partijen vooral op elkaar vertrouwden en niet echt kritisch naar de plannen hebben gekeken.
- Wijst erop dat de raad ook moet kunnen vertrouwen op juiste beantwoording. De wethouder gaf aan dat 100.000 euro op basis van contacten en contracten gegarandeerd was.
- Vraagt of er realistische oplossingen zijn buiten een faillissement voor een gezonde exploitatie.

Dhr. Wonink (D66):

- Herinnert zich dat de fractie in 2011 kritisch besprak of het wel verstandig was een bancaire relatie aan te gaan, maar hier geen vervolg aan gaf.
- Wil weten waarom de wethouder pas in januari 2015 is geïnformeerd over de tegenvallende bezoekersaantallen, die cruciaal zijn voor de exploitatie.
- Vraagt of de belofte van schoolkinderen loos was en of het businessplan is aangepast.
- Vindt dat een ambtenaar in het bestuur alleen de belangen van de stad moet behartigen.
- Vraagt of de ambtenaar in het bestuur is gezet in 2012 omdat er al signalen waren dat het de

151014FV-verslag

verkeerde kant op zou kunnen gaan.

- Wil weten of het gebouw nu een negatief effect zal gaan hebben op het Ebbingekwartier en de exploitatie van de Boterdiepgarage.
- Vindt de doorstartvariant Planetarium Plus geen optie, omdat de gemeente risico loopt bij eventuele exploitatieverliezen.

Dhr. Van der Meide (PvdA):

- Is dankbaar voor de les dat doorvragen van essentieel belang is.
- Dankt voor de uitgebreide analyse, die in schril contrast staat met de korte melding van het Infoversum.
- Is verbaasd en betreurd dat de lening verstrekt werd met een businessplan dat uitging van vijfduizend bezoekers per week, zonder dat een externe deskundige daarnaar keek.
- Vindt dat een ambtenaar in een bestuur alleen gemeentelijke belangen zou moeten dienen.
- Vindt een risico van 241.000 euro op een lening van 2,5 miljoen euro onaanvaardbaar.
- Bestrijdt dat de door CDA genoemde lessen nooit zijn opgevolgd. Bij het Forum waren er wel externe onderzoeken. Martiniplaza speelde jaren voordat het meerjarig onderhoud is aangepakt.
- Doet geen algemene uitspraken, behalve dat meer onderzoek en risico-inschatting altijd beter is. Uiteindelijk hangt het af van de hoogte van het bedrag en de risico's.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Benadrukt dat extern onderzoek extra van belang is wanneer iedereen enthousiast is.
- Vraagt hoe bij de exploitatie van het Forum gedegen controle en tegenkracht worden georganiseerd.
- Constateert dat het mogelijk zo mis kan gaan, zelfs wanneer een bank er voor 5 miljoen euro in zit.
- Vraagt zich af of bij elke verbonden partij en investering deze werkwijze nodig is en wat dat kost.
- Hoort graag of er al ideeën zijn voor de toekomst na een faillissement.
- Sluit aan bij de vragen over de rol van de ambtenaar in het bestuur.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Is uitermate teleurgesteld. Blijkbaar ontstond een sfeer en dynamiek waarbij iedereen verwees naar andere deelnemers en kritisch tegendenken achterwege bleef, ook bij zijn eigen fractie.
- Herinnert zich dat het college bij het rapport over O2G2 verwees naar het GMT als tegenkracht, maar dat is blijkbaar niet genoeg.
- Hoopt dat het college ook bij het uitblijven van wensen en bedenkingen kritische vragen van fracties goed overweegt.
- Constateert dat keuzes van het Infoversum na 2012 over bedrijfsvoering, apparatuur, horeca en reclame niet bijdroegen aan het succes.
- Vraagt waarom niet eerder alarmbellen afgingen. Het duurt vier maanden voordat het verzoek tot gewijzigde voorwaarden bij het college bekend raakt, drie maanden voordat het Infoversum reageert op nieuwe voorwaarden en zeven maanden voordat de voorziening van Rabobank bekend is.
- Steunt wel de duidelijke aanpak van het college vanaf het moment dat het goed bekend was.
- Is benieuwd naar de verwachtingen voor de toekomst.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Stemde in met het mooie initiatief en plaatste geen kritische noten.
- Vraagt zich af hoeveel effect het gehad zou hebben wanneer een fractie aangaf dat de beoogde bezoekersaantallen niet haalbaar waren met partijen als Rabobank en de RuG tegenover zich.
- Vindt daarom een externe toetsing extra van belang.
- Is benieuwd hoe het overleg over de toekomst met de andere partijen verloopt.

Wethouder Van der Schaaf:

- Constateert een onderlinge kringverwijzing van partijen, die enthousiast waren over dit initiatief tijdens het hoogtepunt van de crisis.
- Beamt dat het college niet de volledige zorgvuldigheid betracht heeft. Het college wil zich niet verschuilen met de zin over de raad die genoegzaam met de beantwoording.
- Vindt dat de raad er altijd vanuit mag gaan dat het college zijn werk goed doet en juiste informatie verstrekt, wat niet betekent dat hier bewust verkeerd is gehandeld.

151014FV-verslag

- Erkent dat een aantal fracties de juiste vragen stelde over financiering en risico's.
- Verduidelijkt dat het college in de beantwoording niet zelf 100.000 bezoekers garandeerde, maar verwees naar een presentatie van de initiatiefnemer die ver was met afspraken hierover.
- Vindt ook dat een externe blik juist van belang is wanneer alle partijen enthousiast zijn.
- Erkent dat de informatie over het risico van 241.000 euro onjuist was. Dit stond ook verkeerd in het collegebesluit. Het maximale risico is de totale leensom van 2,5 miljoen euro.
- Legt uit dat de 241.000 euro wel het bedrag was dat aan het weerstandsvermogen in de grondexploitatie CiBoGa moest worden toegevoegd volgens de toenmalige risicoberekening.
- Meldt dat het ambtelijk advies een snelle beoordeling betrof en uitging van zeer beperkte risico's tijdens de eerste vijf jaar van afbetaling.
- Vindt dat tegenkracht extern en intern sterk moet zijn wat betreft kwaliteit en organisatiecultuur, maar heeft geen aanwijzingen dat hier het probleem lag. Collectief leefde binnen en buiten de gemeente het idee dat het een verstandig en haalbaar idee was.
- Beamt dat het college kritische vragen altijd goed moet overwegen en weet niet of dat hier gebeurd is. In elk geval leidde het niet tot actie.
- Selecteerde een ambtelijk bestuurslid vanwege zijn expertise in de bouw, niet omdat er toen al signalen waren dat het verkeerd zou lopen.
- Beamt dat een ambtenaar in het bestuur de gemeentelijke belangen moet dienen, maar wijst erop dat in het bestuur belangentegenstellingen kunnen bestaan. Het college heeft deze prioriteit onvoldoende kenbaar gemaakt naar het bestuur.
- Verduidelijkt dat niet het bestuurslid, maar intern te laat is doorgegeven dat het Infoversum ambtelijk verzocht tot aanpassing. Dit gebeurde niet in het bestuur, maar bij het SSC. Eerdere informatie had waarschijnlijk niet uitgemaakt, omdat de fundamentele fout in het businessplan zat.
- Vindt dat dergelijke signalen meteen doorgegeven moeten worden, ook al lijken ze binnen de afspraken van aflossing binnen dertien jaar te passen. Deze kwestie is een duidelijk voorbeeld dat gebruikt wordt ter illustratie voor de interne afspraken over verbonden partijen.
- Vindt dat het bestuur, inclusief het gemeentelijk lid, het college in september meteen had moeten informeren.
- Stelt dat wanneer dit uitgangspunt niet haalbaar is, er geen gemeentelijk bestuurslid moet zijn.
- Ziet dat belangen van het voortbestaan en het afbetalen parallel liepen.
- Gaf in januari het bestuur mee dat verbeteringen nodig waren, met name bij marketing. De nieuwe commerciële directeur moest hier invulling aan geven.
- Onderzocht of het oprekken van de financieringsconstructie de exploitatie lucht zou kunnen geven, ook vanwege de bredere betekenis van het Infoversum voor het stadsdeel.
- Voegt toe dat toen bleek dat de financiële situatie veel ernstiger was dan vermoed kon worden.
- Is niet voor een second opinion bij standaardinvesteringen, wel bij financiering voor een extern nieuw initiatief waar veel enthousiasme voor is.
- Noemt Cortingborg en het topsportzorgcentrum als voorbeelden waarbij een second opinion is gevraagd en met de raad gedeeld zal worden.
- Vindt deze werkwijze bij ingewikkelde projecten verstandig en waakt ervoor niets meer te doen uit angst voor fouten.
- Hoort dat veel Stadgers het verdwijnen van het Infoversum zouden betreuren, maar is duidelijk niet van plan meer gemeentelijk geld te investeren en voelt zich gesteund door de raad.
- Wijst erop dat het Infoversum nog bestaat en blijft vasthouden aan het uitgangspunt van afbetaling.
- Schetst dat een scenario een faillissement is. Dan is het aan de curator.
- Ziet als alternatief scenario dat een andere partij financieel bij wil springen, waarbij de gemeente waarschijnlijk gevraagd zal worden mee te denken wat betreft de erfpachtermijn.
- Zal dit zo snel mogelijk terugkoppelen aan de raad, wanneer het zich voordoet.

B.2. Voortgangsrapportage 2015-II (collegebrief 30 september 2015) Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

151014FV-verslag

- Rekent na dat de bezuinigingsopgave begin en eind 2015 13,7 miljoen euro bedraagt. Is het nog mogelijk dit laatste kwartaal bij te sturen?
- Wil weten of de onduidelijkheid over de moderne sportvereniging en het openbaar sportpark voortkomen uit te hoge ambities of te late afstemming met de Sportkoepel.
- Is bezorgd over het aanstaande tekort van Vrijdag en verzoekt om een toelichting.
- Vraagt of de te weinig geraamde uren voor onderhoud van begraafplaatsen zorgt voor de legesverhoging.
- Ziet graag een reactie op de extra kosten voor SSC van 1,5 miljoen en 750.000 euro.

Mw. Akkerman (VVD):

- Sluit zich aan bij de vraag over de bezuinigingsdoelstelling.
- Is net als bij de vorige rapportage benieuwd naar voortgang van de motie innovaties in het sociaal domein.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Deelt de zorgen en vragen over de bezuinigingsdoelstellingen.
- Verbaast zich over de verkoop onder de marktwaarde van Gotenburgweg 846.
- Vindt dat een periode van acht weken ruim moet voldoen voor het afhandelen van uitkeringen. Het daalt 3%.
- Roept op bij actualisatie van de Sportvisie ook te spreken met de Adviescommissie Sport en verenigingen, die niet bij de Sportkoepel zijn aangesloten.
- Vraagt aandacht voor klachten van permanente gebruikers over openbaar gebruik van hun sportpark.
- Vraagt zich af of onderhoud van kinderboerderijen langer kan wachten nu er geen commerciële investeerder lijkt te zijn. In 2011-2012 was het probleem al nijpend.
- Hoopt dat niet op eigen houtje is gehandeld bij de bezuiniging Europaweg (p.48).

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Vindt het zorgelijk dat de helft van de bezuinigingsopgave niet gehaald lijkt te worden.
- Verzoekt het college met concrete oplossingen te komen of het niet halen van bezuinigingen in de begroting te verwerken.

Dhr. Bolle (CDA):

- Constateert dat het besteedbaar nadeel 6,3 miljoen euro is en door het Infoversum nog toe zal nemen.
- Wil alles op alles zetten om uitkeringsaanvragen binnen twee weken afgehandeld te krijgen.
- Wil weten of het nadeel van 350.000 euro nog niet bekend was bij de discussie over het Zeegebouw. Het is fors hoger dan de eerdere 150.000 euro.
- Informeert hoe de voldoende belangstelling voor Meerstad meetbaar is. Door opties op kavels?
- Vraagt of het college van plan is bij nog hoger ziekteverzuim de doelstelling weer aan te passen op basis van voortschrijdend inzicht of dat dan echte maatregelen volgen.
- Sluit zich aan bij de vragen over de bezuinigingsopgave.

Dhr. Van der Meide (PvdA):

- Vraagt zich af of de meevaller van 3 miljoen euro op frictiekosten geen tegenvaller is op termijn door de hogere kosten vanwege het niet voldoen aan het beoogde aantal herplaatsingen.
- Sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie over Vrijdag.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Sluit zich aan bij de ChristenUnie wat betreft het realiseren van bezuinigingen.
- Vraagt wanneer het college vervanging van bomen aanpakt. Drie van de zes ton resteert nog.
- Is benieuwd naar het meerjarenplan Bodemsanering en de aanpak van spoedlocaties.

Dhr. Luhoff (D66):

- Sluit zich aan bij de vragen over de bezuinigingen.
- Is bezorgd over het voorspelde negatieve resultaat, dat door de wet BUIG en het Infoversum nog zal toenemen. De opmerkingen over ramingen zijn ook negatief.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Sluit zich aan bij de vragen en zorgen over de bezuinigingen.

151014FV-verslag

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Sluit zich aan bij de vragen over de bezuinigingen en bij de woordvoering van GroenLinks.

Wethouder Schroor:

- Meldt dat van de 13,7 miljoen euro 2,6 incidenteel is gerealiseerd, 6,6 structureel en 4,4 niet.
- Wijst op verklaringen en beheersmaatregelen, zo duren sommige herplaatsingen en reorganisaties van onderdelen langer. Het blijft een aandachtspunt.
- Zegt een korte schriftelijke analyse toe van het niet halen van de doelstellingen bij het SSC.
- Legt uit dat de herplaatsingen sneller gaan dan beoogd, waardoor een voordeel van 3 miljoen euro op frictiekosten ontstond dit jaar. Blijft het tempo zo hoog, dan zal het uiteindelijk vrijvallen.
- Sloeg sinds juli een grote slag door in september met het college de invulling van bezuinigingen robuuster te maken. Dit komt terug in de bespreking van de begroting.
- Verwacht ook een uitgebreide discussie over sporttarieven. De aanname van 1 miljoen euro wordt niet gehaald.
- Verwijst naar de inhoudelijke commissie voor vragen over openbare sportparken.
- Constateert dat gekeken moet worden naar beheersmaatregelen en consequenties voor de tekorten van Vrijdag. Bij deze verzelfstandiging is overigens wel veel contra-expertise ingezet.
- Stelt voor het debat over het kostendekkend maken van begrafenisleges bij de begroting te voeren.
- Tekent aanstaande maandag 173 zorgcontracten met 113 partijen, waaronder veel nieuwe.
- Wijst op het budget voor innovatie bij jeugd, zorg en participatie dat de komende maand ingevuld zal worden. Het aantal nieuwe initiatieven stijgt. Het debat volgt bij de begroting.
- Antwoordt dat het verkoopbedrag van de Gotenburgweg de daadwerkelijke marktwaarde betreft. Ten opzichte van de ingeschatte marktwaarde is er een verlies.
- Beamt dat de termijn van acht weken bij uitkeringen altijd gehaald moet worden.
- Levert binnenkort informatie over initiatieven van Terra om een belangrijkere rol te spelen op de kinderboerderij Stadspark en informatie over initiatieven van vrijwilligers rondom Free Café.
- Wil zorgen dat het beheer ervan op peil blijft en dat andere oplossingen de beheerslast verlagen.
- Wijst het nadeel bij Suikerunie aan nog niet betaalde ozb. Hiervoor moet een oplossing komen. Deze informatie en de discussie over het Zeefgebouw hebben elkaar gekruist.
- Werkt aan percelen in het noordelijk deel van Meerstad voor 60 en 75 nieuwe woningen. Wanneer de opties binnenkort op de markt komen, zal blijken in hoeverre de markt echt is aangetrokken.

De voorzitter:

- Raadt aan resterende technische vragen ambtelijk te stellen.

De voorzitter sluit de vergadering om 15.30 uur onder dankzegging.

151104FV-verslagBGR

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 4 november 2015
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 20.00 – 22.35 uur

Aanwezig: de heer **B.N. Benjamins (voorzitter, D66)**, de dames L.R. van Gijlswijk (SP), C.E. Bloemhoff (PvdA), E. Akkerman (VVD), S.A. Koebrugge (VVD), de heren J.H. Luhoff (D66), C. Schimmel (D66), B. de Greef (SP), D.J. van der Meide (PvdA), M. van der Glas (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), R. Bolle (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), M.M. van den Anker (Student en Stad) en T. van Zoelen (Partij voor de Dieren)

Namens de griffie: de heer W.T. Meijer (commissiegriffier)

Namens het college: de heer P.E.J. den Oudsten (burgemeester) *tot B1b*, T. Schroor (D66)

Insprekers: mevrouw Van Oosten (op persoonlijke titel)

Verslag: de heer J. Bosma

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 20.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.
- Stelt voor eerst het programma Veiligheid te behandelen.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Gemeentebegroting 2016 (raadsvoorstel 2 oktober 2015)

B.1.a. Programma Veiligheid

Mw. Akkerman (VVD):

- Looft de betere resultaten in een relatief al veilige stad, de ingezette koers en het op de agenda houden van veiligheid met oog voor actuele risico's.
- Is verheugd over de gezette stappen tegen kindermishandeling.
- Steunt het opwerpen van barrières tegen mensenhandel en uitbuiting, maar is benieuwd hoe het gaat lukken mensen onder de 21 jaar te weren als dat onder de 18 al niet altijd lukt.
- Is voor het laten hangen van camera's in het A-kwartier, mede een wens van bewoners.
- Leest veel over schades, aantallen en regelingen wat betreft aardbevingen. Zijn er verder geen veiligheidsrisico's?
- Is trots op de titel veiligste grote stad en hoopt op prolongatie in 2016.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Ziet uit naar bespreking van het nieuwe prostitutiebeleid en leest hoopvolle signalen.
- Neemt aan dat de tippelzone ook uitgebreid aan bod zal komen.
- Vraagt aandacht voor signalen dat in vluchtelingenopvangcentra vrouwen geronseld worden.
- Is blij dat de al langer bepleite extra middelen voor zorgcoördinatie mensenhandel er komen.
- Steunt het streven drugshandel en vermenging van onder- en bovenwereld tegen te gaan.
- Begrijpt niet dat de ureninzet van Stadtoezicht gelijk blijft, terwijl er meer evenementen komen.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Is blij dat radicalisering en jihadisme niet plaatsvinden en gaat ervan uit dat het wordt bijgehouden.
- Pleit voor meer controle 's avonds en 's nachts op alcoholverstrekking onder de 18 jaar.
- Sluit aan bij ChristenUnie wat betreft drugshandel en bij de VVD wat betreft het A-kwartier.

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Looft de afname van geweld en inbraken. Geweld stabiliseert, afname moet het doel blijven.
- Vindt dat screening, huiselijk geweld blijvende aandacht verdient.
- Dacht dat het college de term 'studentenoverlast' niet meer zou gebruiken. Is dit een vergissing?
- Hoopt dat de aanpak van radicalisering leidt tot kennis en het voorkomen van jihadisme.

151104FV-verslagBGR

- Pleit voor nog meer inzet op preventie van drugsgebruik onder jongeren.
- Is blij met de bestrijding van georganiseerde misdaad, die geen voet aan de grond mag krijgen.
- Constateert dat aardbevingen met 4700 schadegevallen een grote impact hebben. De NAM vergoedt nog niet alles zonder tegenwerking, er is nog veel werk te doen.
- Vraagt waarom de beoogde stijging van het aantal gecontroleerde kamerverhuurpanden slechts 37 is.

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Wijst erop dat het kabinet de relatie tussen huiselijk geweld en dierenmishandeling meeneemt in de voorlichtingscampagne. Erkent de burgemeester de relatie ook en komt er een plan van aanpak?
- Vindt samenwerking tussen bewoners, zorg- en veiligheidspartners constructiever dan cameratoezicht en keurt het goed wanneer doelen in balans zijn met privacy.
- Hecht aan goede GGZ en opvang. Het aantal verwarde personen lijkt toe te nemen.
- Ziet liever radicalisering als algemeen thema. Waarom benoemt het college specifiek jihadisme? Extreemrechtse radicalisering is minstens zo zorgwekkend.
- Herinnert aan de toezegging van burgemeester Vreeman dieren te noemen in de tekst over het waarborgen van fysieke veiligheid.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Sluit aan bij de Partij voor de Dieren wat betreft radicalisering.
- Hoort van de MJD dat aansluiting op het Veiligheidshuis beter kan, waar radicaliserende jongeren herkend moeten worden.
- Sluit aan bij de vragen en opmerkingen van ChristenUnie over mensenhandel.
- Is benieuwd of de toename van het aantal problematische jeugdigen komt door daadwerkelijke toename of op een betere aanpak.
- Steunt de hogere ambities hennepteelt te bestrijden en meer drugspanden te sluiten.
- Baalt van de stijgende kosten voor de Veiligheidsregio. Hoe stuurt het college hierop?

Dhr. Schimmel (D66):

- Looft dat Groningen de veiligste grote gemeente is en dit jaar verder verbetert.
- Steunt blijvende aandacht voor huidige prioriteiten en toekomstige, zoals huiselijk geweld, georganiseerde misdaad, motorclubs en radicalisering, dat inderdaad breder is dan jihadisme.
- Constateert dat een veilige en bruisende stad goed samengaan. Er hangen niet overal camera's.
- Vraagt of minderjarige prostitutie voorkomt in de vergunde of illegale sector.
- Opperde met GroenLinks een overgangstermijn voor prostituees tussen de 18 en 21 jaar wanneer het nieuwe leeftijdsverbod ingaat.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Prijst zich gelukkig dat Groningen relatief veilig is, begrijpt de inzet van meer middelen, maar hecht daarbij aan de succesfactor van balans tussen de preventieve en repressieve kanten.
- Informeert naar de gevolgen van landelijke bezuinigingen op Veilige Publieke Taak.
- Pleit voor het zo goed mogelijk toepassen van huisverboden. Vroeg ingrijpen voorkomt verergering van huiselijk geweld.
- Maakt zich zorgen over alle vormen van radicalisering. Hoe groot is het probleem hier?
- Ziet dat het nieuwe beleidsveld motorclubs een goede rol speelt.
- Wijst erop dat de groep prostituees tussen 18 en 21 jaar beperkt is en pleit voor een bredere aanpak van uitbuiting en mensenhandel. Vermoedelijk is het probleem groter in de illegale sector.
- Leerde uit navraag dat het aantal gehoorde jeugdige verdachten altijd fluctueert, maar is er een reden voor de stijging?
- Blijft aanhoudende zorg over aardbevingen op haar plaats vinden.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Sluit aan bij D66 en GroenLinks wat betreft verhoging van de prostitutieleeftijd.
- Is bezorgd over de korting van 234.000 euro vanwege het niet doorgeven van loon- en prijsstijgingen. Is dit op te vangen met efficiency of heeft het beleidsmatige gevolgen?
- Pleit ervoor de 45.000 euro voor toezicht tijdens koopzondagen uit het economisch programma te betalen. Het mag niet ten koste gaan van toezicht en handhaving in wijken en hotspots.

151104FV-verslagBGR

Dhr. Bolle (CDA):

- Vindt het positief dat Groningen de veiligste grote gemeente is. Het is positief mensen te betrekken bij het buurtpreventieteam om ook het veiligheidsgevoel te vergroten.
- Vraagt of de vele inzet voor het stijgend aantal evenementen ten koste gaat van andere taken.
- Neemt aan dat een discussie over politie-inzet bij voetbalwedstrijden volgt.
- Is blij met continuering van het supportersproject.
- Roept op handhaving van drugs onder jongeren gelijk te trekken met alcohol.
- Sluit aan bij ChristenUnie wat betreft mensenhandel en prostitutie en SP wat betreft koopzondagen.

Burgemeester Den Oudsten:

- Geeft de complimenten door aan alle betrokkenen.
- Intensificeert de coördinatie om veiligheidsbeleid in ketens effectief te laten functioneren met een hopelijk eenmalige intensivering van middelen.
- Wil in januari discussiëren over nieuw prostitutiebeleid. Er spelen ingewikkelde vraagstukken, zoals de gevolgen van verhoogde leeftijd voor het illegale circuit.
- Heeft extra aandacht voor radicalisering met als accent moslimextremisme.
- Besteedt de extra middelen vooral aan opleidingen zodat organisaties radicalisering sneller herkennen.
- Gaat na of dergelijke opleidingen ook leiden tot eerdere signalering van andere vormen van radicalisering.
- Ziet geen situaties die dreigen te ontsporen, maar er zijn in steden altijd een paar aandachtspunten.
- Meldt dat de Nationaal Coördinator het standpunt van Groningen over de waardevermeerderingsregeling heeft overgenomen. Het kabinet moet het nog goedkeuren. De nieuwbouwregeling blijft voorlopig in stand.
- Verwacht dat veiligheidsonderzoeken de komende maand worden afgerond, waarna prioritering aangebracht kan worden. Het college ziet geen veiligheidsrisico's die nu acuut ingrijpen noodzakelijk maken.
- Gaat ervan uit dat de aandacht van evenementenorganisatoren voor veiligheid ervoor zorgt dat de inzet van Stadstoezicht weinig steeg.
- Zal in commissieverband discussiëren over de inzet van toezicht bij specifieke evenementen als Koningsdag en 4-5 mei.
- Is van plan komend jaar drie keer cijfers over geweldsdelicten te presenteren, zodat er meer ruimte is informatie uit te wisselen en in te grijpen. Het jaarplan komt binnenkort in het college.
- Is blij dat het controlesysteem voor kamerverhuurpanden zo op orde is dat de beoogde aantallen gehaald worden. Extra controle van specifieke eigenaren leidt tot een hoger rendement per controle.
- Komt met een te bespreken doorwrochte collegeopvatting over de toename van verwarde personen.
- Verklaart de toename van problematische jeugd uit de intensievere aanpak met de aangestelde jeugdcoördinator.
- Kondigde de stijging van kosten voor de Veiligheidsregio vorig jaar al aan en wijst op de uitstekende overeenkomst over de verkoop van de brandweerkazerne.
- Evalueert met de wethouder Economische Zaken eerst in hoeverre toezicht tijdens koopzondagen nodig is en neemt daarna een besluit over de middelen en dekking ervan.
- Kijkt of de toezegging van de vorige burgemeester over het opnemen van dieren alsnog doorgevoerd kan worden, maar komt niet met een groot plan van aanpak zonder raadsmeerderheid.
- Komt schriftelijk terug op de genoemde landelijke consensus over dierenmishandeling en de gevolgen voor beleid.
- Meldt dat het niet compenseren van loon- en prijsstijgingen op verschillende plaatsen terugkomt. Het gaat niet ten koste van veiligheidsbeleid. Schriftelijke onderbouwing volgt voor de raad.
- Zal nagaan wat de gevolgen zijn van de genoemde landelijke bezuinigingen op Veilige Publieke Taak en blijft het een belangrijk onderwerp vinden.

B.1.b. Programma's 11-14, paragrafen 3-6 en 8, financieel perspectief +

151104FV-verslagBGR

B.2. Tarieven 2016 (raadsvoorstel 2 oktober 2015)

Mw. Van Oosten (inspreker op persoonlijke titel):

- Wil weten waaruit precies de kosten bestaan bij begrafenisrechten.
- Stelt dat aan precariorechten van gemeentelijke grond voor huizen geen kosten verbonden zijn. Wat is het onderscheid met andere precariorechten?
- Hekelt de verhoging van rioolheffing boven de loon- en prijscompensaties, waar huizenbezitters met lage inkomens de dupe van zijn.
- Vraagt waarom voor eenpersoonshuishoudens de maximale loon- en prijscompensatie geldt.

Dhr. Luhoff (D66):

- Complimenteert de meerjarig sluitende begroting en het toegenomen weerstandsvermogen en optimisme, al blijven de financiële risico's onverminderd groot.
- Is enthousiast over de nieuwe opzet en de begrotingspagina op de website en doet drie voorstellen.
- Oppert financiën nog meer realtime te kunnen volgen met voortgangsrapportages, de gemeenterekening en andere rapportages. Zo zijn trends ook beter te ontdekken.
- Ziet Groningen vooroplopen in open spending. Toerekening van kosten en baten bij tarieven zou een mooie volgende stap zijn. Het zorgt voor begrip, prikkelt efficiëntie en scheelt de accountant werk.
- Mist bij het subsidieregister historisch inzicht en subsidies in natura, bijvoorbeeld via kortingen, panden in bruikleen en goedkope erfpacht.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Dankt college en ambtenaren voor de inzet.
- Vraagt wat de gevolgen zijn voor de begroting van het tekort op de wet BUIG. Waarom wordt dit niet opgelost met het weerstandsvermogen, dat later weer aangevuld kan worden?
- Begrijpt niet dat het college nu al 2 miljoen euro denkt te kunnen bezuinigen met een maatschappelijke kosten- en batenanalyse (MKBA) voor alle subsidies. Niet alles is in geld uit te drukken.
- Vraagt waarom de discussie bij het weerstandsvermogen over honderdsten gaat, terwijl niet alle risico's goed kwantificeerbaar zijn. Hoe gaat het college met onbekende risico's om?
- Roept op achterstallig onderhoud aan straatverlichting en spelvoorzieningen snel aan te pakken.
- Vindt een kostendekkendheid van 15-17% voor evenementen te laag en bepleit onderscheid tussen commerciële en niet-commerciële activiteiten en meer differentiatie tussen 2000-25.000 bezoekers.
- Is tegen kostendekkendheid van begrafenisrechten. Kan de wethouder de verhoging toelichten?

Dhr. Van den Anker (Student en Stad):

- Verbaast zich over de beoogde terugloop in publieke dienstverlening, zoals klanttevredenheid en digitale dienstverlening. Waarom niet meer ambitie dan de resultaten uit 2014?
- Is teleurgesteld dat het weerstandsvermogen terugzakt naar 85% in 2017 en hoopt dat een toekomstig college wel doorpakt richting 100%.
- Is bezorgd dat de gemeente dicht bij een schuldquote van 100% zit en dat gemiddeld 24,5 miljoen euro aan moeilijk haalbare bezuinigingen openstaat.
- Vindt de ruil van incidenteel en structureel geld voor 14,4 miljoen euro onverstandig en kortzichtig, zeker omdat het geld niet gereserveerd maar ingezet wordt.
- Wil een visie op personeelontwikkeling. Nog geen 3% is onder de 31 jaar.
- Pleit voor onderscheid tussen groepen wat betreft precariobelasting. De kosten verschillen ook.
- Vindt de verhoging van bijna 20% over vier jaar voor parkeervergunningen erg hoog.
- Sluit aan bij de ChristenUnie wat betreft moeilijk kwantificeerbare risico's, de wet BUIG en de vraag over de MKBA.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Complimenteert het college met de begroting, die in balans is, 20 miljoen euro nieuw investeert en 10,6 miljoen euro aan ingezette bezuinigingen haalt.
- Is blij met de MKBA, zodat op basis van inhoud 2 miljoen euro op subsidies bezuinigd wordt. Dit kan overigens alsnog tot pijnlijke situaties leiden.
- Vindt het mooi dat de woonlasten stabiel zijn.

151104FV-verslagBGR

- Vraagt een toelichting op de risico's van vennootschapsbelasting en het nieuwe besluit begroting en verantwoordingen, met grote gevolgen voor de al risicovolle grondexploitaties.
- Betreurt de tegenvaller op de wet BUIG. Hoe communiceert het college richting het Rijk hierover?
- Merkt dat Groningen vooroploopt als open overheid en vindt de suggesties van D66 positief.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Is blij dat klanten tevreden lijken te zijn.
- Is voor uitbreiding van de pilot digitaal controleren WOZ-waarde. Het verhoogt transparantie en vermindert mogelijk het aantal bezwaren.
- Vindt de presentatie van de begroting prettig verbeterd en inzichtelijk, ook voor burgers.
- Is tevreden over de eigen Ombudsman, die voldoet aan de vraag.
- Vraagt of lagere frictiekosten komen door snellere of lagere uitstroom.
- Juicht toe dat de lastenstijging binnen de afgesproken marges blijven.

Dhr. Van der Meide (PvdA):

- Looft de begroting zowel wat betreft resultaat als vorm.
- Is blij met de digitale versie en ziet verbetermogelijkheden voor doorklikken, leesbaarheid en subsidiebeschikkingen. Het is de vraag of open spending alles oplost.
- Verzoekt bij de minister te bepleiten de eigen bijdrage beschermd wonen door het CAK uit te laten betalen. Nu moet Groningen het bij gemeenten innen met een risico van 900.000 euro.
- Kaartte bij de landelijke fractie aan dat het Rijk verrassingen bij de wet BUIG, het gemeente- en provinciefonds, het btw-compensatiefonds en doeluitkeringen moet voorkomen.
- Is voor gedifferentieerde precariobelasting. Met name terrassen aan de Grote Markt kunnen duurder.
- Vraagt hoe het staat met outsourcing van ICT en wil in elk geval deskundigheid behouden om de externe uitvoerder en het proces te kunnen beoordelen als gemeente.

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit aan bij Student en Stad dat lagere klanttevredenheid geen doel kan zijn.
- Vindt de verhoging van begrafenisrechten en precario in contrast staan met kostendekkendheid van evenementen (15-17%).
- Pleit ervoor de grotere evenementen meer te laten stijgen dan de kleinere. Nu is dat andersom.
- Vraagt zich af of de kerntaken- of kerndoelendiscussie door de MKBA's vooruitgeschoven is.
- Wil weten waarom de onnodig dure onderzoeken nodig zijn en niet gewoon de aangekondigde discussies over doelmatigheid en effectiviteit gevoerd worden.
- Is voor verhoging van het weerstandsvermogen, maar hekelt het opvangen van de tegenvaller van de wet BUIG, opgevangen met de reserve bovenwijkse voorzieningen. De incidentele tegenvaller zorgt zo voor structureel zwaardere kapitaallasten.
- Mist het overwegen van de optie van (gedeeltelijke) incidentele bezuinigingen.
- Vraagt of het college bij de oplossing blijft, wanneer het bedrag na onderhandelingen lager uitvalt.
- Mist de lening van Martiniplaza in het weerstandsvermogen. Dit zou liggen aan kredietwaardigheid, maar de Euroborg is wel opgenomen, terwijl beide organisaties er weinig rooskleurig voorstaan.
- Wacht af of leningen aan derden afgedekt worden met weerstandsvermogen in het nieuwe treasurystatuut.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Vindt de begroting nieuwe stijl zeer prettig om mee te werken.
- Krijgt de indruk dat veel WOZ-waarden niet goed bepaald zijn. In 2017 wordt digitale controle stadsbreed ingevoerd. Worden waarden voor die tijd aangepast om proceskosten te verlagen? Invoering van controle kost eerst geld, maar verhoogt meteen al transparantie en draagvlak.
- Is voor afschaffing van precario en is benieuwd of het klopt dat precario over tuintjes zonder kosten geheven wordt. Kostendekkendheid kan naast tariefsverhoging ook door kostenverlaging door vermindering van regeldruk en handhaving.
- Steunt differentiatie van evenementenleges.
- Wil niet dat de automobilist een melkkoe wordt en was in 2011 al tegen verhoging van straatparkeren om tarieven dichterbij parkeergarages te brengen.

151104FV-verslagBGR

- Wil een andere oplossing voor de verhoging vanaf 2017. Bewoners zijn afhankelijk van hun auto en parkeervergunning en kunnen hun auto moeilijk elders kwijt.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Herinnert zich dat PvdA en GroenLinks tijdens de crisis gelukkig vergeefs aandrongen om een niet-sluitende begroting te presenteren. Nu lukt dat wel met een gat van 14,5 miljoen euro.
- Is tegen het uitstellen van een besluit over een oplossing tot het voorjaar. Er ligt niet eens een raadsvoorstel om met de oplossingsrichting in te stemmen.
- Wijst erop dat de voordelen van de wet BUIG in het verleden wel verrekend werden.
- Stelt dat er vijf weken zitten tussen het bekend worden van het tekort en vaststelling in de raad.
- Verwacht niet dat de staatssecretaris zal buigen en wil een sluitende begroting.
- Kan zich vinden in de voorgestelde oplossing, maar wil daartoe voor volgende week besluiten.
- Vindt het niet consequent dat aandelen Enexis wel zijn opgenomen, nog voor verkoop en kennis over de uiteindelijke effecten.
- Krijgt verschillende antwoorden op de vraag of en hoe het niet compenseren van 2,5 miljoen euro aan loon- en prijsstijgingen gevolgen heeft voor beleid en wil een overzicht per programma.
- Verbaast zich dat de VVD akkoord gaat met verschuiving van woonlasten naar woningbezitters en bedrijven met verhoging van de rioolheffing.
- Begrijpt niet dat D66 instemt met hogere stijging van woonlasten voor een- en tweepersoonshuishoudens, waar de partij ongelijkheid eerder op wilde heffen met differentiatie.
- Is erg blij met de steun voor hogere precario voor terrassen van de PvdA.
- Sluit aan bij het CDA wat betreft de MKBA's.
- Is voor kostendekkende publiekrechtelijke tarieven, ook voor begrafenisrechten en op termijn voor evenementen, die nu met 673.000 euro verkapt worden gesubsidieerd. Voorstellen volgen.
- Vindt met CDA en ChristenUnie het verschil in leges te groot tussen kleine en grotere evenementen.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Vraagt of beperking van openingstijden van de publieksbalie de dienstverlening doet verslechteren.
- Vindt de oplossing voor de wet BUIG risicovol. Er zijn op termijn mogelijk extra bezuinigingen voor nodig, terwijl het risico van lopende bezuinigingen ook al ongeveer 14 miljoen euro is.
- Oppert een reserve voor afschrijvingen van voorzieningen in te stellen.
- Is benieuwd naar de effecten van nieuwe regels van de BB&V op grondexploitaties boven op de normale verliesnemingen.
- Staat er niet achter dat begrafenisleges fors stijgen en evenementenleges alleen nominaal. De verdeling moet eerlijker.
- Sluit aan bij vragen over precariorechten.
- Roept op bij de discussie over het Parkeerbedrijf in december pas te beslissen over eventuele extra verhoging van tarieven.
- Verzoekt het college voorsortend op mogelijk toegenomen hondenbelastinginkomsten door gebiedsuitbreiding in Meerstad en eventuele samenvoeging met Ten Boer na te denken over mogelijkheden van een doelbelasting.

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Zegt dank voor de mooie digitale begroting.
- Hoopt dat de gemeente ondanks het sluiten van een balie, efficiënt klanten sturen en online afspraken toegankelijk blijven. Houdt het college rekening met digitaal minder vaardige inwoners?
- Pleit ervoor een doelbelasting te maken van hondenbelasting. Na schriftelijke vragen bleek slechts 110.000 euro van de 800.000 euro aan hondengerelateerde zaken uitgegeven te worden.
- Roept op hondeneigenaren in de inleiding te bedanken voor hun extra bijdrage of meer geld ten goede van hen te laten komen.
- Ziet graag onderzocht in hoeverre hoog ziekteverzuim op onvrede duidt. De oorzaken zijn onbekend.
- Betreurt dat de risico's van Wmo, aardbevingen en vennootschapsbelasting niet bekend zijn. Geeft het weerstandsvermogen wel een getrouw beeld?
- Pleit voor haast wat betreft het gezamenlijk onderzoek naar financiële effecten van gaswinning voor

151104FV-verslagBGR

- gemeenten.
- Steunt extra incidenteel geld voor onderhoud door flexteams, maar wil op de website meer inzicht in kwaliteitsdoelen en beleid.
- Vindt de totale schuld en extra leningen verontrustend hoog en pleit voor lenen bij een duurzame groene bank.
- Mist bij de investeringsbehoefte van 17 miljoen euro van Airport Eelde de afkeuring van de raad.
- Pleit voor ruimhartiger kwijtschelding van hondenbelasting. Opvang wanneer minima het niet meer kunnen betalen kost ook geld en hondenbelasting levert genoeg op om meer kwijt te schelden.
- Vindt ook dat evenementen kostendekkend moeten zijn en dat de stijging van leges bij grotere evenementen te langzaam gaat. Onderscheid tussen commercieel en niet-commercieel is goed.

Wethouder Schroor:

- Wijst erop dat de BUIG-brief vorig jaar binnenkwam, vijf dagen voordat het college de begroting vaststelde.
- Besloot als college alle mutaties na vaststelling niet meer mee te nemen, maar met andere voor- en nadelen in de rekening te verwerken in maart.
- Denkt dat Groningen procentueel het hardst is getroffen en koos vanwege de omvang om een oplossingsrichting te presenteren, die steun lijkt te genieten.
- Legt uit dat geactiveerde bovenwijkse voorzieningen normaal gesproken een jaar na dato als effect in de begroting opgenomen worden.
- Stelt nu voor met de bovenwijkse voorziening een incidenteel gat te vullen, waardoor de lasten structureel met ongeveer 1 miljoen euro toenemen. Dit vermindert de flexibiliteit.
- Kan technisch de activering dit jaar nog doen, maar heeft nog geen formele beschikking en wijst erop dat de staatssecretaris bekritiseerd is en specifiek moet antwoorden op de Groningse situatie.
- Verwacht wel dat het een tekort blijft. De laatste berekeningen vielen 1 miljoen euro hoger uit.
- Maakt liever de balans op als alle effecten bekend zijn. Nu is het beter de druk op Den Haag hoog te houden en de structurele belasting op de begroting zo veel mogelijk te minimaliseren.
- Antwoordt dat de bovenwijkse voorzieningen genoeg ruimte geven om dit te kunnen doen.
- Kan het tekort nu in een keer ten laste van het weerstandsvermogen brengen, dat daarmee op 0,8 uit zou komen, maar raadt dit af.
- Stelt dat de begroting solide en sluitend is.
- Stelde de waarde van Enexis-aandelen vast en blijft sturen op aandelen waterbedrijf.
- Wil met het audit committee de begrotingsite verbeteren en parameters aanscherpen.
- Neemt de suggesties ter harte veiligheidsrapportages en rekeningen mee te nemen en het subsidieregister uit te bouwen. Hoe transparanter, hoe beter.
- Meldt dat systematiek toerekening van kosten en baten mogelijk landelijk wijzigt. Na doorvoering van eventuele wijzigingen is het goed de koppeling met de website te maken.
- Legt uit dat de kwalitatieve MKBA's helpen om minstens 2 op 40-45 miljoen euro te bezuinigen op subsidies en op efficiency van beleid en incidentele uitgaven. Stok achter de deur is dat zonder keuzes generiek 5% bezuinigd zal worden om de taakstelling te halen.
- Stelt dat de berekening van en de risico's in het weerstandsvermogen goed te zien zijn.
- Merkt op dat Groningen laag scoort op solvabiliteitsratio (eigen versus totaal vermogen) met 13%, lager dan Den Haag (22%), Amsterdam (51%), Utrecht (32%) of Rotterdam (19%).
- Kiest er ook daarom voor uiteindelijk door te groeien naar 100% weerstandsvermogen.
- Vreest dat grote evenementen zullen verdwijnen bij flinke tariefsverhoging. Nu is het vergelijkbaar met andere grote steden. De politieke keus is een extra tarief voor 1000-2000 bezoekers.
- Kiest niet voor meer categorieën om het eenvoudig te houden.
- Legt uit dat begrafenisleges vorig jaar 6% daalden en nu 3% stijgen naar de afgesproken kostendekkendheid, een politieke keuze waar bij evenementen bewust van wordt afgeweken.
- Herstelt met de stijgende risicoreserveringen voor groot onderhoud eerder beleid, waarbij ad hoc geld gezocht werd. Vooraf reserveren acht het college verstandiger.
- Kiest voor behoudender streefcijfers voor klanttevredenheid, maar nog boven het landelijk

151104FV-verslagBGR

- gemiddelde, omdat het Harm Buitenplein vanwege verschillende loketten wat lager scoort.
- Wil kijken welke effecten verschuivingen hebben in de verhouding tussen contacten op afspraak en inloop bij de Kreupelstraat, zowel op efficiency als op klanttevredenheid. Openingstijden blijven.
 - Verbeterd dat 4,4 miljoen euro en niet 24 miljoen euro aan bezuinigingen niet gehaald is. Oorzaken en dekkingen staan genoemd.
 - Differentieert al in precariobelasting wat betreft bouwmaterialen, terrassen en tuinen. Voor de laatste categorie geldt één tarief van 6 euro.
 - Voelt niet voor verdere differentiatie op locatie vanwege de administratieve lasten.
 - Bracht controles al naar beneden en beloont goed gedrag.
 - Schuift met de MKBA's de keus een paar maanden vooruit, niet een jaar. De operatie is dan ook behoorlijk ingewikkeld.
 - Zit bij Martiniplaza zelf aan het stuur, bij de Euroborg is FC Groningen een externe factor. De beheersmaatregelen zijn sterker en het risico van de lening is lager ingeschat.
 - Verklaart de hoge proceskosten bij bepaling van WOZ-waarden uit bureaus die procederen op basis van no cure no pay, waarbij een afwijking van 1 euro al vergoeding van proceskosten oplevert.
 - Hoopt dat dit systeem en bedrijfsmodel landelijk onmogelijk wordt gemaakt.
 - Rolt het experiment van digitale controle met name uit omdat de klanttevredenheid toeneemt.
 - Verhoogt de parkeertarieven met 200.000 euro structureel om de bezuinigingsopgave te halen.
 - Antwoordt dat door de raad vastgesteld beleid uitgevoerd moet worden. Het niet compenseren van prijs- en loonstijgingen moeten directeuren binnen de bedrijfsvoering oplossen. Wanneer beleid geraakt wordt, dan komt het college terug bij de raad voor een besluit.
 - Wil niet vooruitlopen op eventuele samenvoeging met Ten Boer, waar een discussie zal ontstaan over belastingen en eventuele aanpassingen.
 - Legt uit dat flexteams ad hoc inspringen op signalen van bewoners, daarom is er geen beleid.
 - Bespreekt morgen in het college de voortgangsbrief outsourcing ICT en later met de commissie.
 - Geeft aan dat een regieorganisatie absoluut aan de orde blijft om contracten met externe partijen goed te kunnen beoordelen en begeleiden.
 - Voorspelt dat outsourcing van ICT een ingewikkeld project is, maar ziet er wel muziek in.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 22.35 uur.

Bijlage - FVbesluitenlijst 20151007

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 7 oktober 2015

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 13.00 – 15.00 uur

- **AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD**
 - Memo Yantai
 - Als 1-minuutinterventie naar raad van 28 oktober
 - om duidelijke uitspraak van de raad te krijgen
 - Brief HRM
 - Als 1-minuutinterventie naar raad van 28 oktober
 - SP overweegt motie over minimum-jeugdloon
- **TOEZEGGINGEN VAN DE PORTEFEUILLEHOUDERS**
 - Wethouder Schroor (bij monde van weth. Van der Schaaf)
 - Zodra er informatie is over de oorzaken van de tegenvaller vanuit BUIG zal de commissie worden geïnformeerd
 - Het college komt z.s.m. voor de begroting met voorstellen voor het opvangen van deze tegenvaller; e.e.a. zal uiteindelijk zijn beslag krijgen in de gemeenterekening
- **LTA, MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN**
 - Besluitenlijst 9 september:
 - Info over schadeafhandeling door NAM wordt binnen 14 dagen verwacht
 - Er komt een briefje als antwoord op de vraag van de CU over jaarverslag handhaving
 - LTA/IM:
 - Akkoord met wijzigingen in blauw
 - Brief over outsourcing ICT komt deze maand
 - Plan onderkant arbeidsmarkt > volgend voorjaar
 - Ingekomen stukken
 - Geen agenderingen
- **VERSLAG**
 - Verslag 9 september jl conform vastgesteld
- **VERGADERINGEN, WERKBEZOEKEN E.D.**
 - N.v.t.
- **OVERIGE AFSPRAKEN / CONCLUSIES**
 - Idee 'ontregelrechtbank voor de raad' wordt meegenomen naar commissie werkwijze raad

Bijlage - FVbesluitenlijst 20151014

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 14 oktober 2015

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 13.00 – 15.30 uur

- **AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD**
 - N.v.t.

- **TOEZEGGINGEN VAN DE PORTEFEUILLEHOUDERS**
 - Wethouder Schroor
 - Komt met schriftelijke onderbouwing m.b.t. de risico's van de Veiligheidsregio
 - Maakt eens per jaar de fluctuatie m.b.t. de aandelen Enexis / Waterbedrijf voor de raad inzichtelijk
 - Komt met analyse over het niet halen van de doelstelling SSC (VGR-II)
 - Wethouder Van Keulen
 - Entameert samen met andere aandeelhouders begin 2016 brede discussie voor raden en staten over toekomst Groningen Airport Eelde

- **LTA, MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN**
 - N.v.t.

- **VERSLAG**
 - N.v.t.

- **VERGADERINGEN, WERKBEZOEKEN E.D.**
 - N.v.t.

- **OVERIGE AFSPRAKEN / CONCLUSIES**
 -

Bijlage - FVbesluitenlijst 20151104BGR

Begrotingscommissie F&V 4/11/15 - toezeggingen

Toezeggingen Burgemeester Den Oudsten

- Nota prostitutiebeleid kan waarschijnlijk in de commissie van januari besproken worden
- Komt naar commissie met visie op de toename verwarde personen
- Kijkt of toezegging vorige burgemeester m.b.t. fysieke veiligheid (veiligheid van mens **én** dier) kan worden gehonoreerd; kijkt ook nog naar landelijke lijn inzake relatie huiselijk geweld en dierenmishandeling en wat dit betekent voor gemeentelijke beleid
- Komt vóór de raad (volgende week) met schriftelijke onderbouwing van de stelling dat het niet compenseren van prijs- en loosstijging binnen programma niet ten koste gaat van veiligheidsbeleid

Toezeggingen Wethouder Schroor

Geen

Collegbrief - Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen vanuit . . .

Onderwerp Beantwoording vragen en toezeggingen vanuit raadsclies d.d.
4 november 2015 ontwerpbegroting 2016

Steller Froukje Bouma/Saskia Zwiars

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 8603 Bijlage(n) Ons kenmerk 5355721
Datum 10-11-2015 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 4 november 2015 besprak u in de diverse raadscommissies de ontwerpbegroting 2016. Voor zover wij de vragen die u ons daarbij stelde niet ter plekke konden beantwoorden, treft u onze reactie hierbij aan. Ook vindt u in deze brief een overzicht van de toezeggingen, die wij uw raad daarbij hebben gedaan.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Algemeen

Wat betekent de bezuiniging 'deels niet compenseren van loon- en prijsstijgingen' voor de doelstellingen van de programma's uit de begroting?

Deze bezuiniging, voortkomend uit ons het coalitieakkoord, realiseren we door efficiencymaatregelen. Deze laten de doelstellingen van de programma's ongemoeid.

Ter nadere toelichting plaatsen wij nog een kanttekening bij het specifieke geval van het Programma Veiligheid. Hier is sprake van een bezuiniging van 234 duizend euro. In het financieel meerjarenbeeld ontvangt het programma Veiligheid echter een klein bedrag van 6 duizend euro, omdat de veiligheidsregio een eigen compensatie methodiek heeft, zodat het per saldo om een bezuiniging van 228 duizend euro gaat.

Collegedebat - Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen vanuit . . .

Bladzijde 2
Onderwerp Begroting 2016

Programma 1 Werk en Inkomen – Commissie Werk en Inkomen

Zijn de 'beschutte werkplekken nieuw (P-Wet)' voor onder andere ex-Wajongers ook beschikbaar voor thuiswonende 'potentiële wajongers'?

De doelgroep van de Participatiewet is breder dan diegenen die recht op een bijstandsuitkering hebben. Iedereen, die ertoe behoort, kan onder voorwaarden in aanmerking komen voor een dergelijke werkplek. Dit geldt dus ook voor (thuiswonende) jongeren die geen recht hebben op een bijstandsuitkering of deze niet hebben aangevraagd.

Onze consulenten zijn dit jaar gestart met de zogenaamde "Route Arbeid", waarbij zij samen met de stage coördinatoren van de PRO/VSO scholen en het UWV de leerlingen vanaf 16-17 jaar in beeld brengen, die het profiel arbeid hebben.

Jongeren, die zich niet bij ons melden voor een uitkering en die we niet via de scholen bereiken, hebben we onvoldoende in beeld. Zoals we in de begroting hebben aangegeven zijn we op het gebied van jongeren bezig met een integrale aanpak die naast 'werk' ook 'onderwijs' en 'zorg' omvat. Met als doel kwetsbare jongeren beter te ondersteunen. Hierover wordt u op een later moment geïnformeerd.

Programma 5 Sport – Commissie Onderwijs en Welzijn

Hebben we bij het Programma Sport, net als bij het Programma Cultuur, de ambitie om op het terrein van breedtesport een top-5 positie in te nemen?

Zo'n specifieke positiebepaling op landelijke schaal is binnen Sport niet goed mogelijk. Anders dan bij Cultuur, kunnen we voor het terrein van breedtesport stellen dat van concurrentie met andere steden nauwelijks sprake is. Onze ambities op dit terrein komen aan de orde in het (nieuwe) Meerjarenprogramma Sport en Bewegen (eerste kwartaal 2016).

Programma 8 Wonen – Commissie Ruimte en Wonen

Naar verluidt kan er geen gevolg worden gegeven aan het burgerinitiatief om speeltoestellen op het Ciboga-terrein te plaatsen, terwijl er wel budget beschikbaar zou zijn. Wat is hiervan de toedracht?

We kunnen bevestigen dat er sprake is van een dergelijk initiatief en bovendien voldoende budget. We zijn nagegaan welke opties er open staan voor het inrichten van speelplekken.

Bladzijde 3
Onderwerp Begroting 2016

Over diverse mogelijkheden om tijdelijke speelvoorzieningen in te richten (tijdens de bouwfase) zijn we in gesprek met bewoners. Duidelijk is echter al dat zich daarbij praktische bezwaren voordoen, qua veiligheid (fietsers, water, bouwverkeer) en door kabels en leidingen, die realisatie lastig maken. Wij bezien de situatie nog opnieuw en zullen daar zo spoedig mogelijk op terug komen.

Programma 9 kwaliteit van de leefomgeving – Commissie Beher en Verkeer

Waarop is de omvang van de reserve bodemsanering gebaseerd?

Het risico is berekend op 2,2 mln euro met een kans van optreden van 75% = 1,7 mln euro. Het bedrag is gebaseerd op de uitvoering van 2 saneringen. Het percentage is hoog, omdat nieuwe situaties zich kunnen voordoen los van de spoedlocaties. Het bedrag van 1,7 mln euro is minimaal noodzakelijk om onvoorziene schadeclaims en saneringen op te kunnen vangen in een jaar en is ook de minimale omvang van de reserve bodemsanering.

Zouden wij over de uitkomsten van de BORG-schouw op buurtniveau kunnen beschikken?

De toegepaste onderzoeksmethodiek ondersteunt alleen op een hoger schaalniveau een gedegen interpretatie. Uitspraken op een lager schaalniveau (de buurt) met een zelfde betrouwbaarheidsmarge veronderstellen een veel uitgebreidere dataverzameling. Dat is met de thans beschikbare inzet niet uitvoerbaar.

Is het mogelijk oude indicatoren, die in de Begroting Nieuwe Stijl bij programma 9 niet meer zijn toegepast, bij de volgende begroting opnieuw te introduceren?

Bij de doorontwikkeling van de Begroting Nieuwe Stijl doet die mogelijkheid zich voor.

Programma 10 Veiligheid – Commissie Financiën en Veiligheid

Er wordt landelijk bezuinigd op Veilige Publieke Taak (VPT); heeft dit consequenties voor het beleid/ de inzet op dit terrein in Groningen?

De landelijke bezuinigingen op VPT hebben geen invloed op ons lokaal beleid.

Collegebrief - Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen vanuit . . .

Bladzijde 4
Onderwerp Begroting 2016

Het Rijk heeft het verband tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld erkend en hier beleid voor ontwikkeld. Sluit Groningen hierop aan?

Wij onderkennen dat er een relatie is tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld. Bij trainingen voor het vroegtijdig signaleren van huiselijk geweld wordt deze relatie ook besproken. De dierenbescherming is gevraagd een training te geven over het signaleren van dierenmishandeling/ dierenverwaarlozing, omdat dit een indicatie kan zijn voor mishandeling of verwaarlozing van kinderen in hetzelfde huishouden.

TOEZEGGINGEN

Algemeen

Uw raad stelt voor om andere Planning & Control producten, zoals de Voortgangsrapportages, meer in lijn te brengen met de Begroting Nieuwe Stijl, zodat de betreffende informatie op een meer continue basis beschikbaar komt.

Wij nemen deze suggestie, die past in ons streven naar open source/open data, ter harte en zullen de mogelijkheden hiertoe in samenspraak met het audit committee van uw raad bezien.

Uw raad verzoekt ons het Subsidieregister, dat zich vooralsnog beperkt tot subsidies, die via beschikkingen worden uitgegeven, uit te breiden.

Wij gaan de mogelijkheden na om ook subsidies die op andere wijze worden verstrekt te registreren en kosten en baten op dit terrein inzichtelijk te maken.

Programma 1 Werk en Inkomen – Commissie Werk en Inkomen

U geeft aan geïnformeerd te willen worden over de inzet van het budget van 400 duizend euro voor de voormalige ID-banen in de wijken.

Wij zullen u hierover binnenkort per brief informeren.

Collegedebat - Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen vanuit . . .

Bladzijde 5
Onderwerp Begroting 2016

Programma 2 Economie – Commissie Werk en Inkomen

Uw raad vraagt om de werkgelegenheidseffecten van start-ups in beeld te brengen.

In de loop van 2016 zullen wij deze effecten in samenwerking met verschillende partijen in beeld brengen en u daarover informeren.

Uw raad geeft aan geïnformeerd te willen worden over het congres 'Building the Future of Health'.

Van 1-3 juni 2016 vindt de grote internationale conferentie 'Building the Future of Health' plaats in Groningen. De conferentie is een officieel 'side event' van het Nederlandse EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016. Vertegenwoordigers van uiteenlopende disciplines op het gebied van de volksgezondheid buigen zich over de vraag welke bijdrage de gebouwde omgeving kan leveren aan een goed en gezond leven. Eind 2015 zullen wij u hierover schriftelijk informeren.

Uw raad geeft aan behoefte te hebben aan inzicht in de effecten van de integrale campagne regiomarketing.

We bereiden de campagne nu samen met de kennisinstellingen, bedrijfsleven en samenwerkingspartners in Stad en regio voor. Wij verwachten u hierover in het eerste kwartaal van 2016 meer te kunnen vertellen.

U gaf aan nader geïnformeerd te willen worden over het budget voor handhaving tijdens koopzondagen en de eventuele budgettaire consequenties voor andere activiteiten.

De precieze invulling bepalen we als de inzet over het afgelopen jaar begin 2016 geëvalueerd is. U hoort dan nader van ons.

Programma 7 Verkeer – Commissie Beheer en Verkeer

Wij hebben u het rapport van de Grontmij inzake parkeren toegezegd, evenals een herijking van de Parkeervisie.

U kunt beide documenten binnen afzienbare termijn, uiterlijk begin volgend jaar, tegemoet zien.

Bladzijde 6
Onderwerp Begroting 2016

Voorts hebben wij u de Inrichtingsplannen in het kader van de Aanpak Ring Zuid (ARZ) toegezegd.

De inrichtingsplannen Maaslaan, Vondellaan en het Zuiderplantsoen maken onderdeel uit van het hoofdbouwcontract ARZ. Dat betekent dat de aannemer aan wie het werk van ARZ wordt gegund, die onderdelen gaat uitvoeren. De aannemer zal – zodra het werk is gegund; dat is naar verwachting begin 2016 – de plannen in overleg met belanghebbenden verder uitwerken. De aannemer stelt ook de fasering van de uitvoering op.

Het plan Helpman wordt versneld uitgevoerd. Nadat het verkeersplan in september 2014 is vastgesteld, na de inspraak en consultatie van de raad, is dit plan de afgelopen periode in overleg met de scholen, bewoners en bedrijven verder uitgewerkt. De planning is dat de uitvoering start in het eerste kwartaal van 2016. De raad zal naar verwachting in december per brief geïnformeerd worden over de uiteindelijke uitwerking en de wijze waarop de omgeving (bewoners en ondernemers) is betrokken.

In 2016 informeren wij u over de stand van zaken rondom de Green Deal Stadsdistributie.

In de eerstvolgende vergadering van de commissie Beheer & Verkeer informeren wij u over de verkeersveiligheid in de Vinkenstraat, zoals u ons verzocht heeft.

Programma 9 Kwaliteit van de Leefomgeving – Commissie Beheer en Verkeer

Uw raad stelt voor openbare verlichting onder te brengen in de GRESO.

Wij omarmen de gedachte om duurzaamheidsaspecten nauwer te betrekken bij de openbare verlichting. Het Beheersplan Openbare Verlichting – thans in voorbereiding – biedt gelegenheid de concrete mogelijkheden daartoe te verkennen. In het eerste kwartaal van 2016 zullen wij u hierover per brief informeren.

Collegedebrief - Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen vanuit . . .

Bladzijde 7
Onderwerp Begroting 2016

Programma 10 Veiligheid – Commissie Financiën en Veiligheid

De nota Prostitutiebeleid wordt in januari met de commissie Financiën en Veiligheid besproken.

In het eerste kwartaal van 2016 kan de commissie Financiën en Veiligheid een visie op de toename van verwarde personen verwachten.

Paragraaf Duurzaamheid - Commissie Beheer en Verkeer

Wij zeggen u toe u in december, of zo snel als in uw agenda mogelijk is, door middel van een bijeenkomst te informeren over de totstandkoming van de routekaart naar een energie-neutrale stad.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegebrief - Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015 over Verbonden ...

Afdeling CS Bestuursadvisering
Onderwerp Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015
over verbonden partijen en voortgangsrapportage

drs. Ton Schroor
Wethouder
Financiën / Onderwijs /
Zorg & Welzijn /
Publieke Dienstverlening

Bezoekadres
Grote Markt 1

Postadres
Postbus 20.001
9700 PB Groningen
t 050 367 76 04
e ton.schoor@groningen.nl
i gemeente.groningen.nl

Aan de leden van de raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 76 76 Bijlage(n)

Ons kenmerk 5386877

Datum 20-10-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In de raadscommissie van 14 oktober 2015 over verbonden partijen is gevraagd naar de risico's bij de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst. In deze brief ga ik in op de gestelde vragen.

Veiligheidsregio

Er is gevraagd naar de risico's bij de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio en de gemeentelijke bijdrage voor huisvesting van de Veiligheidsregio Groningen.

Vanaf 2016 worden de huisvestingslasten integraal onderdeel van de begroting van de Veiligheidsregio Groningen en worden deze lasten via de gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio betaald. Vanaf 2016 is dus sprake van één bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen.

De hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen is gebaseerd op het gemeentelijke aandeel hiervoor in het gemeentefonds. In 2014 en 2015 heeft er groot onderhoud plaatsgevonden aan het gemeentefonds en hiermee is de verdeelsleutel (het aandeel/ bedrag) bestemd voor taken die worden uitgevoerd door de veiligheidsregio per gemeente gewijzigd. Over de gewijzigde verdeelsleutel (en de consequenties daarvan) moet nog worden gesproken in het bestuur van de Veiligheidsregio Groningen.

De raad ontvangt uiterlijk januari 2016 een brief over de financiën van de huisvesting Veiligheidsregio. In de gemeentebegroting 2016 is de benodigde bijdrage van de gemeente Groningen voor de Veiligheidsregio Groningen voor 2016 opgenomen.

Collegebrief - Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015 over Verbonden ...

Bladzijde 2 van 2
Onderwerp Toezeggingen commissie 14 oktober 2015 over verbonden partijen

Omgevingsdienst

Voor de Omgevingsdienst geldt dat deze vanaf 2016 gaat werken met een producten/dienstencatalogus, waarin de kostprijzen per product worden opgenomen. Dit kan effect hebben op de deelnemersbijdrage van de gemeente. Het is de bedoeling dat gemeenten vanaf 2017 per categorie gaan betalen. Het model hiervoor moet nog worden ontwikkeld. Besluitvorming hierover vindt plaats in het bestuur van de Omgevingsdienst. Daarbij worden de werkelijke kosten per categorie inzichtelijk gemaakt. In 2016 betalen gemeenten overigens gewoon de vaste bijdragen en is geen sprake van een risico.

Met vriendelijke groet,

Ton Schroor
Wethouder

Bijlage - LTA F&V december 2015

Lange Termijn Agenda per 20-11-2015

maand/ kwartaal	maand	dag nummer	cie	onderwerp	vorm document	portefeuille	opmerkingen
PM		2015-106	F&V	Koningsfeesten worden geëvalueerd op het punt van handhaven op alcoholverkoop, en als er zich weer grote feesten voordoen, wordt commissie geïnformeerd over hoe hier mee zal worden omgegaan (nog niet bij evt. huldiging)		den Oudsten	toezegging F&V 29/4/15
3e kw 15	september '15	9	2015-110	F&V	gaat na in hoeverre er samengewerkt is met RuG en Hanze inzake de problematiek van overlastgevende jongeren (maand van de veiligheid)	den Oudsten	toezegging rekcie 20/5/15
3e kw 15	september '15	9	2013-286	F&V	Politie-eenheid Noord-Nederland, Jaarverslag	den Oudsten	jaarlijks 3 ^e kwartaal (afpraak LTA-overleg aug.'14)
4e kw 15	oktober '15	7	2015-164	F&V	Burgemeester komt met info, naar raad over heprioritering bij politie n.a.v. problemen bij voortgang reorganisatie zodra brief van de minister naar de Tweede Kamer is.	den Oudsten	toezegging juni 2015, bevestigd sept. 2015 brief over ontvangen, voorstel: afvoeren
4e kw 15	oktober '15	7	2015-13	F&V	Zodra onderzoek ICT outsourcing meer duidelijkheid geeft en houvast voor strategie wordt commissie geïnformeerd en kan er desgewenst over gesproken worden	Schroor	vraagt benen op tafel gesprek, i.c.m. weth. P&O, LTA-overleg feb. 2015. brief over ontvangen, voorstel: traject nader afspreken
4e kw 15	december '15	9	2015-189	F&V	Managementletter interimcontrole	Schroor	op agenda, daarna afvoeren
4e kw 15	december '15	9	2015-74	F&V	Gaat na hoe het zit met het convenant 2010 en de evaluatie daarvan en neemt het mee bij de behandeling van het prostitutiebeleid in september	den Oudsten	op agenda
4e kw 15	december '15	9	2015-75	F&V	Neemt punt PvdD mee 'komt er genoeg informatie uit de prostitutiebranche zelf	den Oudsten	op agenda
4e kw 15	december '15	9	2014-299	F&V	Prostitutiebeleid	den Oudsten	op agenda
4e kw 15	december '15	2	2015-174	F&V	Jaarplan Veiligheid 2016 c.a.	den Oudsten	ontvangen, bespreken in januari
4e kw 15	december '15	2	2013-295	F&V	Regionaal risicoprofiel en regionaal beleidsplan Veiligheidsregio	den Oudsten	een keer per vier jaar, wensen en bedenkingen op agenda, daarna afvoeren
4e kw 15	december '15	2	2015-93	F&V	Evaluatie en ambities ICT-nota	Schroor	toezegging rekeningcommissie 20-5-15
4e kw 15	december '15	2	2015-35	F&V	Belastingssamenwerking, i.c.m. Helpunt	Schroor	toegevoegd n.a.v. LTA-overleg feb. 2015
4e kw 15	november '15	17	2015-177	R&W / F&V	A-Kwartier, voortgangsrapportage. Nota uitgangspunten BP Vishoek, Hoekstraat en Muurstraat en voorstel maatregelen openbare orde en Veiligheid	v. der Schaaf / Van Keulen	cbf. 30-10-2015 afvoeren
1e kw 16			2015-179	F&V	Plan onderkant arbeidsmarkt in eigen organisatie	v. Keulen	toegezegd in HRM-cie okt. 2015
1e kw 16			2015-107	F&V	In ev. jaarverslag bezwaarschriften aandacht voor aantal weigeringen hoorzitting door voorzitter commissie, kan raad evt. beleid op aanpassen	den Oudsten	toezegging F&V 29/4/15

Legenda:
Blauw=nieuw
Rood= verwacht discussiepunt in commissie

Bijlage - LTA F&V december 2015

J

Lange Termijn Agenda per 20-11-2015

maand/ kwartaal	maand	dag	nummer	oer document	onderwerp	oer document	portefeuille	opmerkingen
1e kw 16	januari '16	2	2015-165	F&V	Zal in drugsnota extra aandacht geven aan preventie, hoe daar binnen de verschillende portefeuilles mee om wordt gegaan		Oudsten	den toezegging juni 2015
1e kw 16	januari '16	2	2014-265	F&V	Actualisatie integraal drugsbeleid		Oudsten	wijziging bij LTA-overleg feb. 2015.
2e kw 16	mei '16		2015-180	F&V	VGR-I		Schroor	
2e kw 16	mei '16		2015-181	F&V	Gemeenterkening		Schroor	
2e kw 16	mei '16		2015-199	F&V	Algemene financiële en beleidsmatige kaders GR Groninger Archieven		den Oudsten	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt. '15
2e kw 16	mei '16		2015-200	F&V	Concept-begroting GR Groninger Archieven - wensen en bedenkingen	brief	den Oudsten	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt. '15
2e kw 16	mei '16		2015-201	F&V	Algemene financiële en beleidsmatige kaders GR Veiligheidsregio		den Oudsten	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt. '15
2e kw 16	juni '16		2015-182	F&V	Voorjaarsbrief		Schroor	
2e kw 16	juni '16		2015-202	F&V	Concept-begroting GR Veiligheidsregio - wensen en bedenkingen		Oudsten	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt. '15 (DEADLINE 1 juli)
4e kw 16	oktober '16		2015-183	F&V	VGR-II		Schroor	
4e kw 16	oktober '16		2015-184	F&V	Dienstverleningsplan accountant		Schroor	
4e kw 16	november '16		2015-185	F&V	Gemeentebegroting i.c.m. accountantsverslag		Schroor	
4e kw 16	november '16		2015-186	F&V	Tariefnota		Schroor	
4e kw 16	december '16		2015-187	F&V	Managementletter interimcontrole		Schroor	
2018			2015-9	F&V	Evaluatie inkoopbeleid		v. Keulen	afpraak in F&V 7-1-15

Legenda:
 Blauw=nieuw
 Rood= verwacht discussiepunt in commissie

2/2

Bijlage - IM-lijst F&V december 2015

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	M - Indiaten	Titel	Dictum	&	Geplande afhandeling / overige opmerkingen	Afgehandeld	Soort	Agenda-punt	Porte-feuille houder
<i>verzoekt het college:</i>									
2014-28	6 PvdA, D66, VVD, GL	Maak meer werk van jobcarving	1. om intern onderzoek te doen naar de mogelijkheden om jobcarving binnen de gemeentelijke organisatie in te voeren en ons daarvoor voor 1 november te rapporteren; 2. om de diverse gremia van werkgevers- en werknemersorganisaties te informeren over het instrument jobcarving teneinde implementatie te bevorderen bij organisaties en bedrijven in stad en omstreken.	F&V / W&I	Bereken bij HR-commissie sept. 2015, zie ook info in motiebrieven 2-10-15 Voorsiet: afgehandeld		motie	Voorjaarsbat	v. Keulen / van der Schaaf
2014-100	11 CU, CDA, SP, GL, D66, PvdA, PvdD, Stadspartij	Opvang vrouwen (gedwongen) prostitutie	de mogelijkheden te onderzoeken naar hulpverlening en huisvesting van slachtoffers van mensenhandel, vrouwen die uit de prostitutie willen stappen, vrouwen uit de prostitutie die op adem willen komen, vrouwen uit de prostitutie die huisvesting nodig hebben en meisjes die slachtoffer zijn van loverboys en de raad hierover te rapporteren voor de zomer van 2015.	F&V	motiebrieven 11/12/14: nieuw prostitutiebeleid april/mei 2015, motiebrieven 29/9/15 > wordt september 2015; nieuw prostitutiebeleid verwacht voor oktober 2015 (motiebrieven 2/10/15)		motie	Begroting 2015	den Oudsten
2015-29	7 D66	Geef Gdansk een kans(k)	om te onderzoeken of en op welke manier en op welke vlakken Groningen en Gdansk elkaar kunnen versterken.	F&V	motiebrieven 9/7/15: info over voortgang in motiebrieven najaar 2015 / aanloop begroting; motiebrieven 2/10/15: contacten zijn getegd, voorstel: afgehandeld		motie	Voorjaars-brief	
2015-37	7 CDA, Stadspartij, VVD, D66, PvdA	Prioriteiten buurtbewoners voor beter veiligheidsgevoel	samen met wijkbewoners te werken aan een uitvoeringsplan tot een beter veiligheidsgevoel in de wijken. Signalering van onveilige plekken in wijken vast onderdeel te maken van de jaarlijkse wijkscouw.	F&V	motiebrieven 9/7/15: negegenomen met Jaarplan Veiligheid 2016 (Dec. 2015); motiebrieven 2/10/15 idem		motie	Voorjaars-brief	
2015-46	11 D66, CU	APVG tegen het licht	1. te komen met een overzicht van te schrappen regels uit de APVG; 2. als toetsingskader voor "in of uit" de uitgangspunten te hanteren; * komt het doel van deze regel overen met effect; * wordt het onderwerp van deze regel al geregeld in andere regelgeving (bestemmingsplannen, Provinciale regelgeving, Nationale wetgeving etc.); 3. de uitkomsten van deze inventarisatie in 2016 te agenderen.	F&V			motie	Begroting 2016	Den Oudsten
2015-59	11 S&S	Stip op de horizon	om met een inhoudelijke voorbereiding op een discussie te komen in de eerste helft van 2016 waarin verder inzicht wordt gegeven in de verschillende diversterijdsdilemma's.	F&V			motie	Begroting 2016	Van Keulen

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 16-12-2015
Raadscommissie F&V
Datum raadscommissie 02-12-2015
Bijlagen -

Registratienr. 5356356
Datum B&W besluit **10-11-2015**
Portefeuillehouder Schroor
Steller N.R. Werkman
Telefoon 7680
E-mail nico.werkman@groningen.nl

Onderwerp

Begrotingswijzigingen 2^e en 3^e kwartaal 2015

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de begrotingswijzigingen 2^e en 3^e kwartaal 2015 vast te stellen;
- II. de gemeentebegroting 2015 dienovereenkomstig te wijzigen.

B&W-besluit d.d.: 10 november 2015

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

(Publieks-)samenvatting

In het proces van het opstellen van de Voortgangsrapportages hebben de organisatieonderdelen de gelegenheid begrotingswijzigingen aan te leveren. Deze worden nu ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. De begrotingswijzigingen vloeien voort uit door ons genomen besluiten, die gevolgen hebben voor de begroting, en uit kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd met direct gerelateerde baten. De wijzigingen moeten daarom worden beschouwd als administratief technisch van aard, teneinde aan regelgeving te voldoen.

Inleiding

Hierbij treft u de begrotingswijzigingen aan over het tweede en derde kwartaal 2015. Deze kunnen worden ingedeeld in twee categorieën, namelijk:

- a. De eerste categorie betreft wijzigingen binnen één organisatieonderdeel. Het gaat dan om wijzigingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid en wijzigingen door verschuivingen van budgetten tussen deelprogramma's. Deze verschuivingen zijn vooral technische begrotingswijzigingen. Deze hebben geen invloed op het begrotingssaldo van het desbetreffende organisatieonderdeel;
- b. De tweede categorie begrotingswijzigingen zijn organisatieonderdeel overstijgende wijzigingen. Hierbij valt onder andere te denken aan taakmutaties vanuit het gemeentefonds, taakmutaties tussen organisatieonderdelen en begrotingswijzigingen voortvloeiend uit de bezuinigingsoperaties.

In de praktijk doen de bovengenoemde omstandigheden zich voortdurend voor. Het is erg onpraktisch bij elke aanleiding via een apart raadsvoorstel tot een begrotingswijziging te moeten besluiten. Daarom worden grote en kleine veranderingen 'opgespaard' en op een aantal momenten gebundeld aan uw raad voorgelegd. Dit is in overeenstemming met de werkwijze die hierover met uw raad is afgesproken.

De opbouw van de begroting is van programma naar deelprogramma naar beleidsveld naar activiteit. De autorisatie van uw raad ligt voor 2015 op het niveau van deelprogramma. In tegenstelling tot voorgaande jaren geven we nu - naast de deelprogramma's - ook de beleidsvelden in de begrotingswijzigingen weer. Hiermee leggen we alvast een verbinding naar de begroting 2016, waarin de lasten en baten ook per beleidsveld zichtbaar zullen worden gemaakt. Tevens heeft u besloten om ingaande 2016 de begroting te autoriseren op het niveau van programma.

Beoogd resultaat

N.v.t.

Kader

n.v.t.

Argumenten/afwegingen

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

A: Wijzigingen binnen één organisatieonderdeel

GMT

1. Aardbevingen

De gemeente Groningen heeft het afgelopen jaar haar verantwoordelijkheid genomen te anticiperen op de potentiële effecten van aardbevingen voor de stad en haar inwoners en ondernemers. Daartoe is onder meer intensief overleg gevoerd met rijk, NAM, provincie, regiogemeenten, NCG en stedelijke partners, is gewerkt aan de opbouw van kennis, is een stedelijke nieuwbouwregeling tot stand gebracht, is het ontwerp voor het Forum aardbevingsbestendig gemaakt en zijn onderzoeken uitgezet op onder meer het gebied van exemplarische gebouwen, openbare ruimte en scholen. Ten behoeve van deze activiteiten is een projectdirectie aardbevingen ingericht. In de begrotingswijziging staan de kosten vermeld van de projectdirectie aardbevingen en overige gemeentelijke kosten, de werkzaamheden die de gemeente direct uitvoert voor de overheidsdienst Groningen (NCG) en het ministerie van Economische Zaken, en de budgetten voor de overige extern gefinancierde projecten met betrekking tot de aardbevingen. De projectdirectie aardbevingen is belast met de activiteiten in het kader van het bestuursakkoord "Vertrouwen op herstel, herstel van vertrouwen" en de kosten gemaakt in voorbereiding op en uitvoering van het aanvullend maatregelenpakket. Vanuit de projectdirectie aardbevingen wordt hieraan vanuit verschillende organisatieonderdelen met vakinhoudelijke inbreng gewerkt langs de pijlers: Veilig, Fysiek, Sociaal, Economisch. Communicatie is de vijfde pijler waarlangs gewerkt wordt. Tevens vinden buiten de projectdirectie gemeentelijke activiteiten plaats om op de aardbevingseffecten te kunnen anticiperen (raming totaal 2,6 miljoen euro waarvan 3 ton euro onvoorzien). De Overheidsdienst Groningen wordt ondersteund in haar taak een uitvoeringsprogramma op te stellen voor de aanpak van bevingsschade en de preventie ervan. Ook moet er een jaarlijks programma komen voor economische impulsen voor de regio. De totstandkoming van de overheidsdienst gebeurt in nauw overleg met de betrokken gemeenten en de provincie (raming 0,5 miljoen euro). De overige extern gefinancierde projecten aardbevingen hebben betrekking op het onderzoek naar de aardbevingsbestendigheid van exemplarische bouwwerken, de scan openbare ruimte en het onderzoek aardbevingsbestendigheid scholen en gymlokalen (raming 1 miljoen euro). Wij gaan er vanuit dat de kosten geheel vergoed worden en het saldo op alle drie de onderdelen nul zal zijn. Zolang hier nog geen definitieve afspraken met het Rijk over zijn gemaakt, lopen we een risico dat niet onze volledige kosten worden vergoed. Er is door het rijk een onderzoek toegezegd naar een aardbevingsfactor in het gemeentefonds. Dit onderzoek is nog niet gestart. De NCG wil hier in samenwerking met provincie en gemeenten het voortouw in nemen. Mocht een aardbevingsfactor in het gemeentefonds niet gerealiseerd worden, dan zal op een andere wijze voorzien moeten worden in compensatie voor te maken extra onkosten. Inmiddels neemt de NCG regie op de afhandeling van de declaratie van gemaakte kosten tot 1 mei en op de afhandeling van de kosten voor de periode erna. De NCG hanteert hierbij grofweg drie perioden voor de afhandeling van de overige kosten:

Periode tot 1 mei 2015

Er worden aan alle gemeenten en de provincie onderbouwingen gevraagd van de kosten. Op basis daarvan zullen afspraken gemaakt worden over wat acceptabele kosten (componenten) zijn. Kosten in het kader van vergunningen, onderzoeken en communicatie zijn acceptabel. Kosten voor procedures gaswinning en algemene bestuurskosten waarschijnlijk niet. Doel van de NCG is dit proces in november af te ronden. In Groningen hebben we beperkte kosten voor de procedure gaswinning meegenomen en hebben we geen algemene bestuurskosten meegenomen in de declaratie.

Periode 1 mei tot 31 december

Dit is een overgangsfase waarvoor apart een declaratie zal worden opgesteld en afspraken zullen worden gemaakt over de te vergoeden kosten. Doel van de NCG is dit proces voor het einde van het jaar af te ronden.

Periode vanaf 1 januari 2016

De NCG stelt voor een structurele afspraak uit te werken voor de periode vanaf 1 januari 2016. De afspraak heeft onder andere betrekking op het meerjarenplan. Het voorstel zullen we aan college en raad voorleggen. De structurele afspraak zal moeten gaan bestaan uit een basisafpraak met betrekking tot stabiele en voorspelbare kosten, en aanvullende afspraken al naar gelang waar welke werken in een bepaald jaar worden uitgevoerd. Doel van de NCG is dit proces voor het einde van het jaar af te ronden.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.
10.4.1 Veiligheidsregio	10.4 Fysieke veiligheid	GMT	1	4.106	4.106	0			0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Concernstaf

2. Bijdrage nazorg/mensenhandel Ommelanden

Voor de uitvoering van het Veiligheidshuis doen meerdere gemeenten in de Ommelanden een bijdrage aan het Veiligheidshuis. De bijdrage voor nazorg is 56 duizend euro en voor mensenhandel 11 duizend euro. De totale bijdrage is 67 duizend euro.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
10.3.2 Mensenhandel / prostitutie	10.3 Integratie en veiligheid	Concernstaf	S	67	67	0			0

3. Correctie bijdrage Veiligheidsregio

De correctie op de bijdrage voor de Veiligheidsregio is nog niet verwerkt op het desbetreffende deelprogramma. Door middel van deze begrotingswijziging wordt deze correctie op de bijdrage alsnog verwerkt op het juiste deelprogramma.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	109		-109			-109
10.4.1 Veiligheidsregio	10.4 Fysieke veiligheid	Concernstaf	S		109	109			109

4. Grote Stedenbeleid

In de begroting zijn de toegezegde bijdragen voor monitoring/contributies voor het Grote Stedenbeleid nog niet opgenomen. Middels deze begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
10.1.1 Geweld	10.1 Veilige woon- en leefomgeving	Concernstaf	I	200	200	0			0

5. Reserve Regio Specifiek Pakket

Bij de primitieve begroting 2015 hebben we alle beschikbare middelen aan de reserve Regio Specifiek Pakket (RSP) onttrokken om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen. Bij de rekening 2014 bleek dat we 300 duizend euro teveel hadden onttrokken. De bijdrage die we aan de provincie Groningen moeten betalen voor het raamwerk regionaal ad 14,5 miljoen euro zal zoals we nu verwachten begin 2016 plaatsvinden en niet in 2015. Daarnaast is de bijdrage Regio Specifiek Pakket die we in 2015 aan de provincie Groningen hebben betaald lager dan voorzien. Dit komt door de lage rentepercentages (iboi). In 2015 valt daarom 2 miljoen euro vrij. Dit bedrag hebben we in de begroting 2016 als dekking voor de begroting opgenomen. Wij stellen voor 16,8 miljoen euro minder te onttrekken aan de reserve RSP om in 2015 geen resultaat te presenteren, waarvan de bestemming al is vastgelegd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	I	-16.800		16.800		-16.800	0

6. Algemene Egalisatiereserve

Bij de primitieve begroting hebben we 3,863 miljoen onttrokken aan de AER voor de afwikkeling van de tram. In 2015 is gebleken dat deze bijdrage niet meer nodig is. We stellen voor de onttrekking van 3,863 miljoen terug te draaien.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	I	-3.863	0	3.863		-3.863	0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

7. Bodemsanering

Uit de meicirculaire 2015 blijkt dat het 'Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties' wordt voortgezet tot en met 2020. Het bodembeleid voor deze periode is opgenomen in het convenant 'Bodem en Ondergrond' dat in maart 2015 is ondertekend door het Rijk, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. Groningen ontvangt in dit kader in 2015 1,229 miljoen euro en in de periode 2016-2020 jaarlijks 798 duizend euro. De extra middelen voor 2015 worden gereserveerd bij de concernstaf in afwachting van een bestedingsvoorstel. In onze collegebrief over de meicirculaire 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concernstaf	1		1.229	1.229			1.229
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	1	1.229		-1.229			-1.229

8. Correctie extra beleidsmiddelen

In 2015 wordt 55 duizend euro besteed voor een activiteitenplan om tot een structurele bezuiniging op het gemeentelijk vastgoed te komen. Door middel van deze begrotingswijziging wordt voorgesteld hiervoor 55 duizend uit de reserve 'Friciekosten Bezuiniging 2011-2014' te onttrekken.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
14.1.1 Concernstaf	14.1 Algemene ondersteuning	Concernstaf	1	55		-55			-55
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	1			0		55	55

GGD

9. GHOR-ondersteuning voor aardbevingsdossier

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) faciliteert de Commissie bijzondere situaties in het aardbevingsdossier. Deze commissie is verantwoordelijk voor de Regeling bijzondere situaties. Een vangnet voor de meest schrijnende gevallen in het aardbevingsdossier. De gemaakte kosten ad 200 duizend euro worden integraal vergoed door de Commissie bijzondere situaties.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
10.4.1 Veiligheidsregio	10.4 Fysieke veiligheid	GGD	1	200	200	0			0

Publieke dienstverlening

10. Bedrijfsvoering Publieke dienstverlening

Diverse bedrijfsvoeringswijzigingen leiden tot een herverdeling van de baten en de lasten.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
11.3.1 Klantcontactcentrum (KCC)	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	28	-31	-59			-59
11.3.2 Publiekszaken	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	-91	30	121			121
11.3.3 Belastingen	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	-16	-107	-91			-91
11.4.1 Overig stadhuis en stadje	11.4 Overig stadhuis en stadje	Publieke dienstverlening	1	114	112	-2			-2
14.1.4 DVO Ten Boer	14.1 Algemene ondersteuning	Publieke dienstverlening	1	32		-32			-32
12.1.5 Overig met werken voor derden	12.1 College en Raad	Publieke dienstverlening	1	-63		63			63

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Economische zaken

11. Project Hafengeburtstag Hamburg en Economisch Platform Regio Groningen-Assen

Betreft het opvoeren van de begroting voor het project 'Hafengeburtstag Hamburg 2015' (deelprogramma 2.3 Groningen kennisstad), inclusief een overheveling van een deel van de dekking (150 duizend euro). Daarnaast heeft een deel van deze begrotingswijziging betrekking op het opvoeren van de begroting voor het project 'Economisch platform Regio Groningen-Assen' (deelprogramma 2.5 Overig economie en werkgelegenheid).

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
02.3.2 Energie	02.3 Groningen kennisstad	Economische Zaken	I	352	202	-150			-150
02.3.4 Innovatieve onderst techn.(ICT)	02.3 Groningen kennisstad	Economische Zaken	I	-150		150			150
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	Economische Zaken	I	172	172	0			0

12. Correctie IWCN

In de begroting zijn de toegezegde bijdragen en kosten voor International Welcome Center nog niet opgenomen. Door middel van deze begrotingswijziging wordt dit aangepast.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	Economische Zaken	I	115	115	0			0

Gebiedszaken

13. INB Wijkwethouderschap

Het jaar 2015 kan worden beschouwd als een oefenjaar voor het integraal gebiedsgericht werken. Met wijkwethouders en de gebiedsteams geven we hieraan vorm, waarbij we de wijkbewoners en instellingen nauw betrekken. De buurt- en bewonersinitiatieven komen daarbinnen centraal te staan. Voor dit programmaonderdeel is o.a. een wijkwethoudersbudget van 1 miljoen euro (voor elk stadsdeel 0,2 miljoen euro) beschikbaar gesteld. Het totaalbudget heeft een doorlooptijd van twee jaren. Aangezien deze nieuwe werkwijze tijd en ruimte vraagt om zich verder te ontwikkelen, voorzien we enige doorlooptijd naar jaarschijf 2016. Voorgesteld wordt om door middel van deze begrotingswijziging 0,5 miljoen euro toe te voegen aan de reserve extra beleid, zodat deze middelen in 2016 kunnen worden aangewend als dekking voor het gebiedsprogramma 2016.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
08.3.4 Wijkperspectieven	08.3 Bestaande woningvoorraad	Gebiedszaken	I	-500		500	500		0

SSC dir. 1

14. Sanering asbest Admiraal de Ruyterlaan

Er was asbest geconstateerd op de locatie van Admiraal de Ruyterlaan van het Augustinuscollege. Er waren voldoende maatregelen getroffen voor de sanering en een tijdelijk onderkomen voor de leerlingen. De kosten daarvan moeten wij vergoeden aan het schoolbestuur. In de begroting 2015 hebben wij deze post niet kunnen meenemen. Een deel van de kosten (100 duizend euro) kunnen wij incidenteel dekken uit de begroting, doordat er van derden een vergoeding is ontvangen voor gebruik van het leegstaande gebouw. Wij stellen uw raad daarom voor de begroting onderwijshuisvesting hiervoor te wijzigen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
03.1.1 Talent ontwikkeling	03.1 Integraal jeugdbeleid	SSC 1	I	100	100	0			0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

15. Herbestemming Metaallaan 255

De school Th. Hart de Ruyter heeft het gebouw aan de Metaallaan 255 verlaten. Ze hebben nieuwbouw gekregen aan de Diamantlaan. Het schoolbestuur heeft het gebouw verlaten met achterstallig onderhoud. Dit was niet in overeenstemming met artikel 29 lid 2 van de Verordening Voorziening Onderwijsruimte. In overleg is het achterstallig onderhoud vastgesteld op een bedrag van 108 duizend euro. Dit bedrag betaalt het schoolbestuur om het achterstallig onderhoud weg te werken. In het kader van herbestemming van onderwijsgebouwen wordt Metaallaan 255 in gebruik genomen door het schoolbestuur O2G2. Zij gaat dit gebouw gebruiken voor ISK leerlingen (Internationale Schakel Klas). Hiermee is de nieuwe bestemming voor dit gebouw gerealiseerd. Daarom stellen uw raad voor de begroting deelprogramma Integraal Jeugdbeleid te wijzigen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontfr. res.	Saldo na res. mut.
03.1.1 Talent ontwikkeling	03.1 Integraal jeugdbeleid	SSC 1	I	108	108	0			0

SSC dir. 2

16. Aanpassing overhead Ten Boer

Het college heeft afspraken met de gemeente Ten Boer voor de uitvoering van taken vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, waarbij ook het uurtarief wat de gemeente Groningen krijgt als vergoeding voor de uitvoering van taken voor de gemeente Ten Boer is vastgesteld. In dit uurtarief zit een component voor de dekking van overhead. Bij het opstellen van de primitieve begroting is per abuis de dekking te laag opgenomen. Met deze begrotingswijziging (ophoging van de dekking) wordt dit gecorrigeerd naar het juiste bedrag.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontfr. res.	Saldo na res. mut.
14.1.4 DVO Ten Boer	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	I	364	364	0			0

17. Overheveling SSC-budgetten voor nieuwe taken GGD-toegang

De budgetten voor de ondersteuning door het SSC van de nieuwe taken die in het kader van de decentralisaties van de jeugdzorg per 1 januari 2015 naar de gemeenten zijn overgekomen, moeten nog worden begroot bij de directie SSC 2 (beleidsveld 14.1.3. Shared Service). Met deze incidentele begrotingswijziging wordt deze overgang voor 2015 gerealiseerd. Het bedrag is gebaseerd op de Overeenkomst dienstverlening SSC aan GGD- Toegang en Casemanagement (T&C).

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontfr. res.	Saldo na res. mut.
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	I	703	703	0			0

18. Overheveling SSC-budgetten voor nieuwe taken RIGG

De budgetten voor de ondersteuning door het SSC van de nieuwe taken die in het kader van de decentralisaties in het Sociaal Domein per 1 januari 2015 naar de gemeenten zijn overgekomen, moeten nog worden begroot bij de directie SSC 2 (beleidsveld 14.1.3. Shared Service). Met deze incidentele begrotingswijziging wordt deze overgang voor 2015 gerealiseerd. Het bedrag is gebaseerd op de Dienstverleningsovereenkomst tussen Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) en de gemeente Groningen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontfr. res.	Saldo na res. mut.
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	I	478	478	0			0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

19. Opbrengsten Ten Boer

Door bezuinigingen bij de gemeente Ten Boer is de vergoeding voor de ondersteuning van processen verlaagd. Deze opbrengstderiving wordt afgedekt door verlaging van een stelpost.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1		-22		-22		-22
14.1.4 DVO Ten Boer	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1	-22		22			22

20. Realisatie taakstellingen voor ontvlechting

Bij de start van het SSC heeft een herschikking van budgetten van de voormalige diensten plaatsgevonden. Hierbij is onder andere een tweetal oude personele taakstellingen overgeheveld naar het SSC. Deze taakstellingen worden nu gerealiseerd uit het restant van de overgeheveldde salarisbudgetten.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1	-65	-65		0		0

21. Realisatie bezuinigingen SSC-2

De bezuinigingstaakstellingen mantelcontract inhuur Randstad en opbrengstderiving dienstverlening Brandweer worden gerealiseerd door de inzet van de stelpost voorzieningen overhead Ten Boer. De taakstelling omzetzderiving Programmamanagement en Projectondersteuning wordt gerealiseerd door de inzet van het budget restant salarissen na de start van het SSC.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
14.1.4 DVO Ten Boer	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1	-125		125			125
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1		-125		-125		-125

SSC dir. 3

22. Programma Outsourcing

Van het geld dat gekregen is vanuit extra beleidsgelden wordt als gevolg van vertraging van de oplevering van de Greenfieldanalyse en de langere doorlooptijd qua besluitvorming dan is voorzien 160 duizend euro in 2015 niet besteed. Wij stellen voor dit bedrag te doteren aan de reserve Extra Beleid.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	1	-160		160	160		0

23. Programma Basis Kern Registratie

Van het geld dat gekregen is vanuit extra beleidsgelden wordt als gevolg van de vertraging in de voortgang van het programma 375 duizend euro in 2015 niet besteed. Wij stellen voor dit bedrag te doteren aan de reserve Extra Beleid.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	1	-375		375	375		0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Stadsontwikkeling Beleid en Ontwerp

24. Regionaal Energieloket Wonen

In september 2013 is door een groot aantal partijen het Energieakkoord voor duurzame groei (het SER Energieakkoord) ondertekend. Doel van het akkoord is om gezamenlijk te werken aan besparing van energiegebruik, vergroting van het aandeel duurzame energie en vergroting van de werkgelegenheid. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de realisatie van deze doelen. Om gemeenten hierbij te ondersteunen heeft de VNG een ondersteuningsprogramma ontwikkeld. Voor Groningen is voor de periode 2014-2016 een bedrag van 440 duizend euro beschikbaar gesteld door het ministerie van BZK. Alle 23 Groningse gemeenten doen hieraan mee en voor dit project wordt een Energieloket opgezet en een uitvoeringsprogramma ontwikkeld. Door middel van deze begrotingswijziging worden zowel de baten als lasten 2015 begroot.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.	res. mut.
08.2.4 Kwaliensbew (GWK) en dienstv	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1	148	148	0				0

25. Subsidieproject SEEDS

Door middel van deze begrotingswijziging worden zowel de baten als lasten van het inmiddels afgeronde subsidieproject SEEDS alsnog begroot in 2015.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.	res. mut.
02.1.4 Creatief ondernemerschap	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Beleid en Ontwerp	1	83	83	0				0

26. Activeren bovenwijkse voorziening Sontbrug

In 2013 is besloten om bovenwijkse voorziening binnen grondexploitaties te activeren. Voor de Sontbrug betekent dit dat er in 2015 27 miljoen euro kan worden geactiveerd. Het voordeel dat hierdoor ontstaat wordt toegevoegd aan de reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Deze reserve is ter dekking van de structurele kapitaallasten. Verder moet deze begrotingswijziging in samenhang met begrotingswijziging nummer 55 van onderdeel B uit dit voorstel (ruil structurele middelen tegen incidentele middelen) worden gezien.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.	res. mut.
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1		27.000	27.000	27.000			0

Stadsbeheer/Stadstoezicht

27. Overboeking reserve/voorziening riolering

Via resultaatbestemming bij de rekening 2014 is er 160 duizend euro toegevoegd aan de reserve riolering. Op grond van gewijzigde BBV-regelgeving is de reserve riolering omgezet in een voorziening riolering. Genoemde 160 duizend euro dient nog te worden overgeboekt aan de (nieuw) ingestelde voorziening riolering.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.	res. mut.
09.1.5 Onderhoud infrastructuur	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	1	160		-160			160	0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Stadsontwikkeling Ontwikkeling en Uitvoering

28. Werken voor derden Groningen Bereikbaar (PRIS/VRI)

Voor de projecten PRIS en VRI (onderdeel van het totale project Verkeersmanagement) voert de gemeente Groningen werkzaamheden uit in opdracht van Groningen Bereikbaar. Het gaat om kosten voor projectbegeleiding (150 duizend euro) en uitvoeringskosten (1,5 miljoen euro). De kosten die we maken, worden vergoed door Groningen Bereikbaar. Door middel van deze begrotingswijziging worden de lasten en baten opgevoerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor:			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
07.6.4 Overig Verkeer	07.6 Overig verkeer	SO Ontwikkeling en Uitv	I	150	150	0			0
07.3.2 Stedelijke hoofdstructuur	07.3 Auto	SO Ontwikkeling en Uitv	I	1.500	1.500	0			0

29. Rente reserve ISV

In de primitieve begroting is de rente op de reserve ISV niet begroot. Er wordt echter wel rente aan deze reserve toegevoegd. Om begrotingsonrechtmatigheid te voorkomen, wordt alsnog de begroting hiervoor gewijzigd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor:			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Ontwikkeling en Uitv	S		470	470	470		0

30. ISV 2015

In 2015 worden er bestedingen verwacht (voor de projecten Revitalisering Woonschepenhaven, Zeegebouw Suikerunieterrein en Oosterhamrikzone) met dekking uit ISV uit de voorgaande jaren die eerder aan de bestemmingsreserve ISV zijn toegevoegd. Voor deze dekking doen we nu een onttrekking uit de bestemmingsreserve ISV.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor:			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Uitv	I	350		-350		350	0
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Ontwikkeling en Uitv	I	900		-900		900	0

31. Correctie onttrekking uit reserve Afvalstoffenheffing

Conform de richtlijnen van de BBV zijn de middelen in de reserve Afvalstoffenheffing bij de jaarrekening 2014 toegevoegd aan een nieuw gevormde voorziening afvalstoffenheffing. Bij de primitieve begroting staat echter nog een onttrekking uit de reserve voor een bedrag van 1,326 miljoen euro. Met deze begrotingswijziging wordt deze onttrekking teruggedraaid en komt er een verrekening met de voorziening Afvalstoffenheffing voor in de plaats.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor:			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
09.2.1 Inzamelen en verwerken	09.2 Afvalverzameling en-verw Stadsbeheer		I	-1.326		1.326		-1.326	0

32. Bezuiniging looncompensatie

In de begroting 2015 is een stelpost opgenomen voor bezuiniging loon- en prijscompensatie 2015 van 188 duizend euro. Deze stelpost wordt nu functioneel binnen het deelprogramma 'Kwaliteit leefomgeving' toegerekend.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor:			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
09.1.1 Onderh beheer openbare ruimte	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	I	-188		0			0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Beleidsunit Maatschappelijke ontwikkeling

33. Bijdrage SDC-centrum aan Eurosonic Air

Het Eurosonic Air openlucht concert op de Grote Markt wordt voor 13 duizend euro gefinancierd door Stadsdeelcoördinatie (batenzijde) en gesubsidieerd door Maatschappelijke Ontwikkeling (lastenzijde).

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	13	13	0			0

34. Bezuiniging instellingen 2015

Op 7 oktober 2014 hebben we besloten een alternatieve invulling te geven aan de structurele bezuiniging van 1 miljoen euro op accres instellingen jaarschijf 2015:

- inzet accres 2014 voor een bedrag van 750 duizend euro;
- inzet concernaccres 2015 voor een bedrag van 250 duizend euro.

Met deze begrotingswijziging wordt hieraan uitvoering gegeven

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
03.1.1 Talent ontwikkeling	03.1 Integraal jeugd beleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-16		16	282	71	-195
03.1.2 Opvoedkracht	03.1 Integraal jeugd beleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-29		29			29
03.1.4 Maatschappelijke participatie	03.1 Integraal jeugd beleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-63		63			63
03.1.5 Veilig opgroeien	03.1 Integraal jeugd beleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-14		14			14
04.1.1 Soc. samenhang en leefb. wijken	04.1 Soc. samenhang en leefbaa	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-297		297	239	60	118
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en leefbaa	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-16		16			16
04.3.1 Diversiteit en integratie	04.3 Integratie en emancipatie	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-9		9			9
04.3.3 Emancipatie	04.3 Integratie en emancipatie	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-5		5			5
05.1.2 Verenigingen en subsidies	05.1 Sportieve infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-22		22			22
05.2.1 Stimulering sportdechame	05.2 Deelname aan sport	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-4		4	41	10	-27
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-57		57	438	109	-272
06.1.5 Meda	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-12		12			12
06.1.2 Letteren	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-170		170			170
06.1.3 Beeldende kunsten	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-11		11			11
06.1.4 Erfgoed	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-16		16			16
06.2.2 Cultuureducatie	06.2 Deelname aan cultuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-1		1			1
06.2.1 Amateurkunst	06.2 Deelname aan cultuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-2		2			2
06.3.1 Kunstraad	06.3 Overig cultuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-6		6			6

Maatschappelijke participatie

35. Aanpassing begroting Maatschappelijke Participatie

Bij het opmaken van de begroting 2015 zijn de budgetten voor Maatschappelijke Participatie in eerste instantie centraal geparkeerd. Inmiddels zijn deze budgetten verder uitgesplitst naar diverse afdelingen, waardoor een verschuiving optreedt over verschillende deelprogramma's op baten- en lastenniveau.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	S	-22.644	-7.789	14.855			14.855
01.1.3 Maatschappelijke participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	S	17.504	2.649	-14.855			-14.855

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Werkmij Sport en Recreatie

36. Aanpassingen budgetten WSR

Bij het opmaken van de financiële prognose voor de 2e Voortgangsrapportage is geconstateerd dat op een aantal punten de begroting van de WSR aangepast moet worden. Deels zijn dat incidentele wijzigingen en deels zijn dat structurele wijzigingen op budgetten waar onder- en overschrijdingen worden verwacht. Omdat de begroting 2016 is gebaseerd op het kader van Voortgangsrapportage-1 wordt deze begrotingswijziging als incidenteel bestempeld. De structurele effecten zullen bij Voortgangsrapportage 2016-1 opnieuw worden voorgelegd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Ontfr.res.	res. mut.	res. mut.
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	1	89	89	0				0

37. Aanpassingen budgetten WSR

Bij het opstellen van de financiële prognose voor de VGR-II is geconstateerd dat er nog een aantal posten gewijzigd moeten worden. Daarin is onder andere geconstateerd dat de begroting op de kapitaallasten Corpus den Hoorn op jaarbasis is gewijzigd. Omdat een groot deel van deze investering in de loop van het jaar in gebruik is genomen is er vrijval van kapitaallasten. Daartegenover is ook de te ontvangen huur over 2015 lager (gaat immers later in). Tevens zijn er nog een tweetal kleine aanpassingen gewenst. Daarom stellen we voor om de begroting voor 2015 incidenteel te wijzigen op de lasten en baten met een bedrag van 202 duizend euro.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Ontfr.res.	res. mut.	res. mut.
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	1	-202	-202	0				0

Werkmij De Oosterpoort/Stadsschouwburg

38. Programmering Grand Theatre

Het Grand Theatre wordt op de korte termijn door de OPSB geëxploiteerd en geprogrammeerd, tot 1 januari 2017. Voor de lange termijn vraagt het college de culturele partners van het Grand Theatre samen met de OPSB een plan te maken voor de gewenste podiumfunctie per 1 januari 2017. Zij geven het college zo snel mogelijk aan welke ondersteuning nodig is om kwartier te kunnen maken. Het restantbudget van 2015, een bedrag van 385 duizend euro, dat nog niet is overgemaakt aan het Grand Theatre wordt nu overgemaakt aan de OPSB. Daarvan wordt de exploitatie en programmering voor 2015 verder uitgevoerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Ontfr.res.	res. mut.	res. mut.
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	OPSB	1	385	385	0				0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

B: Organisatieonderdeeloverstijgend

1. 70 jaar herdenking en bevrijding Groningen 1945-2015

Deze begrotingswijziging was als een apart raadsvoorstel ingediend en vastgesteld (25 maart 2015) en daarnaast abusievelijk aan het raadsvoorstel 'Begrotingswijzigingen 1e kwartaal' toegevoegd. Hiermee wordt deze dubbeling ongedaan gemaakt.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
12.1.2 College, ondersteuning en besluit	12.1 College en Raad	Concerntaf	I	26		-26		-26
13.1.9 Post-onvoorzien	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I	54		-54		-54
06.3.3 Incidentele activiteiten	06.3 Overg cultuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	-80		80		80

2. Correctie dubbeling tarievennota WSR

De gevolgen van de tarievennota 2015 zijn door middel van een begrotingswijziging verwerkt in het begrotingskader en de begrotingen van de directies. Echter, de voorgestelde verhoging van de dekingsgraad van de privaatrechtelijke tarieven Sport ad 160 duizend euro was al in het primitieve kader van 2015 opgenomen. Zodoende is deze mutatie er dus dubbel ingekomen. Met deze wijziging wordt de dubbeling gecorrigeerd

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	S		-160	-160		-160
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concerntaf	S	160		160		160

3. Renovatie Herewegspoorviaduct

Uw raad heeft 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor de renovatie van de Herewegviaduct. Deze renovatie wordt door de directie Stadsbeheer uitgevoerd en via deze begrotingswijziging worden de noodzakelijke middelen vanuit de begrotingen van de directies Stadsontwikkeling-O&U en Concerntaf aan de directie Stadsbeheer ter beschikking gesteld.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
09.1.5 Onderhoud infrastructuur	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	I	1.200		-1.200		-1.200
07.3.2 Stedelijke hoofdstructuur	07.3 Auto	SO Ontwikkeling en Uitv	I	-600		600		600
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concerntaf	I	-600		600		600

4. WMO

Bij de septembercirculaire 2014 heeft er een actualisatie plaatsgevonden van de maatstaven van het verdeelmodel Wmo. Vanaf 2015 leidt dit tot een structurele aanpassing van 104 duizend euro die wordt verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concerntaf	S	104		-104		-104
04.1.2 Indiv voorzieningen WMO	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Schakelunit	S		104	104		104

5. Huishoudelijke hulp toelage

In het gemeentefonds zijn in 2015 en 2016 bedragen opgenomen voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp om zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. Het ministerie van VWS stelt in dit kader incidenteel 744 duizend euro in 2015 beschikbaar voor Groningen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	i		744	744		744
04.1.2 Indiv voorzieningen WMO	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Schakelunit	i	744		-744		-744

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

6. Decentralisatie AWBZ naar WMO

Bij de septembercirculaire 2014 heeft er een actualisatie plaatsgevonden van de beschikbare bedragen voor de integratie uitkering Sociaal domein. Vanaf 2015 leidt dit voor de overheveling van de taken vanuit de AWBZ naar de Wmo tot een aanpassing van 175 duizend euro die wordt verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	s	175		-175		-175
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en leefbaar Schakelunit		s		175	175		175

7. Nominale compensatie

Jaarlijks houden we in de begroting rekening met loon- en prijsontwikkelingen. Wij stellen uw raad voor de compensatie in de begroting 2015 te wijzigen. De wijziging kent een aantal oorzaken, namelijk:

- Eerder is dit jaar een decompensatie doorgevoerd in verband met de verlaging van de pensioenpremies. Daarbij was gerekend met een foutief percentage. Een correctie daarop is daarom noodzakelijk.
- Compensatie voor prijsstijgingen.
- Door de verlaging van de pensioenpremies verwachten wij een verhoging van de CAO-ontwikkeling. Deze verhoging is in de actuele compensatie verwerkt. In afwachting van verdere besluitvorming is deze verhoging centraal geparkeerd en nog niet aan de directies toegekend.
- Nacalculatie 2014.

Per saldo wordt aan de directies afgerond 5,4 miljoen euro toegekend.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	S	-306		306		306
01.1.3 Maatschappelijke Participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	S	83		-83		-83
01.2.1 Unkeringen	01.2 Inkomen	Inkomensdienstverlening	S	713		-713		-713
03.1.1 Talent ontwikkeling	03.1 Integraal jeugdbeleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	357		-357		-357
03.1.2 Opvoedkracht	03.1 Integraal jeugdbeleid	GGD	S	3		-3		-3
04.1.1 Soc. samenhang en leefwijken	04.1 Soc. samenhang en participatie	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	357		-357		-357
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en participatie	Schakelunit	S	263		-263		-263
04.2.3 Infectieziekte bestrijding	04.2 Preventie en zorg	GGD	S	1		-1		-1
04.2.5 Openbare gezondheidszorg	04.2 Preventie en zorg	GGD	S	1		-1		-1
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	S	196		-196		-196
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	OPSB	S	116		-116		-116
06.1.3 Beeldende kunst	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	357		-357		-357
06.1.3 Beeldende kunst	06.1 Culturele infrastructuur	CBK	S	15		-15		-15
09.1.1 Onderh. beheer openbare ruimte	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	S	437		-437		-437
09.1.6 Toezicht en handh. openb. ruim.	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadtoezicht	S	42		-42		-42
10.4.1 Veiligheidsregio	10.4 Fysieke veiligheid	GGD	S	1		-1		-1
11.3.2 Publieke zaken	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	S	180		-180		-180
12.1.2 College, ondersteuning en besl.	12.1 College en Raad	Bestuur	S	119		-119		-119
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	-5.378		5.378		5.378
12.1.5 Overig inclusief werken voor d.	12.1 College en Raad	SO Ontwikkeling en Uitv.	S	134		-134		-134
14.1.1 Concernstaf	14.1 Algemene ondersteuning	Concernstaf	S	575		-575		-575
14.1.2 Groningen Management Team	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	S	100		-100		-100
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	S	919		-919		-919
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	S	351		-351		-351
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	S	364		-364		-364

8. Individuele studietoelag

Op 17 december 2014 heeft uw raad de Verordening individuele studietoelag Participatiewet 2015 vastgesteld. Met deze begrotingswijziging wordt het hieraan verbonden budget voor 2015 ad 151 duizend euro aan het juiste deelprogramma toegekend.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	I	-151		151		151
01.2.2 Armoede- en minimaalbeleid	01.2 Inkomen	Inkomensdienstverlening	I	151		-151		-151

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

9. Overheveling formatiebudget

Deze begrotingswijziging heeft betrekking op de overgang van 1 fte van de directie Maatschappelijke Participatie naar de directie Stadsbeheer. Als gevolg daarvan wordt ook het bijbehorende formatiebudget overgeheveld naar de directie Stadsbeheer. Bij beide directies was dit verwerkt in de taakstelling. Door middel van deze correctie wordt de taakstelling gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	res. mut.
01.1.3 Maatschappelijke participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	S		48	48			48
09.1.1 Onderhoud beheer openbare ruimte	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	S		-48	-48			-48

10. Reorganisatie Inkomensdienstverlening

Met deze begrotingswijziging worden de budgetten van de directie Inkomensdienstverlening geactualiseerd. De aanleiding voor de bijstelling van de budgetten is de reorganisatie van de directie Werk, Inkomensdienstverlening en Maatschappelijke Participatie. Deze actualisatie heeft betrekking op de loonsom, de stelposten en de taakstellingen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	res. mut.
01.2.1 Uitkeringen	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	I	-488		488			488
01.2.2 Armoede- en minimaalbeleid	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	I	-10		10			10
01.2.3 Handhaving	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	I	40		-40			-40
01.2.4 Schuldhulpverlening	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	I	438		-438			-438
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	I	13		-13			-13
01.1.3 Maatschappelijke Participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	I	7		-7			-7

11. Evaluatie Cultuurnota

Het intensiveringsbudget cultuur 2015 wordt hiermee toegevoegd aan de begroting van de directie Maatschappelijke Ontwikkeling, conform de door uw raad vastgestelde verdeling (thema: Verrijken) bij de begroting 2015 en onttrokken aan de concernstelposten.

Beleidsveld	Deelprogramma	Org. onderdeel	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	I	-250		250			250
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	250		-250			-250

12. Overheveling budget subsidies gebruik sportaccommodaties

Het subsidiebudget dat beschikbaar is voor de huur van gemeentelijke sportaccommodaties werd per 1 augustus 2015 overgedragen van de directie Maatschappelijke Ontwikkeling naar de Werkmaatschappij Sport en Recreatie (WSR). Vanaf dat moment betalen we verenigingen geen subsidie meer. Het budget wordt ingezet voor een verlaging van de tarieven.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	res. mut.
05.1.2 Verenigingen en subsidies	05.1 Sportieve infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	-638		170			-468
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	I		468	-468			-468

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

13. Startaanvraag toekomst A-kwartier

Wij hebben besloten een budget van 145 duizend euro beschikbaar te stellen voor de start van het project toekomst A-kwartier en de kosten te dekken uit de budgetten van de deelprogramma's 'Bestaande woningvoorraad', 'Overig wonen' en 'Veilige woon- en leefomgeving'.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.
08.3.4 Wijkperspectieven	08.3 Bestaande woningvoorraad	Gebieds zaken	I	-54		54			54
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Beleid en Ontwerp	I	-30		30			30
08.3.1 Woningen	08.3 Bestaande woningvoorraad	SO Ontwikkeling en Uitv	I	-20		20			20
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Ontwikkeling en Uitv	I	-16		16			16
10.1.1 Geweld	10.1 Veilige woon- en leefomgeving	Concerntaf	I	-25		25			25
08.3.4 Wijkperspectieven	08.3 Bestaande woningvoorraad	SO Ontwikkeling en Uitv	I	145		-145			-145

14. Maatschappelijke opvang

Actualisering van de maatstaven van het verdeelmodel voor Maatschappelijke opvang bij de meircirculaire 2015 leidt tot een hogere uitkering van 53 duizend euro over 2014 en tot een lagere uitkering van 15 duizend euro over 2015. Per saldo ontstaat een voordeel van 38 duizend euro dat wordt verrekend met de sector. In onze collegebrief over de meircirculaire 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I		38				38
04.2.1 Maatsch. opv. verslaafdenz OGGZ	04.2 Preventie en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	38			-38		-38

15. Basisregistratie personen

Op 31 januari 2015 is, ten behoeve van de Basisregistratie Personen (BRP), versie 3.9 van het Logisch Ontwerp Gemeentelijke Basisadministratie Personen (LO 3.9) in werking getreden. Dit onder andere vanwege wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek (in het kader van lesbisch ouderschap) en de beëindiging van het bijhouden in de BRP van de vreemde nationaliteit naast de Nederlandse. Het Ministerie van BZK vergoedt, conform gemaakte afspraken, de kosten die gemeenten hebben gemaakt in verband met de invoering van LO 3.9. Groningen ontvangt in dit kader incidenteel 22 duizend euro in 2015 dat wordt verrekend met de sector. In onze collegebrief over de meircirculaire 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I	22			22		22
11.3.2 Publieke zaken	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	I		22		-22		-22

16. WE CAN YOUNG

Via de decentralisatie uitkering WE CAN Young ontvangen elf gemeenten in 2015 en 2016 elk 15 duizend euro per jaar en vier gemeenten elk 10 duizend euro per jaar. Deze gemeenten willen zich inzetten voor de gezamenlijke doelstelling de relationele en seksuele weerbaarheid van jongeren te vergroten en daarmee een bijdrage leveren aan de preventie van geweld tegen vrouwen. Groningen ontvangt in 2015 en 2016 jaarlijks incidenteel 15 duizend euro. Deze bijdrage wordt verrekend met de sector. In onze collegebrief over de meircirculaire 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na	
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I		15		15		15
04.2.3 Infectieziektebestrijding	04.2 Preventie en zorg	GGD	I	15			-15		-15

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

17. Doorbetaling tijdens detentie

Eind 2012 besloten wij om de doorbetaling van de vaste lasten tijdens kortdurende detentie vanaf 1 januari 2013 te beleggen bij het Veiligheidshuis: het programma Onder Dak. De dekking vindt plaats vanuit de bijzondere bijstand.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
01.2.2 Armoede- en minimaalbeleid	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	S	-15		15		15
04.2.1 Maatsch. opv. verslaafdenn OGGZ	04.2 Preventie en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	15		-15		-15

18. Korting kapitaallasten nieuwbouw Harm Buitenplein

In verband met het behaalde aanbestedingsvoordeel op de nieuwbouw Harm Buitenplein heeft er een korting plaats gevonden op de kapitaallasten. Dit bedrag is abusievelijk gekort bij de directie Werk, maar had gekort moeten worden op de kapitaallasten van het SSC. Door middel van deze wijziging wordt dit alsnog gedaan.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	S	140		-140		-140
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	S	-140		140		140

19. Overheveling SSC-budgetten voor nieuwe taken VSD

De budgetten voor de ondersteuning door het SSC van de nieuwe taken die in het kader van de decentralisaties in het sociaal domein per 1 januari 2015 naar de gemeenten zijn overgekomen, moeten worden overgeheveld van deelprogramma 4.1 'Sociale samenhang en leefbaarheid' naar deelprogramma 14.1 'Algemene ondersteuning'. Met deze incidentele begrotingswijziging wordt deze overgang voor 2015 gerealiseerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
04.1.1 Soc. samenhang en leefb. wijken	04.1 Soc. samenhang en leefbaa Schakeelunit		I	-927		927		927
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	I	927		-927		-927

20. Wmo

Ten opzichte van de septembercircularis 2014 zijn de maatstaven van het verdeelmodel Wmo geactualiseerd bij de meicircularis 2015. Voor 2014 leidt dit tot een hogere uitkering van 15 duizend euro. Voor de uitkering 2015 is daarnaast de nominale index toegevoegd. De uitkering voor 2015 daalt per saldo met 144 duizend euro. Per saldo ontstaat een nadeel van 129 duizend euro dat wordt verrekend met de sector. In onze collegebrief over de meicircularis 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. mk. & post onvoor. Concernstaf		I		-129	-129		-129
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en leefbaa Schakeelunit		I	-129		129		129

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

21. Decentralisatie VSD

In de meicirculaire 2015 zijn de budgetten die overkomen voor de decentralisaties in het sociaal domein geactualiseerd. Voor 2015 daalt de uitkering voor de Wmo taken voor alle gemeenten met 357 duizend euro, de uitkering voor de Wmo taken voor centrumgemeenten met 1,165 miljoen euro, de uitkering voor de jeugdzorg met 1,401 miljoen euro en de uitkering voor de participatiewet met 556 duizend euro. Deze kortingen worden verrekend met de sector. In onze collegebrief over de meicirculaire 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I		-3.479	-3.479			-3.479
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en leefbaar	Schakelunit	I	-1.522		1.522			1.522
03.1.6 Jeugd nieuwe taken	03.1 Integraal jeugd beleid	Schakelunit	I	-1.401		1.401			1.401
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	I	-287		287			287
01.1.3 Maatschappelijke participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	I	-269		269			269

22. ISV 2015

In 2015 worden/werden er bestedingen verwacht met dekking uit ISV uit de voorgaande jaren die eerder aan de bestemmingsreserve ISV zijn toegevoegd. Voor deze dekking doen we nu een onttrekking/storting uit/in de bestemmingsreserve ISV. Verder stellen we voor om de binnen de ISV-reserve gelabelde middelen voor Kunst op Straat toe te voegen aan de reserve Kunst op Straat ten behoeve van het uitvoeringsprogramma Kunst op Straat.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
06.1.3 Beeldende kunsten	06.1 Culturele infrastructuur	SO Beleid en Ontwerp	I	-28		28			0
06.1.3 Beeldende kunsten	06.1 Culturele infrastructuur	SO Beleid en Ontwerp	I			0	181		-181
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Ontwikkeling en Utw	I			0		181	181
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Utw	I	-100		100	100		0
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Utw	I	50		-50		50	0

23. Toevoeging reserve Friciekosten

Voor 2015 is voor het totaal aan met lopende en afgeronde reorganisaties samenhangende frictiekosten uit extra beleidsgelden 7,2 miljoen euro beschikbaar. Het gaat dan om frictiekosten samenhangend met de afgeronde reorganisaties van SSC, WIMP, Stadsbeheer en de brandweer. De lopende reorganisaties betreffen die bij RO/EZ en de afdeling Beleid. Tenslotte is rekening gehouden met frictiekosten voortvloeiend uit nog in te vullen organisatiebrede taakstellingen. Het beeld tot dusverre uit de reorganisaties is, dat het aantal herplaatsers meevalt, de totale uitstroom redelijk volgens verwachting verloopt maar wel voor een substantieel deel tijdelijk is. Gelet op de nog lopende reorganisaties, de onzekerheden met betrekking tot de geprognosticeerde uitstroom en de onzekerheid met betrekking tot de nog in te vullen organisatiebrede taakstellingen stellen wij voor het naar verwachting in 2015 niet bestede deel van voornoemde 7,2 miljoen euro, zijnde 3,2 miljoen euro, te reserveren en te doteren aan de reserve extra beleid.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concerntaf	I	-6.664		6.664			6.664
12.1.5 Overig incl. werken voor derden	12.1 College en Raad	SSC 2	I	3.464		-3.464			-3.464
14.1.2 Groningen Management Team	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	I			0	3.200		-3.200

24. Verdeling loonkosten na reorganisatie directie Werk

Tijdens het vaststellen van de begroting 2015 was de reorganisatie van de directie Werk nog in volle gang. Hierdoor was een goede verdeling van de loonkosten op de diverse afdelingen niet mogelijk. Het uitvoeringsplan is inmiddels vastgesteld. Door middel van deze begrotingswijziging worden de loonkosten verdeeld over de juiste/nieuwe afdelingen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
01.1.3 Maatschappelijke participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	S	-55		-55			0
01.1.1 Arbeidsmarktbeleid	01.1 Werk	Werk	S	489		-489			-489
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	S	-630		-141	489		489

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

25. Erfgoed en ruimte

Het ministerie van OCW heeft een bedrag van incidenteel 27 duizend euro in 2015 toegekend aan de gemeente Groningen vanuit de beleidsnota Visie Erfgoed en Ruimte (Kiezen voor Karakter). De middelen worden uitgekeerd via een decentralisatie uitkering en verrekend met de sector. In onze collegebrief over de meicirculaire 2015 hebben we u hierover al geïnformeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concernstat	1		27		27	27
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	Gebiedszaken	1	27			-27	-27

26. Werken derden 2015

In de door uw raad vastgestelde begroting 2015 is er, voor de dienstverlening aan derden, per afdeling een aantal globale budgetten opgenomen. De reden hiervoor is het feit dat het bij het opstellen van de begroting meestal nog niet mogelijk is om een naar individuele opdrachtgevers gespecificeerde begroting op te nemen. Deze begrotingswijziging specificeert de begroting derden naar de individuele opdrachtgevers.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	res. mut.		res. mut.
						Toev.res.	Onttr. res.	
02.1.1 Werklocaties	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Beleid en Ontwerp	1	18			-18	-18
02.1.1 Werklocaties	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Ontwikkeling en Uitv	1	110	128		18	18
02.1.3 Bedrijvigheid in de wijken	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Beleid en Ontwerp	1	10			-10	-10
02.1.3 Bedrijvigheid in de wijken	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Ontwikkeling en Uitv	1	22	32		10	10
02.1.7 Detailhandel/Markt	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Ontwikkeling en Uitv	1	29	29		0	0
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	SO Ontwikkeling en Uitv	1	-63	-63		0	0
07.3.1 Regionale ontsluiting en rmgw	07.3 Auto	SO Beleid en Ontwerp	1	741	1.100		359	359
07.3.1 Regionale ontsluiting en rmgw	07.3 Auto	SO Ontwikkeling en Uitv	1	3.927	3.568		-359	-359
07.6.4 Overig Verkeer	07.6 Overig verkeer	SO Beleid en Ontwerp	1	8			-8	-8
07.6.4 Overig Verkeer	07.6 Overig verkeer	SO Ontwikkeling en Uitv	1	127	135		8	8
08.2.1 Versnellen en facil. nieuwbouw	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Uitv	1	-271	-271		0	0
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1	20			-20	-20
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Uitv	1	123	143		20	20
08.2.3 Stadsuitbreidingen	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Uitv	1	344	344		0	0
08.2.4 Kwaliteitsbew (GWK) en dienstv	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1	38	38		0	0
08.2.4 Kwaliteitsbew (GWK) en dienstv	08.2 Nieuwbouw	SO Ontwikkeling en Uitv	1	-602	-602		0	0
08.3.1 Woningen	08.3 Bestaande woningvoorraad	SO Beleid en Ontwerp	1	5			-5	-5
08.3.1 Woningen	08.3 Bestaande woningvoorraad	SO Ontwikkeling en Uitv	1	112	117		5	5
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Beleid en Ontwerp	1	6	6		0	0
09.1.1 Onderh beheer openbare ruimte	09.1 Kwaliteit leefomgeving	SO Ontwikkeling en Uitv	1	44	44		0	0
09.1.6 Toezicht en handh. openb. rum	09.1 Kwaliteit leefomgeving	SO Beleid en Ontwerp	1	-8			0	0
12.1.5 Overig incl werken voor derden	12.1 College en Raad	SO Beleid en Ontwerp	1	-458	-458		0	0
12.1.5 Overig incl werken voor derden	12.1 College en Raad	SO Ontwikkeling en Uitv	1	107	107		0	0

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

27. Generatiepact

Het Generatiepact is onderdeel van het Sociaal Statuut. Daarmee biedt de gemeente Groningen medewerkers vanaf 55 jaar de mogelijkheid om vrijwillig minder te gaan werken. De helft van het geld dat de gemeente met het Generatiepact bespaart, is bestemd voor het realiseren van bezuinigingen. Het andere deel van het geld gebruikt de gemeente om jonge medewerkers een vaste baan aan te bieden (stadstalenten). Generatiepact levert in 2015 baan op voor zes jongeren. Met deze wijziging stellen wij uw raad voor de effecten van het generatiepact in de begroting te verwerken. De besparingen en de stadstalenten worden in de begroting van de betrokken directies verwerkt. De besparing wordt centraal gezet.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr. res.	
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	1	-28		28		28
01.1.3 Maatschappelijke Participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	1	-36		36		36
01.2.1 Uitkeringen	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	1	-14		14		14
02.1.6 Vergunning verl. en handhaving	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	SO Beleid en Ontwerp	1	-18		18		18
04.1.1 Soc samenhang en leefbaar wijk	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	-23		-23		-23
04.1.2 Indiv voorzieningen WMO	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Schakelunit	1	-54		54		54
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	1	-6		6		6
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	OPSB	1	-16		16		16
08.1.4 Jongeren	08.1 Doelgroepen	SO Beleid en Ontwerp	1	-4		4		4
08.2.4 Kwaliteitsbew (GWK) en dienst	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1	-18		18		18
08.4.1 Monumenten	08.4 Cultuurhistorie en archeologie	SO Beleid en Ontwerp	1	-9		9		9
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	Gebiedsaken	1	-8		8		8
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Beleid en Ontwerp	1	-9		9		9
09.1.1 Onderh beheer openbare ruimte	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	1	-6		-6		-6
09.1.6 Toezicht en handh. openb. ruim	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsinspectie	1	-4		4		4
11.3.1 Klantcontactcentrum (KCC)	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	-17		17		17
11.3.2 Publiekszaken	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	-12		12		12
11.3.3 Belastingen	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	-11		11		11
11.4.1 Overig stadhuis en stadje	11.4 Overig stadhuis en stadje	Publieke dienstverlening	1	-31		-31		-31
12.1.2 College, ondersteuning en besluitvorming	12.1 College en Raad	GMT	1	-80	-235	-155		-155
12.1.3 Concernstapost	12.1 College en Raad	Concernstaf	1	-240		-240		-240
12.1.5 Overig met werken voor derden	12.1 College en Raad	SO Ontwikkeling en Uitv	1	-19		-19		-19
14.1.1 Concernstaf	14.1 Algemene ondersteuning	Concernstaf	1	-10		10		10
14.1.2 Groningen Management Team	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	1	-14		14		14
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	1	-51		51		51
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1	-109		109		109
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	1	-26		26		26

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

28. Compensatie CAO-ontwikkelingen

In de begroting houden we rekening met loon- en prijsontwikkelingen. Wij stellen uw raad voor de compensatie in de begroting te wijzigen als gevolg van recente CAO-ontwikkelingen. In de overheidsbrede loonruimteovereenkomst is besloten om de ontwikkeling van de pensioenpremie te drukken en het effect daarvan om te zetten in extra salarisruimte bij de ABP-sectoren. Deze extra ruimte is bepaald op 0,74 procent.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
01.2.1 Uitkeringen	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	1	124		-124			-124
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	Economische Zaken	1	19		-19			-19
03.1.1 Talentontwikkeling	03.1 Integraal jeugdbeleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	269		-269	352	469	-152
03.1.1 Talentontwikkeling	03.1 Integraal jeugdbeleid	Schakelunit	1	-10		10			10
04.1.1 Soc samenhang en leefwijken	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	221		-221	418	554	-85
04.1.2 Indiv voorzeningen WMO	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Schakelunit	1	78		-78			-78
04.2.5 Openbare gezondheidszorg	04.2 Preventie en zorg	GGD	1	2		-2			-2
05.1.1 Accommodaties	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	1	54		-54			-54
05.2.1 Stimulering sportdechame	05.2 Deelname aan sport	Maatschappelijke Ontwikkeling	1			0	62	81	19
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	280		-280	647	859	-68
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	OPSB	1	33		-33			-33
06.1.1 Beeldende kunsten	06.1 Culturele infrastructuur	CBK	1	4		-4			-4
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	Gebiedszaken	1	7		-7			-7
09.1.1 Onderh beheer openbare ruimte	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	1	128		-128			-128
09.1.6 Toezicht en handh. openb. ruim	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsinspectie	1	4		-4			-4
10.4.1 Veiligheidsregio	10.4 Fysieke veiligheid	Concernstaf	1	89		-89			-89
11.3.1 Klantcontactcentrum (KCC)	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	7		-7			-7
11.3.2 Publiekzaken	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	17		-17			-17
11.3.3 Belastingen	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	1	24		-24			-24
12.1.1 Raad en Griffie	12.1 College en Raad	Bestuur	1	11		-11			-11
12.1.2 College, ondersteuning en besluitvorm	12.1 College en Raad	Bestuur	1	17		-17			-17
12.1.3 Concernstaposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	1	-1.363		1.363			1.363
12.1.4 De Ombudsman	12.1 College en Raad	Bestuur	1	4		-4			-4
12.1.5 Overig incl werken voor derden	12.1 College en Raad	SO Ontwikkeling en Urv	1	16		-16			-16
14.1.1 Concernstaf	14.1 Algemene ondersteuning	Concernstaf	1	48		-48			-48
14.1.2 Groningen Management Team	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	1	27		-27			-27
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	1	266		-266			-266
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	1	9		-9			-9
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	1	99		-99			-99

29. Maatschappelijke opvang

De verdeling voor 2015 tot en met 2019 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstaftaantallen. Voor 2015 leidt dit tot een voordeel van 10 duizend euro. Aangezien het middelen betreft die de gemeente Groningen ontvangt in haar hoedanigheid als centrumgemeente worden de middelen verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor.	Concernstaf	1	10		10			10
04.2.1 Maatsch opv. verslaafdenn OGGZ	04.2 Preventie en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	10		-10			-10

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

30. Tijdelijke voorziening bed, bad en brood

In een tussenuitspraak van 17 december 2014 heeft de Centrale Raad van Beroep bepaald dat centrumgemeenten sobere voorzieningen dienen te bieden aan vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft daarop toegezegd dat de centrumgemeenten een financiële tegemoetkoming krijgen voor de kosten die zij, in voorkomende gevallen, moeten maken om uitvoering te geven aan deze uitspraak. Groningen ontvangt in dit kader 1,179 miljoen euro in 2015. Afspraken over financiering voor de structurele voorziening zijn onderdeel van een nog te sluiten bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten. In 2015 wordt 1,179 miljoen euro verrekend met de sector ter dekking van de kosten die in dit kader gemaakt worden.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor. Concernstaf		I		1.179	1.179			1.179
04.3.2 Vluchtelingen en asielzoekers	04.3 Integratie en emancipatie	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	1.179		-1.179			-1.179

31. Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw

Gemeenten ontvangen een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel 'Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw'. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt, met als gevolg een toename van de bijstandspopulatie. De compensatie voor de uitkeringslasten vindt plaats via het Inkomensdeel van de Participatiewet. In 2015 ontvangt Groningen 84 duizend euro dat wordt verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor. Concernstaf		I		84	84			84
01.2.1 Uitkeringen	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	I	84		-84			-84

32. Jeugdwerkloosheid

Gemeenten ontvangen in het kader van de aanpak Jeugdwerkloosheid middelen voor de uitvoering van regionale plannen om meer jongeren met een kwetsbare arbeidsmarktpositie actief naar werk te bemiddelen. Groningen ontvangt in dit kader 100 duizend euro in 2015. Deze middelen worden verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor. Concernstaf		I		100	100			100
01.1.1 Arbeidsmarktbeleid	01.1 Werk	Werk	I	100		-100			-100

33. Wmo

De verdeling van de integratie uitkering Wmo is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. Voor 2015 leidt dit tot een nadeel van 38 duizend euro dat wordt verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor. Concernstaf		I		-38	-38			-38
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en leefbaar Schakelunit		I	-38		38			38

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

34. Vernieuwing Sociaal Domein

In 2015 is een tweetal specifieke maatregelen doorgevoerd die van invloed zijn op de integratie uitkering Vernieuwing sociaal domein, te weten:

- Wmo 2015: in 2015 is landelijk eenmalig 12,2 miljoen euro toegevoegd voor beschermd wonen;

- Jeugd: de regeling voor compensatie van gemeenten die nadeel ondervinden van toepassing van het woonplaatsbeginsel bij het bepalen van het historisch budget 2015 heeft tot een aanpassing geleid.

Deze maatregelen leiden bij de Wmo 2015 tot een voordeel van 84 duizend euro in 2015 en bij Jeugdzorg tot een nadeel van 220 duizend euro in 2015. Beide mutaties worden verrekend met de sector.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I		-136	-136			-136
04.1.2 Indiv. voorzieningen WMO	04.1 Soc. samenhang en leefbaar	Schakehnt	I	84		-84			-84
03.1.6 Jeugd nieuwe taken	03.1 Integraal jeugd beleid	Schakehnt	I	-220		220			220

35. Overheveling budget facilitair

Bij de ontvlechting van de begroting 2014 is structureel nog een klein deel van het budget voor facilitair blijven staan op het deelprogramma 'Werk'. Via deze begrotingswijziging wordt dit budget overgeheveld naar het deelprogramma 'Algemene ondersteuning'.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
01.1.2 Werk en activering	01.1 Werk	Werk	S	-36		36			36
01.1.3 Maatschappelijke Participatie	01.1 Werk	Maatschappelijke Participatie	S		19	19			19
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	S	55		-55			-55

36. Erfgoed en ruimte

De in de meircirculaire 2015 toegekende bedragen worden naar beneden bijgesteld omdat ten onrechte geen rekening is gehouden met een afdracht aan het BTW-compensatiefonds vanwege compensabele btw. De bijdrage voor Groningen wordt met 4 duizend euro verlaagd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concerntaf	I		-4	-4			-4
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	Gebiedszaken	I	4		-4			-4

37. Gebiedsbudget en accommodatiebeleid

Er is sprake van een onvoorziene overschrijding op de uitgaven van het Noodfonds á 15 duizend euro en 15 duizend euro voor kosten onderzoek naar haalbaarheid nieuwe stedelijke stichting. Deze kosten worden gedekt door een verlaging van het deelprogramma 8.3: 'Bestaande woningvoorraad'.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
04.1.1 Soc. samenhang en leefbaar wijken	04.1 Soc. samenhang en leefbaar	Maatschappelijke Ontwikkeling	I	30		-30			-30
08.3.4 Wijkperspectieven	08.3 Bestaande woningvoorraad	Concerntaf	I	-30		30			30

38. Intrekken verrekening overhead

Bij de komst van het SSC is afgesproken onderlinge administratieve verrekeningen voor zover niet strikt noodzakelijk achterwege te laten. Deze wijziging is een correctie op de verrekening van overhead tussen het SSC en de directie Bestuur.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	I		-914	-914			-914
12.1.2 College, ondersteuning en besluit	12.1 College en Raad	Bestuur	I		914	914			914

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

39. Intrekken verrekening overhead

Bij de komst van het SSC is afgesproken onderlinge administratieve verrekeningen voor zover niet strikt noodzakelijk achterwege te laten. Deze wijziging is een correctie op de verrekening van overhead tussen het SSC en de directie Schakelunit.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2		1	-1.685	-1.685			-1.685
04.1.2 Indiv voorzieningen WMO	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Schakelunit		1	-1.685		1.685		1.685

40. Intrekken verrekening overhead

Bij de komst van het SSC is afgesproken onderlinge administratieve verrekeningen voor zover niet strikt noodzakelijk achterwege te laten. Deze wijziging is een correctie op de verrekening van overhead tussen het SSC en de directie Maatschappelijke Ondersteuning.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2		1		-59			-59
04.1.1 Soc samenhang en leefb wijken	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Maatschappelijke Ontwikkeling		1		-30			-30
02.4.2 Internationalisering	02.4 Overige acquisitie	Maatschappelijke Ontwikkeling		1		-89			89

41. Extra inzet voor Success for All

In de collegebrief van 10 september jl. hebben wij uw raad geïnformeerd over een benodigde extra bijdrage voor het project Success for All. Dit project is gericht op de preventie van taalachterstanden. Bij het selecteren van geschikte scholen en groepen bleek het enthousiasme bij de Vereniging Christelijk Onderwijs Groningen (VCOG) erg groot. Het bestuur van de VCOG heeft daarom besloten bij te willen dragen aan de deelname van drie extra groepen wanneer ook de gemeente Groningen kan bijdragen voor 45% van de kosten. Dit betekent een extra gemeentelijke bijdrage van 73 duizend euro. Via deze begrotingswijziging stellen wij uw raad voor deze extra bijdrage beschikbaar te stellen voor het project Success for All. Daarnaast stellen wij voor dit te dekken uit de extra beleidsmiddelen voor het thema Leren.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
03.1.1 Talent ontwikkeling	03.1 Integraal jeugd beleid	Maatschappelijke Ontwikkeling		1	73				-73
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concerntaf		1		-73			73

42. Rubriek 5-resultaten DMO-SSC

Rubriek 5 gebruiken we voor interne verrekeningen van de overheadkosten tussen directies. In de primitieve begroting 2015 hadden we bij de directie Maatschappelijke Ontwikkeling een intern te verrekenen bedrag van 1 miljoen euro verwerkt. Dit bedrag is nog niet verrekend met de directie SSC. Via deze begrotingswijziging verrekenen we dit bedrag alsnog met de directie SSC en zorgen we voor een juiste verdeling over de betreffende deelprogramma's.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor			Saldo na
						res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	
03.1.1 Talent ontwikkeling	03.1 Integraal jeugd beleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-334			334		334
04.1.1 Soc samenhang en leefb wijken	04.1 Soc samenhang en leefbaar	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-334			334		334
06.1.1 Podiumkunsten	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-334			334		334
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	S		-1.002			-1.002	-1.002

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

43. Rente-effecten Treasury

Bij de totstandkoming van de begroting 2015 is een stelpost opgenomen met betrekking tot gerealiseerde rente-effecten. Deze stelpost wordt nu bij het betreffende deelprogramma geraamd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	1	287		-287			-287
13.1.3 Saldo financieringsfunctie	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Treasury	1	-287		287			287

44. Extra beleid 2015 VSD

In de begroting is op basis van het coalitieakkoord 2014-2018 'Voor de verandering' als onderdeel van voorgenomen intensiveringen op het thema zorg 0,5 miljoen euro opgenomen voor maatwerk in het sociaal domein en 0,5 miljoen euro voor preventie jeugdproblematiek. Zoals bekend zijn per 1 januari 2015 op basis van de nieuwe wet maatschappelijke ontwikkeling en de nieuwe Jeugdwet een aantal taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg naar gemeenten overgeheveld. Het eerste jaar, 2015, geldt als overgangsjaar, waarbij het accent is gelegd op een effectieve en accurate overdracht van de taken (transitie). Vanaf 2016 zal de inzet worden verlegd naar het realiseren van de veranderingen, die met de overdracht van taken naar gemeenten wordt beoogd (transformatie). De inzet van de intensiveringsgelden voor 'maatwerk in het sociaal domein' is daarbij noodzakelijk om onder meer de kosten te kunnen opvangen van niet-gecontracteerde zorg (0,3 miljoen euro) en van incidentele extra kosten in 2015 voor de WIJ-teams (0,2 miljoen euro). De inzet van de intensiveringsgelden voor preventie jeugdproblematiek (0,5 miljoen euro) is onder meer noodzakelijk voor het afdekken van een resterend tekort op toegang jeugd (0,1 miljoen euro) en een door het RIGG gemeld tekort op zorg in natura.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
04.1.1 Soc samenhang en leefb wiken	04.1 Soc samenhang en leefbaa	Schakelunit	1		-1.000	-1.000			-1.000
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	1	-1.000		1.000			1.000

45. Werken voor derden Ten Boer

Werkzaamheden in relatie tot ureninzet buiten de dienstverleningsovereenkomst (DVO) Ten Boer worden bij de gemeente Ten Boer in rekening gebracht, hetgeen tot een aanpassing van onze begroting leidt met een bedrag van 183 duizend euro.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	res. mut.
12.1.3 Overig incl werken voor derden	12.1 College en Raad	SSC 3	1	3	3	0			0
12.1.3 Overig incl werken voor derden	12.1 College en Raad	SO Beleid en Ontwerp	1	13	13	0			0
12.1.3 Overig incl werken voor derden	12.1 College en Raad	SO Ontwikkeling en Uitv	1	167	167	0			0

46. Begroting Let's Gro 2015

Op 29 september hebben wij besloten om de kosten voor de editie 2015 van Let's Gro te begroten op 150 duizend euro. De kosten worden met name besteed aan het voorbereiden van het festival, de communicatie en het faciliteren van podia. Dit wordt gedekt uit diverse organisatie- en beleidsmiddelen, uit zowel het fysieke/ruimtelijke domein en het sociaal-maatschappelijk domein als uit algemene budgetten als Bestuurlijke Vernieuwing. De budgettaire effecten voor 2015 worden door middel van deze begrotingswijziging geregeld.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr.res.	Saldo na res. mut.
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	Economische Zaken	1	-13		13			13
04.1.1 Soc samenhang en leefb wiken	04.1 Soc samenhang en leefbaa	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	-30		30			30
04.2.1 Maatsch opv verslaafdenn OGGZ	04.2 Preventie en zorg	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	-10		10			10
04.3.1 Diversiteit en integratie	04.3 Integratie en emancipatie	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	-5		5			5
05.3.1 Overig sport en bewegen	05.3 Overig sport en bewegen	Maatschappelijke Ontwikkeling	1	-5		5			5
07.6.4 Overig Verkeer	07.6 Overig verkeer	SO Beleid en Ontwerp	1	-12		12			12
08.2.2 Bouwen in bestaande stad	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1	-13		13			13
08.2.4 Kwaliteitsbew (GWK) en dienst	08.2 Nieuwbouw	SO Beleid en Ontwerp	1	-12		12			12
08.3.4 Wijkperspectieven	08.3 Bestaande woningvoorraad	Concernstaf	1	-4		4			4
10.1.1 Geweld	10.1 Veilige woon- en leefomge	Concernstaf	1	150		-150			-150
12.1.2 College, ondersteuning en besluitvori	12.1 College en Raad	Bestuur	1	-26		26			26
14.1.2 Groningen Management Team	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	1	-20		20			20

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

47. VSD-programma

Bij de begroting 2015 zijn extra beleidsmiddelen toegekend voor het VSD-programma. Deze waren nog niet op het juiste deelprogramma geplaatst. Middels deze begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr.res.	
04.1.1 Soc samenhang en leefb wijken	04.1 Soc samenhang en leefbaa	Schakehmit	S		-2.750	-2.750		-2.750
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	-2.750		2.750		2.750

48. Wijkcommunicatie en communicatie burgerparticipatie

De correctie van de middelen inzake wijkcommunicatie en communicatie burgerparticipatie waren niet juist verwerkt in de begroting. Middels deze begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr.res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	100		-100		-100
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	S	-100		100		100

49. Kapitaallasten Harm Buitenplein

De kapitaallasten inzake het Harmbuitenplein waren nog niet verwerkt bij het juiste deelprogramma. Middels deze begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr.res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	-65		65		65
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	S	65		-65		-65

50. Verwerking realisatie bezuinigingen

De bezuiniging beleidsfuncties, internationalisering en korting Forum worden middels deze begrotingswijziging gerealiseerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr.res.	
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	100	-426	-526		-526
04.1.1 Soc samenhang en leefb wijken	04.1 Soc samenhang en leefbaa	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-400		400		400
02.4.2 Internationalisering	02.4 Overige acquisitie	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-26		26		26
06.1.6 Groninger Forum	06.1 Culturele infrastructuur	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-100		100		100

51. Correcties ontvlechting O&S

De interne verrekening van kosten in verband met dienstverlening ten behoeve van de Kernregistraties wordt ten behoeve van het terugdringen van administratieve verrekeningen in het vervolg achterwege gelaten. Hiervoor worden zowel de opbrengst als de kosten in de begroting verlaagd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor		Saldo na
						res. mut.	Toev.res. Onttr.res.	
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	I		-12	-12		-12
14.1.3 Shared Service Center	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	I	-12		12		12

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

52. Coördinator IWCN

Voor de coördinator International Welcome Center wordt vanuit EZ middelen dekking gevonden. Door middel van deze begrotingswijziging wordt dit naar het juiste deelprogramma gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontrr. res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 <i>Concernstelposten</i>	12.1 College en Raad	Concernstaf	S		-64	-64			-64
02.1.2 <i>Bevorderen ondernemerschap</i>	02.1 Ruimte en bedrijvigheid	Economische Zaken	S	-64		64			64

53. Invulling taakstelling inleen personeel

In het bezuinigingspakket 2011-2014 is een inkoopstaakstelling van 250 duizend euro voor de inhuur van uitzendkrachten opgenomen (taakstelling nummer 24.7). Idee hierachter is dat deze taakstelling wordt gerealiseerd door kostenvoordelen bij inhuur van uitzendkrachten vanuit de raamovereenkomst die met Randstad is afgesloten. In 2013 en 2014 zijn deze kosten op basis van nacalculatie over de totale organisatie verdeeld. Deze methodiek is echter bewerkelijk. We stellen daarom voor de taakstelling op begrotingsbasis over de organisatie te verdelen. Hiermee wordt ook de bezuinigingsopgave structureel gerealiseerd. Als uitgangspunt gebruiken we de realisatiecijfers van Randstad over de eerste helft van 2015. De taakstelling is in de begroting verantwoord op het programma algemene ondersteuning. Met deze wijziging stellen wij uw raad voor de taakstelling over de directies en programma's te verdelen.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontrr. res.	Saldo na res. mut.
01.1.2 <i>Werk en activering</i>	01.1 Werk	Werk	S	-13		13			13
01.2.1 <i>Uitkeringen</i>	01.2 Inkomens	Inkomensdienstverlening	S	-32		32			32
03.1.5 <i>Veilig opgroeien</i>	03.1 Integraal jeugdbeleid	Maatschappelijke Ontwikkeling	S	-1		1			1
04.1.2 <i>Indiv. voorzieningen WMO</i>	04.1 Soc. samenhang en leefbaar	Schakehunit	S	-55		55			55
05.1.1 <i>Accommodaties</i>	05.1 Sportieve infrastructuur	WSR	S	-38		38			38
06.1.1 <i>Podiumkunsten</i>	06.1 Culturele infrastructuur	OPSB	S	-29		29			29
06.1.3 <i>Beeldende kunsten</i>	06.1 Culturele infrastructuur	CBK	S	-2		2			2
08.5.1 <i>Overig wonen</i>	08.5 Overig wonen	Gebedszaken	S	-2		2			2
09.1.1 <i>Onderh. beheer openbare ruimte</i>	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsbeheer	S	-7		7			7
09.1.5 <i>Onderhoud infrastructuur</i>	09.1 Kwaliteit leefomgeving	Stadsinspectie	S	-2		2			2
11.3.2 <i>Publiekszaken</i>	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	S	-3		3			3
11.3.3 <i>Belastingen</i>	11.3 Publieke dienstverlening	Publieke dienstverlening	S	-9		9			9
12.1.5 <i>Overig niet werken voor derden</i>	12.1 College en Raad	SO Ontwikkeling en Urv	S	-15		15			15
14.1.1 <i>Concernstaf</i>	14.1 Algemene ondersteuning	Concernstaf	S	-5		5			5
14.1.2 <i>Groningen Management Team</i>	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	S	-2		2			2
14.1.3 <i>Shared Service Center</i>	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 1	S	-6		6			6
14.1.3 <i>Shared Service Center</i>	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 2	S	-225		225			-225
14.1.3 <i>Shared Service Center</i>	14.1 Algemene ondersteuning	SSC 3	S	-4		4			4

54. Werk naar werk

Ter dekking van het programma 'Van Werk naar Werk' is 290 duizend euro onttrokken aan de reserve 'Flankerend beleid' en 450 duizend euro aan de reserve 'Organisatieontwikkeling frictie'. De 290 duizend euro was nog niet verdeeld naar het juiste deelprogramma. De onttrekking van de 450 duizend is reeds in de begroting 2014 verwerkt, terwijl deze ook in de primitieve begroting 2015 was opgenomen. Middels deze begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Ontrr. res.	Saldo na res. mut.
14.1.2 <i>Groningen Management Team</i>	14.1 Algemene ondersteuning	GMT	S	290		-290			-290
12.1.3 <i>Concernstelposten</i>	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	-740		740		-450	-290

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

55. Ruil structurele middelen tegen incidentele middelen

Voor de dekking van de begroting 2015 is voor circa 45,5 miljoen euro dekkingsmiddelen ingezet die nog moeten worden gerealiseerd door een ruil van de beschikbare structurele middelen voor beschikbare incidentele middelen. Uitrustingen tussen incidenteel en structureel kan plaatsvinden als in de begroting incidentele middelen voor investeringen beschikbaar zijn. Investeringsprojecten kunnen op de balans worden geactiveerd. Dit leidt tot jaarlijkse kapitaallasten (rente en afschrijvingen). In het geval dat we incidentele middelen beschikbaar hebben voor investeringen, kunnen deze worden geruild tegen structurele middelen. Met de structurele middelen worden de kapitaallasten gedekt. De incidentele middelen kunnen dan anders worden ingezet. De incidentele middelen die in aanmerking komen zijn reserves en eigen incidentele middelen in investeringsprojecten en grondexploitaties.

Voor het begrotingsjaar 2015 moet een bedrag van 45,455 miljoen euro incidenteel worden geruild. We hebben daarvoor 2,890 miljoen euro structureel geld beschikbaar. Beklemdes reserves zijn reserves die gebruikt worden ter (gedeeltelijke) dekking van de jaarlijkse kapitaallasten van een investering. We hebben in totaal 45,515 miljoen euro aan beklemdes reserves (waarvan 1,278 miljoen euro rente die nog niet is toegevoegd aan de reserve) die kunnen worden geruild tegen 2,603 miljoen euro aan structurele beschikbare middelen.

Hiermee gaan we de ruil voor de begrotingen 2015 realiseren. De ruil levert per saldo een voordeel op van 357 duizend euro incidenteel (297 duizend euro door gereserveerde kapitaallasten Sontbrug 2015) en 287 duizend euro structureel.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	I	45.515		-45.515			-45.515
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	SO Ontwikkeling en Uitv	I		1.278	1.278			1.278
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	SO Ontwikkeling en Uitv	I			0		44.237	44.237

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
12.1.3 Concernstelposten	12.1 College en Raad	Concernstaf	S	-2.603		2.603			2.603
02.5.1 Overig econ en werkgelegenheid	02.5 Overig econ en werkgelegenheid	SO Ontwikkeling en Uitv	S	1.171		-1.171			-1.171
07.6.4 Overig Verkeer	07.6 Overig verkeer	SO Ontwikkeling en Uitv	S	905		-905			-905
08.5.1 Overig wonen	08.5 Overig wonen	SO Ontwikkeling en Uitv	S	527		-527			-527

56. Transformatie en innovatie SW-bedrijven

Het Rijk heeft voor de arbeidsmarktregio Groningen in 2015 incidenteel 2,245 miljoen euro beschikbaar gesteld voor transformatie en innovatieplannen van SW-bedrijven. Met deze middelen kunnen maatregelen worden genomen die bijdragen aan de veranderde rol die SW-bedrijven spelen bij de uitvoering van de Participatiewet. Dat betekent een versterking van de ondersteuning van bestaande SW-ers en nieuwe doelgroepen in de Participatiewet en werkgevers.

Beleidsveld	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
01.1.1 Arbeidsmarktbeleid	01.1 Werk	Werk	I	2.245		-2.245			-2.245
13.1.6 Gemeentefonds	13.1 Algem. ink. & post onvoor	Concernstaf	I		2.245	2.245			2.245

Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 2e en 3e kwartaal 2015

Maatschappelijk draagvlak/participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

N.v.t.

Realisering en evaluatie

N.v.t.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

Gewijzigd raadsvoorstel

Onderwerp **wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen**
Registratienr. 5307383 Steller/telnr. Harrie Austie/ 7693 Bijlagen 3

Classificatie	☒ Openbaar	
	☐ Vertrouwelijk	
Portefeuillehouder	Schroor	Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de verordening tot wijziging van de Financiële Verordening gemeente Groningen 2013 vast te stellen;
- II. artikel I van deze verordening in werking te laten treden vanaf 1 januari 2016 en te laten gelden vanaf het begrotingsjaar 2016;
- III. artikel II van deze verordening met terugwerkende kracht in werking te laten treden vanaf 1 januari 2015 en te laten gelden vanaf het begrotingsjaar 2015;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Samenvatting

Met de Financiële Verordening geeft de raad uitgangspunten voor het financiële beleid, de financiële organisatie en het financiële beheer van de gemeente, waaronder regels voor waardering en afschrijving van activa. De afgelopen periode zijn er enkele ontwikkelingen geweest die aanleiding geven om de Financiële Verordening op een aantal punten te wijzigen. Het betreft de aanpassing van enkele afschrijvingstermijnen bij Stadsbeheer, het vervallen van de diensten als gevolg van de organisatieverandering in 2014 en het veranderen ingaande 2016 van het autorisatieniveau van de begroting van deelprogramma naar programma. Met dit voorstel worden de gevolgen van deze ontwikkelingen in de Financiële Verordening aangebracht.

B&W-besluit d.d.: 10 november 2015

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

De laatste tijd zijn er enkele ontwikkelingen geweest die aanleiding geven om de Financiële Verordening te wijzigen.

1. enkele afschrijvingstermijnen bij Stadsbeheer zijn gewijzigd,
2. als gevolg van de organisatieverandering in 2014 is geen sprake meer van diensten
3. uw raad heeft besloten ingaande 2016 het autorisatieniveau van de begroting te wijzigen van deelprogramma naar programma.

Het doel is dat de Financiële Verordening is bijgewerkt voor deze recente ontwikkelingen.

Kader

Artikel 212 Gemeentewet verplicht iedere gemeente een verordening te hebben waarin de raad uitgangspunten vaststelt voor het financiële beleid, voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie, waaronder specifiek de regels voor waardering en afschrijving van activa. De verordening heet ook wel de Financiële Verordening. De Financiële Verordening gemeente Groningen is vastgesteld bij raadsbesluit van 30 januari 2008, nr. 6a en is de laatste keer gewijzigd bij raadsbesluit van 24 juni 2015, nr. 6e. Ook wijzigingen van de verordening worden derhalve door uw raad vastgesteld.

Argumenten en afwegingen

Afschrijvingstermijnen Stadsbeheer

Bij de samenvoeging van alle onderhoudstaken bij het beheer van de openbare ruimte hebben wij besloten om het beheer, het onderhoud en de aanschaf van rijdend- en vast materieel bij de Directie Stadsbeheer te leggen. Dit is de aanleiding geweest om te onderzoeken of de afschrijvingstermijnen voor rijdend en vast materieel zoals vermeld in de bijlage van de Financiële verordening nog actueel zijn. Uit het onderzoek is gebleken dat door technische ontwikkelingen de levensduur van een aantal activa langer is dan genoemd in de bijlage. Daarnaast is gebleken dat de lijst niet volledig is.

In praktijk werden materieel en wagens al later vervangen dan de voorgeschreven afschrijvingsmijnen. Jaarlijks ontstond hierdoor vrijval. Deze vrijval heeft voor een groot deel geleid tot verlaging van de kosten afvalinzameling (€ 100.000,-). De vrijval van de kapitaallasten die betrekking heeft op het onderhoud van de stad is ingezet voor dekking van de taakstelling bedrijfsvoering Stadsbeheer, ontstaan door ontvlechting Stadsbeheer uit dienst Ruimtelijke Ordening (€ 200.000,-). Met de wijziging van de bijlage afschrijvingstermijnen in de Financiële verordening worden de langere afschrijftermijnen geformaliseerd. De gewijzigde lijst afschrijvingstermijnen moet nog van kracht zijn voor het begrotingsjaar 2015.

Organisatieverandering: vervallen van diensten

De gemeente Groningen heeft in 2012 en 2013 een omvangrijke organisatieverandering doorgemaakt. Belangrijkste gevolg is dat per 1 januari 2014 de dienstenstructuur is opgeheven en vervangen door een concernorganisatie met vakdirecties en programma's, één concernstaf en een shared service center. In de Financiële verordening is evenwel nog sprake van diensten. Voor de nieuwe situatie is aangesloten bij het Organisatiebesluit 2014 van de gemeente. Daar is voor de beschrijving van organisatieonderdelen in de nieuwe situatie gekozen voor het neutrale 'onderdeel', met als definitie van onderdeel: bundeling van organisatie-eenheden met samenhangende taken. Deze definitie is nu ook gehanteerd in de Financiële verordening, en "diensten" is overal vervangen door "onderdelen".

Autorisatie op niveau van programma

In Groningen autoriseert de raad de budgetten in de begroting op niveau van deelprogramma. Op 25 maart dit jaar in het kader van het raadsvoorstel 'Begroting nieuwe stijl' hebt u besloten om in lijn met uw sturende en kaderstellende rol ingaande 2016 de budgetten in de begroting te autoriseren op niveau van programma. De Financiële verordening zal hier op moeten worden aangepast. Daar is geregeld (artikel 4, lid 1) dat u met het vaststellen van de begroting de lasten en baten per deelprogramma autoriseert. Dit moet worden gewijzigd naar autorisatie per programma. Ook een aantal toelichtingen moet als gevolg hiervan worden aangepast. In de bijlage 'Overzicht bestaande en nieuwe tekst' wordt een overzicht gegeven van de verschillende wijzigingen. Verder hebben wij u toegezegd u tweemaal per jaar via de Voortgangsrapportages te informeren over de wijzigingen op deelprogramma-niveau. Het artikel over de Voortgangsrapportage (artikel 5, lid 3) is hier op aangepast.

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

Maatschappelijk draagvlak en participatie

N.v.t.

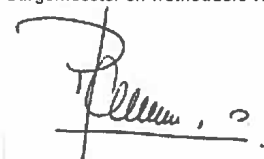
Financiële consequenties

De vrijval van middelen als gevolg van langere afschrijvingstermijnen bij Stadsbeheer wordt ingezet voor bezuinigingstaakstellingen op de bedrijfsvoering bij Stadsbeheer.

Vervolg

Nadat uw raad de wijzigingen heeft vastgesteld worden deze in de Financiële verordening verwerkt. De gevolgen van de gewijzigde afschrijvingstermijnen Stadsbeheer worden nog in 2015 in de administratie verwerkt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

Bijlage. Overzicht bestaande en nieuwe tekst

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
<p>Artikel 1 Definities</p> <p>In deze verordening wordt verstaan onder:</p> <p>a. <i>Dienst:</i></p> <p><i>iedere organisatorische eenheid binnen de gemeentelijke organisatie met een eigen rechtstreekse verantwoordelijkheid aan het college.</i></p>	<p>Artikel 1 Definities</p> <p>In deze verordening wordt verstaan onder:</p> <p>a. Onderdeel:</p> <p>bundeling van organisatie-eenheden met samenhangende taken.</p>
<p>Artikel 2 Programma-indeling</p> <p>1. De raad stelt bij aanvang van een nieuwe raadsperiode een programma-indeling voor de komende raadsperiode vast.</p> <p>2. <i>De raad stelt bij aanvang van een nieuwe raadsperiode op voorstel van het college de onderverdeling van de programma's in deelprogramma's vast.</i></p>	<p>Artikel 2 Programma-indeling</p> <p>De raad stelt bij aanvang van een nieuwe raadsperiode een programma-indeling voor de komende raadsperiode vast.</p>
<p>Artikel 4 Autorisatie begroting en investeringskredieten</p> <p>1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de lasten en de baten per <i>deelprogramma</i>.</p>	<p>Artikel 4 Autorisatie begroting en investeringskredieten</p> <p>1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de lasten en de baten per programma.</p>
<p>Artikel 5 Voortgangsrapportage</p> <p>3. De voortgangsrapportages gaan in op afwijkingen ten opzichte begroting na laatste wijziging voor zover groter dan 250 duizend euro. In ieder geval wordt aandacht besteed aan afwijkingen op de algemene uitkering.</p>	<p>Artikel 5 Voortgangsrapportage</p> <p>3. De voortgangsrapportages gaan in op afwijkingen ten opzichte begroting na laatste wijziging voor zover groter dan 250 duizend euro. In ieder geval wordt aandacht besteed aan afwijkingen op de algemene uitkering. Tevens wordt de raad via de Voortgangsrapportages geïnformeerd over de begrotingswijzigingen op deelprogrammaniveau.</p>
<p>Artikel 10 Administratie</p> <p>De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:</p> <p>1. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel en in de <i>diensten</i>;</p>	<p>Artikel 10 Administratie</p> <p>De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:</p> <p>1. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel en in de onderdelen;</p>
<p>Artikel 13 Financiële organisatie</p> <p>Het college zorgt voor en legt vast:</p> <p>a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de <i>diensten</i>;</p> <p>e. de te maken afspraken met de <i>diensten</i> over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;</p>	<p>Artikel 13 Financiële organisatie</p> <p>Het college zorgt voor en legt vast:</p> <p>a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de onderdelen;</p> <p>e. de te maken afspraken met de onderdelen over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;</p>
<p>Toelichting Artikel 1</p> <p>Onder c is het begrip deelprogramma gedefinieerd. <i>Op grond van artikel 8 van het BBV kan een programma van de begroting kan worden opgedeeld in prioriteiten. Prioriteit is hier ingevuld als de deelprogramma's waar we in Groningen mee werken.</i></p>	<p>Toelichting Artikel 1</p> <p>Onder c is het begrip deelprogramma gedefinieerd. In Groningen zijn de programma's van de begroting verdeeld in onderdelen, die deelprogramma worden genoemd.</p>

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

<p>Toelichting Artikel 2 Dit artikel bevat bepalingen over de inrichting van de begroting en de jaarstukken. De indeling van de programma's wordt bij aanvang van iedere raadsperiode door de raad vastgesteld. <i>De raad kan kiezen op welk niveau hij budgetten beschikbaar stelt: per programma of per deelprogramma. De raad van de gemeente Groningen heeft er eerder voor gekozen om budgetten per deelprogramma beschikbaar te stellen. Het tweede lid bepaalt dat de raad op voorstel van het college per programma de deelprogramma's vaststelt. Met het vaststellen van de deelprogramma's worden de programma's ingedeeld conform het vierde lid van artikel 8 BBV.</i> Het artikel bepaalt overigens niet dat elke nieuwe raadsperiode de gehele begroting en jaarstukken overhoop moeten worden gehaald. Als de indeling de vorige raadsperiode goed is bevallen, kan deze ongewijzigd of met kleine bijstellingen worden vastgesteld.</p>	<p>Toelichting Artikel 2 Dit artikel bevat bepalingen over de inrichting van de begroting en de jaarstukken. De indeling van de programma's wordt bij aanvang van iedere raadsperiode door de raad vastgesteld. Het artikel bepaalt overigens niet dat elke nieuwe raadsperiode de gehele begroting en jaarstukken overhoop moeten worden gehaald. Als de indeling de vorige raadsperiode goed is bevallen, kan deze ongewijzigd of met kleine bijstellingen worden vastgesteld.</p>
<p>Toelichting Artikel 3 In dit artikel zijn in aanvulling op het BBV bepalingen opgenomen voor de inrichting van de begroting. <i>Omdat de gemeente Groningen werkt met een autorisatieniveau op deelprogramma's worden de lasten en baten bij de programma's in de begroting en rekening per deelprogramma weergegeven.</i></p>	<p>Toelichting Artikel 3 In dit artikel zijn in aanvulling op het BBV bepalingen opgenomen voor de inrichting van de begroting. Het eerste lid schrijft voor dat bij de begroting en de jaarrekening naast de baten en de lasten van de programma's ook de baten en lasten van de deelprogramma's worden weergegeven.</p>
<p>Toelichting Artikel 4 Artikel 4 bevat nadere regels voor de autorisatie van de begroting en investeringskredieten. <i>In het eerste lid vindt de autorisatie van de baten en lasten plaats op het niveau van deelprogramma.</i></p>	<p>Toelichting Artikel 4 Artikel 4 bevat nadere regels voor de autorisatie van de begroting en investeringskredieten. In het eerste lid wordt aangegeven dat de raad van de gemeente Groningen budgetten op het niveau van programma beschikbaar stelt.</p>
<p>Toelichting Artikel 5 Het derde lid bepaalt over welke afwijkingen ten opzichte van de begroting het college zich in de voortgangsrapportage moet verantwoorden. <i>Door autorisatie op het niveau van deelprogramma's is er gedurende het jaar meer kans op begrotingswijzigingen. Daarom is er voor begrotingswijzigingen voor gekozen deze ten minste twee keer per jaar aan de raad aan te bieden (lid 4).</i></p>	<p>Toelichting Artikel 5 Het derde lid bepaalt over welke afwijkingen ten opzichte van de begroting het college zich in de voortgangsrapportage moet verantwoorden. Tevens is hier bepaald dat de raad via de voortgangsrapportages geïnformeerd wordt over de begrotingswijzigingen op deelprogrammaniveau.</p>
<p>Bijlage AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN <i>6 jaar</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Personenauto's en bestelauto's</i> • <i>Veegauto's klein</i> 	<p>Bijlage AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN 7 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bromfietsen/scooters

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

<p>8 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vrachtauto's</i> • <i>Veegmachines</i> <p>9 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zijbeladers (Milieudienst)</i> • <i>Afzet/portaalauto's (Milieudienst)</i> • <i>Kolkzuigers (Milieudienst)</i> <p>10 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleine verbouwingen/renovaties (< € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages • Brandweermateriaal • Meubilair, inrichting en inventaris van gebouwen • Telefoonvoorzieningen • <i>Materieel winterdienst</i> • Parkeerautomaten • Kunstgrasvelden <p>11 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kraakperswagens (Milieudienst)</i> <p>15 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houten hulplokalen • Niet gebouwgebonden technische installaties • Gebouwgebonden technische installaties in gebouwen die niet vallen onder kernvastgoed of parkeergarage 	<p>8 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personenauto's en bestelauto's • Aanhangers • Veegmachines klein (tot 4 m³) • Tuin- en parkmachines • Werktuigdragers <p>9 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrachtauto's, kranen, shovels • Veegmachines groot (vanaf 4 m³) • Zijbeladers • Tractoren <p>10 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleine verbouwingen/renovaties (< € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages • Brandweermateriaal • Meubilair, inrichting en inventaris van gebouwen • Telefoonvoorzieningen • Parkeerautomaten • Kunstgrasvelden • Portaalauto's • Kolkzuigers • Boten • Bovengrondse afvalinzamelmiddelen <p>11 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kraakperswagens • Ondergrondse afvalinzamelmiddelen • Materieel winterdienst <p>15 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houten hulplokalen • Niet gebouwgebonden technische installaties • Gebouwgebonden technische installaties in gebouwen die niet vallen onder kernvastgoed of parkeergarage • Ondergrondse betonputten voor afvalcontainers
---	---

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

BIJLAGE

-ontwerp-

VERORDENING TOT WIJZIGING FINANCIËLE VERORDENING GEMEENTE GRONINGEN 2013

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN,

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van ...

Gelet op artikel 212 Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de Verordening tot wijziging van de Financiële Verordening gemeente Groningen 2013.

Artikel 1.

A

Artikel 1, onderdeel a komt te luiden:

a. Onderdeel: bundeling van organisatie-eenheden met samenhangende taken.

B

Artikel 2 komt te luiden:

Artikel 2 Programma-indeling

De raad stelt bij aanvang van een nieuwe raadsperiode een programma-indeling voor de komende raadsperiode vast.

C

In artikel 4, eerste lid, wordt <<deelprogramma>> vervangen door: programma.

D

In artikel 5, derde lid, wordt na <<algemene uitkering.>> ingevoegd: Tevens wordt de raad via de Voortgangsrapportages geïnformeerd over de begrotingswijzigingen op deelprogrammaniveau.

E

In artikel 10, eerste lid, wordt <<diensten>> vervangen door: onderdelen.

F

In artikel 13, onderdelen a en e, wordt <<diensten>> vervangen door: onderdelen.

G

In de toelichting op artikel 1 wordt de passage

<< Op grond van artikel 8 van het BBV kan een programma van de begroting kan worden opgedeeld in prioriteiten. Prioriteit is hier ingevuld als de deelprogramma's waar we in Groningen mee werken.>> vervangen door:

In Groningen zijn de programma's van de begroting verdeeld in onderdelen, die deelprogramma worden genoemd.

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

H

In de toelichting op artikel 2 vervalt de passage

<< De raad kan kiezen op welk niveau hij budgetten beschikbaar stelt: per programma of per deelprogramma. De raad van de gemeente Groningen heeft er eerder voor gekozen om budgetten per deelprogramma beschikbaar te stellen. Het tweede lid bepaalt dat de raad op voorstel van het college per programma de deelprogramma's vaststelt. Met het vaststellen van de deelprogramma's worden de programma's ingedeeld conform het vierde lid van artikel 8 BBV.>>.

I

In de toelichting op artikel 3 wordt de passage

<< Omdat de gemeente Groningen werkt met een autorisatieniveau op deelprogramma's worden de lasten en baten bij de programma's in de begroting en rekening per deelprogramma weergegeven. >> vervangen door:

Het eerste lid schrijft voor dat bij de begroting en de jaarrekening naast de baten en de lasten van de programma's ook de baten en lasten van de deelprogramma's worden weergegeven.

J

In de toelichting op artikel 4 wordt de passage

<< In het eerste lid vindt de autorisatie van de baten en lasten plaats op het niveau van deelprogramma.>>

vervangen door:

In het eerste lid wordt aangegeven dat de raad van de gemeente Groningen budgetten op het niveau van programma beschikbaar stelt.

K

De toelichting op artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. in de toelichting op het derde lid wordt na <<verantwoorden.>> een passage ingevoegd die luidt: Tevens is hier bepaald dat de raad via de voortgangsrapportages geïnformeerd wordt over de begrotingswijzigingen op deelprogrammaniveau.

2. de passage << Door autorisatie op het niveau van deelprogramma's is er gedurende het jaar meer kans op begrotingswijzigingen. Daarom is er voor begrotingswijzigingen voor gekozen deze ten minste twee keer per jaar aan de raad aan te bieden (lid 4).>> vervalt.

Artikel II.

De bijlage Afschrijvingstermijnen wordt vervangen door bijlage 1.

Artikel III.

Artikel I van dit besluit treedt in werking vanaf 1 januari 2016 en geldt vanaf het begrotingsjaar 2016.

Artikel II van dit besluit treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2015 en geldt vanaf het begrotingsjaar 2015.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 2015.

De griffier,

De voorzitter,

Toon Dashorst

Peter den Oudsten

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

Bijlage 1

Bijlage AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN, zoals bedoeld in artikel 6 lid 4 van de Financiële Verordening gemeente Groningen 2013

I. Investerings met economisch nut:

5 jaar	Instrumenten Communicatiemiddelen\apparatuur Parkeermeters Leer- en hulpmiddelen Verplaatsing houten hulplokalen Ambulances
7 jaar	Bromfietsen/scooters
8 jaar	Personenauto's en bestelauto's Aanhangers Veegmachines klein (tot 4 m ³) Tuin- en parkmachines Werktuigdragers
9 jaar	Vrachtauto's, kranen, shovels Veegmachines groot (vanaf 4 m ³) Zijbeladers Tractoren
10 jaar	Kleine verbouwingen/renovaties (< € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages Brandweermateriaal Meubilair, inrichting en inventaris van gebouwen Telefoonvoorzieningen Parkeerautomaten Kunstgrasvelden Portaalauto's Kolkzuigers Boten Bovengrondse afvalinzamelmiddelen
11 jaar	Kraakperswagens Ondergrondse afvalinzamelmiddelen Materieel winterdienst
12 jaar	Rijdend materieel brandweer
15 jaar	Houten hulplokalen Niet gebouwgebonden technische installaties Gebouwgebonden technische installaties in gebouwen die niet vallen onder kernvastgoed of parkeergarage Ondergrondse betonputten voor afvalcontainers
20 jaar	Grote verbouwingen/renovaties (> € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages Aanleg parkeerterreinen

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

- 25 jaar Restauratie historische gebouwen/monumenten
Bouw en inrichting kleedgebouwen (steen)
- 30 jaar Aankoop gebouwen voor zover niet-kernvastgoed
Aanleg van sportvelden
- 40 jaar Nieuwbouw gebouwen voor zover niet-kernvastgoed
Schoolgebouwen van na 1 januari 2000
Aanleg en uitbreiding van begraafplaatsen
Aanleg van havens
- 50 jaar Parkeergarages
Aankoop en nieuwbouw gebouwen behorend tot het kernvastgoed
Gebouwebonden technische installaties bij kernvastgoed en parkeergarages, voor zover niet in het kader van de GrESCO als een business case uitgevoerd.
- 55 jaar Aanleg centrale riolering
- 60 jaar Schoolgebouwen van voor 1 januari 2000

Investerings GrESCO

Betreft technische installaties en voorzieningen die in het kader van de GrESCO als een business case worden uitgevoerd.

- 15 jaar Dubbel glas
Pompen
Ketels, installaties, appendages
- 20 jaar Zonnepanelen
Led verlichting
- 30 jaar Isolatie

Voor Automatisering:

- 4 jaar Laptops
- 5 jaar Pc's
Monitoren
Servers
Lokaal netwerk actief
Gronet actief
Ploters
- 8 jaar Applicaties (afhankelijk van werkprocessen tussen 3 en 8 jaar)
- 10 jaar Lokaal netwerk passief
- 15 jaar Gronet passief

II. Investerings met maatschappelijk nut:

- 10 jaar Verkeersregelinstallaties
Straatmeubilair
Speelvoorzieningen

Wijziging Financiële Verordening gemeente Groningen. (gewijzigd raadsvoorstel)

- 20 jaar Openbare verlichting
- 40 jaar Bruggen, viaducten en tunnels
Waterwegen en waterbouwkundige werken
Wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden
Parken en plantsoenen
Ondergrondse kabels

Collegebrief - Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel 2016 - 2019 ...

Onderwerp Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel
2016 - 2019 Veiligheidsregio Groningen

Steller J. de Vegt

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 19 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk 5322365

Datum 11-11-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief stellen wij u in de gelegenheid om uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel 2016 – 2019 van de Veiligheidsregio Groningen.

Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel

Het Regionaal Beleidsplan beschrijft de gezamenlijke ambitie en beleidsmatige koers voor de komende jaren en is bedoeld om de samenwerking tussen de partners op het gebied van risico- en crisisbeheersing verder te ontwikkelen. In het plan wordt een overzicht van de beleidskeuzes gegeven.

Het risicoprofiel heeft als doel om een verband te leggen tussen de risico's en het strategische beleid. Het risicoprofiel geeft zicht op de voor rampenbestrijding en crisisbeheersing relevante risico's binnen de regio Groningen. Vergeleken met het vorige risicoprofiel is het opnemen van het risico op aardbevingen een wijziging. Daarnaast is het belang van een aantal risico's toegenomen, zoals nucleaire incidenten, terrorisme en uitval van telecommunicatie en ICT. Het risicoprofiel is opgesteld volgens de voorschriften van de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel.

De Veiligheidsregio Groningen stelt voor om van het onderhouden en actualiseren van het Regionaal Risicoprofiel een doorlopend proces te maken en met betrokken partners te bepalen of er aanleiding is om het profiel aan te passen.

Wettelijke verplichting

Het één keer per vier jaar opstellen van een Regionaal Beleidsplan door de Veiligheidsregio Groningen is verplicht op basis van de Wet veiligheidsregio's. Het Regionaal Risicoprofiel is deels de basis voor dit beleidsplan en wordt daarom ook één keer per vier jaar opgesteld. Het eerste regionale risicoprofiel van de Veiligheidsregio Groningen is in 2012 vastgesteld, vandaar dat nu nieuwe plannen zijn opgesteld. Het consulteren van gemeenteraden over het Regionaal Beleidsplan en het Regionaal Risicoprofiel is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's (artikelen 14 lid 2a en 15 lid 3).

Samenwerking partners Veiligheidsregio Groningen

Het opstellen van een regionaal beleidsplan en regionaal risicoprofiel wordt gedaan door alle partners van de Veiligheidsregio: de brandweer, de politie, de GHOR, de Gemeentelijke Kolom Groningen, Defensie, de Waterschappen, de provincie Groningen en het Openbaar Ministerie. Daarnaast zijn de volgende externe partijen betrokken bij het opstellen van het risicoprofiel: Waterbedrijf Groningen, Prorail, NAM, Enexis, Tennet, Gasunie en KPN.

Vaststelling concept plannen

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft in zijn vergadering van 16 oktober 2015 het concept Regionaal Beleidsplan en het concept Regionaal Risicoprofiel 2016 – 2019 vastgesteld en vrijgegeven voor de consultatie van gemeenteraden, besturen van de waterschappen, de Veiligheidsregio's Fryslân en Drenthe en het noordelijke Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg.

Consultatie gemeenteraden

Het opstellen van deze plannen samen met alle partijen heeft ongeveer een half jaar in beslag genomen. De consultatie van gemeenteraden is de voorlaatste stap op weg naar de definitieve vaststelling van deze plannen door het Algemeen Bestuur.

Wij kunnen ons voorstellen dat u zich afvraagt wat u nog kunt toevoegen aan de voorliggende plannen, die in overleg met zo veel partijen zijn opgesteld. Wij denken dat u aan het bestuur van de Veiligheidsregio de volgende zaken zou kunnen meegeven. U gaat er van uit dat:

- de beschreven beleidskeuzen in het Regionaal Beleidsplan worden uitgevoerd binnen de bestaande begroting en formatie van de Veiligheidsregio Groningen;
- het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio gedurende de looptijd van het beleidsplan periodiek wordt geïnformeerd over de concrete uitwerking van de beschreven beleidskeuzen;
- de gemeente Groningen nauw betrokken wordt bij de activiteiten die de Veiligheidsregio Groningen ontplooit richting wijkorganisaties en specifieke doelgroepen in de wijk;
- dat voortvarend wordt gewerkt aan de multidisciplinaire incidentbestrijding aardbevingen en het bepalen van de rol van de Veiligheidsregio Groningen met betrekking tot aardbevingen op de lange termijn.

Definitieve vaststelling

Het Regionaal Beleidsplan en het Regionale Risicoprofiel 2016 - 2019 Veiligheidsregio Groningen worden na de consultatieronde definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Groningen in het voorjaar van 2016.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Raadsvoorstel

Onderwerp **Tussentijdse resultaatbestemming 2015**
Registratienr. 5353184 Steller/tehr. Nico Werkman / 76 80 Bijlagen 1

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk	
Portefeuillehouder	Schroor	Raadsc commissie F&V

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de tussentijdse resultaatbestemming 2015 vast te stellen.

Samenvatting

De afgelopen jaren hebben we met een tussentijdse resultaatbestemming (rest)budgetten overgeheveld naar het volgende jaar. Met het oog op begrotingsrechtmatigheid wordt ook nu voorgesteld enkele resultaten over het lopende boekjaar tussentijds te bestemmen, zodat deze budgetten beschikbaar blijven voor het doen van uitgaven in het 1^e halfjaar van 2016, vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2015.

B&W-besluit d.d.: 17 november 2015

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Ook dit jaar stellen wij u voor enkele resultaten over het lopende boekjaar, in dit geval dus over 2015, tussentijds te bestemmen. Wij verwachten in de eerste helft van 2016 nog uitgaven ten laste van deze budgetten te doen vóór de vaststelling van de jaarrekening 2015.

Met de tussentijdse resultaatbestemming wordt beoogd onrechtmatige bestedingen aan het begin van het volgende boekjaar te voorkomen.

Kader

Uw raad stelt naar verwachting in mei/juni 2016 de gemeenterekening 2015 vast. Een deel van de resultaatbestemming heeft betrekking op voortzetting van bestaand beleid en het overhevelen van de bijbehorende middelen van 2015 naar 2016. Indien de activiteiten in de eerste vijf/zes maanden van 2016 wel worden gecontinueerd, zonder dat de budgetten worden overgeheveld, zijn strikt genomen de uitgaven onrechtmatig.

Reden om een tussentijdse resultaatbestemming te doen, is het voldoen aan het budgetrecht van de raad in het volgende boekjaar. Met het oog op rechtmatigheid van deze uitgaven is hiervoor een raadsbesluit noodzakelijk.

Argumenten en afwegingen

De voorgestelde budgetten zijn beschikbaar gestelde incidentele middelen. Deze middelen zijn/worden niet volledig besteed in 2015. Oorzaak hiervan is een opgetreden vertraging in de uitvoering en/of omdat de uitvoering van de projecten over de jaargrens heen loopt. De hier voorgestelde tussentijds bestemde resultaten blijven zichtbaar in de jaarrekening 2015.

Tussentijds bestemmen moet een uitzondering op de regel zijn, die stelt dat het resultaat bij de jaarrekening wordt bepaald en vervolgens bestemd. Alleen budgetten waarvan overheveling strikt noodzakelijk is vanuit rechtmatigheid perspectief komen in aanmerking.

De volgende criteria zijn van toepassing:

1. budget is incidenteel, niet zijnde nieuw beleid of specifieke uitkeringen van derden met een specifiek bestedingsdoel (overschotten gaan via resultaat of betreft vrijval). Meerjarige budgetten komen niet in aanmerking;
2. in het voorstel voor tussentijdse resultaatbestemming worden ook voorstellen opgenomen tot bestemming van restanten van meerjarige (project)budgetten. Deze voorstellen worden voorzien van een geactualiseerde uitvoeringsplanning waaruit de onderbouwing van het over te hevelen bedrag blijkt;
3. een minimumgrens van 45 duizend euro;
4. argumentatie waarom het budget in 2015 niet is gebruikt;
5. goede motivatie waarvoor het budget in de periode januari t/m juni 2016 nodig is.

Het 2^e criterium is nieuw ten opzichte van voorgaande jaren. In voorgaande jaren werden niet bestede meerjarige (project-)budgetten via het rekeningresultaat bestemd. Hiermee is onzekerheid tot de vaststelling van de jaarrekening eind mei van het volgende jaar of de activiteit/project in zijn volle omvang kan worden uitgevoerd. Ter voorkoming hiervan is het tweede criterium toegevoegd.

Naar ons oordeel voldoen 6 voorstellen aan bovenstaande criteria. Hieronder treft u een overzicht aan. De aangegeven nummering correspondeert met de bijgevoegde voorstellen, waarin ook een nadere toelichting op de voorstellen wordt gegeven.

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Bedragen zijn in duizenden euro.

<i>Nr</i>	<i>Voorstel</i>	<i>Bedrag</i>
1	Jeugdwerkeloosheid	49
2	Werkbedrijf	450
3	Stormschade	667
4	Wijken voor Jeugd	252
5	Invoering VPB	422
6	Achterstallig onderhoud Stadsschouwburg	230
	TOTAAL	2.070

Het besteedbaar resultaat bij de jaarrekening zal hierdoor 2,070 miljoen euro lager zijn.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Niet van toepassing.

Financiële consequenties

Het besteedbaar resultaat over 2015 wat wordt vastgesteld bij de jaarrekening zal 2,070 miljoen euro lager zijn.

Overige consequenties

Niet van toepassing.

Vervolg

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

BIJLAGE

Bijlage

Voorstel 1: Jeugdwerkloosheid

Deelprogramma: Arbeidsmarktbeleid Programma: Werk en Activering Portefeuillehouder: Van der Schaaf	Directie: Werk Directiebesluit d.d.:
--	---

Omschrijving	
Wat is het doel van het budget?	De gemeente Groningen ontvangt als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Groningen in het kader van de aanpak Jeugdwerkloosheid middelen voor de uitvoering van regionale plannen om meer jongeren met een kwetsbare arbeidsmarktpositie actief naar werk te bemiddelen. Deze middelen zijn beschikbaar binnen het gemeentefonds. De gelden voor de arbeidsmarktregio Groningen lopen via de administratie van de "centrum" gemeente Groningen. De arbeidsmarktregio Groningen ontvangt in dit kader 100 duizend euro in 2015 en 100 duizend euro in 2016 voor de hele arbeidsmarktregio.

Argumentatie	
Waarom is het budget in 2015 niet gebruikt? Wat is de reden van vertraging?	Dit project is pas in september 2015 gestart en de eerste tranche heeft een doorlooptijd tot juli 2016.

Motivering	
Waarom wordt het budget doorgeschoven? Wat is de hoogte van de specifieke verplichting?	Het budget wordt tussentijds bestemd omdat de projecten (verder) uitgevoerd worden in 2016. Hoe de gelden besteed worden staat beschreven in het geaccordeerde projectvoorstel. De verwachte uitgaven 2015 zijn de uitbetalingen van middelen aan de subregio's Noord, Oost en Noord-Drenthe. De resterende bijdragen worden in 2016 uitgegeven.

Exploitatie	(bedrag in € 1.000)
Beschikbaar budget 2015	100
Bron: verdeling middelen gemeentefonds	
Af: verwachte uitgaven 2015	51
Resterend saldo	49
Verwachte uitgaven in periode januari t/m juni 2016 = Voorstel tot bestemming	49

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Voorstel 2: Werkbedrijf

Deelprogramma: Arbeidsmarktbeleid Programma: Werk en Activering Portefeuillehouder: Van der Schaaf	Directie: Werk Directiebesluit d.d.:
--	---

Omschrijving	
Wat is het doel van het budget?	<p>De invoering van de Participatiewet brengt met zich mee dat we mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers aan het werk moeten krijgen. Als 27 gemeenten van de arbeidsmarktregio Groningen zijn we verplicht daarvoor te komen tot een regionaal Werkbedrijf.</p> <p>Hoe die banen tot stand komen en hoe de koppeling wordt gemaakt tussen banen en werkzoekenden wordt geregeld in het Werkbedrijf. Onder een Werkbedrijf moet worden verstaan een bestuurlijk samenwerkingsverband van vertegenwoordigers van gemeenten, UWV en sociale partners (werkgevers(organisaties) en vakbonden). De staatssecretaris heeft aangegeven in de transitiefase voor de ondersteuning van deze regionale aanpak per arbeidsmarktregio 1 miljoen euro te reserveren. De middelen zijn voor 2014, 2015 en 2016 en beschikbaar binnen het gemeentefonds.</p>

Argumentatie	
Waarom is het budget in 2015 niet gebruikt? Wat is de reden van vertraging?	<p>De gelden voor de arbeidsmarktregio Groningen lopen via de administratie van de "centrum" gemeente Groningen. De arbeidsmarktregio Groningen ontvangt in dit kader 1 miljoen verdeeld over 2014, 2015 en 2016 voor de hele arbeidsmarktregio.</p> <p>Projecten zijn nog niet of pas laat gestart en hebben een doorloop naar 2016.</p>

Motivering	
Waarom wordt het budget doorgeschoven? Wat is de hoogte van de specifieke verplichting?	<p>Het budget wordt tussentijds bestemd omdat de projecten (verder) worden uitgevoerd in 2016. Hiervoor zijn of worden met diverse partijen overeenkomsten aangegaan.</p>

Exploitatie	(bedrag in € 1.000)
Beschikbaar budget 2015	600
Bron: verdeling middelen gemeentefonds	
Af: verwachte uitgaven 2015	150
Resterend saldo	450
Verwachte uitgaven in periode januari t/m juni 2016 = Voorstel tot bestemming	450

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Voorstel 3: Stormschade	
Deelprogramma: Kwaliteit van de leefomgeving Programma: Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte Portefeuillehouder: Van Keulen	Directie: Stadsbeheer Directiebesluit d.d.: 20 okt. 2015
Omschrijving	
Wat is het doel van het budget?	Herstel stormschade van de oktober storm 2013 en herplant bomen, uit jaarrekening 2013 en 2014
Argumentatie	
	In juni 2014 heeft uw raad besloten om 600 duizend euro van het jaarrekening resultaat 2013 te bestemmen voor het eerste herstel van de stormschade van de oktober storm 2013 en bij jaarrekening 2014 477 duizend voor verdere herplant bomen. In 2015 werden kosten gemaakt voor de voorbereiding (planvorming en overleg bewoners) en werd gestart met de uitvoering van de meest urgente locaties zoals Uranusstraat, Neptunusstraat. De uitvoering van Kraneweg vindt plaats in 2016.
Motivering	
Waarom wordt het budget doorgeschoven? Wat is de hoogte van de specifieke verplichting?	Het overleg met de energiebedrijven en het effect daarvan op de boomplant plannen duurt langer dan voorzien.
Exploitatie	
	(bedrag in € 1.000)
Beschikbaar budget 2015	1.045
Uit bestemmingsresultaat 2013 en 2014	375
Af: verwachte uitgaven 2015	667
Resterend saldo	667
Verwachte uitgaven in periode januari t/m juni 2016 = Voorstel tot bestemming	667

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Voorstel 4: Wijken voor Jeugd

Deelprogramma: Sociale samenhang en leefbaarheid Programma: Welzijn, gezondheid en zorg Portefeuillehouder: Gijsbertsen	Directie: Schakelunit Directiebesluit d.d.:
---	--

Omschrijving	
Wat is het doel van het budget?	Afname van de geïndiceerde jeugdzorg bewerkstelligen door in te zetten op het versterken van de basisvoorzieningen in het voorliggend veld, versterken van het pedagogische klimaat, opvoedkracht en samenredzaamheid in de wijken.

Argumentatie	
Waarom is het budget in 2015 niet gebruikt? Wat is de reden van vertraging?	Met wijken voor jeugd hebben we een nieuw werkproces ontwikkeld, waar de besluitvorming laag in de organisatie lag: bij de wijkteams, die een zogenaamd beslisteam samen stelden. De besluitvorming verliep wat trager dan we hadden verwacht. Hierdoor kunnen enkele projecten nog niet of later starten en hebben een doorloop naar 2016.

Motivering	
Waarom wordt het budget doorgeschoven? Wat is de hoogte van de specifieke verplichting?	Het budget wordt doorgeschoven omdat projecten (verder) uitgevoerd worden in 2016. Hierdoor ontstaat mogelijk begrotingsonrechtmatigheid. De beschikbare middelen zijn in 2015 incidenteel ingezet voor het project Wvj. Voor 2016 is nog geen besluit genomen over de inzet van deze (structurele) middelen. Het is daarom nog niet zeker of er in 2016 geld beschikbaar is. Als besloten wordt om deze middelen elders in te zetten, zal er sprake zijn van begrotingsonrechtmatigheid.

Exploitatie	(bedrag in € 1.000)
Beschikbaar budget 2015	1.434
<budget bron>	
Af: verwachte uitgaven 2015	1.182
Resterend saldo	252
Verwachte uitgaven in periode januari t/m juni 2016 = Voorstel tot bestemming	252

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Voorstel 5: Invoering VPB

Deelprogramma: Programma: Portefeuillehouder: Schroor	Directie: SSC-2: Directiebesluit d.d.:
---	---

Omschrijving	
Wat is het doel van het budget?	Voorbereiding door programmateam van de invoering nieuwe wet VPB, alsmede voorbereiding project inrichting administratie VPB en gemeentelijke processen

Argumentatie	
Waarom is het budget in 2015 niet gebruikt? Wat is de reden van vertraging?	Project loopt door in 2016 conform besluitvorming, een belangrijk deel van de kosten wordt in 2016 gemaakt. Er is slechts sprake van beperkte vertraging, die in de overloop naar 2016 moet worden opgevangen.

Motivering	
Waarom wordt het budget doorgeschoven? Wat is de hoogte van de specifieke verplichting?	Doorlopend programma/projectbudget in 2016 Omdat het project doorloopt in 2016 stellen we voor het resterende budget van 422 duizend euro uit 2015 volledig beschikbaar te houden voor 2016.

Exploitatie	(bedrag in € 1.000)
Beschikbaar budget 2015	700
<budget bron>	278
Af: verwachte uitgaven 2015	422
Resterend saldo	
Verwachte uitgaven in periode januari t/m juni 2016 = Voorstel tot bestemming	422

Raadsvoorstel - Tussentijdse resultaatbestemming 2015

Voorstel 6: Achterstallig onderhoud Stadsschouwburg

Deelprogramma: Culturele infrastructuur Programma: Cultuur Portefeuillehouder: De Rook	Directie: SSC-1 Directiebesluit d.d.: 27-10-2015
--	---

Omschrijving	
Wat is het doel van het budget?	Het budget is bestemd om het achterstallig casco onderhoud van Stadsschouwburg weg te werken.

Argumentatie	
Waarom is het budget in 2015 niet gebruikt? Wat is de reden van vertraging?	Wij hebben uw raad bij de jaarrekening 2014 geïnformeerd over de stand van zaken van het achterstallig onderhoud van de Stadsschouwburg. Wij hebben de aanbestedingsprocedure tijdig afgerond. Het proces voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning heeft drie maanden langer geduurd dan was voorzien in verband met de monumentale status van het gebouw. Daardoor zijn de werkzaamheden opgeschoven. In verband met de weersgevoeligheid van een deel van de werkzaamheden (droog en maximaal 5 graden) werd het <i>onmogelijk/onverantwoord om het gehele project dit jaar af te ronden</i> . Wij verwachten dat de werkzaamheden in de eerste helft van 2016 zullen worden afgerond.

Motivering	
Waarom wordt het budget doorgeschoven? Wat is de hoogte van de specifieke verplichting?	Het budget is incidenteel van aard en alleen bestemd voor de genoemde werkzaamheden. Aangezien de werkzaamheden in 2015 niet afgerond kunnen worden, is het restant budget van 230 duizend euro nodig in 2016.

Exploitatie	(bedrag in € 1.000)
Beschikbaar budget 2015 <budget bron>	1.200
Af: verwachte uitgaven 2015	970
Resterend saldo	230
Verwachte uitgaven in periode januari t/m juni 2016 = Voorstel tot bestemming	230

Bijlage - F&V aan college inzake begrotingen Verbonden Partijen

Afdeling Griffie
Onderwerp Concept-begrotingen GR-en

College van Burgemeester en Wethouders Groningen

Bezoekadres
Kreupelstraat 1

Openingstijden
Zie gemeente.groningen.nl

Postadres
Postbus 30026
9700 RM Groningen

Telefoon
14050

E-mailadres
info@groningen.nl

Website
gemeente.groningen.nl

Telefoon (050) 367 77 26 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 5358127

Datum 15-10-2015 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte college,

De raadscommissie F&V, in vergadering bijeen op 14 oktober jl., heeft ingestemd met het memo van de griffie inzake 'Verbonden Partijen en LTA' (zie bijlage). Eén van de zaken die in dit memo worden geconstateerd is dat voor een aantal gemeenschappelijke regelingen de aanlevertermijnen te kort zijn om tijdig tot een zienswijze van de raad te komen.

De GR-en Meerstad, ARCG en Meerschop Paterswolde bepalen dat de concept-begroting zes weken vóór vaststelling aan de raden van de deelnemende gemeenten moet worden toegezonden. Dit is niet conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, die een termijn van acht weken bepaalt. Genoemd memo toont aan dat in de praktijk die acht weken ook echt nodig zijn voor voorbereiding van het college-advies, bespreking in de raadscommissie en evt. besluitvorming in de raad. Een vergelijkbaar probleem dient zich aan t.a.v. de GR Groninger Archieven: men wil vóór 1 juni de zienswijzen binnen hebben, terwijl wordt bepaald dat de stukken vóór 1 mei bij de raden dienen te worden aangeleverd.

Daarom aan u het verzoek om bij de DB's van alle GR-en erop aan te dringen om hun concept-begroting uiterlijk acht weken voorafgaand aan de laatst mogelijke raadsvergadering aan te leveren. Dat betekent voor de GR-en die de zienswijzen uiterlijk 1 juni binnen willen hebben aanlevering begin april, en voor de GR-en die de zienswijzen uiterlijk 1 juli binnen willen hebben aanlevering begin mei.

Met vriendelijke groet,

B.N. (Berndt) Benjamins
Voorzitter raadscommissie F&V

Bijlage - F&V aan college inzake begrotingen Verbonden Partijen

Volgvel. 2

MEMO

Griffie

Aan	Raadscommissie F&V / Verbonden Partijen
Van	Wolbert Meijer
Afdeling	Griffie
CC	
Datum	Zomer 2015
Onderwerp	Verbonden Partijen en LTA

Eén van de afspraken met betrekking tot de verbonden partijen betreft de behandeling van de (concept-)begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen. De griffie heeft toegezegd te inventariseren wanneer deze verschijnen om ze vervolgens een plek te geven op de LTA.¹

De wet en de regelingen

De Wet Gemeenschappelijke Regelingen bepaalt dat de begroting van een GR vóór 1 augustus van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar moet worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten. De meeste gemeenschappelijke regelingen hebben daarom vastgelegd dat de begroting vóór resp. uiterlijk 1 juli dient te worden vastgesteld.

De wet bepaalt dat de conceptbegroting acht weken vóór vaststelling moet worden toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten, die in de gelegenheid worden gesteld een zienswijze in te dienen. De meeste GR's bepalen daarom dat de conceptbegroting vóór 1 mei (en soms zelfs vóór 1 april) aan de raad dient te worden toegezonden. Meerstad, ARCG en Meerschop Paterswolde wijken af van de wet door een termijn van zes weken te bepalen. Enkele GR's bepalen dat een evt. zienswijze vóór 1 juni dient te worden aangeleverd (Groninger Archieven, Bedrijvenpark Rengers en Omgevingsdienst).

De wet bepaalt tevens dat vóór 15 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders naar de raden dienen te worden toegezonden.

De gemeentelijke procedure

In de kadernota Verbonden Partijen zegt het college toe om de control op de relevante stukken van de gemeenschappelijke regelingen voor de raad uit te voeren en stukken voor de raad voor te bereiden.

¹ We laten hier dus de evt. behandeling van de jaarrekeningen buiten beschouwing. In de meeste gevallen worden deze ter kennisname aan de raden gestuurd. De GR Meerstad biedt wel gelegenheid tot een zienswijze.

Bijlage - F&V aan college inzake begrotingen Verbonden Partijen

Volgvet. 3

Tussen griffie en ambtelijke organisatie is afgesproken dat het college dat doet met een raadsvoorstel als aanleiding wordt gezien tot het indienen van een zienswijze, en met een collegebrief als zo'n aanleiding niet wordt gezien. In het laatste geval kan – als de raad die aanleiding ook niet ziet – de zaak afgedaan worden in de commissie en hoeft het niet verder naar de raad.

Ziet de commissie, in tegenstelling tot het college, wel aanleiding tot het formuleren van een zienswijze, dan kan – als de zaak helder ligt en er een duidelijke meerderheid is – de commissievoorzitter deze zienswijze verwoorden en meegeven aan de portefeuillehouder; als deze toelegt de zienswijze in te brengen in het AB is verdere doorgeleiding naar de raad niet nodig.

Als de zaak niet helder ligt, er geen duidelijke meerderheid is en/of de portefeuillehouder genoemde toezegging niet wil doen, dan kan de commissie besluiten de stukken wel door te geleiden naar de raad, zodat er gelegenheid is een evt. zienswijze bij motie vast te leggen. In principe moet dus altijd rekening gehouden worden met agendering in de raad (ook al kan de zaak in de praktijk vaak in de commissie worden afgehandeld).

NB: bij zienswijzen gaat het dus nooit om zienswijzen van individuele raadsleden en/of fracties, maar altijd om zienswijzen van de (meerderheid van de) raad als geheel. Daarom worden dergelijke wensen-en-bedenkingen-procedures in principe nooit schriftelijk afgehandeld, maar altijd geagendeerd in de raadscommissie.

Behandeling

De aanlevertermijn van stukken voor de raad, die eerst via de commissie moeten, is – uitgaande van de eerste commissie van de maand – ongeveer anderhalve maand. Voor de raad van juni zullen de stukken dus half mei, en voor de raad van mei half april aangeleverd moeten worden. Voor de ambtelijke voorbereiding richting college zullen ook nog zo'n twee weken nodig zijn. Dat betekent dat de acht weken uit de wet echt minimaal zijn. Het college zou daarom aan de DB's van Meerstad, ARCG en Meerschapp Paterswolde moeten verzoeken om de zes-weken-termijn op te rekken tot acht weken (wel te verstaan: voorafgaand aan de laatst mogelijke raadsvergadering).

Vóór 1 juni dienen de zienswijzen m.b.t. de begrotingen van Groninger Archieven, Bedrijvenpark Rengers en Omgevingsdienst binnen te zijn. Deze dienen dus uiterlijk in de raad van eind mei afgehandeld te worden. Dat betekent dat de stukken uiterlijk begin april binnen moeten zijn. Rengers en Omgevingsdienst bepalen dat ze vóór 1 april binnen dienen te zijn, dus dat is geen probleem. De Groninger Archieven bepalen 'vóór 1 mei' – het college zou hier kunnen verzoeken om dit vervroegen tot 'vóór 1 april'. Ze kunnen dan half april door het college worden besproken en naar de raad worden gezonden ter behandeling in de respectieve commissies.

Vóór 1 juli dienen de zienswijzen m.b.t. de overige begrotingen binnen te zijn. Deze dienen dus uiterlijk in de raad van eind juni afgehandeld te worden (NB: als dit het

Bijlage - F&V aan college inzake begrotingen Verbonden Partijen

Volgvet. 4

Voorjaarsdebat is en de reguliere raad pas begin juli plaatsvindt, dient hier een mouw aan te worden gepast). Dat betekent dat de stukken uiterlijk begin mei binnen moeten zijn. (Met betrekking tot Meerstad, ARCG en Meerschop Paterswolde vergt dat dus enige actie, zie boven.) Ze kunnen dan half mei door het college worden besproken en naar de raad worden gezonden ter behandeling in de respectieve commissies.

Bijlage - F&V aan college inzake begrotingen Verbonden Partijen

Volgvet: 5

Voorstel m.b.t. de LTA

Maand	Commissie	GR	Onderwerp	Agendering
Mei	R&W	Meerstad	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	F&V	Groninger Archieven	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	F&V	Groninger Archieven	Concept-begroting	Zienswijze
	F&V	Veiligheidsregio	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	O&W	PG&Z	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	O&W	Meersch Paterswolde	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	B&V	ARCG	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	B&V	OV-bureau	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	B&V	Omgevingsdienst	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	B&V	Omgevingsdienst	Concept-begroting	Zienswijze
	W&I	Bedrijvenpark Rengers	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
	W&I	Bedrijvenpark Rengers	Concept-begroting	Zienswijze
	W&I	Eems Dollard Regio	Algemene financiële en beleidsmatige kaders	t.k.n.
Juni	R&W	Meerstad	Concept-begroting	Zienswijze
	F&V	Veiligheidsregio	Concept-begroting	Zienswijze
	O&W	PG&Z	Concept-begroting	Zienswijze
	O&W	Meersch Paterswolde	Concept-begroting	Zienswijze
	B&V	ARCG	Concept-begroting	Zienswijze
	B&V	OV-bureau	Concept-begroting	Zienswijze
	W&I	Eems Dollard Regio	Concept-begroting	Zienswijze

Bijlage - Lijst ingekomen collegebrieven voor F&V december 2015

Lijst van ingekomen collegebrieven voor de raadscommissie Financiën en Veiligheid van 2 december 2015

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies	opmerkingen
1	Herijking realisatie Nationale Politie	8-10-2015	t.k.n.	LTA 2501-164
2	Uitnodiging viering 25 jaar vriendschapsband met Oldenburg	16-10-2015	t.k.n.	
3	Onderzoeksplan doeltreffendheid en doelmatigheid 2016	23-10-2015	t.k.n.	
4	Septembercirculaire 2015	23-10-2015	t.k.n.	
5	Voortgang schade-afhandeling aardbevingen	30-10-2015	t.k.n.	
6	Wob-verzoek RTV Noord over FC Groningen-Olympique marseille	30-10-2015	t.k.n.	
7	Voortgang outsourcing ICT collegebrief	6-11-2015	ter vergadering bezien hoe te bespreken	LTA 2015-13
8	Regionaal Beleidsplan en Regionaal Risicoprofiel 2016 - 2019 Veiligheidsregio Groningen	12-11-2015	op agenda	LTA 2013-295
9	Jaarplan Integrale Veiligheid 2016/UVP's	12-11-2015	agenderen voor januari	LTA 2015-174
10	Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid	16-11-2015	op agenda	LTA 2014-299
11	Toezeggingen raadscommissie 14 oktober 2015 over verbonden partijen en voortgangsrapportage	20-11-2015	op agenda	
12	Reactie college op Managementletter interimcontrole EY 2015	20-11-2015	op agenda	

24-11-2015

Raadsvoorstel - Verlenging tijdelijk cameratoezicht A Kwartier

Raadsvoorstel

Onderwerp **Verlenging tijdelijk cameratoezicht A-kwartier**

Registratienr. 5315128 Steller/telnr. Margreeth.Visser/ 77 73 Bijlagen -0

Classificatie Openbaar Geheim
 Vertrouwelijk

Portefeuillehouder Den Oudsten

Raadscommissie
R&W d.d. 17-11-
2015 (i.v.m.
voorbereidingsbe-
sluit en
voortgangsrap.
A-Kwartier

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de verordening tot tijdelijke wijziging van de Verordening Cameratoezicht Gemeente Groningen vast te stellen;
- II. het besluit onder I bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebblad en in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Samenvatting

In uw raad van 17 februari 2015 heeft u besloten tot tijdelijke wijziging van de Verordening Cameratoezicht Gemeente Groningen. Met deze wijziging heeft u aan de burgemeester de bevoegdheid verleend om te kunnen besluiten over te gaan tot vast cameratoezicht in een deel van het A-kwartier in verband met ernstige overlast. De bevoegdheid is tijdelijk verleend voor de periode tot 1 januari 2016. De burgemeester heeft van deze bevoegdheid gebruik gemaakt en besloten tot gemeentelijke cameratoezicht gedurende de periode 15 mei 2015 tot 1 januari 2016. Daarvoor vond het cameratoezicht gedurende drie maanden plaats op grond van de Politiewet.

Deze bevoegdheid is verleend als onderdeel van het plan van aanpak met tijdelijke maatregelen voor het A-kwartier.

De prostitutie in het A-kwartier wordt per 1 januari 2016 beëindigd. Het jaar 2016 is een overgangsjaar, waarin nauwlettend gemonitord zal worden hoe het gebied zich ontwikkelt. Om die reden stellen wij u voor de bevoegdheid van de burgemeester tot het toepassen van cameratoezicht op grond van de Verordening Cameratoezicht Gemeente Groningen met 6 maanden te verlengen. Dit raadsvoorstel ligt voor om deze verlenging mogelijk te maken.

B&W-besluit d.d.: 27 oktober 2015

Raadsvoorstel - Verlenging tijdelijk cameratoezicht A Kwartier

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

In februari 2015 is met uw raad het pakket aan maatregelen voor het a-kwartier besproken. Gaandeweg 2015 blijkt dit pakket aan maatregelen zijn vruchten af te werpen. Onderdeel van dit pakket aan maatregelen is het toepassen van cameratoezicht. Juist gelet op de beëindiging van de prostitutie in het A-kwartier per 1 januari 2016, is het van belang om in de eerste maanden daarna dit pakket aan maatregelen in stand te houden en daarmee ook het cameratoezicht te verlengen.

Kader

Verordening Cameratoezicht Gemeente Groningen.

Argumenten en afwegingen

In februari 2015 is met uw raad gesproken over het pakket aan maatregelen op de korte termijn, waaronder cameratoezicht, om de ernstige overlast in het A-kwartier aan te pakken.

De aanpak van de overlastsituatie in het A-Kwartier is tot nu toe effectief gebleken. Het aantal klachten over overlast is fors afgenomen en de situatie is al geruime tijd stabiel te noemen. Ook de bewoners geven aan zich veiliger te voelen en vinden de situatie merkbaar verbeterd.

Bij het besluit tot invoering van voormelde maatregelen werd afgesproken dat deze in ieder geval tot 1 januari 2016 zouden worden ingezet, omdat per die datum de prostitutie in het A-Kwartier eindigt. Vanwege de ontwikkeling in het gebied is in februari 2015 met u besproken om in het najaar van 2015 opnieuw te kijken naar de ontwikkelingen in het A-kwartier. Wij hadden in februari 2015 nog de verwachting dat pandeigenaren eerder zouden anticiperen op de beëindiging van de prostitutie in het gebied. Uit gesprekken met pandeigenaren blijkt dat het merendeel zich nog aan het oriënteren is.

Beëindiging van de prostitutie betekent niet vanzelfsprekend dat ook de drugshandel en drugsoverlast uit de straten zal verdwijnen. Daarvoor is meer nodig. Pas als de meeste panden zijn gerenoveerd en er nieuwe functies in gehuisvest zijn en daarnaast ook de openbare ruimte op een aantal plaatsen is verbeterd, mag worden aangenomen dat de overlast aanzienlijk zal gaan verminderen. De verbouwing van de panden tot woningen en/of woon/werkpanden kan in het gunstigste geval begin 2016 starten. Maar voor diverse panden zal dat ook later kunnen zijn.

Het voorgaande betekent een risico dat de overlast na 1 januari 2016 weer zal toenemen. Er zal sprake zijn van (tijdelijke) leegstand en maandenlange bouwactiviteiten die gepaard zullen gaan met de aanwezigheid van steigers, containers, schuttingen, dode hoeken, enz. Ook kan niet worden uitgesloten dat in sommige panden (eerst) laagwaardige functies zoals opslag ondergebracht zullen worden. Dit alles kan criminele activiteiten aantrekken in de omgeving en daarmee overlast kunnen veroorzaken.

Terwijl de eigenaren verantwoordelijk zijn voor een nieuwe invulling van de panden, neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid voor het publieke domein: inrichting en beheer openbare ruimte en handhaving van de openbare orde. Voor het vertrouwen van de eigenaren, ondernemers en bewoners die worden uitgedaagd in hun panden en omgeving te investeren is het van essentieel belang dat de overheid – na het vertrek van de prostitutie uit de straten – een duurzaam aantrekkelijk woon- en leefklimaat in de straten waarborgt.

In de Lokale Driehoek is besproken en besloten is tot een voorzetting van het pakket aan maatregelen voor de duur van 3 maanden, tot 1 april 2016, waarbij de ontwikkeling van het gebied nauwlettend wordt gemonitord.

Met name het cameratoezicht heeft er, in samenhang met de andere maatregelen, toe bij kunnen dragen dat de overlast in het A-Kwartier is afgenomen omdat de aanwezigheid van (structurele) overlastveroorzakers afnam. Cameratoezicht is voor de politie een zeer nuttig hulpmiddel om gericht op te kunnen treden. U heeft de burgemeester de bevoegdheid om cameratoezicht toe te passen verleend tot 1 januari 2016.

Raadsvoorstel - Verlenging tijdelijk cameratoezicht A Kwartier

Voortzetting van het cameratoezicht na 1 januari 2016 is van groot belang. De burgemeester is daarbij van plan om cameratoezicht toe te passen in de periode tot 1 april 2016 (3 maanden) en in het voorjaar van 2016 afhankelijk van de ontwikkelingen te beoordelen of cameratoezicht voor de daaropvolgende 3 maanden nog noodzakelijk is. Aan u wordt dan ook voorgesteld voor de duur van 6 maanden de bevoegdheid toe te passen cameratoezicht te verlengen.

Mocht gedurende de verlenging van het cameratoezicht voor 6 maanden blijken dat langduriger cameratoezicht noodzakelijk wordt geacht, dan zal met de raad een bredere discussie worden gevoerd over de burgemeestersbevoegdheid.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De optie om cameratoezicht te verlengen is aan de orde geweest in gesprekken met bewoners in het kader van de ontwikkeling van de gebiedsvisie. Bewoners gaven tijdens deze gesprekken op eigen initiatief aan dat zij blij zijn met het cameratoezicht.

Financiële consequenties

Er zijn kosten verbonden aan de personele inzet met betrekking tot het uitkijken van de camerabeelden en met betrekking tot de huur van de camera's. Voor deze kosten is dekking binnen het veiligheidsbudget.

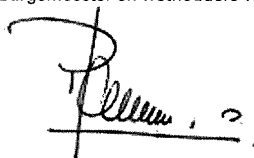
Overige consequenties

Niet van toepassing.

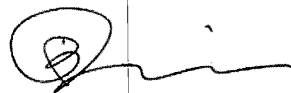
Vervolg

Mocht gedurende de verlenging van het cameratoezicht voor 6 maanden blijken dat langduriger cameratoezicht noodzakelijk wordt geacht, dan zal met de raad een bredere discussie worden gevoerd over de burgemeestersbevoegdheid.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Raadsvoorstel - Verlenging tijdelijk cameratoezicht A Kwartier

-ontwerp-

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

gelezen het voorstel van de burgemeester en wethouders van Groningen d.d. 27 oktober 2015

gelet op artikel 151c van de Gemeentewet;

BESLUIT:

vast te stellen de Verordening tot wijziging van de Verordening Cameratoezicht gemeente Groningen.

Artikel I Wijziging verordening

A. Aan artikel 3 van de Verordening cameratoezicht gemeente Groningen een derde lid toe te voegen: " Tijdelijk, voor de periode tot 1 juli 2016, kan gelet op de ernst van de overlastsituatie in het A-kwartier door de burgemeester aangewezen worden als gebied waar cameratoezicht wordt toegepast in verband met (drugs)overlast. De in lid 2 genoemde criteria zijn niet van toepassing."

B.

Artikel II Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking en vervalt op 1 juli 2016.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toon Dashorst

Peter den Oudsten

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscom F en V)

Afdeling CS ÔOV/Advies/GMT
Onderwerp Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid

Aan de leden van de raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 76 44 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5372408

Datum **12 NOV. 2015** Uw brief van

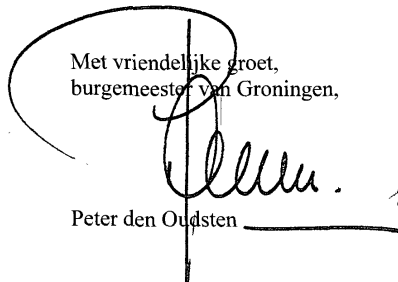
Uw kenmerk

Geachte leden van de raad,

Bijgaand treft u aan de concepten van de “Nota Prostitutie- en overige seksbedrijven” en de “Verordening tot wijziging van Hoofdstuk 3 van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009”. Deze stukken zijn vastgesteld in de collegevergadering van 10 november jl.

Ik zou in de raadscommissie Financiën en Veiligheid graag een opiniërende bespreking met u willen hebben over de inhoud van de beide conceptstukken. Verder zal voor de exploitanten van prostitutiebedrijven en andere belanghebbenden begin december 2015 een inspraakbijeenkomst georganiseerd worden. De ingebrachte zienswijzen en de reactie daarop zullen bij het definitieve college- en raadsvoorstel gevoegd worden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester van Groningen,

Peter den Ouden

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

BIJLAGE

CONCEPT

NOTA PROSTITUTIE – en OVERIGE SEKSBEDRIJVEN

Gemeente Groningen,
September 2015

1

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Inhoud	blz.
1. Inleiding	3
2. Het huidige Groningse prostitutiebeleid	3
2.1. Korte schets van het huidige beleid	3
2.2. Omvang van de vergunde prostitutiebranche	4
2.3. Bestuurlijk toezicht en handhaving	4
2.4. Resultaten en bevindingen huidige beleid	4
2.4.1. Regelgeving met betrekking tot vergunde prostitutie-inrichtingen wordt nageleefd	5
2.4.2. Gedeeld gevoel van onvoldoende grip en zicht op de Branche	5
2.4.3. Problemen op gebied van handhaving	5
2.4.4. Mensenhandel, gedwongen prostitutie en prostitutie door minderjarigen	6
2.4.5. De (sociale) positie van prostituees	7
2.4.6. Zorg en hulpverlening	7
2.4.7. Conclusie	8
3. Landelijke ontwikkelingen; Wetsvoorstel Regulering Prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche	8
4. Voorstellen nieuwe lokale regelgeving	9
4.1. Invoering registratieplicht voor alle in Groningen werkzame prostituees	9
4.2. Handhaving verbod slapen op kamers	10
4.3. Vergroten van de verantwoordelijkheid van de exploitant	10
4.4. Verhoging minimumleeftijd prostituees van 18 naar 21 jaar	11
4.5. Instellen van maximale werktijden van 11 uur per etmaal	11
4.6. Strafbaarstelling klanten van prostituees in niet-vergunde prostitutiebedrijven	12
5. Illegale prostitutie/thuisprostitutie	12
6. De tippelzone	13
6.1. De huidige situatie	13
6.2. Toekomst van de tippelzone	14
7. Toezicht en handhaving nieuw beleid	14
8. Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 en overleg met de branche.	14

1. Inleiding

De gemeente Groningen streeft naar een veilige en schone seksbranche. Dat is het nog niet. Ondanks het feit dat de huidige lokale regelgeving goed wordt nageleefd, worden er toch te vaak misstanden als gedwongen prostitutie, prostitutie door minderjarigen en mensenhandel geconstateerd. Ook is de sociale positie van de sekswerkers vaak slecht. Om een gerichte aanpak van de misstanden mogelijk te maken en de positie van de sekswerkers te verbeteren is een aanpassing en uitbreiding van de regelgeving nodig. Het voornemen was om het beleid aan te passen bij vaststelling van de landelijke wet "Regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche". Nu de totstandkoming van die wet ernstig is vertraagd heeft het college besloten vooruit te lopen op de wet en de gewenste wijzigingen en aanvullingen via lokale regelgeving te realiseren.

Deze nota is tot stand gekomen in overleg en afstemming met politie, GGD, VTH, EZ, MJD en alle overige relevante zorg- en hulpverleningsinstellingen.

2. Het huidige Groningse prostitutiebeleid

2.1. Korte schets van het huidige beleid

In 2000 is in Nederland het algemeen bordeelverbod opgeheven. Sindsdien zijn vormen van exploitatie van prostitutie waarin meerderjarige, legaal in Nederland verblijvende, prostituees vrijwillig werkzaam zijn, niet langer verboden. Gemeenten kregen op grond van de artikelen 149 en 151(a) van de Gemeentewet de bevoegdheid om bij verordening voorschriften stellen om de legale vormen van exploitatie van prostitutie te reguleren. Groningen heeft toen in 2001 een vergunningsstelsel voor seksinrichtingen en escortbedrijven in hoofdstuk 3 van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen (verder te noemen de APVG) opgenomen, alsmede voorschriften waaraan seksinrichtingen, exploitanten en prostituees moeten voldoen.

Bij de vaststelling van het huidige prostitutiebeleid stonden de volgende doelstellingen centraal:

- Verbetering van de kwaliteit van de prostitutiebedrijven
- Bescherming en verbetering van de positie van de in de prostitutiebedrijven werkzame prostituees
- Bescherming van de gezondheid van de prostituees en bescherming van de volksgezondheid
- De handhaving van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten.

Uitgangspunt van het huidige beleid is dat het verboden is om een prostitutie-inrichting of escortbedrijf te exploiteren zonder een vergunning van de burgemeester (artikel 3:4 APVG). De vergunning wordt op naam gesteld van de exploitant, is pandgebonden en niet overdraagbaar. In de APVG zijn de voorwaarden beschreven waaraan moet worden voldaan alvorens een vergunning kan worden verleend. Tevens is bepaald in welke gevallen de burgemeester een vergunning moet, dan wel kan weigeren of intrekken en in welke gevallen de burgemeester een prostitutie-inrichting kan sluiten. Tenslotte zijn er een aantal verplichtingen voor de exploitant en de beheerder opgenomen.

De inrichtings- en brandveiligheidseisen en gebruiks- en gezondheidsvoorschriften zijn opgenomen in bijlage 9 bij de APVG (Nadere regels prostitutieinrichtingen).

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

2.2. Omvang van de vergunde prostitutiebranche in Groningen

In het Aanwijzingsbesluit concentratiegebieden prostitutie-inrichtingen (bijlage 10 bij de APVG), en de Beleidsregel vestiging van prostitutie-inrichtingen (bijlage 11 bij de APVG) is vastgelegd in welke panden een prostitutie-inrichting gevestigd mag zijn en hoeveel werkruimten en ramen er maximaal in die panden mogen zijn aangebracht. Op dit moment zijn er 40 panden in de Nieuwstad aangewezen, met in totaal 95 ramen. In het gebied Muurstraat/Hoekstraat/Vishoek zijn 22 panden aangewezen, met in totaal 51 ramen. In oktober 2010 heeft de gemeenteraad echter besloten dat met ingang van 1 januari 2016 in laatstgenoemd gebied geen prostitutie meer is toegestaan.

Voor alle panden waar volgens het Aanwijzingsbesluit raamprostitutie is toegestaan is momenteel een exploitatievergunning verleend. Het gaat dan om 62 panden met in totaal 146 ramen. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat niet alle ramen continue bezet zijn. De bezettingsgraad ligt volgens schattingen van de politie en gemeentelijk toezichthouders op 60 à 70 procent. Dit betekent dat er per dag ongeveer 100 prostituees werkzaam zijn in de raamprostitutie in Groningen. Exacte cijfers zijn moeilijk te leveren aangezien de doorstroom in de sector groot is.

Naast de raamprostitutie heeft de burgemeester vergunningen verleend voor drie erotische massagesalons. Er zijn geen vergunningen verleend voor escortbedrijven.

2.3. Bestuurlijk toezicht en handhaving

Het bestuurlijk toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden wordt sinds juli 2002 uitgevoerd door gemeentelijk toezichthouders prostitutie. Deze toezichthouders zijn ondergebracht bij de afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

In 2014 werden ca. 400 controles, vooral gericht op o.a. mensenhandel, verblijfstitel van de prostituee en inrichtingseisen, uitgevoerd in de vergunde prostitutiesector. Hierbij moet worden opgemerkt dat een volledige toezichtronde in beide concentratiegebieden (A-kwartier en Nieuwstad), waarbij het niet tot een feitelijke controle van één of meerdere van de daar werkzame vrouwen en/of werkruimtes is gekomen, wordt geregistreerd als één controle. Een groot deel van de controles wordt integraal, in gezamenlijkheid met de (vreemdelingen)politie en de GGD, uitgevoerd.

De sancties op het overtreden van de vergunningsvoorwaarden, dan wel op het bedrijven van prostitutie zonder vergunning zijn vastgelegd in het Handhavingsprotocol Prostitutie. Het aantal geconstateerde overtredingen is de laatste jaren gering. In het merendeel van de gevallen betrof het overtreding van de inrichtingsvoorschriften.

2.4. Resultaten en bevindingen huidige beleid

In de zomer van 2014 zijn evaluatiegesprekken gevoerd met alle bij de uitvoering van het prostitutiebeleid betrokken partijen ((vreemdelingen)politie, de vergunningverleners, gemeentelijk toezichthouders prostitutie, GGD, MJD en Burgerzaken).

Het doel van deze gesprekken was om vast te stellen op welke punten het beleid bijdraagt aan de doelen die werden nagestreefd (beheersing en regulering van de exploitatie van prostitutie, de bestrijding van gedwongen prostitutie, bestrijding van prostitutie door minderjarigen en illegaal in Nederland verblijvende personen en het verbeteren van de positie van prostituees), waar de knelpunten liggen en of zich ontwikkelingen hebben voorgedaan waarmee in het vigerende beleid geen rekening is gehouden.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Uit deze gesprekken kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

2.4.1. Regelgeving met betrekking tot vergunde prostitutie-inrichtingen wordt nageleefd

Uit de gesprekken met de gemeentelijk toezichthouders is gebleken dat men zich over het algemeen goed aan de in de APVG ten aanzien van prostitutie-inrichtingen gestelde regels houdt. Er zijn de afgelopen twee jaar maar weinig overtredingen geconstateerd. Ook op het gebied van de vergunningverlening worden geen noemenswaardige problemen genoemd. Het is duidelijk welke informatie bij een aanvraag of een verlenging moeten worden aangeleverd en over het algemeen houden exploitanten zich hier goed aan. Ook is duidelijk onder welke voorwaarden een vergunning kan worden verleend, verlengd, geweigerd of ingetrokken.

2.4.2. Gedeeld gevoel van onvoldoende grip en zicht op de branche

Dat zich de afgelopen jaren vrijwel geen overtredingen van vergunningsvoorwaarden hebben voorgedaan betekent helaas niet dat zich geen problemen meer voordoen binnen de Groningse prostitutiebranche. Men kan hooguit zeggen dat de exploitanten aan wie een exploitatievergunning is afgegeven zich aan de daaraan verbonden regels en voorwaarden houden. Het zegt echter niets over de vraag of de doelen die werden nagestreefd zijn behaald. Evenmin beantwoordt het de vraag of de regels en voorwaarden voldoende zijn om de misstanden binnen de branche aan te pakken, noch geven zij inzicht in hetgeen er in het niet-vergunde gedeelte van de branche gebeurt.

Alle partijen gaven aan het gevoel te hebben nog steeds onvoldoende zicht en grip te hebben op de prostitutiebranche. De vraag die eigenlijk door alle deelnemers wordt gesteld is of de huidige vormen van regulering voldoende mogelijkheden bieden om de misstanden, die ook binnen het vergunde gedeelte van de branche voorkomen, aan te kunnen pakken. Daarnaast wordt gewezen op het gebrek aan grip en zicht op de vormen van prostitutie die zich buiten de vergunde branche voordoen, zoals thuiswerken, hotelprostitutie en cardates.

2.4.3. Problemen op het gebied van handhaving

Ook op het gebied van handhaving worden een aantal knelpunten gesignaleerd. Door de gemeentelijk toezichthouders, maar ook door de politie is aangegeven dat er (te) weinig tot handhaving wordt overgegaan buiten de vergunde branche. Nadrukkelijk wordt gewezen op het thuiswerken, op het bedrijven van prostitutie in hotels, massagesalons en andere (niet openbare) ruimten en op de (niet vergunde) escortbranche. Vormen van prostitutie die al snel bedrijfsmatig zijn en waarvoor dus eigenlijk een vergunning nodig zou zijn. Dit knelpunt hangt samen met het eerdergenoemde gevoel van onvoldoende zicht en grip op de vormen van prostitutie die zich buiten de vergunde branche afspelen. Door de opkomst van het internet en de snelheid waarmee van mobiele nummers wordt gewisseld blijkt het moeilijk, zonet onmogelijk, om hier vat op te krijgen. Daarnaast is het in dergelijke situaties vrijwel onmogelijk om vast te stellen of er daadwerkelijk seksuele handelingen hebben plaatsgevonden en of daarvoor betaald is. Tenslotte speelt hier ook het probleem dat aan toezichthouders met een beroep op het huisrecht de toegang tot een pand wordt ontzegd.

Daarnaast blijkt de APVG niet in alle gevallen waarin overtredingen worden gesignaleerd handvatten te bieden om tot handhaving over te gaan. Dit betreft onder andere handhaving op de zogenaamde hygiënecheck: een door de GGD opgestelde uitgebreide lijst van voorwaarden op het gebied van hygiëne waaraan prostitutie-inrichtingen moeten voldoen. Door de GGD en

Collegedebat - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscommissie F en V)

door de gemeentelijk toezichthouders wordt gecontroleerd of aan deze voorwaarden wordt voldaan. Wanneer dit niet het geval is dan bieden de APVG of het handhavingsprotocol onvoldoende mogelijkheden om hiertegen adequaat op te kunnen treden. De noodzaak om de APVG en het handhavingsprotocol nogmaals goed onder de loep te nemen om te bezien of aan alle regelgeving ook een (effectieve) mogelijkheid tot handhaving is gekoppeld, wordt meermalen benadrukt.

Tenslotte wordt ook het ontbreken van goede managementinformatie ten behoeve van de sturing op het toezicht en de handhaving door de gemeentelijk toezichthouders als een gemis ervaren. Ook voor de dossieropbouw is een goede registratie van belang. Er zijn inmiddels initiatieven genomen om te komen tot een goede registratie van de toezicht- en handhavingsactiviteiten en de daarop te baseren sturingsinformatie.

2.4.4. *Mensenhandel, gedwongen prostitutie en prostitutie door minderjarigen*

In Groningen hebben er in 2013 en 2014 diverse strafrechtelijke onderzoeken gedraaid naar mensenhandel en gedwongen prostitutie¹. Al deze onderzoeken hebben geleid tot vervolging en uiteindelijk ook tot een veroordeling. Uit deze cijfers blijkt dat gedwongen prostitutie en mensenhandel ook binnen de Groningse prostitutiewereld voorkomt. Wel lijkt er een verschuiving te hebben plaatsgevonden naar het niet vergunde deel van de branche.

Het is aannemelijk dat het deel dat door de politie is opgespoord en uiteindelijk is vervolgd maar een klein gedeelte van het daadwerkelijke probleem van mensenhandel en gedwongen prostitutie betreft. Deze vormen van prostitutie vinden logischerwijs plaats in de illegaliteit en er wordt op allerlei manieren geprobeerd om het in de onzichtbaarheid te houden.

Ook prostitutie door minderjarigen doet zich, vanwege het strafbare karakter, voornamelijk voor in het illegale circuit waar minder toezicht is en waar (hulpverlenings-)instanties de minderjarigen moeilijker kunnen bereiken. Een zorgelijke constatering, juist omdat deze minderjarigen extra kwetsbaar zijn.

De politie heeft de afgelopen vijf jaar vijf onderzoeken gedraaid waarbij sprake zou zijn van prostitutie door minderjarigen. Dit betrof in alle gevallen onderzoeken in de niet vergunde branche. In drie van de onderzoeken is het Openbaar Ministerie overgegaan tot vervolging en zijn de verdachten uiteindelijk veroordeeld. Eén onderzoek is overgedragen aan de autoriteiten in Zweden en één onderzoek is stopgezet toen de melding onjuist bleek te zijn. Binnen de vergunde branche zijn de afgelopen vijf jaren door de gemeentelijk toezichthouders, noch door de politie minderjarige prostituees aangetroffen.

Het is niet mogelijk het aantal minderjarige prostituees in harde cijfers weer te geven. Er zijn geen recente onderzoeken voorhanden waaruit blijkt om hoeveel minderjarigen het gaat. De cijfers die er zijn, zijn niet eenduidig. Uit verschillende onderzoeken uit het verleden (2003-2009) komt een beeld naar voren dat het landelijk zou gaan om zo'n 1500 meisjes en 1500 jongens². Het ligt voor de hand dat dit aantal de afgelopen jaren is gestegen door de opkomst van het internet en de mogelijkheden die dit biedt. Uit het rapport van de Nationaal

¹ In 2013 hebben in Groningen 5 onderzoeken naar mensenhandel plaatsgevonden; 4 binnen de vergunde branche, 1 in de niet vergunde branche. In 2014 hebben er 3 onderzoeken naar mensenhandel gedraaid. Al deze onderzoeken vonden plaats binnen de niet vergunde branche.

² *Verborgen Werelden minderjarige jongens, misbruik en prostitutie*, 2009, uitgevoerd door het Bonger Instituut voor Criminologie van de Universiteit van Amsterdam in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Rapporteur Mensenhandel blijkt dat ook het aantal minderjarige slachtoffers van mensenhandel stijgt³.

In de gesprekken worden door alle partijen zorgen geuit over het feit dat de voormelde misstanden zich nog steeds voordoen binnen de prostitutiebranche in Groningen. Men concludeert dat het huidige beleid kennelijk onvoldoende mogelijkheden biedt om hiertegen op te treden. De roep om meer barrières is groot. Aan de andere kant realiseert men zich dat juist vanwege het strafbare/criminogene karakter en het feit dat deze misstanden zich deels in de illegaliteit afspeelen, de misstanden met (lokaal) beleid nooit helemaal kunnen worden uitgebannen, hetgeen uiteraard niet betekent dat dat maar geaccepteerd moet worden; “niets doen is geen optie” was een vaak gemaakte opmerking. Ook het regelmatig genoemde argument dat aanscherping van het beleid zal leiden tot verschuiving naar de illegaliteit en/of naar andere gemeenten acht men geen reden om van aanscherping af te zien.

2.4.5. *De (sociale) positie van prostituees*

Een van de doelstellingen bij de invoering van het huidige beleid was het beschermen en verbeteren van de positie en de arbeidsomstandigheden van de in prostitutie bedrijven werkzame prostituees.

Het invoeren van een vergunningstelsel zou hieraan bij hebben moeten dragen. Prostituees zouden hun beroep in legale bedrijven uit moeten kunnen oefenen met alle rechten en plichten die daaraan verbonden zijn en sociale wetten zouden het arbeidsproces en de arbeidsomstandigheden beïnvloeden.

Een tiental jaren na de invoering van het vergunningstelsel kan worden geconcludeerd dat prostitutie binnen de vergunde branche inderdaad een legaal beroep is geworden, maar dat het nog steeds niet wordt beschouwd als een “normaal” beroep. De arbeidsomstandigheden zijn ook niet of nauwelijks verbeterd, mede omdat de prostituees werken als “zelfstandig ondernemer” en er geen sprake is van een werkgever-werknemer relatie.

Verder zijn de vooroordelen waarmee prostituees te maken krijgen groot. Niet alleen op persoonlijk, maar ook op zakelijk vlak. Zo is het voor prostituees bij sommige banken nog steeds onmogelijk een rekening te openen en ondervinden zij problemen bij het afsluiten van (zorg)verzekeringen.

De huurprijzen voor de werkkamers zijn hoog en dat werkt uitbuiting in de hand. Om de hoge huur te kunnen betalen moeten vaak zeer lange werkdagen gemaakt worden. Vaak slapen prostituees ook op hun werkkamers om zo geld voor de huur van een woning of kamer te besparen. Hierdoor speelt het gehele leven van een prostituee zich af in haar werkkamer. Vanuit het perspectief van arbeidsomstandigheden een zeer onwenselijke situatie.

Naast de hoge kamerhuur moeten prostituees soms ook nog een deel van hun inkomsten afstaan aan hun pooier. Uit landelijk onderzoek⁴ komt naar voren dat driekwart van de prostituees in de raamprostitutie gemiddeld 43 uur in de week werkt en volgens eigen zeggen minder dan € 500 per week netto over houdt.

2.4.6. *Zorg en hulpverlening*

Uit de gesprekken met de zorg- en hulpverlenende partijen is gebleken dat de vrouwen in de Groningse vergunde prostitutiebranche goed bereikbaar en benaderbaar zijn. De vrouwen worden regelmatig bezocht door een medewerker van de MJD en weten de MJD bij vragen ook

³ *Mensenhandel in en uit beeld II, update cijfers mogelijke slachtoffers 2009-2013*, Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen

⁴ *Prostitutie in Nederland anno 2014*, A.L. Daalder, Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie, blz. 31

Collegedebat - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscommissie F en V)

te vinden. Ook het prostitutiespreekuur bij de GGD blijkt een waardevolle aanvulling op het zorgaanbod te zijn.

Voor de prostituees in het niet vergunde deel van de branche ligt dit anders. Uiteraard bestaat voor deze vrouwen hetzelfde zorgaanbod, maar gelet op het illegale en minder toegankelijke circuit waarin zij verkeren zijn zij voor de zorgpartners niet goed bereikbaar. Dit betekent dat er minder makkelijk actief hulpverlening kan worden aangeboden. Het vergt meer inspanning, tijd en capaciteit, alsmede een goede informatie-uitwisseling met andere in het veld opererende partijen, om met deze vrouwen in contact te komen en te blijven.

2.4.7. Conclusie

Uit het voorgaande komt naar voren dat er in Groningen nog steeds misstanden voorkomen binnen de prostitutiebranche. Er worden weinig concrete overtredingen van de vergunningsvoorwaarden gesignaleerd, maar naleving van die voorwaarden betekent niet dat er niets aan de hand is. Algemeen bestaat het gevoel dat zich wel misstanden voordoen en onvoldoende zicht en grip op de branche te hebben.

De Groningse bevindingen komen wat dat betreft overeen met de uitkomsten van landelijke onderzoeken en evaluaties. Gedwongen prostitutie, mensenhandel, uitbuiting en prostitutie door minderjarigen komt ook in Groningen voor. De omstandigheden waaronder de prostituees werken zijn allesbehalve goed en ook hun sociale positie is nog steeds erg zwak.

De doelstellingen van het huidige beleid, te weten verbetering van de kwaliteit van de vergunde prostitutiebedrijven, bescherming en verbetering van de positie van de prostituees en het handhaven van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, worden onvoldoende behaald. De bestaande regelgeving is niet toereikend om de misstanden adequaat aan te pakken. Hiervoor moeten in het beleid meer en andersoortige barrières worden opgeworpen. Hierop wordt in de volgende hoofdstukken ingegaan.

3. Landelijke ontwikkelingen; Wetsvoorstel Regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche.

Teneinde de misstanden in de prostitutiebranche beter aan te kunnen pakken, heeft het kabinet in het Coalitieakkoord van 7 februari 2007, het Beleidsprogramma 2007-2011 'Samen werken, samen leven' en de brief aan de Tweede Kamer 'Veiligheid begint bij Voorkomen' van 6 november 2007 al een kaderwet voor de prostitutie aangekondigd dat betrekking heeft op verschillende vormen van prostitutie. Dit heeft geresulteerd in het Wetsvoorstel Regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche (hierna: Wrp).

In het oorspronkelijke wetsvoorstel dat op 10 november 2009 werd ingediend werd voorzien in een vergunningplicht voor alle seksbedrijven. Voorts werd ingevolge het wetsvoorstel prostitutie onder de 21 jaar verboden, werd iedere prostituee verplicht zich te registreren en werd een 'vergewisplicht' voor de klanten ingevoerd (strafbaarstelling klant van illegaal aanbod van prostitutie).

Het wetsvoorstel heeft tijdens de parlementaire behandeling tot veel discussie geleid. Er bestond verzet tegen met name de registratieplicht voor prostituees en de strafbaarstelling van de klant. Op 29 maart 2011 is het voorstel door de Tweede Kamer aangenomen. De eerste Kamer kon zich echter niet vinden in een aantal onderdelen van het wetsvoorstel en stuurde aan op schrappen van de registratieplicht en de vergewisplicht van de klant. Een daartoe opgestelde novelle is 1 maart 2014 ingediend bij de Tweede Kamer. Agendering van de novelle voor plenaire behandeling moet nog plaats vinden.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Het voornemen van het college was om het lokale prostitutiebeleid aan te passen bij vaststelling van de Wrp. Nu de totstandkoming van die wet ernstig is vertraagd, heeft het college besloten vooruit te lopen op de wet en de gewenste wijzigingen via gemeentelijke regelgeving te realiseren. De VNG is aan deze, bij meerdere gemeenten bestaande wens tegemoet gekomen en heeft recent een nieuw hoofdstuk 3 van de model-APV aan gemeenten aangeboden waarin is geanticipeerd op de uiteindelijke inwerkingtreding van de Wrp. Dat impliceert dat de voorgestelde wijzigingen nauw aansluiten bij de inhoud van het wetsvoorstel zoals dat nu luidt. Daarmee wordt voorkomen dat, wanneer de landelijke wet vastgesteld wordt, de lokale regelgeving weer gewijzigd zou moeten worden.

4. Voorstellen nieuwe lokale regelgeving

4.1. *Invoering registratieplicht voor alle in Groningen werkzame prostituees*

De registratieplicht is weliswaar geschrapt uit de Wrp, maar een gemeente kan zelf ook besluiten om een registratieplicht in te voeren. Daarom stelt het college voor om in de APVG vast te leggen dat prostituees die in de gemeente Groningen aan het werk willen gaan dan wel aan het werk willen blijven in de prostitutiebranche verplicht zijn om zich te laten schrijven in een daarvoor speciaal ontwikkeld gemeentelijk registratiesysteem.

De registratieplicht vormt een barriere voor personen die zich schuldig maken aan mensenhandel en biedt de gemeente zicht op de in de prostitutiebranche werkzame vrouwen. Het intakegesprek dat in het kader van de registratie gevoerd zal worden biedt een contactmoment met iedere prostituee waarbij zij kan worden gewezen op haar rechten en plichten, hygiëne en gezondheidszorg, veiligheid en de mogelijkheden van hulpverlening. Verder zal tijdens het intakegesprek de leeftijd, identiteit, verblijfstitel en de inschrijving bij de Kamer van Koophandel (als zelfstandig werkende) gecontroleerd worden en kan gelet worden op signalen van mensenhandel.

De intakegesprekken t.b.v. de registratie zullen plaats vinden op de locatie GGD en zullen uitgevoerd worden door een team bestaande uit een medewerker van de GGD/MJD en een gemeentelijke toezichthouder prostitutie. Er zal, waar nodig, gebruik gemaakt worden van een tolk en de prostituees dienen het gesprek in afwezigheid van hun eventuele "begeleider" te voeren.

Indien tijdens de intake signalen van mensenhandel geconstateerd worden wordt dat doorgegeven aan de ketenregisseur mensenhandel. Indien de aanwijzingen voor mensenhandel "hard" zijn zal registratie geweigerd worden.

Na controle van alle gegevens ontvangt de prostituee binnen vier werkdagen een pasje met pasfoto en registratienummer. Zonder zo'n pasje/registratienummer mag een prostituee niet werken in een seksbedrijf in de gemeente Groningen. Exploitanten van seksbedrijven moeten de gegevens van de prostituee in zijn/haar eigen bestand opnemen zodat bij controles aangetoond kan worden dat de prostituees over een registratienummer beschikken.

Exploitanten zal ook de mogelijkheid geboden worden om bij de gemeente navraag te doen over de juistheid/betrouwbaarheid van een registratie.

De registratie zal geweigerd worden indien:

- de prostituee jonger is dan 21 jaar;
- de prostituee niet beschikt over een geldige verblijfstitel;
- de prostituee geen geldige identiteitspapieren kan tonen;
- er "harde" bewijzen zijn dat er sprake is van mensenhandel;
- de prostituee zich niet ingeschreven heeft bij de Kamer van Koophandel (geldt niet voor de prostituees die op de tippelzone werken);

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

- de prostituee zich niet in heeft laten schrijven in het BRP cq. niet de beschikking heeft over een woonadres of toegestaan briefadres (BRP = Basis Registratie Personen);

En de registratie kan geweigerd worden indien de prostituee in de voorgaande 6 maanden aangifte heeft gedaan van mensenhandel.

De registratie is 2 jaar geldig. Er zullen aan de prostituees die zich laten registreren legeskosten in rekening worden gebracht.

De registratieplicht zal ook gaan gelden voor de prostituees op de tippelzone. Voor hen zal echter wel een op doelgroep toegespitste wijze van intake gaan gelden. De intakegesprekken zullen op de tippelzone eenmaal in de week gedurende de avonduren mogelijk zijn.

Omdat alle prostituees die werkzaam zijn in Groningen op het moment dat de registratieplicht van kracht wordt niet in één keer geregistreerd kunnen worden, zal een overgangperiode van 6 maanden gaan gelden. Na verloop van die termijn zal het niet meer toegestaan zijn om zonder registratie werkzaam te zijn in seksbedrijf in de gemeente.

4.2. *Handhaving verbod slapen op kamers*

In het huidige prostitutiebeleid is vastgelegd dat de prostituees niet mogen slapen op hun werkkamer. In de praktijk blijkt echter dat veel prostituees dat wel doen, omdat ze niet over een andere verblijfplaats beschikken. Ze besparen de kosten van een woning of andere verblijfplaats uit. Tot op heden is er, om te voorkomen dat de betreffende prostituees “op straat” terecht komen, voor gekozen om niet te handhaven op het verbod om in de werkkamers te slapen. Het blijven gedogen van het slapen op de werkkamer is echter om diverse redenen zeer onwenselijk. Omdat er, naast de werkkamer geen woonruimte geregeld hoeft te worden, is Groningen voor daders van mensenhandel een goedkope plaats. Het beëindigen van het gedogen van het slapen op de werkkamer kan derhalve gezien worden als een barrière tegen mensenhandel.

Maar los van het aspect mensenhandel, het feit dat een prostituee feitelijk “woont” op de werkkamer komt de gezondheid en de arbeidsomstandigheden niet ten goede. Het brengt de prostituee ook in een isolement en dat maakt haar extra kwetsbaar.

Daarom zal met invoering van het nieuwe prostitutiebeleid ook een einde gemaakt worden aan het gedogen van het slapen op de werkkamers. De prostituees zal daarbij een overgangstermijn van 6 maanden gegeven worden om woon-/slaapruijme te regelen.

De exploitanten van de raamprostitutiebedrijven dienen er voortaan ook op toe te zien dat de prostituees buiten de werktijden niet aanwezig zijn in de werkkamer.

4.3. *Vergroten van de verantwoordelijkheid van de exploitant*

De exploitant van een prostitutie- of escortbedrijf krijgt een grotere verantwoordelijkheid om misstanden te voorkomen. Dat komt tot uiting doordat hij/zij verplicht wordt een bedrijfsplan op te stellen dat bij de vergunningaanvraag moet worden ingediend. In het bedrijfsplan moet hij/zij beschrijven welke maatregelen worden getroffen op het gebied van hygiëne, bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het zelfbeschikkingsrecht van de prostituees, bescherming van de gezondheid van de klanten en voorkoming van strafbare feiten. De exploitanten dienen in het bedrijfsplan concreet aan te geven hoe zij de maatregelen in hun bedrijf vormgeven. Zo dient hij/zij bijvoorbeeld aan te geven welke maatregelen worden genomen om te voorkomen dat prostituees in zijn/haar bedrijf onder dwang werken en hoe er

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

omgegaan wordt met signalen van dwang of mensenhandel. Ook dient beschreven te worden hoe het toezicht in het bedrijf wordt uitgeoefend.

De hoogte van de huur van de werkruimte en de met de prostituees te maken huurafspraken moeten ook onderdeel te zijn van het bedrijfsplan. Verder dient ook aangegeven te worden op welke wijze de exploitant de relatie tussen een prostituee en haar pooier in de gaten houdt. Aldus wordt het voorkomen van uitbuitingssituaties door te hoge kamerhuur en/of afdracht van inkomsten aan de pooier, ook mede een verantwoordelijkheid van de exploitant.

Het ingediende bedrijfsplan wordt getoetst door de gemeente en de politie. Indien het niet aan de vereisten⁵ voldoet wordt de vergunning geweigerd.

Het bedrijfsplan is een integraal onderdeel van de vergunning. Niet naleving door de exploitant van het bedrijfsplan kan resulteren in het intrekken van de vergunning.

Met het verplicht stellen van een bedrijfsplan wordt beoogd een barrière tegen mensenhandel op te werpen en de positie van de prostituee ten opzichte van de exploitant te versterken.

4.4. *Verhoging minimumleeftijd prostituees van 18 naar 21 jaar.*

In de APVG wordt vastgelegd dat prostituees de leeftijd van minimaal 21 jaar moeten hebben. Deze verhoging wordt ingevoerd vanwege de kwetsbaarheid van jonge vrouwen, waardoor ze met name vatbaar zijn voor misstanden als dwang, misbruik en mensenhandel. Ze kunnen ook moeilijker voor zichzelf op komen in de omgang met klanten en exploitanten.

Prostituees van 21 jaar en ouder zijn weerbaarder en de kans is groter dat deze over een startkwalificatie beschikken waarmee de eventuele economische druk om te kiezen voor de prostitutie lager is.

De op het moment van inwerkingtreding van deze leeftijdsverhoging al werkende prostituees die jonger zijn dan 21 jaar (en ouder dan 18 jaar) mogen blijven werken indien de exploitant aan kan tonen dat de prostituee al werkzaam was in zijn bedrijf voordat de leeftijdsverhoging van kracht werd. Abrupte inkomensafecten voor prostituees tussen de 18 en 21 jaar worden daarmee voorkomen.

4.5. *Instellen van maximale werktijden van 11 uur per etmaal.*

In de APVG zal, als verbodsbepaling voor de exploitant, opgenomen worden dat een prostituee gedurende een etmaal maximaal 11 uur achtereen mag werken. Hiervoor is gekozen omdat bekend is dat met name in uitbuitingssituaties prostituees gedwongen worden soms een etmaal achtereen of langer te werken.

De exploitant/vergunninghouder dient er op toe te zien dat de 11 uur niet wordt overschreden. Hij dient ook te controleren of een prostituee al een eerdere shift van 11 uur heeft gewerkt in een ander prostitutiebedrijf in Groningen.

Prostituees mogen alleen gedurende de 11 uur van hun shift op de werkkamer aanwezig zijn. Dat verkleint ook het risico dat zij het verbod om op de werkkamer te slapen zullen overtreden.

Overwogen is ook om een minimale huurtermijn van bijvoorbeeld één of twee weken in te voeren. Daarvan is echter afgezien omdat er diverse prostituees zijn die alleen in de weekenden of enkele dagen in de week werken. Dat zou niet meer mogelijk zijn indien zij voor een minimale periode een kamer moeten huren.

⁵ De vereisten waaraan de inhoud van een bedrijfsplan minimaal moet voldoen zullen worden vastgelegd in een beleidsregel en als bijlage toegevoegd worden aan de APVG.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Een bijkomend voordeel van het invoeren van een maximale werktijd van 11 uur is dat, naar verwachting, een prostituee minder huur voor de werkruimte hoeft te betalen. Een exploitant kan er voor kiezen om een werkruimte, verspreid over een etmaal, aan twee prostituees te verhuren. Theoretisch zou dat voor de prostituee, in vergelijking met de huidige situatie, een halvering van de kamerhuur kunnen betekenen. Door deze kostenbesparing houdt zij dan meer geld over voor zichzelf en/of voor het huren van een woon-/verblijfadres.

4.6. *Strafbaarstelling klanten van prostituees in niet-vergunde prostitutiebedrijven.*

Indien een klant van een prostituee weet of kan vermoeden dat zij werkt in een prostitutiebedrijf waarvoor geen vergunning verleend is, is hij strafbaar. Voorwaarde voor de strafbaarheid is dat de klant een verwijt moet kunnen worden gemaakt. Dat het om een niet-vergund bedrijf gaat kan hij bijvoorbeeld weten om dat er geen vergunning zichtbaar aanwezig is. Ook de wijze van adverteren kan zodanig zijn dat het duidelijk moet zijn dat het om een niet-vergund bedrijf gaat.

5. **Niet-vergunde prostitutie/thuisprostitutie**

De politie en de gemeentelijk toezichthouders prostitutie geven aan dat er in Groningen een toename is van prostitutie in de niet-vergunde branche. Niet uitgesloten is dat dat nog verder toe zal nemen na invoering van het aangescherpte beleid voor de vergunde branche. Toezicht en handhaving in het kader van de aanpak van illegale niet-vergunde prostitutie zal daarom geïntensiveerd worden. Maar daarvoor is ook nodig dat er duidelijke criteria komen op basis waarvan kan worden vastgesteld wanneer er sprake is van illegale niet-vergunde prostitutie. In de Memorie van Toelichting bij de Wrp wordt aangegeven dat als er sprake is van één prostituee, op haar eigen adres, zonder uiterlijke kenmerken en die niet (uitvoerig) adverteert er niet gesproken kan worden van een prostitutie-inrichting. In zo'n geval is er sprake van een 'aan huis gebonden beroep' en de prostituee is dan niet vergunningplichtig. Het voorgaande impliceert dat wanneer de prostitutie in de woning een bedrijfsmatig karakter heeft, de woning wel aangemerkt moet worden als een prostitutie-inrichting en dan geldt wel de vergunningplicht. Die vergunning zal echter, als die aangevraagd wordt, niet verleend kunnen worden voor woningen die buiten het concentratiegebied (m.i.v. 1 januari 2016 alleen Nieuwstad) liggen.

Thuisprostitutie/niet-vergunde prostitutie is vaak onzichtbaar voor de buitenwereld. In de niet toegestane bedrijfsmatige thuisprostitutie bestaat echter, mede omdat het zich onttrekt aan het reguliere toezicht, een groot risico op misstanden zoals uitbuiting, mensenhandel, onhygienische werkomstandigheden en onveiligheid.

Of er in een geval van thuisprostitutie sprake is van bedrijfsmatige en dus vergunningplichtige prostitutie moet worden vastgesteld aan de hand van de feitelijke situatie. De volgende factoren kunnen daarbij een rol spelen:

- er wonen en werken meerdere prostituees in een woning;
- er zijn derden (zoals een partner) betrokken bij de activiteiten;
- de prostituee is geen huurder of eigenaar van de woning;
- de prostituee staat in het BRP niet ingeschreven op het adres waar ze werkt;
- aan de buitenkant van de woning zijn uitingen van prostitutie aangebracht, zoals bijvoorbeeld een rode lamp aan gevel;
- er is een merkbare aanloop van klanten;
- de activiteiten geven overlast voor de omgeving;
- er wordt geadverteerd door de prostituee

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

- de prostituee heeft zich ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.
- de woning is niet ingericht als een woning.

Deze factoren vormen voortaan de criteria voor het toezicht, de opsporing en de handhaving door gemeentelijk toezichthouders en de politie van de illegale prostitutie. Bij het “ontdekken” van een geval van thuisprostitutie zullen zij onderzoeken of één of meerdere van de genoemde factoren zich voordoen. Indien dat het geval is en de situatie beschouwd kan worden als bedrijfsmatige prostitutie is dat niet toegestaan en zal overgegaan worden tot mogelijk strafrechtelijk optreden en/of het nemen van bestuursrechtelijke maatregelen (sluiting van de woning) indien de activiteiten niet beëindigd worden.

In de aanpak van de niet-vergunde prostitutie/thuisprostitutie mag verder ook een positief effect verwacht worden van de maatregel dat een klant van een illegale prostitutie-inrichting voortaan strafbaar is (zie onder 4.6).

6. De tippelzone

6.1. Huidige situatie

Straatprostitutie is overal in de gemeente verboden. Een uitzondering daarop vormt de tippelzone aan de Bornholmstraat. Dat gebied is door het college aangewezen als gebied waar het gedoogd wordt.

Regelmatig wordt de vraag gesteld of de tippelzone moet blijven bestaan. Een veel gehoord antwoord is dan dat de tippelzone weliswaar iets is wat je liever niet in je gemeente zou willen hebben, maar dat we er (voorlopig) niet zonder kunnen. Het biedt een veilige werkplek voor de betrokken, veelal verslaafde, groep prostituees voor wie vaak geen plaats is in de raamprostitutie. Ca. 50 prostituees maken regelmatig gebruik van de tippelzone.

Sluiting van de tippelzone zou, volgens diverse betrokkenen, de straatprostitutie weer naar de binnenstad doen verplaatsen.

Door de tippelzone blijven de straatprostituees ook in beeld bij de hulpverlening, kunnen ontwikkelingen in de groep gevolgd worden en kunnen de vrouwen hulp vragen.

De “huiskamer” op de tippelzone, dat functioneert onder aansturing van het Leger des Heils, is 7 dagen per week, van 19.00 – 02.00 uur open. Daar zijn dan altijd hulpverleners aanwezig.

Vanuit de huiskamer worden de prostituees actief benaderd. Geprobeerd wordt om via dit frequente contact vertrouwen op te bouwen bij de prostituees. De medewerkers zijn bekend met de uitstapmogelijkheden en brengen dit actief onder hun aandacht.

Vertegenwoordigers van andere hulpverleningsinstellingen zoals Verslavingszorg Noord Nederland, GGD en WerkPro (hulp bij zoeken naar alternatief) komen op vaste avonden ook naar de huiskamer.

Een goede samenwerking tussen alle betrokken instellingen is een voorwaarde om de prostituee de benodigde hulp en ondersteuning te kunnen bieden. Wanneer een prostituee in zorg wil komen is het zaak dat er gelijk doorgeschakeld kan worden middels acute opvang en/of spoedopname ingeval van ernstige verslaving. Dat vraagt om een goede coördinatie. Dat wordt gedaan door de coördinator van het Leger des Heils.

De kans dat als gevolg van het aangescherpte beleid voor de vergunde prostitutiebranche er meer prostituees op de tippelzone zullen gaan werken wordt klein geacht. Het merendeel van de vrouwen zal er, gezien de werkomstandigheden daar, niet willen werken. Maar voor het geval dat anders is, biedt de huidige gemiddelde bezetting van de tippelzone nog wel ruimte voor eventuele uitbreiding. Politie en hulpverleningsinstellingen geven aan dat de tippelzone nog

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

niet “vol” is. Maar de prostituees zullen zich wel eerst moeten registreren voor de tippelzone en dat zal ook een drempel voor de eventuele nieuwe instroom kunnen zijn.

6.2. Toekomst tippelzone

Het college deelt de opvatting dat de tippelzone nodig is, maar wil wel streven naar een situatie waarin dat niet langer het geval zal zijn. Vastgesteld kan worden dat de tippelzone eind jaren '90 oorspronkelijk is ingesteld als een overlastmaatregel (om het tippelen in de binnenstad tegen te gaan), maar dat het feitelijk meer en meer is verworden tot een "zorginstelling" voor straatprostituees. Maar hoe goed de zorg ook is die er verleend wordt en hoeveel beter die wellicht nog kan worden, de tippelzone blijft een voor de prostituee, zeker voor deze zeer kwetsbare en vaak “beschadigde” groep vrouwen, een zeer onwenselijke situatie. Beëindiging van de tippelzone kan alleen bereikt worden indien meer prostituees tot uitstappen te bewegen zijn. Dat vereist maatwerk in het aanbod van uitstaptrajecten en een persoonsgerichte aanpak gericht op de problematiek van de vrouw. Vrijwilligheid kan niet langer het enige uitgangspunt zijn. Waar mogelijk zal veel meer een traject van dwang en drang ingezet moeten worden. Gezamenlijk zullen zorg- en veiligheidsinstellingen moeten zoeken naar een voor deze groep vrouwen adequate manier van benaderen en handelen. En soms zullen creatieve oplossingen gezocht moeten worden voor de knelpunten in wet- en regelgeving die hulp op maat soms onmogelijk maken.

De betrokken hulpverleningsinstellingen zijn inmiddels uitgenodigd plannen uit te werken om te bereiken dat de tippelzone op termijn niet meer nodig is. Ook de vraag hoe (beter) kan worden voorkomen dat vrouwen er voor “moeten” kiezen om als prostituee op de tippelzone te gaan werken zal daarbij aandacht krijgen.

Naar verwachting zal het college in het eerste halfjaar van 2016 een besluit kunnen nemen over de toekomst van de tippelzone en het daartoe in te zetten beleid.

De uit te werken nieuwe mogelijkheden voor uitstappen zullen overigens ook beschikbaar kunnen komen voor prostituees die in de raamprostitutie of andere seksbedrijven werken.

7. Toezicht en handhaving nieuw beleid

De toezicht- en de handhavende taken van VTH (afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving) zullen gedurende na het van kracht worden van het nieuwe beleid geïntensiveerd worden. In het Handhavingsprogramma 2016 van VTH is het aantal uren voor prostitutie met 450 uren verhoogd van 750 naar 1200. Verder zal het Handhavingsprotocol Prostitutie, waarin per APVG-overtreding en/of vergunningsvoorwaarden is vastgelegd welke strafrechtelijke en/of bestuursrechtelijke maatregel genomen wordt, aangepast worden aan de nieuwe regelgeving.

8. Wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 en beleidsregels.

De voorgestelde wijzigingen en aanvullingen in de regelgeving resulteren in een voorstel tot wijziging van de APVG. Dat voorstel zal, samen met deze nota, besproken worden met de branche. Vervolgens zal het, na besluitvorming in het college, ter vaststelling worden aangeboden aan de raad.

Voor een aantal nieuwe regels in de APVG zal een overgangsregeling van kracht zijn, omdat exploitanten of prostituees op de dag van het van kracht worden van de nieuwe regelgeving

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscie F en V)

daar nog niet aan kunnen voldoen. Verder zullen een aantal aspecten uit de nieuwe regelgeving nader gespecificeerd worden in beleidsregels.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

BIJLAGE

Raadsvoorstel **CONCEPT**

Onderwerp **Wijziging Hoofdstuk 3 van de APVG 2009**
Registratienr. 5244126 Steller/telnr. Rija.Blaauw/ 76 44 Bijlagen 1

Classificatie	☐ Vertrouwelijk	
Portefeuillehouder	Burg	Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de Verordening tot wijziging van Hoofdstuk 3 van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 vast te stellen;
- II. dit besluit in werking te laten treden op 1 februari 2016 en bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeenteblad.

Samenvatting

B&W-besluit d.d.:

Afgehandeld en naar archief Pensio Datum

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Kader

Argumenten en afwegingen

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Financiële consequenties

Overige consequenties

Vervolg

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

De raad van de gemeente Groningen
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van
gelet op de artikelen 149 en 151a, eerste lid. van de Gemeentewet:

besluit vast te stellen de volgende wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening
Groningen 2009

Artikel I

De Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 wordt gewijzigd als volgt:

A

Hoofdstuk 3 komt te luiden:

HOOFDSTUK 3. REGULERING PROSTITUTIE, SEKSBRANCHE EN AANVERWANTE ONDERWERPEN

AFDELING 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 3:1 Afbakening

De artikelen 1:2, 1:3 en 1:5 tot en met 1:8 zijn niet van toepassing op het bij of krachtens dit
hoofdstuk bepaalde.

Artikel 3:2 Begripsbepaling

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- advertentie: elke commerciële uiting in een medium, die een seksbedrijf of een prostituee onder de aandacht van het publiek brengt;
- beheerder: de natuurlijke persoon die door de exploitant is aangesteld voor de feitelijke leiding van een seksbedrijf;
- escortbedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie in de vorm van bemiddeling tussen klant en prostituee;
- exploitant: de natuurlijke persoon of de bestuurder van een rechtspersoon of, indien van toepassing, de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon bevoegde natuurlijk persoon, voor wiens rekening en risico een seksbedrijf wordt uitgeoefend;
- klant: degene die gebruik maakt van de door een exploitant van een prostitutiebedrijf of een prostituee aangeboden seksuele diensten;
- prostituee: degene die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling;
- prostitutie: het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling;
- prostitutiebedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie;
- seksbedrijf: de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie of tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander tegen betaling of uit het bedrijfsmatig aanbieden van vertoningen van erotisch-pornografische aard in een seksinrichting tegen betaling;
- seksinrichting: voor het publiek toegankelijke besloten ruimte, onderdeel van een seksbedrijf;

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

AFDELING 2. VERGUNNING SEKSBEDRIJF

Artikel 3:3 Vergunning

1. Het is verboden een seksbedrijf uit te oefenen zonder vergunning van de burgemeester.
2. De burgemeester beslist binnen twaalf weken op de aanvraag om een vergunning.
3. De in het tweede lid gestelde termijn kan door de burgemeester met ten hoogste twaalf weken worden verlengd.
4. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.
5. De vergunning heeft een looptijd van maximaal drie jaar en wordt verleend aan de exploitant en op diens naam gesteld. De vergunning is pandgebonden en niet overdraagbaar. In afwijking van het voorgaande heeft de vergunning voor een escortbedrijf een looptijd van één jaar.
6. De vergunning kan worden verlengd.

Artikel 3:4 Concentratie seksinrichtingen

Het college kan delen van de gemeente aanwijzen waarbuiten voor het vestigen van een seksinrichting geen vergunning wordt verleend. Daarbij kan worden bepaald dat de aanwijzing slechts geldt voor seksinrichtingen van seksbedrijven van een nader aangewezen aard.

Artikel 3:5 Aanvraag

1. Een aanvraag om een vergunning wordt ingediend door gebruikmaking van een door de burgemeester vastgesteld formulier.
2. Bij de aanvraag om een vergunning wordt vermeld voor welke activiteit vergunning wordt gevraagd, en worden in ieder geval de volgende gegevens en bescheiden overgelegd:
 - a. de persoonsgegevens van de exploitant;
 - b. het nummer van inschrijving in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel;
 - c. of in de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag de exploitant een vergunning voor een seksbedrijf is geweigerd of een aan de exploitant verleende vergunning voor een seksbedrijf is ingetrokken;
 - d. het adres waar het seksbedrijf wordt uitgeoefend;
 - e. het adres van een onder het seksbedrijf vallende seksinrichting;
 - f. het vaste telefoonnummer dat in advertenties voor het seksbedrijf zal worden gebruikt;
 - g. een geldig identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht van de exploitant;
 - h. indien van toepassing, de verblijfstitel van de exploitant;
 - i. een actuele verklaring betalingsgedrag nakoming fiscale verplichtingen, verstrekt door de Belastingdienst;
 - j. bewijs waaruit blijkt dat de exploitant gerechtigd is tot het gebruik van de ruimtes bestemd voor de uitoefening van het seksbedrijf;
 - k. indien van toepassing, de plaatselijke ligging van de seksinrichting waarvoor vergunning wordt aangevraagd, door middel van een situatieschets met een noordpijl en schaalaaanduiding;
 - l. indien van toepassing, de plattegrond van de seksinrichting waarvoor vergunning wordt aangevraagd, door middel van een tekening met een schaalaaanduiding.
 - m. het bedrijfsplan als bedoeld in artikel 3.15
3. Als er een beheerder is aangesteld, is het tweede lid, onder a, b, c, g en h, van overeenkomstige toepassing op de beheerder.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

4. Als de burgemeester dat nodig acht voor de beoordeling van een aanvraag, kan hij verlangen dat aanvullende gegevens worden overgelegd.

Artikel 3:6 Weigeringsgronden

1. Een vergunning wordt geweigerd als:
 - a. de exploitant of de beheerder onder curatele staat;
 - b. de exploitant of de beheerder is ontzet uit het ouderlijk gezag of de voogdij;
 - c. de exploitant of de beheerder onherroepelijk is veroordeeld voor een gewelds- of zedendelict of voor mensenhandel, of in enig ander opzicht van slecht levensgedrag is;
 - d. de exploitant of de beheerder de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt;
 - e. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de feitelijke toestand niet met het in de aanvraag vermelde in overeenstemming zal zijn;
 - f. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de aanvrager in strijd zal handelen met aan de vergunning verbonden beperkingen of voorschriften;
 - g. er aanwijzingen zijn dat voor of bij het seksbedrijf personen tewerkgesteld zijn of zullen zijn die, als het prostitutees betreft, nog niet de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt, als het overige personen betreft, nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, slachtoffer zijn van mensenhandel of verblijven of werken in strijd met het bepaalde bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000;
 - h. de exploitant of beheerder minder dan vijf jaar geleden voor de dag dat de vergunning wordt aangevraagd, wegens een misdrijf onherroepelijk is veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan zes maanden;
 - i. de exploitant of beheerder minder dan vijf jaar geleden voor de dag dat de vergunning wordt aangevraagd, bij meer dan één rechterlijke uitspraak of strafbeschikking onherroepelijk veroordeeld is tot een onvoorwaardelijke geldboete van 500,- euro of meer of tot een andere hoofdstraf als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht, wegens dan wel mede wegens overtreding van:
 - 1°. bepalingen, gesteld bij of krachtens de Drank- en Horecawet, de Opiumwet, de Vreemdelingenwet 2000, de Wet arbeid vreemdelingen en hoofdstuk 3 van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009;
 - 2°. de artikelen 137c tot en met 137g, 140, 416, 417, 417bis, 420bis tot en met 420quinquies, 426 en 429quater van het Wetboek van Strafrecht;
 - 3°. artikel 69 van de Algemene wet rijksbelastingen;
 - 4°. de artikelen 8 en 162, derde lid, alsmede artikel 6 juncto artikel 8 of juncto artikel 163 van de Wegenverkeerswet 1994;
 - 5°. de artikelen 2 en 3 van de Wet op de weerkorpsen;
 - 6°. de artikelen 54 en 55 van de Wet wapens en munitie.
 - k. de voorgenomen uitoefening van het seksbedrijf strijd op zal leveren met een geldend bestemmingsplan, een bestemmingsplan in ontwerp dat ter inzage is gelegd of een beheersverordening.
2. Met een veroordeling als bedoeld in het eerste lid, onder h, wordt gelijk gesteld:
 - a. een bevel tot tenuitvoerlegging van een zodanige voorwaardelijke straf;
 - b. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76, derde lid, onder a, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom minder dan 375,- euro bedraagt.
3. De periode van vijf jaar, bedoeld in het eerste lid, onder h en i, wordt bij de intrekking van een vergunning teruggerekend vanaf de datum van de intrekking van deze vergunning.
4. Voor de berekening van de periode van vijf jaar, bedoeld in het eerste lid, onder h en i, telt de periode waarin een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf is ondergaan, niet mee.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

5. Een vergunning kan in ieder geval worden geweigerd:
 - a. voor een seksbedrijf waarvoor de vergunning op grond van artikel 3:8, eerste lid, aanhef en onder a tot en met f, of tweede lid, aanhef onder a tot en met g, of in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur is ingetrokken, gedurende een periode van vijf jaar na de intrekking;
 - b. als niet is voldaan aan de bij of krachtens artikel 3:5 gestelde eisen met betrekking tot de aanvraag, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad de aanvraag binnen een door de burgemeester gestelde termijn aan te vullen;
 - c. als de vergunning geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op het uitoefenen van een prostitutiebedrijf in een seksinrichting waarvoor eerder een vergunning is ingetrokken, of in die seksinrichting eerder zonder vergunning een prostitutiebedrijf is uitgeoefend;
 - d. als de openbare orde, de woon- en leefomgeving of de veiligheid en de gezondheid van prostituees of klanten nadelig wordt beïnvloed door de aanwezigheid van de seksinrichting waarvoor de vergunning is aangevraagd;
 - e. als het bedrijfsplan niet voldoet aan het bepaalde bij artikel 3:15, eerste en tweede lid;
 - f. als onvoldoende aannemelijk is dat de exploitant de bij artikel 3:16 gestelde verplichtingen zal naleven;
 - g. als het escortbedrijf wordt gevestigd in een woonruimte waarvoor geen vergunning als bedoeld in artikel 21, aanhef en onder a, van de Huisvestingswet 2014 is verleend.

3:7 Eisen met betrekking tot vergunning

1. De vergunning vermeldt in ieder geval:
 - a. de exploitant;
 - b. indien van toepassing, de beheerder;
 - c. voor welke activiteit de vergunning is verleend;
 - d. het adres waar het seksbedrijf wordt uitgeoefend;
 - e. het vaste telefoonnummer dat in advertenties voor het seksbedrijf zal worden gebruikt;
 - f. indien van toepassing, het adres van de onder dat seksbedrijf vallende seksinrichting waarvoor de vergunning mede is verleend;
 - g. de voorschriften of beperkingen die aan de vergunning zijn verbonden;
 - h. de geldigheidsduur van de vergunning;
 - i. het nummer van de vergunning.
2. De exploitant draagt er zorg voor dat de vergunning of een afschrift daarvan zichtbaar aanwezig is in de seksinrichting waarvoor de vergunning mede is verleend, en dat tevens aan de buitenzijde van de seksinrichting zichtbaar is dat hij over een vergunning voor die seksinrichting beschikt.

Artikel 3:8 Intrekkinggronden

1. De vergunning wordt ingetrokken als:
 - a. de verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
 - b. de vergunning in strijd met een wettelijk voorschrift is gegeven;
 - c. is gehandeld in strijd met de artikelen 3:9, 3:12, aanhef en onder a, 3:14, tweede lid, 3:15 en 3:16, eerste lid, en tweede lid, aanhef en onderdeel b, aanhef en onder 1°;
 - d. zich binnen het seksbedrijf feiten hebben voorgedaan die de vrees wettigen, dat het van kracht blijven van de vergunning gevaar oplevert voor de openbare orde of veiligheid;
 - e. zich een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 3:6, eerste lid, onder a tot en met i;

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

- f. de vergunninghouder dat verzoekt;
 - g. de uitoefening van het seksbedrijf strijd oplevert met een geldend bestemmingsplan, een beheersverordening of een aanwijzing als bedoeld in artikel 3:4.
2. De vergunning kan worden geschorst of ingetrokken als:
- a. is gehandeld in strijd met aan de vergunning verbonden voorschriften of beperkingen;
 - b. in verband met gewijzigde wettelijke voorschriften, gewijzigde omstandigheden of gewijzigde inzichten de bescherming van de belangen met het oog waarop het vergunningsvereiste is gesteld, zwaarder wegen dan het belang van de vergunninghouder bij behoud van de vergunning;
 - c. een niet in de vergunning vermelde persoon exploitant of beheerder is geworden;
 - d. is gehandeld in strijd met een of meer van de bij of krachtens dit hoofdstuk gestelde bepalingen, onverminderd het eerste lid, aanhef en onder c;
 - e. is gehandeld in strijd met de in het bedrijfsplan beschreven maatregelen;
 - f. zich binnen het seksbedrijf feiten hebben voorgedaan die de vrees wettigen dat het van kracht blijven van de vergunning gevaar oplevert voor de woon- en leefomgeving of de gezondheid van prostituees of klanten;
 - g. de exploitant of de beheerder het toezicht op de naleving van het in dit hoofdstuk bepaalde belemmert of bemoeilijkt;
 - h. er bij het seksbedrijf personen tewerkgesteld zijn die onherroepelijk zijn veroordeeld voor een gewelds- of zedendelict of voor mensenhandel;
 - i. gedurende ten minste zes maanden geen gebruik is gemaakt van de vergunning.

Artikel 3:9 Melding gewijzigde omstandigheden

De vergunninghouder meldt elke verandering waardoor zijn seksbedrijf niet langer in overeenstemming is met de op grond van artikel 3:7, eerste lid, in de vergunning opgenomen gegevens, zo spoedig mogelijk aan de burgemeester. Deze verleent een gewijzigde vergunning, als het seksbedrijf aan de vereisten voldoet.

Artikel 3:10 Verlenging vergunning

1. Op een aanvraag om verlenging van een vergunning zijn de artikelen 3:3, 3:5, 3:6, 3:7 en 3:15, derde lid, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat actuele gegevens en bescheiden waarover de burgemeester al beschikking heeft niet nogmaals overgelegd dienen te worden.

2. Als ten minste twaalf weken voorafgaand aan de vervaltermijn van de vergunning verlenging van de vergunning is aangevraagd, blijft de vergunning van kracht totdat op de aanvraag om verlenging is besloten.

AFDELING 3. UITOEFENEN SEKSBEDRIJF

PARAGRAAF 3.1 REGELS VOOR ALLE SEKSBEDRIJVEN

Artikel 3:11 Seksinrichtingen; aanwezigheid; toegang

1. Het is een prostituee verboden om een seksinrichting als woonruimte te gebruiken of in gebruik te nemen.
2. De exploitant en de beheerder zijn verplicht op het bepaalde in het vorige lid toezicht uit te oefenen.
3. Het is de exploitant en de beheerder verboden personen die nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt toe te laten of te laten verblijven in een seksinrichting.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Artikel 3:12 Adverteren

Het is verboden in advertenties voor een seksbedrijf:

- a. geen vermelding op te nemen van het telefoonnummer, bedoeld in artikel 3:7, eerste lid, onder e, van het nummer, bedoeld in artikel 3:7 eerste lid, onder i, en van de bedrijfsnaam;
- b. vermelding op te nemen van een ander telefoonnummer dan bedoeld onder a, en
- c. als het een prostitutiebedrijf betreft, onveilige seks aan te bieden of te garanderen dat prostituees die voor of bij het betreffende bedrijf werken vrij zijn van seksueel overdraagbare aandoeningen.

PARAGRAAF 3.2 REGELS VOOR ALLE PROSTITUTIEBEDRIJVEN EN PROSTITUEES

Artikel 3:13 Registratieplicht prostituees

1. Het is verboden voor een persoon om zonder registratie door het bevoegd gezag als prostituee werkzaam te zijn in de gemeente Groningen;
2. De aanvraag tot registratie dient:
 - a. door de prostituee persoonlijk te worden gedaan ten overstaan van een daartoe door de burgemeester gemandateerde medewerkers van de gemeente Groningen;
 - b. te geschieden door middel van een door het bevoegd gezag vastgesteld formulier en dient van de benodigde bijlagen te worden voorzien;
3. De registratie wordt geweigerd indien:
 - a. de prostituee nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt of
 - b. de prostituee niet voldoet aan de relevante bepalingen, gesteld bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 of de Wet Arbeid Vreemdelingen;
 - c. de prostitutie valse persoonsgegevens opgeeft en/of niet beschikt over geldige identiteitspapieren;
 - d. er concrete aanwijzingen zijn dat de prostituee slachtoffer is van mensenhandel;
 - e. de prostituee zich niet heeft ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en de Gemeentelijke Basis Administratie;
4. De registratie kan geweigerd worden indien de prostituee in de voorgaande zes maanden aangifte heeft gedaan van mensenhandel.
5. In afwijking van hetgeen in artikel 1:2 is opgenomen, registreert het bevoegd gezag de prostituee binnen één week nadat een aanvraag is ontvangen, te verdagen met maximaal één week.
6. De registratie heeft een duur van 24 maanden.
7. De burgemeester verwijdert de prostituee uit de registratie:
 - a. indien de prostituee hier zelf om verzoekt;
 - b. na afloop van de duur van de registratie als bedoeld in het vijfde lid;
 - c. indien de prostituee ter verkrijging van de registratie onjuiste dan wel onvolledige gegevens heeft verstrekt;
 - d. indien op grond van een verandering van de omstandigheden of inzichten opgetreden na het registreren van de prostituee moet worden aangenomen dat verwijdering uit de registratie wordt gevorderd door het belang of de belangen ter bescherming waarvan de registratie is vereist.
 - e. De prostituee ontvangt een registratienummer en een bewijs van registratie.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Artikel 3:14 Leeftijd, verblijfstitel en registratienummer prostituees; verbod werken voor onvergund bedrijf.

1. Prostitutie vindt uitsluitend plaats door een prostituee die de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt.
2. Het is een exploitant verboden een prostituee voor of bij zich te laten werken die:
 - a. nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt;
 - b. in Nederland verblijft of werkt in strijd met het bepaalde bij of krachtens de Vreemdelingenwet;
 - c. niet ingeschreven is in het prostitutie-register van de gemeente.
3. Het is een prostituee verboden werkzaam te zijn voor of bij een exploitant aan wie geen vergunning voor een prostitutiebedrijf is verleend.

Artikel 3:15 Bedrijfsplan

1. Een prostitutiebedrijf beschikt over een bedrijfsplan, waarin in ieder geval wordt beschreven welke maatregelen de exploitant treft:
 - a. op het gebied van hygiëne;
 - b. ter bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het zelfbeschikkingsrecht van de prostituees;
 - c. ter bescherming van de gezondheid van de klanten;
 - d. ter voorkoming van strafbare feiten.
2. De door de exploitant te treffen maatregelen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, waarborgen dat:
 - a. de hygiëne in een seksinrichting voldoet aan de algemene eisen die hiervoor in de branche gelden en dat dit controleerbaar is;
 - b. inzichtelijk en controleerbaar is welke maatregelen een exploitant in zijn bedrijfsvoering en inrichting van de werkruimten treft voor gezonde en veilige werkomstandigheden voor prostituees;
 - c. in de werkruimten te allen tijde voldoende condooms met een CE-markering voor gebruik beschikbaar zijn;
 - d. in de werkruimten voor de prostituees een goed functionerende alarmvoorziening aanwezig is;
 - e. de prostituee zich regelmatig kan laten onderzoeken op seksueel overdraagbare aandoeningen en door de exploitant voldoende geïnformeerd is over de mogelijkheden van een dergelijk onderzoek;
 - f. de prostituee niet gedwongen wordt zich geneeskundig te laten onderzoeken;
 - g. de prostituee vrij is in de keuze van de arts(en) die zij wil bezoeken;
 - h. de prostituee klanten en diensten kan weigeren zonder dat dat voor haar andere werkzaamheden gevolgen heeft;
 - i. de prostituee kan weigeren alcohol of drugs te gebruiken zonder dat dat voor haar werkzaamheden gevolgen heeft;
 - j. aan de voor de exploitant werkzame beheerder voldoende professionele eisen op het gebied van agressiebeheersing en bedrijfshulpverlening worden gesteld en waar nodig wordt gezorgd voor scholing hierin;
 - k. de exploitant zich een oordeel vormt over de mate van zelfredzaamheid van de prostituee voordat deze voor of bij hem gaat werken, teneinde vast te stellen of zij voldoet aan de eisen die hij hiervoor in zijn bedrijfsplan heeft opgenomen;
 - l. de exploitant voor elke voor of bij hem werkzame prostituee kan aantonen onder welke verhuur- of arbeidsvoorwaarden zij haar diensten aanbiedt;

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

- m. de exploitant of beheerder zich er regelmatig van vergewist dat de prostituee niet door derden gedwongen wordt tot prostitutie en dat hij in dit kader informatie van hulpverleningsinstanties ter beschikking stelt;
 - n. de exploitant aan de voor of bij hem werkzame prostituees informatie ter beschikking stelt over de mogelijkheden om hulp te krijgen als een prostituee wil stoppen met haar werk in de prostitutie;
 - o. de overlast aan de omgeving van de onder het seksbedrijf vallende seksinrichtingen beperkt wordt.
3. Het bedrijfsplan wordt overgelegd bij de aanvraag om een vergunning.
 4. De exploitant meldt een voorgenomen wijziging van het bedrijfsplan onverwijld aan de burgemeester. De wijziging wordt na goedkeuring van de burgemeester als onderdeel van het bedrijfsplan aangemerkt, als deze voldoet aan de eisen die overeenkomstig het eerste en tweede lid aan een bedrijfsplan worden gesteld.
 5. De rechten voor prostituees, die worden gewaarborgd op grond van het tweede lid, worden op schrift gesteld en in een voor haar begrijpelijke taal uitgereikt aan elke prostituee die werkzaam is voor of bij de exploitant.
 6. In de seksinrichting wordt in ten minste twee talen en voor de klant goed zichtbaar bekend gemaakt dat een prostituee klanten en diensten mag weigeren en mag weigeren alcohol of drugs te gebruiken.

Artikel 3:16 Verdere verplichtingen van de exploitant en beheerder prostitutiebedrijf

1. De exploitant of de beheerder is aanwezig gedurende de uren dat het prostitutiebedrijf daadwerkelijk wordt uitgeoefend.
2. De exploitant van een prostitutiebedrijf draagt er zorg voor dat:
 - a. de voor of bij het prostitutiebedrijf werkzame prostituees redelijkerwijs hun eigen werktijden kunnen bepalen en maximaal 11 uur per etmaal werken;
 - b. er een deugdelijke bedrijfsadministratie wordt gevoerd waarin de actuele gegevens zijn opgenomen van in ieder geval:
 - 1°. de voor of bij het prostitutiebedrijf werkzame prostituees inclusief hun registratienummers;
 - 2°. de verhuuradministratie;
 - 3°. met betrekking tot alle voor of bij het prostitutiebedrijf werkzame prostituees, de documentatie die ten grondslag ligt aan de vorming van het oordeel over de mate van zelfredzaamheid, bedoeld in artikel 3:15, tweede lid, onder k;
 - 4°. de werkroosters van de beheerders;
 - c. de bedrijfsadministratie met inachtneming van de wettelijke termijnen wordt bewaard en te allen tijde beschikbaar is voor toezichthouders;
 - d. medewerkers van de gemeentelijke gezondheidsdienst en van andere door de burgemeester of het college aangewezen instellingen worden toegelaten tot seksinrichtingen als ze voornemens zijn voorlichtings- en preventieactiviteiten uit te voeren of voorlichtingsmateriaal te verspreiden;
 - e. onverwijld ieder signaal van mensenhandel of andere vormen van dwang en uitbuiting wordt gemeld bij de gemeentelijk toezichthouders of de politie;
 - f. onverwijld aan de burgemeester wordt gemeld als gedurende ten minste één maand geen gebruik gemaakt zal worden van de vergunning. Deze melding vermeldt de reden en de verwachte duur;
 - g. gedaan wordt wat nodig is voor een goede gang van zaken binnen het prostitutiebedrijf.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

PARAGRAAF 3.3 STRAATPROSTITUTIE

Artikel 3:17 Straatprostitutie

1. Het is verboden zich op of aan de weg of op, aan of in een andere vanaf de weg zichtbare plaats, niet zijnde een seksinrichting waarvoor een vergunning is verleend, op te houden met het kennelijke doel zich beschikbaar te stellen voor prostitutie of op of aan de weg ontuchtige handelingen te verrichten als dit kennelijk geschiedt in het kader van prostitutie.
2. Het verbod van het eerste lid is voor personen die als prostituee geregistreerd zijn bij de gemeente niet van toepassing op door het college aangewezen wegen gedurende de door het college vastgestelde tijden.

Artikel 3:18 Handhaving straatprostitutie

1. Met het oog op de naleving van het verbod, bedoeld in artikel 3:17, eerste lid, kan door een politieambtenaar of toezichthouder het bevel worden gegeven zich onmiddellijk in een bepaalde richting te verwijderen.
2. Een politieambtenaar of toezichthouder kan een persoon die zich op een krachtens artikel 3:17, tweede lid, aangewezen weg bevindt, in het belang van de openbare orde, de woon- en leefomgeving, het voorkomen of beperken van overlast, de veiligheid, de zedelijkheid of de gezondheid van prostituees of klanten bevelen zich onmiddellijk in een door hem aangegeven richting te verwijderen.
3. Met het oog op de in het tweede lid genoemde belangen kan de burgemeester aan een persoon aan wie ten minste eenmaal een bevel als bedoeld in dat lid is gegeven een bevel geven zich gedurende bepaalde termijn, anders dan in een openbaar middel van vervoer, niet op te houden op krachtens artikel 3:17, tweede lid, aangewezen wegen.
4. De burgemeester beperkt het in het derde lid bedoelde bevel, als hij dat in verband met de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene noodzakelijk oordeelt. De burgemeester kan op aanvraag tijdelijk ontheffing verlenen van een bevel.
5. Het is verboden zich te gedragen in strijd met een door de burgemeester gegeven bevel als bedoeld in het derde lid.
6. Het is verboden een persoon van wie redelijkerwijs kan worden aangenomen dat hij/zij zich ter prostitutie aanbiedt in de zin van het eerste lid en een persoon die tot prostitutie uitnodigt of aanlokt in de zin van het eerste lid, daarbij te ondersteunen.

Artikel 3:19 Verbod op en rondom tippelzone

1. Het is verboden anders dan als een door het bevoegd gezag geregistreerde prostituee of als prostituuant zich te bevinden in het gebied dat door het college bij openbare kennisgeving is aangewezen, binnen de tijden, daarbij door hen bepaald.
2. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het in het vorige lid gestelde verbod.

Artikel 3:20 Verbod buitenlandse prostituees op tippelzone

- Het is aan personen aan wie het krachtens de Vreemdelingenwet of op grond van de Wet Arbeid Vreemdelingen niet toegestaan is om in Nederland arbeid te verrichten verboden zich als prostituee te bevinden in het door het college aangewezen gebied als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

AFDELING 4. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 3:21 Verbodsbepalingen klanten

1. Het is een klant verboden seksuele handelingen te verrichten met een prostituee van wie hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat zij werkzaam is voor of bij een exploitant aan wie geen vergunning voor een prostitutiebedrijf is verleend.
2. Het is verboden op of aan de weg of op, aan of in een andere voor publiek toegankelijke plaats gebruik te maken van de diensten van een prostituee.
3. Het in het tweede lid genoemde verbod geldt niet in een seksinrichting waarvoor een vergunning is verleend en op of aan de op grond van artikel 3:17, tweede lid, aangewezen wegen.

B

Artikel 6:1 komt als volgt te luiden:

Artikel 6:1 Strafbepaling

1. Overtreding van het bij of krachtens de volgende artikelen bepaalde en de op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.
2. Overtreding van het bij of krachtens de volgende artikelen bepaalde en de op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie.

C

Aan artikel 6.2. **toezichthouders**, wordt toegevoegd:

3. Met het toezicht op de naleving van het bij hoofdstuk 3 bepaalde zijn belast de daartoe door de burgemeester aangewezen gemeentelijk toezichthouders prostitutie.
4. De burgemeester kan daarnaast andere personen belasten met het toezicht, bedoeld in het derde lid.

D

Artikel 6:3 komt als volgt te luiden:

Artikel 6:3 Binnentreden woningen

1. Zij die belast zijn met het toezicht op de naleving of de opsporing van een overtreding van de bij of krachtens deze verordening, behoudens hoofdstuk 3, gegeven voorschriften die strekken tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of bescherming van het leven of de gezondheid van personen, zijn bevoegd tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner.
2. De in artikel 6:2, derde lid, bedoelde ambtenaren, voor zover zij zijn belast met de opsporing van de strafbare feiten, bedoeld in de artikelen 3:14, derde lid, en 3:21, eerste lid, zijn bevoegd zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden waar een overtreding van een dergelijk strafbaar feit wordt gepleegd of naar hun redelijk vermoeden wordt gepleegd.

Collegiebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

3. De in artikel 6:2, derde lid, bedoelde ambtenaren zijn in het kader van hun toezichtstaak bevoegd zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden, als daar bedrijfsmatig prostitutie plaatsvindt.

Artikel II. overgangsbepalingen.

1. In aanvulling op artikel 3:7 van de APVG kan een vergunning eveneens worden geweigerd als in de periode van vijf jaren voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, een vergunning van de aanvrager voor de uitoefening van een bedrijf dat op grond van artikel 3:2 van de APVG wordt aangemerkt als seksbedrijf door het gemeentebestuur is ingetrokken.
2. Een voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening verleende vergunning voor de uitoefening van een bedrijf dat op grond van artikel 3:2 van de APVG wordt aangemerkt als seksbedrijf en welke op het tijdstip van inwerkingtreding niet is ingetrokken of vervallen, wordt gelijkgesteld met een vergunning als bedoeld in artikel 3:3 van de APVG met een geldigheidsduur van 28 weken, gerekend vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van deze verordening. Als binnen deze periode een aanvraag als bedoeld in artikel 3:3 van de APVG is gedaan, blijft deze vergunning van kracht totdat op de aanvraag is beslist.
3. De artikelen 3:3, eerste lid, en 3:12 van de APVG zijn gedurende 28 weken na inwerkingtreding van deze verordening niet van toepassing op de uitoefening van een seksbedrijf dat voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig zonder vergunning werd uitgeoefend en sindsdien onafgebroken is voortgezet. Als binnen deze periode een aanvraag als bedoeld in artikel 3:3 van de APVG is gedaan, dan zijn deze artikelen niet van toepassing tot het moment dat op de aanvraag is beslist.
4. Artikel 3:14, tweede lid, aanhef onder a is niet van toepassing ten aanzien van personen die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening aantoonbaar werkzaam zijn als prostituee voor of bij een prostitutiebedrijf aan welk voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening een vergunning voor de uitoefening van dat bedrijf verleend was die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening niet is ingetrokken of vervallen.
5. Voor personen die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening aantoonbaar werkzaam waren als prostituee voor of bij een prostitutiebedrijf en/of op de tippelzone is artikel 3:13, eerste lid, van de APVG gedurende de eerste zes maanden na inwerkingtreding niet van toepassing.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2016.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De voorzitter,
De griffier.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Artikelsgewijze Toelichting

Artikel I

A

Artikel 3:1 Afbakening

Afbakening van dit hoofdstuk van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen (hierna: APVG) ten opzichte van enkele (algemene) bepalingen uit andere delen van de APV is wenselijk aangezien de genoemde bepalingen betrekking hebben op onderwerpen die waarschijnlijk op termijn in of krachtens de Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche (hierna: Wrp) in afwijking van de (algemene) bepalingen van de APVG geregeld (moeten) worden. Om niet binnen afzienbare termijn opnieuw substantiële materiële wijzigingen aan te hoeven brengen in de betreffende regelgeving – en om de ontvlechting daarvan t.z.t. te vergemakkelijken – is ervoor gekozen vooruitlopend op de verwachte inwerkingtreding van de Wrp deze materie nu veelal in lijn met de Wrp te regelen. Het betreft de volgende onderwerpen: 1:2 (Beslistermijn), 1:3 (Indiening aanvraag), 1:5 (Persoonlijk karakter van vergunning of ontheffing), 1:6 (Intrekking of wijziging van vergunning of ontheffing), 1:7 (Termijnen) en 1:8 (Weigeringsgronden).

Artikel 3:2 Begripsbepaling

In artikel 3:2 worden veel voorkomende begrippen gedefinieerd, waarbij op onderdelen wordt aangesloten bij bestaande definities.

Omdat de APVG, met het oog op het toezicht, bepaalt dat in advertenties voor seksbedrijven of prostituees bepaalde nummers (vergunningnummer, telefoonnummer) moeten worden vermeld, is ervoor gekozen het begrip ‘**advertentie**’ ruim te omschrijven. Er is immers een veelheid aan mogelijkheden om aandacht op de aangeboden dienstverlening te vestigen. Voor alle vormen van reclame met behulp van een medium (kranten, televisie, internet, posters, flyers) geldt het voorschrift. Daarbij moet het gaan om uitingen die wervend van karakter zijn en het oogmerk hebben de klandizie te vergroten. Daarop ziet het bijvoeglijk naamwoord: commerciële.

De dagelijkse leiding in een seksinrichting kan in plaats van bij de exploitant zelf, bij een **beheerder** berusten. Het is van belang ook voor deze persoon, die primair verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken in de seksinrichting, expliciet enkele bepalingen op te nemen in de APVG.

Een veel voorkomende vorm van een niet-locatiegebonden prostitutiebedrijf is een **escortbedrijf**. Een escortbedrijf bemiddelt tussen klanten en prostituees. De prostituee bezoekt de klant, of gaat met de klant naar een andere plaats dan de plek waar de bemiddeling plaatsvindt. De bemiddeling kan plaatsvinden vanuit een bedrijfspand, maar onder omstandigheden ook vanaf een privé-adres. De bemiddeling kan in persoon plaatsvinden, maar over het algemeen zal het telefonisch gaan of via een website op internet.

Voor de definitie van **exploitant** is aansluiting gezocht bij een van de definities van het begrip leidinggevende in artikel 1, eerste lid, onderdeel 1°, van de Drank- en Horecawet. Het ‘voor rekening en risico’ heeft betrekking op de natuurlijke persoon of op de rechtspersoon. Onder deze definitie valt ook de vennoot in een personenvennootschap. Het bestuur van een

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

rechtspersoon kan zelf ook een rechtspersoon zijn, maar gelet op de (persoonlijke) eisen die worden gesteld aan de exploitant, dient er uiteindelijk altijd één natuurlijke persoon te zijn die kan worden beschouwd als exploitant in de zin van de APV – al dan niet als vertegenwoordiger van die rechtspersoon.

Een seksbedrijf heeft altijd een exploitant. Ook in het geval een prostituee zelfstandig bedrijfsmatige activiteiten ontplooit is er sprake van een seksbedrijf, meer precies: een prostitutiebedrijf. In dergelijke gevallen dient de prostituee enerzijds aangemerkt te worden als prostituee, maar anderzijds ook als exploitant. De prostituee/exploitant dient daarmee dus ook te voldoen aan alle eisen die aan prostituee worden gesteld én aan de eisen die aan de exploitant worden gesteld. Hieruit volgt o.a. dat de prostituee/exploitant minimaal 21 dient te zijn. Vergunningen worden immers geweigerd als de exploitant de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt heeft (artikel 3:7, eerste lid, aanhef en onder d).

In dit hoofdstuk van de APVG heeft het begrip '**klant**' een beperktere betekenis dan in het spraakgebruik: het is hier een afnemer van seksuele diensten. Dus aanwezig in een seksinrichting die (vooralsnog) slechts iets drinken, of een vertoning komen bekijken, vallen niet onder dit begrip. Hetzelfde geldt uiteraard voor eventuele andere aanwezigen, zoals de exploitant, de beheerder, het personeel dat in de bedrijfsruimte van het seksbedrijf werkzaam is, toezichhouders en personen die aanwezig zijn vanwege bijvoorbeeld het leveren van goederen of het uitvoeren van reparaties of onderhoud.

In de APVG wordt het begrip '**prostituee**' gebruikt, omdat dit het meest aansluit bij het spraakgebruik en bij de praktijk binnen de prostitutiebranche. Aangezien dit woord, op deze wijze geschreven, taalkundig vrouwelijk is, wordt in voorkomende gevallen gebruik gemaakt van vrouwelijke voornaamwoorden (zij, haar). In alle gevallen waar 'prostituee' staat, wordt evenzeer de (mannelijke) prostitué bedoeld. Dit komt in de definitie van de term 'prostituee' tot uitdrukking door de seksneutrale aanduiding: degene die.

De definitie van **prostitutie** sluit aan bij de formulering in artikel 273f, eerste lid, onder 3 en 5, van het Wetboek van Strafrecht. Het 'zich beschikbaar stellen' duidt op een structurele situatie, zodat allerlei incidentele seksuele handelingen met een ander niet onder het begrip 'prostitutie' vallen, zelfs niet als 'de ander' een tegenprestatie levert. Bij «betaling» zal het veelal gaan om een geldbedrag, maar het is daar niet toe beperkt. De betaling geschiedt door of ten behoeve van 'de ander', wat impliceert dat het meewerken aan pornofilms geen prostitutie is in de zin van de APVG.

Prostitutiebedrijven zijn er in verschillende varianten. In de eerste plaats vallen hieronder de locatiegebonden bedrijven met één of meerdere seksinrichtingen. Ook een niet-locatiegebonden bedrijf kan een prostitutiebedrijf zijn; veelal gaat het dan om een escortbedrijf, dat bemiddelt tussen prostituees en klanten. Als prostitutie plaatsvindt in woningen, kunnen (delen van) deze locaties – onder omstandigheden – als seksinrichting aangemerkt worden. Een dergelijke (ruimte in een) 'privéwoning' is voor het publiek toegankelijk nu klanten toegang wordt verschaft. Is de prostituee op enigerlei wijze werkzaam voor degene die de ruimte beschikbaar stelt, dan is er zonder meer sprake van een prostitutiebedrijf. Er zijn ook prostituees die niet werkzaam zijn voor of bij een door een ander geëxploiteerd prostitutiebedrijf, maar die zelfstandig werken, veelal thuis. Als een prostituee op haar thuisadres werkzaam is en geen andere prostituees in haar woning laat werken, is er in beginsel geen sprake van een prostitutiebedrijf, maar van een aan huis gebonden beroep, en is geen vergunning nodig (wel kunnen uit het bestemmingsplan belemmeringen voortvloeien om dergelijke activiteiten te mogen ondernemen). Als echter de

Collegedebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscommissie F en V)

activiteiten van de thuiswerkende prostituee een zakelijke uitstraling hebben, bijvoorbeeld als er zodanig met dat adres wordt geadverteerd dat er een publiekstrekkende werking vanuit gaat, er verlichting of reclame-uitingen aan het pand zichtbaar zijn of er meerdere prostituees op hetzelfde adres werkzaam zijn, dan is er sprake van bedrijfsmatige activiteiten en daarmee van een prostitutiebedrijf waarvoor een vergunning noodzakelijk is.

Het begrip 'seksbedrijf' duidt op een activiteit of op activiteiten, en dus niet op de locatie waar de verrichtingen of vertoningen plaatsvinden; daarvoor wordt in de APVG de term 'seksinrichting' gebruikt. Binnen de omschrijving valt het gelegenheid geven tot het zich beschikbaar stellen voor het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling (prostitutie), en het gelegenheid geven tot het verrichten van seksuele handelingen voor een ander, zoals 'peepshows' en sekstheaters, maar bijvoorbeeld ook het bedrijfsmatig en tegen betaling verzorgen van webcamseks. Daarnaast wordt onder dit begrip ook verstaan het in een seksinrichting tegen betaling aanbieden van erotisch-pornografische vertoningen: de seksbioscopen. Of een activiteit 'bedrijfsmatig' wordt verricht, hangt af van een aantal factoren. Is er personeel in dienst, dan is er zonder meer sprake van een bedrijf. Maar een individu zonder personeel kan ook een bedrijf zijn in de zin van de APVG, en is dan dus vergunningplichtig. Het oogmerk om (een aanvulling op) een inkomen te genereren, het aantal uren dat aan de activiteit wordt besteed, de wijze van klantenwerving (bijvoorbeeld of er wordt geadverteerd om de werkzaamheden onder de aandacht van publiek te brengen en klanten te trekken) en de organisatiegraad en de omvang van het prostitutieaanbod zijn aspecten om te bepalen of er bedrijfsmatig activiteiten worden verricht. Of er sprake is van bedrijfsmatige activiteiten zal dus moeten worden vastgesteld aan de hand van de feitelijke situatie.

Het begrip 'seksbedrijf' wordt dus gebruikt als verzamelnaam, waarbinnen specifieke vormen zijn te onderscheiden: als gelegenheid wordt geboden tot prostitutie, dan is er sprake van een 'prostitutiebedrijf', en als dat geschiedt door bemiddeling tussen prostituees en klanten, dan wordt van een 'escortbedrijf' gesproken. Zo is 'prostitutiebedrijf' dus een species van 'seksbedrijf' en 'escortbedrijf' weer een species van 'prostitutiebedrijf'.

Met het begrip 'seksinrichting' wordt geduid op de voor publiek toegankelijk locatie van een seksbedrijf. Dit kan samen vallen met de locatie waar de exploitant van het seksbedrijf zich heeft gevestigd, maar dat is zeker niet altijd – en bij escortbedrijven per definitie niet – het geval.

Onder 'besloten ruimte' worden ook begrepen een vaar- of voertuig. Het bijvoeglijk naamwoord 'besloten' duidt erop dat de ruimte zich niet in de open lucht bevindt. Het moet dus gaan om een overdekt en geheel of gedeeltelijk door wanden omsloten ruimte, die al dan niet met enige beperking voor het publiek toegankelijk is.

Artikel 3:3 Vergunning

Er is voor gekozen om seksbedrijven met een vergunningstelsel te reguleren. Dit houdt in dat het uitoefenen van een seksbedrijf verboden is, tenzij een vergunning is verleend. De keuze voor een vergunningstelsel sluit aan bij bestaande structuren. Een uitgangspunt is tevens dat legaal aanbod in beginsel illegaal aanbod tegengaat, de zogeheten kanalisatiegedachte. Daarbij wordt aangenomen dat als er een legaal en betrouwbaar aanbod bestaat, er niet langer aanleiding is voor klanten om te kiezen voor een illegaal aanbod met alle daarmee samenhangende onwenselijkheden en onzekerheden.

Met het oog op de rechtszekerheid voor het bedrijfsleven is bepaald dat de beslistermijn voor een vergunning voor een seksbedrijf twaalf weken telt (tweede lid). Deze termijn kan éénmaal met twaalf weken worden verlengd (derde lid).

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Het vierde lid is opgenomen omdat na inwerkingtreding van de Dienstenwet als uitgangspunt geldt dat een vergunning van rechtswege wordt verleend wanneer de termijn, waarbinnen het antwoord op de aanvraag moet volgen, verstreken is (zie ook artikel 13, vierde lid, van de Dienstenrichtlijn). Dit is bedoeld als prikkel voor de overheid om tijdig te beslissen, en zorgt ervoor dat burgers en bedrijven geen nadeel ondervinden van een mogelijk te trage besluitvorming. De verwachting bestaat dat de wettelijke termijnen in dit artikel ruim genoeg zijn om tijdig op een aanvraag om een vergunning te besluiten. Zou dat evenwel niet lukken, dan wordt het belang van een daadwerkelijke afweging bij vergunningen als hier aan de orde geacht zwaarder te wegen dan voornoemd uitgangspunt. Dit is in overeenstemming met de uitzonderingsgrond van artikel 13, vierde lid, van de Dienstenrichtlijn: dwingende redenen van algemeen belang, te weten de bescherming van de openbare orde. Wanneer een vergunning van rechtswege ten onrechte is verleend, kan dit namelijk ernstige, onomkeerbare schade voor derden (de menselijke waardigheid van de prostituee, de veiligheid en gezondheid van minderjarigen en kwetsbare volwassenen) tot gevolg hebben. Uit het vijfde lid, volgt dat een vergunning voor ten hoogste één seksinrichting kan gelden. Daarmee is het van belang wat onder 'één seksinrichting' wordt verstaan. Bij voorbaat een sluitende definitie geven zou in de praktijk tot onwenselijke resultaten kunnen leiden; situaties zullen telkens met gezond verstand bezien worden. Daarbij zal blijk gegeven moeten worden van enige realiteitszin en aangesloten worden bij de normale perceptie. Het te hanteren uitgangspunt is dat er sprake is van één seksinrichting als het een visueel aaneengesloten eenheid betreft (kan meerdere panden betreffen met meerdere werkruimtes (per pand)) met een homogene functie (uitoefening van een seksbedrijf in enigerlei vorm) die tot de beschikking staat van één exploitant. Als er meerdere exploitanten in één pand zijn gevestigd zal ieder deel waarover één van de exploitanten de beschikking heeft als één afzonderlijke seksinrichting worden gekwalificeerd.

Artikel 3:4 Concentratie seksinrichtingen

Op grond van dit artikel kan het college delen van de gemeente aanwijzen waarbuiten voor het vestigen van seksinrichtingen geen vergunning wordt verleend. Dit kan bijvoorbeeld gewenst zijn om daarop met voldoende intensiteit toezicht te kunnen uitoefenen of om deze inrichtingen te weren uit woonwijken of andere gebieden die vanuit een oogpunt van woon- en leefomgeving 'gevoelig' zijn. De aanwijzing van het college betreft een concretiserend besluit van algemene strekking waartegen bezwaar en beroep open staat. Straatprostitutie wordt gereguleerd in artikel 3:18 e.v.

Het langs deze weg vormgegeven concentratiebeleid moet altijd in samenhang bekeken worden met de relevante bestemmingsplannen, waarin – louter ter behartiging van het belang van een goede ruimtelijke ordening en derhalve noodzakelijk enkel gestoeld op ruimtelijk relevante overwegingen en criteria – voort kan vloeien dat het uitoefenen van (een bepaald type) seksbedrijf (op bepaalde) locaties planologisch niet aanvaardbaar wordt bevonden.

Artikel 3:5 Aanvraag

Met dit artikel wordt de wijze van indiening van de aanvraag om een vergunning geregeld, evenals welke gegevens en bescheiden moeten worden overgelegd. De vereiste gegevens worden nodig geacht teneinde een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de aanvraag om de vergunning.

Het overleggen van een situatietekening en plattegrond is uiteraard niet nodig als het een vergunning betreft die niet (mede) voor een seksinrichting wordt aangevraagd. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het gaat om het bedrijfsmatig en tegen betaling verzorgen van webcamseks vanuit een locatie die niet voor publiek toegankelijk is; er is dan wel sprake van een seksbedrijf, maar niet van een seksinrichting.

Collegedebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscommissie F en V)

Omdat in de toekomst naar verwachting steeds vaker bij indiening sprake zal zijn van digitale documenten, wordt geen specifieke schaal aanduiding voorgeschreven. De maatvoering moet uit de situatieschets (onder k) en tekening (onder l) blijken. Als bescheiden worden overgelegd, moet de gekozen schaal zodanig zijn dat de burgemeester er voldoende informatie uit kan halen om tot beoordeling van de aanvraag te komen.

Tot het eisen dat het telefoonnummer dat gebruikt zal worden in advertenties overgelegd moet worden – en in de vergunning zal worden vermeld (zie artikel 3:7, eerste lid, aanhef en onder e) – is gekomen met het oog op de toezicht en handhaving. Zo wordt bewerkstelligd dat een bepaald telefoonnummer waarmee geadverteerd wordt altijd te herleiden is tot een bepaald seksbedrijf, een bepaalde exploitant en het adres waar het bedrijf wordt uitgeoefend. Doordat het telefoonnummer bovendien in de vergunning zal worden vermeld wordt voorkomen dat het nummer vaak verandert, dan zou immers telkens op aanvraag de vergunning gewijzigd dienen te worden. In die zin is het een ‘vast’ telefoonnummer; dit kan ook een mobiel nummer zijn.

Als de burgemeester dat nodig acht voor de beoordeling van een aanvraag, kan hij verlangen dat aanvullende gegevens worden overgelegd (vierde lid). Uiteraard moeten die gegevens wel in verband staan met de weigeringsgronden van de aangevraagde vergunning.

Artikel 3:6 Weigeringsgronden

Het eerste lid – in samenhang met het tweede tot en met vierde lid – bevat de gronden op basis waarvan een vergunning in ieder geval wordt geweigerd. Ter zake de in het vijfde lid genoemde gronden bestaat ruimte voor een afweging of een vergunning al dan niet zal worden geweigerd.

Buiten op basis van de in dit artikel genoemde gronden, kan een vergunning bovendien geweigerd worden in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Dit volgt uit artikel 7, eerste lid, van die wet.

Artikel 3:7 Eisen met betrekking tot vergunning

In dit artikel wordt bepaald welke gegevens in ieder geval in een vergunning worden vermeld. Hiermee wordt getracht het toezicht op en de naleving van de vergunningsvoorwaarden te faciliteren. Doordat het telefoonnummer op de vergunning staat wordt o.a. voorkomen dat dit nummer regelmatig wijzigt, waardoor het telefoonnummer – dat ook in advertenties gebruikt moet worden – niet langer herleidbaar zou zijn tot een bepaald vergund seksbedrijf. Als de exploitant een ander telefoonnummer wil hanteren, dan zal deze immers eerst een aanvraag in moeten dienen om de vergunning te laten wijzigen; aangezien dit tijd en geld (leges) kost valt te verwachten dat dit slechts sporadisch zal gebeuren. In die zin is het een ‘vast’ telefoonnummer; dit kan ook een mobiel nummer zijn.

Hetzelfde doel heeft het tweede lid, dat daarnaast ook van betekenis is voor (mogelijke) klanten van een seksbedrijf: zij kunnen eenvoudig vaststellen of het om een vergund bedrijf gaat.

Artikel 3:8 Intrekingsgronden

Het eerste lid bevat een opsomming van de omstandigheden waaronder een vergunning zonder meer moet worden ingetrokken. Anders dan in het tweede lid is hier dus geen sprake van een discretionaire bevoegdheid van de burgemeester. In de gevallen opgenomen in het tweede lid kan – als het een tijdelijke en beperkte afwijking van de regels betreft – een vergunning ook worden geschorst, om deze desnoods later – als de reden om tot schorsing over te gaan blijft voortbestaan – alsnog in te trekken. Buiten op basis van de in dit het tweede

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

lid genoemde gronden, kan een vergunning bovendien ingetrokken worden in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Dit volgt uit artikel 7, eerste lid, van die wet. Omdat schorsing in die gevallen niet voor de hand ligt, is dat hier verder niet geregeld.

Artikel 3:9 Melding gewijzigde omstandigheden

Om oog te kunnen houden op relevante veranderingen moet de vergunningverlener daarvan weet hebben. De vergunninghouder wordt derhalve verplicht dergelijke wijzigingen te melden. Als er met inachtneming van de geldende regels geen bezwaar bestaat tegen een voortgezet bedrijf, wordt een gewijzigde vergunning verleend; daarbij hoeft niet de gehele procedure te worden doorlopen als ware het een aanvraag om een nieuwe vergunning. Afhankelijk van de aard van de wijzigingen kan ook de geldigheidsduur van de vergunning worden aangepast. Als blijkt dat de wijzigingen niet zijn gemeld, moet dat leiden tot het intrekken van de vergunning (artikel 3:9, eerste lid, aanhef en onder c).

Artikel 3:10 Verlenging vergunning

De aanvraag om de verlenging van een vergunning wordt behandeld als zijnde een nieuwe aanvraag. Daardoor kunnen de belangrijke vragen die ten tijde van oorspronkelijke beoordeling beantwoord zijn nogmaals bekeken worden in het licht van de nieuwe situatie. Om onnodige administratieve lasten te voorkomen is het niet nodig om bij de aanvraag om verlenging van een vergunning nogmaals actuele gegevens en bescheiden te overleggen waarover de burgemeester al beschikking heeft. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de gegevens die overeenkomstig artikel 3:7, eerste lid op de vergunning vermeld staan. Deze zouden te allen tijde actueel moeten zijn (zie artikel 3:9). Ook is het bijvoorbeeld overbodig om plattegronden, situatietekeningen en het bedrijfsplan nogmaals aan te leveren, voor zover deze ongewijzigd zijn.

Om te voorkomen dat exploitanten hun vergunning ‘verliezen’ is het tweede lid opgenomen. Om hierop aanspraak te kunnen maken dient een aanvraag uiteraard tijdig gedaan te worden en ontvankelijk te zijn. Gedurende de periode dat de aanvraag in behandeling is kunnen uiteraard gewoon maatregelen genomen worden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als zich feiten voordoen of er redenen zijn om de vergunning in te trekken of te schorsen.

Artikel 3:11 Seksinrichtingen, aanwezigheid en toegang

Het eerste lid richt zich tot de prostituee en heeft als doel te voorkomen dat prostituees overnachten in de werkruimten.

Verder mogen personen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt niet worden toegelaten tot seksinrichtingen.

Artikel 3:12 Adverteren

De verplichting in advertenties het nummer te vermelden van de vergunning die aan een seksbedrijf is verleend, en geen andere nummers, vergemakkelijkt het toezicht. Voor niet-vergunde bedrijven is het niet mogelijk op deze manier te adverteren.

Artikel 3:14 ~

Met dit voorschrift wordt o.a. – net als voor de exploitant van een seksbedrijf – een leeftijdseis voor prostituees geïntroduceerd. Hiertoe is besloten vanwege het gegeven dat jonge prostituees met name vatbaar voor en slachtoffer van misstanden als dwang, misbruik en mensenhandel zijn. Bovendien zijn prostituees van 21 jaar en ouder weerbaarder dan zeer jonge prostituees en is de kans groter dat ze over een startkwalificatie beschikken waarmee de eventuele economische druk om te kiezen voor de prostitutie lager is en bovendien een

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

eventuele gewenste uitstap vergemakkelijkt wordt. Het stellen van een leeftijdseis wordt als passend en noodzakelijk middel beschouwd om de misstanden te bestrijden. Daarmee is het gemaakte onderscheid objectief gerechtvaardigd door een legitiem doel. Bovendien zijn de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk. Hierdoor levert het onderscheid naar leeftijd geen strijd op met het verbod van leeftijdsdiscriminatie. Het is in de eerste plaats de exploitant die moet voorkomen dat er in zijn bedrijf prostituees werkzaam zijn die de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt. Zijn die daar toch werkzaam, dan is de exploitant in overtreding. Overigens maakt de registratieplicht dat deze overtreding zich feitelijk niet voor mag doen, want een prostituee die de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt heeft zal ook niet over een registratienummer beschikken. Indien een exploitant in zijn bedrijf laat werken die niet geregistreerd zijn is hij ook in overtreding. Ook van de prostituee mag worden verwacht dat zij een bijdrage levert aan sanering van de seksbranche. Als een prostituee er bewust en vrijwillig voor kiest om te werken in de illegale prostitutie, dan moet ook zij daarvoor aansprakelijk kunnen worden gehouden.

Artikel 3:15 Bedrijfsplan

Ter versterking van de sociale positie van de prostituee is het van belang dat er in een prostitutiebedrijf maatregelen worden getroffen op het gebied van hygiëne en van de gezondheid, de veiligheid, het zelfbeschikkingsrecht van de prostituees. Daartoe moet bij het aanvragen van een vergunning de exploitant een bedrijfsplan overleggen, zodat vooraf kan worden beoordeeld of de exploitant voor deze punten voldoende oog heeft, en zorg draagt voor goede arbeidsomstandigheden. Deze verplichting geldt voor alle prostitutiebedrijven, dus ook voor escortbedrijven. Uiteraard volgt uit de aard van de werkzaamheden dat een bedrijfsplan van een escortbureau – op bepaalde punten – een andere uitwerking vereist dan een bedrijfsplan van een prostitutiebedrijf met een andere aard.

In het tweede lid, aanhef en onder a, is opgenomen dat de exploitant maatregelen treft om er voor te zorgen dat de hygiëne in een seksinrichting voldoet aan de algemene eisen die hiervoor in de branche gelden. Het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid heeft in september 2013 de Hygiënerichtlijn voor Seksbedrijven (voorheen Hygiënerichtlijnen voor Seksinrichtingen) gepubliceerd. Deze richtlijn is geschreven voor exploitanten en eigenaren van seksbedrijven en wordt uitgegeven door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. De branche zelf, vertegenwoordigd door de Vereniging Exploitanten Relaxbedrijven en de Vereniging Legale Escortbedrijven, heeft aan het opstellen en bijwerken van deze richtlijn bijgedragen. In de richtlijn zijn zogenaamde hygiënenormen, dit zijn de minimale eisen aan een goed hygiënebeleid, opgenomen. Een exploitant van een seksbedrijf zal om te voldoen aan de maatstaven voor een goede hygiëne zich ten minste aan deze normen moeten houden.

Belangrijk doel van goede hygiëne in seksbedrijven is het voorkomen van (seksueel overdraagbare) ziektes. Dat is zowel voor de prostituees als de klanten van belang. Een goede hygiëne zorgt echter ook voor een veilige en prettige werkomgeving. Van de exploitant mag worden verwacht dat hij in het bedrijfsplan daarnaast inzichtelijk maakt hoe hij verder zorgt draagt voor gezonde en veilige werkomstandigheden voor prostituees. Dit is opgenomen in onderdeel in het tweede lid, aanhef en onder a en b. De veiligheid en gezondheid van een prostituee worden ook gediend met aparte garanties voor de kwaliteit van de werkomstandigheden in de werkruimten. Een prostituee moet daar altijd gebruik kunnen maken van een alarm waarmee zij hulp van derden kan invoeren als er wat misgaat. De luchtventilatie die in het kader van de algemene luchtkwaliteit en hygiëne afdoende is, brengt nog niet met zich mee dat de prostituee niet in te koude of te warme werkruimte haar diensten moet verrichten. In het tweede lid, aanhef en onder d, wordt zodoende geëist dat de exploitant aangeeft welke maatregelen hij hiervoor treft.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

De normen die worden geformuleerd over het gebruik van condooms en de mogelijkheid om je als prostituee te laten controleren op seksueel overdraagbare aandoeningen waarborgen de gezondheid en het zelfbeschikkingsrecht van de prostituee. Deze normen zijn opgenomen in het tweede lid, aanhef en onder c en e. De prostituee mag niet verplicht worden zich geneeskundig te laten onderzoeken en heeft recht op een vrije artsenkeuze (tweede lid, aanhef en onder f). Bovendien moet de exploitant prostituees in de gelegenheid stellen zich regelmatig te laten onderzoeken op seksueel overdraagbare aandoeningen. Het moet niet zo zijn dat een prostituee vanwege de openingstijden van de seksinrichting waar zij werkzaam is, geen tijd heeft om zich bijvoorbeeld voor een SOA-onderzoek bij de GGD te melden. De exploitant dient er zorg voor te dragen dat onder de in het prostitutiebedrijf werkzame prostituees voldoende informatie- en voorlichtingsmateriaal in verschillende talen wordt verspreid over de aan prostitutie verbonden gezondheidsrisico's en over de aanwezigheid en bereikbaarheid van instellingen op het gebied van de gezondheidszorg en hulpverlening. De exploitant is daarnaast verplicht informatie over mogelijke uitstapprogramma's aan de voor hem werkzame prostituees te verstrekken.

Een belangrijk aspect van het zelfbeschikkingsrecht is dat gewaarborgd is dat de prostituee vrij is te bepalen aan welke klanten zij seksuele diensten verleent en welke diensten zij al dan niet wil verlenen. Dit is ook bij de escort bijzonder van belang. Hoewel in een arbeidsrelatie geldt dat een werknemer opdrachten van de werkgever met betrekking tot de overeengekomen arbeid in beginsel moet opvolgen, dient het grondwettelijk gewaarborgde recht op lichamelijke integriteit daarboven altijd voorrang te krijgen. Een exploitant dient inzichtelijk te maken hoe in zijn bedrijf met dergelijke zaken wordt omgegaan (tweede lid, aanhef en onder h).

Vanwege de aard van de dienstverlening en de branche dient de exploitant er in ieder geval zorg voor te dragen dat degene die als beheerder werkzaam is, kan omgaan met agressieve klanten (tweede lid, aanhef en onder j).

Het doel van hoofdstuk 3 is onder meer onvrijwillige prostitutie te bestrijden. Als een prostituee nauwelijks zelfredzaam is, geen Nederlands of Engels spreekt of bijvoorbeeld niet makkelijk geld kan wisselen, omdat ze niet kan rekenen, is moeilijk voor te stellen dat zij vrijwillig voor de prostitutie heeft gekozen. De exploitant kan zich met eenvoudige middelen hiervan een beeld vormen. In het bedrijfsplan moet worden vastgelegd welke vereisten de exploitant minimaal stelt aan de zelfredzaamheid van de bij hem werkzame prostituees en hoe hij dit controleert (tweede lid, aanhef en onder k). In dat kader is het ook onderdeel van een deugdelijke bedrijfsvoering om als exploitant periodiek een gesprek te voeren en daarbij vooral te letten op signalen van uitbuiting of onvrijwilligheid. Prostituees moeten in dat kader ook steeds over hun rechten geïnformeerd worden. Het is aan de exploitant om ook informatie van hulpverlenende instanties beschikbaar te stellen (tweede lid, aanhef en onder m). Ook informatie over de mogelijkheden om met het werk als prostituee te stoppen moet door de exploitant beschikbaar worden gesteld (tweede lid, aanhef en onder n).

Het bedrijfsplan dient bij de aanvraag om een vergunning overgelegd te worden, zodat het op dat moment getoetst kan worden (derde lid). Als een exploitant nadien een wijziging wenst door te voeren in zijn bedrijfsplan, dan dient hij deze ter goedkeuring voor te leggen aan de burgemeester (vierde lid).

Artikel 3:16 Verdere verplichtingen van de exploitant en beheerder prostitutiebedrijf

Onder meer vanwege de kwetsbaarheid van prostituees is het gewenst dat de exploitant van een prostitutiebedrijf gedurende de uren dat het prostitutiebedrijf daadwerkelijk wordt uitgeoefend aanwezig is om effectief toezicht te kunnen garanderen op al hetgeen zich voordoet in de uitoefening van zijn bedrijf en – voor zover die er zijn – in de seksinrichtingen

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

waarvoor hem mede vergunning is verleend. Aangezien een dergelijke eis, i.i.g. in gevallen dat er sprake is van meerdere seksinrichtingen, niet na te leven is voor één persoon, kan het ook om de beheerder gaan: deze heeft immers grotendeels dezelfde verantwoordelijkheden als de exploitant en kan daar op aangesproken worden.

In het tweede lid zijn voorts enkele verdere zorgplichten van de exploitant geformuleerd, onder andere met betrekking tot de te voeren bedrijfsadministratie.

Onder a. is opgenomen dat de exploitant dient te bewaken dat de prostituee niet meer dan 11 uur in een etmaal werkt. Doel hiervan is om uitbuitingssituaties, waarin prostituees gedwongen worden om langer te werken, tegen te gaan. Daarnaast, onder e. is opgenomen de verplichting om ieder signaal van mensenhandel of andere vormen van dwang en uitbuiting onverwijld bij de politie te melden. Richtinggevend hierbij is de Aanwijzing mensenhandel van het Openbaar Ministerie (Stcrt. 2013. 16816) en <http://www.wegwijzermensenhandel.nl/>. De meldplicht ziet uiteraard ook op de situatie dat een prostituee zich schuldig maakt aan mensenhandel of aan andere vormen van dwang en uitbuiting.

Artikel 3:17 Straatprostitutie

Als straatprostitutie wordt toegestaan is het – evenals raamprostitutie – bij uitstek een vorm van prostitutie die nadere regulering behoeft. Ten aanzien van de straatprostitutie gelden daarom aanvullende eisen. Zo regelt het eerste lid dat het eenieder verboden is op of aan de weg of in een vanaf de weg zichtbare plaats klanten te werven of op of aan de weg ontuchtige handelingen te verrichten als dit kennelijk geschiedt in het kader van prostitutie. Het verbod geldt echter niet op door het college aangewezen wegen gedurende de door het college vastgestelde tijden (tweede lid) of – voor wat betreft het werven van klanten – als dit gebeurt in een seksinrichting waarvoor een vergunning is verleend (volgt uit het eerste lid). De gecombineerde aanwijzing van wegen of vaststelling van tijden betreft een concretiserend besluit van algemene strekking waartegen bezwaar en beroep open staat. Specifieke ‘tippelzones’ zullen veelal ook in een bestemmingsplan hun plek gekregen hebben.

Artikel 3:20 Handhaving straatprostitutie

Het eerste lid heeft betrekking op straatprostitutie buiten de daartoe aangewezen gebieden en tijden en geeft – ter handhaving van het verbod daarop – politieambtenaren en toezichthouders de bevoegdheid een bevel tot onmiddellijke verwijdering te geven. Het tweede tot en met vierde lid hebben betrekking op straatprostitutie binnen de daartoe aangewezen gebieden en tijden. Op grond van het tweede lid kan, bijvoorbeeld in het belang van de openbare orde en veiligheid of de voorkoming of beperking van overlast ter plaatse, door politieambtenaren en toezichthouders een bevel tot onmiddellijke verwijdering worden gegeven aan prostituees, maar ook aan andere aldaar aanwezige personen. Als dit mondelinge bevel tot verwijdering geen soelaas blijkt te bieden, kan naar het middel van de schriftelijke gebiedsontzegging van het derde lid worden gegrepen. Een gebiedsontzegging behelst een bevel om zich na aanzegging door of vanwege de burgemeester niet te bevinden op de aangewezen wegen. Het vierde lid geeft de burgemeester de bevoegdheid om, wanneer hij dat noodzakelijk acht in verband met de persoonlijke omstandigheden van betrokkene, het bevel te beperken. Hierbij zal rekening gehouden worden met (de noodzaak) zich in het aangewezen gebied te bevinden in een middel van openbaar vervoer, het aldaar werkzaam en/of woonachtig zijn, een (ander) aantoonbaar redelijk belang om zich aldaar op te houden, staatkundige en religieuze vrijheid en familieleven. Ook ontheffing is mogelijk.

Overtreding van bevel tot onmiddellijke verwijdering of een gebiedsontzegging is een overtreding van een ambtelijk bevel (artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht). Gevolg is

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

dat de overtreder kan worden geconfronteerd met een gevangenisstraf tot drie maanden of een geldboete van de tweede categorie.

Artikel 3:19 Verbod op en rondom tippelzone

Dit artikel heeft, mede in het kader van de veiligheid van de prostituees, tot doel te voorkomen dat er allerlei mensen op en rond de tippelzone aanwezig zijn die daar "niets te zoeken hebben". Wat betreft de aanwezigheid van prostituees mogen er alleen geregistreerde prostituees op de tippelzone aanwezig zijn.

Artikel 3:20 Verbodsbepalingen klanten

Dit artikel richt zich niet tot exploitanten of prostituees, maar tot hun (potentiële) klanten en is daarmee complementair aan enkele andere bepalingen van dit hoofdstuk. Kort gezegd is het enerzijds verboden om gebruik te maken van de diensten van een prostituee die werkzaam is in het illegale circuit, anderzijds verbieden enkele artikelen de prostituee om diensten (op een bepaalde wijze of op bepaalde plekken) aan te bieden, terwijl dit artikel de klant verbiedt om in te gaan op een aanbod. Dit betekent dat handhavend kan worden opgetreden tegen zowel de prostituee als tegen de klant.

Het in het eerste lid opgenomen verbod kan enkel aan de klant worden tegengeworpen voor zover hem enig verwijt kan worden gemaakt, bijvoorbeeld als de seksuele handelingen (zullen) plaatsvinden in een seksinrichting waarin de daarvoor mede verleende vergunning of een afschrift daarvan niet zichtbaar aanwezig is (zie in dit verband artikel 3:7, tweede lid) of als uit de wijze van adverteren kennelijk blijkt dat het een om een onvergund prostitutiebedrijf gaat.

B

Artikel 6:1 Strafbepaling

Artikel 6:1 regelt dat het niet-naleven van de genoemde voorschriften of beperkingen die aan een vergunning of een ontheffing zijn verbonden een strafbaar feit oplevert. Het artikel is opnieuw vastgesteld, waarbij de opsomming in lijn is gebracht met het nieuwe hoofdstuk 3.

C

Artikel 6:2 Toezichthouders

In artikel 6:2 wordt thans van de aanwijzing van degenen die belast zijn met het toezicht op de naleving van hoofdstuk 3 en daarmee – indirect, via artikel 142, eerste lid, aanhef en onder c, van het Wetboek van Strafvordering – van degenen die als buitengewoon opsporingsambtenaar belast kunnen worden met de opsporing van de in dat hoofdstuk bedoelde strafbare feiten, afgebakend de aanwijzing van degenen die met die taken belast zijn ten aanzien van de rest van de APV. Dit wordt wenselijk geacht aangezien de aanwijzing – waar het hoofdstuk 3 betreft – waarschijnlijk op termijn krachtens de Wrp – via een aanwijzingsbesluit van de burgemeester – vormgegeven zal worden. Op deze wijze is het onderscheid van begin af aan duidelijk – en de ontvlechting daarvan t.z.t. eenvoudiger te bewerkstelligen – iets dat met name wenselijk is i.v.m. met eveneens expliciet separaat geregelde bevoegdheid tot het binnentreden van woningen (artikel 6:3, tweede en derde lid).

D

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

6:3 Binnentreden woningen

Algemeen

Het is soms noodzakelijk dat personen die belast zijn met het toezicht op de naleving dan wel de opsporing van overtredingen van de APV bepaalde plaatsen kunnen betreden. In artikel 5:15 van de Algemene wet bestuursrecht is deze bevoegdheid aan toezichthouders toegekend voor alle plaatsen, met uitzondering van het binnen treden van woningen zonder toestemming van de bewoners. De woning geniet extra bescherming op basis van artikel 12 van de Grondwet, dat het zogenaamde 'huisrecht' regelt. Het betreden van de woning zonder toestemming van de bewoner is daarom met veel waarborgen omkleed. Op het betreden van een woning met toestemming van de bewoner zijn deze waarborgen niet van toepassing, al gelden daar wel de, zij het wat beperktere, vormvoorschriften van de Algemene wet op het binnentreden (hierna: Awbi).

De bevoegdheid voor het binnentreden zonder toestemming van de bewoner kent drie elementen:

1. de bevoegdheid tot binnentreden dient bij of krachtens de wet te zijn verleend;
2. de personen aan wie de bevoegdheid is verleend dienen bij of krachtens de wet te worden aangewezen, en
3. er dienen bepaalde vormvoorschriften in acht te worden genomen.

Wettelijke grondslag bevoegdheid

Zowel het verlenen van de bevoegdheid tot het binnentreden als het aanwijzen van de personen die mogen binnentreden dient bij of krachtens de wet te gebeuren. Artikel 149a van de Gemeentewet geeft de gemeenteraad de bevoegdheid om bij verordening personen aan te wijzen die woningen mogen binnentreden zonder toestemming van de bewoner. Het moet dan gaan om personen die belast zijn met het toezicht op de naleving of de opsporing van de overtreding van bij verordening gegeven voorschriften die strekken tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of bescherming van het leven of de gezondheid van personen. In dit artikel wordt gebruikgemaakt van deze bevoegdheid.

Voor enkele bepalingen in de APV wordt de bevoegdheid om een woning zonder toestemming van de bewoner te betreden rechtstreeks ontleend aan een bijzondere wet. Het betreft artikel 2:67 en 2:68 en de op artikel 437ter van het Wetboek van Strafrecht gebaseerde gemeentelijke helingvoorschriften. Artikel 552 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de in artikel 141 bedoelde opsporingsambtenaren en de ambtenaren die krachtens artikel 142 zijn belast met de opsporing van de bij de artikelen 437, 437bis of 437ter van het Wetboek van Strafrecht strafbaar gestelde feiten, toegang hebben tot elke plaats hebben waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat zij wordt gebruikt door een handelaar als bedoeld in laatstgenoemde artikelen. Artikel 90bis van het Wetboek van Strafrecht is van toepassing.

Vormvoorschriften

In de Awbi zijn de vormvoorschriften opgenomen die een persoon die een woning wil betreden in acht moet nemen. Hij dient:

- zich te legitimeren (artikel 1);
- mededeling te doen van het doel van het binnentreden (artikel 1);
- te beschikken over een schriftelijke machtiging (artikel 2);
- verslag te maken van het binnentreden (artikel 10).

De in artikel 1 opgenomen voorschriften gelden voor iedere binnentreding, dus ook indien dit gebeurt met toestemming van de bewoner. De artikelen 2 tot en met 11 van de Awbi gelden alleen als zonder toestemming van de bewoner wordt binnentreden.

Collegedebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadscommissie F en V)

Degene die binnentreedt, dient te beschikken over een machtiging. In deze machtiging is aangegeven in welke woning binnentreden kan worden. De Awbi gaat daarbij in beginsel uit van een machtiging voor één woning. Zo nodig kunnen in de machtiging echter maximaal drie andere afzonderlijk te noemen woningen worden opgenomen (zie de Regeling vaststelling model machtiging tot binnentreden (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0018484>), voor een model voor de machtiging).

In artikel 3 van de Awbi wordt aangegeven wie een machtiging tot binnentreden kunnen afgeven: de procureur-generaal bij het gerechtshof, de officier van justitie en de hulpofficier van justitie hebben een algemene bevoegdheid hiertoe gekregen. Daarnaast kan ook de burgemeester bevoegd zijn machtigingen te verlenen. Dit is het geval indien het binnentreden in de woning in een ander doel is gelegen dan in het kader van strafvordering (bijvoorbeeld bij woningontzuimingen). De bevoegdheid machtigingen om binnen te treden af te geven, kan niet worden gemandateerd.

In artikel 5:27 van de Algemene wet bestuursrecht is voor het binnentreden zonder toestemming van de bewoner bij de uitoefening van bestuursdwang een andere regeling opgenomen. De bevoegdheid tot het afgeven van de machtiging is daar, naast de in de Awbi genoemde functionarissen, bij hetzelfde bestuursorgaan gelegd dat de bestuursdwang toepast. Dit betekent dat een college dat bestuursdwang wil uitoefenen, ook de eventueel benodigde machtiging moet afgeven.

Artikel 2, derde lid, van de Awbi voorziet in de bevoegdheid om in uitzonderlijke omstandigheden zonder machtiging en zonder toestemming de woning binnen te treden. Dit is het geval in situaties waarbij ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen dreigt, zoals bij de ontdekking op heterdaad van een geweldsdelict in een woning of de aanwezigheid in een woning van een wapendragend persoon die van zijn wapen gebruik zou kunnen maken. Men kan ook denken aan gevallen waarin de belangen van de bewoner ernstig worden aangetast, zoals bij de ontdekking op heterdaad van een inbraak in de woning. Als de opsporingsambtenaar de bewoner, bijvoorbeeld als gevolg van diens afwezigheid, niet om toestemming tot binnentreden kan vragen, is hij bevoegd om ter bescherming van diens belangen zonder machtiging binnen te treden. Onder deze omstandigheden bestaat er dus steeds de noodzaak om terstond op te treden en is binnentreden zonder toestemming én zonder machtiging gerechtvaardigd.

Op het binnentreden van een woning zonder toestemming van de bewoner, blijft ook bij spoedeisende gevallen de Awbi zo veel mogelijk van toepassing. Het spoedeisende karakter van de situatie is derhalve voornamelijk van invloed op het hebben van een machtiging. Dat betekent dat deze bevoegdheid slechts kan worden uitgeoefend door personen die bij of krachtens de wet bevoegd zijn verklaard zonder toestemming van de bewoner binnen te treden.

Van binnentreden zonder toestemming van de bewoner dient na afloop een verslag opgemaakt te worden (artikel 10 van de Awbi, zie de circulaire van het Ministerie van Justitie van 15 augustus 1994, 452425/294 voor een voorbeeldverslag).

Tweede en derde lid

In artikel 6:3 is de bevoegdheid tot het binnentreden van woningen van degenen die belast zijn met het toezicht op de naleving van hoofdstuk 3 en degenen die belast zijn met de opsporing van de in dat hoofdstuk bedoelde strafbare feiten, afgebakend van de bevoegdheden van degenen die met die taken belast zijn ten aanzien van de rest van de APV. Dit wordt wenselijk geacht aangezien die taken – waar het hoofdstuk 3 betreft – waarschijnlijk op termijn op grond van de Wrp – deels in afwijking van de algemene regeling van de APV – gereguleerd zullen worden. Om niet binnen afzienbare termijn hierin opnieuw substantiële

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

materiële wijzigingen aan te hoeven brengen – en om de ontvlechting daarvan t.z.t. te vergemakkelijken – is ervoor gekozen vooruitlopend op de verwachte inwerkingtreding van de Wrp dit expliciet separaat en voor zover mogelijk in lijn met de Wrp te regelen.

Artikel II

Eerste lid

Artikel 3:6, vijfde lid, aanhef onder a, maakt het mogelijk geen vergunning voor een seksbedrijf te verstrekken aan een aanvrager van wie minder dan vijf jaar voor de aanvraag een vergunning is ingetrokken op grond van artikel 3:8, eerste lid, onder a tot en met f, of tweede lid, onder a tot en met g, of in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Om te voorkomen dat direct na inwerkingtreding van dit besluit aanvragen voor een vergunning worden gedaan door personen van wie een vergunning minder dan vijf jaar gelden is ingetrokken, bepaalt het eerste lid dat ook voor die categorie aanvragers een nog niet verstreken periode van vijf jaar een grond voor weigering kan zijn. Zou deze bepaling niet worden opgenomen, dan zou het bestuur iedere aanvraag in behandeling moeten nemen, en een weigering inhoudelijk moeten motiveren.

Tweede lid

Wie na inwerkingtreding van dit besluit een seksbedrijf wil gaan exploiteren, dient te beschikken over een vergunning op basis van de gewijzigde APVG. Aanvragen leiden (zie artikel 3:3) binnen maximaal 24 weken tot een beslissing op de aanvraag. Wie op het moment van inwerkingtreding van dit besluit al actief is in deze branche en een vergunning heeft voor een bedrijf dat onder deze wet als seksbedrijf wordt gekwalificeerd, zal weliswaar een nieuwe vergunning moeten aanvragen, maar het zou niet gepast zijn dat hij tot het moment dat op de aanvraag is beslist, een niet-vergund bedrijf zou hebben – en dus strafbaar zou zijn. Derhalve bepaalt het tweede lid dat een vóór de inwerkingtreding verkregen vergunning voor een seksbedrijf nog gedurende enige tijd bevoegd maakt het bedrijf voort te zetten.

Derde lid

Er kunnen bedrijven zijn die onder de definitie van de gewijzigde APVG als seksbedrijf gekwalificeerd worden, maar die vóór de inwerkingtreding van de wijziging geen vergunning behoeft te hebben. Deze bedrijven zouden op het moment van inwerkingtreding strafbaar zijn als de bedrijfsactiviteit wordt voortgezet. Dit is een ongewenste situatie. Het derde voorziet in overgangsrecht dienaangaande.

Vierde lid

Om bij de inwerkingtreding van de verordening geen abrupte inkomenseffecten te veroorzaken voor werkzame prostituees onder de 21 jaar is het verbod voor exploitanten om prostituees die de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt hebben voor of bij zich te laten werken niet van toepassing verklaard ten aanzien van prostituees die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit aantoonbaar werkzaam zijn als prostituee voor of bij een prostitutiebedrijf aan welk voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit een vergunning voor een prostitutiebedrijf verleend was die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit niet is ingetrokken of vervallen, of dat voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit rechtmatig zonder vergunning werd uitgeoefend en sindsdien onafgebroken is voortgezet.

Collegebrief - Conceptstukken nieuw prostitutiebeleid (aan de raadsie F en V)

Vijfde lid

Omdat bij inwerkingtreding van de verordening niet direct alle op dat moment in Groningen werkende prostituees geregistreerd kunnen worden, geldt daarvoor een overgangstermijn van zes maanden.

Managementletter 2015

Gemeente Groningen

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springelaan 17
9727 KB Groningen, Netherlands
Postbus 997
9700 AZ Groningen, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 27 77
ey.com

VERTROUWELIJK

De gemeenteraad van de
gemeente Groningen
T. a.v. de griffier, de heer drs. A.G.M. Dashorst
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Groningen, 19 november 2015

LVRS-A4EBTP

Managementletter tussentijdse controle 2015

Geachte raad,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze managementletter 2015. Zoals u van ons gewend bent, geeft deze rapportage een beeld van uw organisatie en de gerealiseerde vooruitgang in 2015. In ons dienstverleningsplan heeft de raad ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2015 van uw gemeente te controleren. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze managementletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management en het college. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelfcontrolerend vermogen van uw organisatie.

Wij hebben onze conceptbevindingen op 26 oktober j.l. toegelicht aan en besproken met de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en de concerncontroller. Een afschrift van deze managementletter is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House met het registernummer OC335524. In de naam Ernst & Young Accountants LLP wordt de naam van de oprichter niet voor een vertegenwoordiger van een vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompluis 256, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Dashboard tussentijdse controle 2015	4
Begroting 2016, financiële positie en bezuinigingen	5
Belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Groningen	10
Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle	15
ICT in onze controle	24
Processen en detailbevindingen	30
Bijlagen:	
▶ Bijlage 1: Detailbevindingen	
▶ Bijlage 2: Gedetailleerde uitkomsten IT-auditwerkzaamheden	

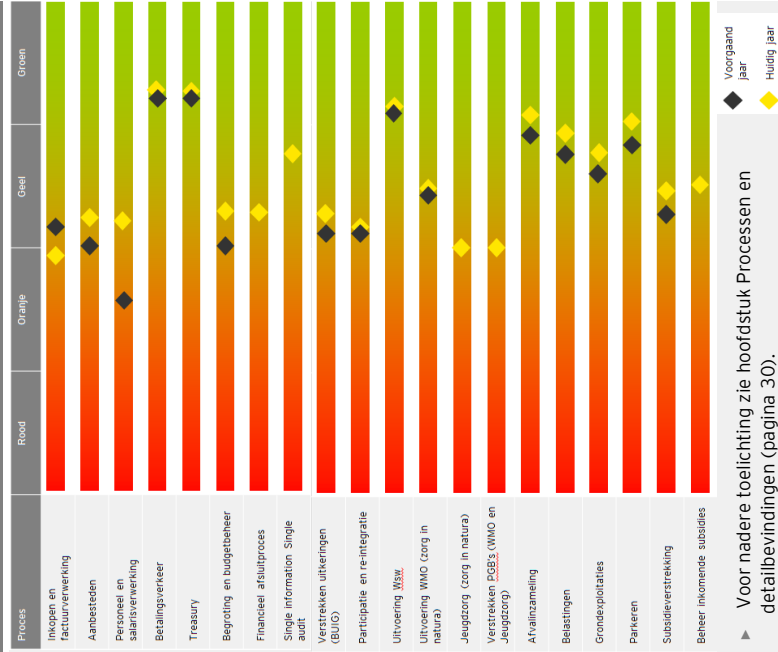
[Lees meer >](#)

Dashboard tussentijdse controle 2015

Bestuurlijke aandachtspunten

- ▶ **Decentralisaties in het sociaal domein:** interne processen op orde, grote stappen gezet ten aanzien van verantwoording en controle samenwerkingspartners. Resterende knelpunten vloeien voornamelijk voort uit afhankelijkheid van externe samenwerkingspartners. Deze knelpunten doen zich landelijk voor. Gezien knelpunten geen vanzelfsprekendheid dat de jaarrekening 2015 kan worden voorzien van een goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid en rechtmatigheid (pagina 17 tot en met 20).
- ▶ **Vorgestelde wijzigingen verslaggevingsregels grondexploitaties** door Commissie BBV kunnen grote financiële gevolgen hebben voor de gemeente Groningen (pagina 21).
- ▶ **Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven** ligt op schema; echter nog wel veel externe onduidelijkheden en onzekerheden over toepassing wet (pagina 12).
- ▶ **Shared Service Center** in 2015 verder doorontwikkeld; tussentijdse informatievoorziening aan de directies nog een belangrijk aandachtspunt (pagina 11).
- ▶ **Meldplicht datalekken** vraagt om aandacht; actieplan opgesteld (pagina 13 en 14).
- ▶ **Bevindingen geconstateerd ten aanzien van de conversie van Dafinci 1.0 naar 2.0 en inrichting autorisaties;** aanvullende acties noodzakelijk (pagina 25 en 26).
- ▶ **Voortgang van bezuinigingen** wordt evenals voorgaande jaren goed bewaakt. Bezuinigingen zijn in de begroting 2016 nader concreetiseerd. Bezuinigingsopgave blijft evenwel fors (pagina 9).

Bedrijfsvoeringsmonitor: significante processen over het algemeen op orde

Terug

1 Begroting 2016, financiële
positie en bezuinigingen

Lees meer

2 Begroting 2016, financiële positie en bezuinigingen

Onze analyse van de concept begroting 2016

Concept begroting 2016 toont sluitend meerjarenbeeld In ons accountantsverslag 2014 schreven wij dat de financiële uitdagingen voor de gemeente Groningen in de komende jaren aanzienlijk blijven, mede gezien de omvang van de nog te realiseren bezuinigingen en de ambitie van de gemeente Groningen het weerstandsvermogen op langere termijn weer op peil te brengen (ratio weerstandsvermogen van 1,0). Ook voor 2015 zijn de financiële uitdagingen aanzienlijk.

Onlangs is de concept begroting 2016 aangeboden aan de raad. Op basis van de concept begroting 2016 kan het financieel perspectief als volgt worden weergegeven:

Financieel perspectief	2016	2017	2018	2019
Meerjarenbeeld	9.578	8.559	8.369	10.160
Knelpunten	(25.411)	(22.112)	(19.622)	(18.530)
Dekkingsbronnen	15.833	13.553	11.253	8.370
Totaal	0	0	0	0
Ratio weerstandsvermogen	87%	85%	89%	91%

In dit financieel perspectief is overigens nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de voorlopige toekenning 2016 van de wet BIJG, welke na het opstellen van de begroting bekend is geworden. Deze voorlopige toekenning resulteert voor de gemeente Groningen in een incidenteel nadeel van € 14,5 miljoen, maar is nog niet verwerkt in de voorliggende begroting.

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen

De concept begroting 2016 wordt in november behandeld in de raad. Wij hebben begrepen dat het College hierbij ook voorstellen zal doen om het hiervoor genoemde nadeel op de wet BIJG op te vangen. Dit kan mogelijk nog gevolgen hebben voor het financieel perspectief en/of het weerstandsvermogen.

Hoewel wij als accountant niet de taak hebben de begroting te controleren of te beoordelen, kijken wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie wel naar mogelijke gevolgen van de begroting voor de bedrijfsvoering of financiële positie van de gemeente. Vanuit ons perspectief vallen daarbij een aantal zaken op (niet limitatief):

- ▶ De gemeente Groningen houdt in de concept begroting 2016 vast aan haar beleid om een robuust weerstandsvermogen aan te houden (0,8). Op de langere termijn wordt ernaar gestreefd dat het beschikbare weerstandsvermogen ten minste gelijk is aan het benodigde weerstandsvermogen (1,0), met name gezien de omvangrijke risico's ten aanzien van Meerstad en de overige grondposities.
- ▶ Onder de dekkingsbronnen wordt voor 2016 uitgegaan van een besparing van € 2,0 miljoen op de uitkeringen als gevolg van een rechtmatigheidsonderzoek. Dit onderzoek is in 2015 gestart en de gemeente verwacht dat dit ook in 2016 en 2017 nog financiële voordelen zal opleveren. Hiernaast worden nog andere voordelen op de wet BIJG verwacht. In totaal wordt voor 2016 uitgegaan van een overschot op de BIJG van € 10 miljoen. Na opstelling van de begroting is echter bekend geworden dat sprake is van een nadeel van € 14,5 miljoen als gevolg van de voorlopige toekenning 2016 voor de wet BIJG. Het college de raad per brief van 28 oktober j.i. nader geïnformeerd over de achtergrond van de budgetdaling en de beoogde oplossingsrichting.

2 Begroting 2016, financiële positie en bezuinigingen

Digitalisering van de begroting

Begroting 2016 ook digitaal beschikbaar; gebruikswaarde sterk verbeterd

De (concept) begroting 2016 is de eerste begroting van de gemeente Groningen die niet alleen als boekwerk, maar ook digitaal in de vorm van een website, verschijnt. Deze digitale versie van de begroting 2016 is in nauwe samenwerking met de audit committee tot stand gekomen en heeft als doel de gebruikswaarde van de begroting als stuurinstrument voor de raad te verbeteren. De website voor de begroting 2016 heeft het karakter van een groeimodel, waarop verbeteringen en aanvullingen denkbaar zijn.

Ten opzichte van het boekwerk van de begroting 2015 is de begroting beperkter van omvang en eenduidiger gestructureerd. In de digitale begroting is niet langer beleidsinformatie opgenomen, maar zijn links opgenomen naar de achterliggende beleidsnota's. Middels links wordt binnen de digitale begroting direct doorverwezen naar relevante informatie welke elders in de begroting is opgenomen. Wij zijn van mening dat de gebruikswaarde van de begroting als stuurinstrument voor de raad hiermee sterk is toegenomen.

In het kader van onze natuurlijke adviesfunctie hebben wij uitgebreid kennis genomen van de digitale begroting. In dit kader willen wij u de volgende punten meegeven ten behoeve van de doorontwikkeling van de digitale begroting:

Ontwikkelpunt	Toelichting
Prestatie- en effect indicatoren en nog meer SMART formuleren	In de begroting 2016 heeft de gemeente ernaar gestreefd in de formulering van de prestatie- en effect indicatoren een scherper verband te leggen tussen beleidsvoornemens en de beoogde resultaten. Wij constateren dat ten opzichte van de begroting 2015 de prestatie- en effect indicatoren meer SMART zijn geformuleerd, maar dat een deel van de prestatie en effect indicatoren nog concreter zou kunnen worden gemaakt.
Baten/lasten per kostencategorie nader toelichten	In de digitale begroting 2016 is onder het tabblad Financiën een grafiek opgenomen met de baten/lasten van het programma per (economische) kostencategorie. Niet in alle gevallen is echter direct duidelijk op welke soort kosten deze baten/lasten betrekking hebben (bijvoorbeeld "Niet in te delen inkomsten" of "Overdrachten" (betreft dit subsidies of bijv. uitkeringen). In het kader van de transparantie adviseren wij dit nader toe te lichten.
Verhogen gebruik van grafieken en infographics	Met de introductie van een website voor de begroting zijn de mogelijkheden om grafieken en/of infographics te gebruiken voor de presentatie van financiële gegevens sterk toegenomen. Wij adviseren u te onderzoeken voor welke financiële overzichten hiervan gebruik zou kunnen worden gemaakt, om het gebruiksgemak en begrijpelijkheid van de begroting verder te verbeteren.

2 Begroting 2016, financiële positie en bezuinigingen

Onze analyse van de financiële positie

Onze analyse van het weerstandsvermogen in de concept begroting 2016

In de concept begroting 2016 is onder meer de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de beschikbare weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent wordt gevoerd. Uit de concept begroting 2016 blijkt het volgende beeld ten aanzien van het weerstandsvermogen:

Weerstandsvermogen	Begroting 2016	Rekening 2014
Benodigde weerstandscapaciteit (A)	208.667	191.257
Beschikbare weerstandscapaciteit (B)	181.445	165.968
Ratio weerstandsvermogen	87%	87%
Weerstandsvermogen B - A	27.223	25.289

Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat de risico's aanzienlijk hoger worden ingeschat dan de beschikbare weerstandscapaciteit. Omdat de gemeente ernaar streeft de ratio weerstandsvermogen op langere termijn te verbeteren naar 1,0, is in de concept begroting 2016 een voorstel opgenomen het weerstandsvermogen met € 18 miljoen aan te vullen. In bovenstaande opstelling is hier reeds rekening mee gehouden.

Omdat de risico's ten opzichte van de rekening 2014 met € 17,4 miljoen zijn toegenomen, blijft de ratio weerstandsvermogen gelijk aan de ratio weerstandsvermogen bij de rekening 2014 (87%). De stijging van de benodigde weerstandscapaciteit ten opzichte van de rekening 2014 met € 17,4 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de risico's rondom Meerstad (€ 6,1 miljoen), de vernieuwingen in het sociaal

domein (€ 8,4 miljoen) en het individueel keuzepakket gemeenteambtenaren (€ 2,9 miljoen).

Ten aanzien van het weerstandsvermogen vallen ons de volgende zaken op:

Aspect	Toelichting
Benodigde weerstands-capaciteit	De benodigde weerstandscapaciteit wordt net als voorgaande jaren voornamelijk bepaald door de risico's rondom Meerstad en de overige grondexploitaties. Van de € 208 miljoen aan geraamde (incidentele) risico's, heeft circa € 184 miljoen betrekking op Meerstad en de overige grondexploitaties (circa 88%).
Beschikbare weerstands-capaciteit	Ten opzichte van de rekening 2014 neemt de beschikbare weerstandscapaciteit toe met ca. € 15 miljoen. Deze stijging wordt primair veroorzaakt door de hiervoor genoemde toevoeging aan het weerstandsvermogen van € 18 miljoen.
Renterisico nader in beeld gebracht	Uit de concept begroting 2016 blijkt dat de langlopende schulden van de gemeente in 2016 verder zullen toenemen tot € 1,3 miljard. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit renterisico onderkend, maar echter voor een bedrag van € nihil meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit, omdat Groningen een aantal maatregelen heeft genomen om dit renterisico te beheersen, waaronder de rente egaliseringsreserve. In onze managementletter 2014 hebben wij hierover gerapporteerd. In aanvulling hierop heeft de gemeente Groningen in de begroting 2016 opvolging gegeven aan onze aanbeveling in de managementletter 2014 om in het kader van de transparantie door middel van een gevoeligheidsanalyse inzichtelijk te maken wat de financiële gevolgen van dit renterisico zijn, zodat de Raad voldoende informatie heeft over de mogelijke gevolgen op het financieel perspectief. In de paragraaf Financiering zijn de uitkomsten van de gevoeligheidsanalyses voor de te betalen rente in het kader van de stresstest opgenomen. Wij vinden dit een positieve ontwikkeling.

2 Begroting 2016, tussentijdse cijfers en bezuinigingen

Onze analyse van de stand van zaken van de bezuinigingen

Realisatie bezuinigingen blijft aandachtspunt

Als accountant hebben wij niet de taak de bezuinigingen te controleren of te beoordelen. Wel kijken wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie naar mogelijke gevolgen van de bezuinigingen voor de bedrijfsvoering en financiële positie van de gemeente.

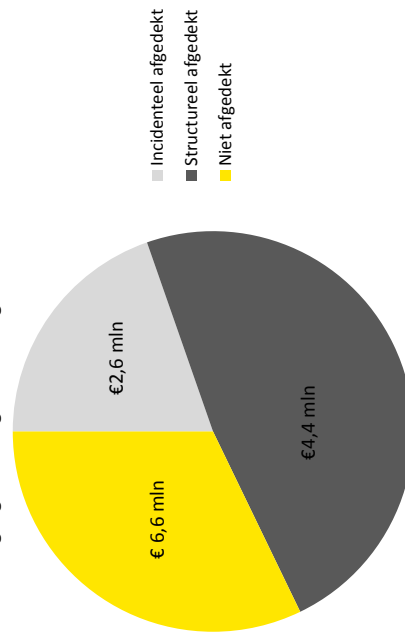
Naast de bezuinigingspakketten 2011 - 2014 en 2014 - 2017 heeft het college het bezuinigingspakket 2015 - 2018 aangekondigd met een bezuinigingsstaakstelling van totaal € 44,2 miljoen.

Uit de VGR II 2015 blijkt dat van de bezuinigingspakketten in 2015 € 13,7 miljoen moet worden gerealiseerd. Hiervan zal naar verwachting € 6,6 miljoen structureel en € 2,7 miljoen incidenteel worden afgedekt. Dit betekent dat naar verwachting € 4,4 miljoen niet kan worden gerealiseerd in 2015. Dit verwachte nadeel is in de VGR II gerapporteerd.

Ten opzichte van voorgaande jaren constateren wij dat de bezuinigingsstaakstelling meer structureel wordt ingevuld. Wel geldt dat voor de jaren 2016 tot en met 2018 nog aanzienlijke bezuinigingen moeten worden gerealiseerd (oplopend van € 14,2 miljoen in 2016 naar € 24,3 miljoen in 2018). Enerzijds betreft dit bezuinigingen op de programma's (taken), anderzijds op de bedrijfsvoering. In de concept begroting 2016 zijn voor wat betreft de bezuinigingen op de programma's reeds concrete keuzes gemaakt. Intern is in een project "bezuinigingen" gestart om invulling te geven aan de taakstellingen op het gebied van de bedrijfsvoering.

Evenals voorgaande jaren constateren wij dat de gemeente de voortgang van de bezuinigingen goed bewaakt en dat dit jaar concrete keuzes zijn gemaakt om hier invulling aan te geven. Dit laatste vinden wij een positieve ontwikkeling. Wij zullen de voortgang van de bezuinigingsopgave in relatie tot de financiële positie blijven monitoren.

Voortgang bezuinigingsstaakstelling 2015

Terug

2 Belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Groningen

Lees meer

2 Belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Groningen

Doortontwikkeling Shared Service Center

Shared Service Center in 2015 verder doorontwikkeld; informatievoorziening aan de directies nog een belangrijk aandachtspunt

In de afgelopen jaren heeft de gemeente Groningen haar dienstenstructuur getransformeerd naar een concernmodel met een netwerk aan organisatieonderdelen, om de samenhang in de dienstverlening te bevorderen. De nadruk van de transitie lag op één Groningen, één organisatie dat aangestuurd wordt door het Gemeentelijk Management Team (GMT). Om deze transitie door te voeren is een reorganisatie doorgevoerd, waarbij de bedrijfsvoeringsfuncties met ingang van begin 2014 zijn gebundeld in het Shared Service Center (SSC).

De reorganisatie in één keer is doorgevoerd, waarbij gedurende 2014 de processen zijn geharmoniseerd. In feite is sprake van een organische verandering, waarbij binnen het SSC continu nagedacht wordt waar de processen herijkt/verbeterd kunnen worden. Dit proces is in 2015 voortgezet.

Funcitiescheiding SSC en concernstaf

Vanaf 2014 zijn de afzonderlijke controlfuncties binnen de gemeente Groningen gebundeld in de afdeling concern-control. Concern-control heeft een toetsende rol. In de praktijk bleek dat vanwege kennisoverdracht medewerkers van concern-control in 2014 ook uitvoerende werkzaamheden hebben verricht. Hoewel in 2015 stappen zijn gezet om de onafhankelijke toetsing door concerncontrol te waarborgen, constateren wij dat door concerncontrol en de concernstaf nog steeds uitvoerende werkzaamheden worden uitgevoerd, waaronder het opstellen van delen van de begroting en beheer van de uitkering uit het gemeentefonds. Wel is afgesproken dat als één controller uitvoerende werkzaamheden verricht, een andere controller deze werkzaamheden controleert.

Wij hebben geconstateerd dat in 2015 hard is gewerkt aan het verder harmoniseren en optimaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen in het SSC. Hiermee zijn de significante processen binnen het SSC in 2015 verbeterd.

Informatievoorziening SSC aan directies

Uit gesprekken met medewerkers van het SSC, maar ook andere medewerkers binnen de organisatie, is gebleken dat de informatievoorziening van het SSC aan directies nog aandacht vraagt. Tot de bundeling van de bedrijfsvoeringsfuncties in het SSC beschikte iedere dienst over een eigen afdeling bedrijfsvoering welke specifieke managementinformatie voor de betreffende dienst en de afdelingen maakte. Hierdoor bestond binnen de gemeente Groningen een variëteit aan managementinformatie (qua vorm en inhoud). Met de bundeling van de bedrijfsvoeringsfuncties in het SSC is ook de informatievoorziening vanuit het SSC naar de directies gestandaardiseerd. Hierdoor sluit de informatievoorziening niet in alle gevallen meer aan op de informatiebehoefte van de directies. Wij hebben begrepen dat hiermee samenhangend ook de communicatie en afstemming tussen de directies en financieel adviseurs nog niet optimaal verloopt, omdat de financieel adviseurs zijn ondergebracht bij het SSC.

Er is een plan van aanpak opgesteld om de informatievoorziening aan de directies te verbeteren en meer aan te laten sluiten op de behoefte van de directies. In dit kader worden ook dashboards met managementinformatie voor de directies ontwikkeld, waarin ook een koppeling wordt gelegd met niet-financiële informatie.

Wij zullen de nadere uitwerking van het plan van aanpak volgen en in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2015 rapporteren over de voortgang van uitvoering hiervan.

2 Belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Groningen

Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven

Invoering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven ligt op schema

Met ingang van 1 januari 2016 is de gemeente Groningen voor de fiscale ondernemingsactiviteiten belastingplichtig als gevolg van de Wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen.

In september 2014 is een programmamteam ingesteld om de invoering van de vennootschapsbelastingplicht in goede banen te leiden. Het programmamteam bestaat naast een programmamanager uit een aantal medewerkers met fiscale kennis. Tevens wordt het programmamteam ondersteund door een extern fiscaal adviseur. Het programma omvat naast de gemeente ook de verbonden partijen.

In het programmamplan is een vijftal fases onderkend voor invoering van de vennootschapsbelastingplicht:

1. Inventarisatie van mogelijke belastingplichtige activiteiten;
2. Analyse: welke gemeentelijke activiteiten vallen wel en niet onder de vennootschapsbelastingplicht?
3. Strategie: welke mogelijkheden zijn er om activiteiten die op basis van de inventarisatie en analyse onder de vpb-plicht vallen fiscaal gunstig te (re)organiseren?
4. Uitvoering: op welke wijze kan worden geborgd dat tijdig, juist en volledig informatie beschikbaar is in het kader van de planning en controlcyclus en de aangifte vpb?
5. Overdracht- en borging: overdracht van het programma naar de organisatie en borgen juiste aangifte voor de vennootschapsbelasting.

In de eerste helft van 2015 is een algemene inventarisatie uitgevoerd van activiteiten welke mogelijk vallen onder de vennootschapsbelastingplicht. Daarnaast is specifiek onderzoek gedaan naar een aantal 'specials', waaronder het grond- en parkeerbedrijf, vastgoed en verbonden partijen.

Op dit moment vindt een nadere analyse plaats van de activiteiten welke mogelijk belastingplichtig zijn en is een start gemaakt met de strategiefase. Tevens vindt nader onderzoek plaats naar onder meer de impact van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor het grond- en parkeerbedrijf en de gevolgen van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor de financiële administratie. Op dit moment is - landelijk - nog sprake van diverse onduidelijkheden/onzekerheden, bijvoorbeeld over clusering van activiteiten, toerekening van kosten (bijvoorbeeld rente), bepaling van fiscale boekwaarden, etc. Hierdoor is nog geen exacte inschatting te maken van de financiële gevolgen van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor de gemeente Groningen. In de komende periode zal hierover steeds meer duidelijkheid ontstaan. Wel is duidelijk dat de gevolgen van de Wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen het grootst zullen zijn voor het grond- en parkeerbedrijf.

De voortgang van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht wordt intern gemonitord door de Stuurgroep. De Stuurgroep bestaat naast de programmamanager uit een concerndirecteur en de concerncontroller. In periodieke overleggen worden de tussentijdse rapportages van het programmamteam alsmede de voortgang van uitvoering van het programma besproken.

In het licht van de huidige onzekerheden/onduidelijkheden rond de invoering van de vennootschapsbelastingplicht zijn wij van mening dat de gemeente op schema ligt met de invoering en dat door de Stuurgroep adequaat toezicht wordt gehouden op de voortgang en de implementatie.

Wij zullen de verdere ontwikkelingen blijven volgen en over onze bevindingen rapporteren in het accountantsverslag bij de jaarrekening 2015.

2 Belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Groningen

Meldplicht datalekken

Invoering meldplicht datalekken per 1 januari 2016

Organisaties verwerken steeds meer data en dat neemt alleen maar toe. Data is meer dan alleen financiële informatie of intellectueel eigendom. Het omvat ook de persoonsgegevens van individuen. In een wereld waarin alleen offline handelen niet meer bestaat en waarin de nu opgroeiende generaties het online delen van (zeer) persoonlijke gegevens als normaal beschouwen, wordt vaak verwacht van organisaties dat voldoende maatregelen getroffen zijn om (persoonlijke) data van individuen te beschermen. Niets is minder waar. Slechts een minderheid van de organisaties heeft de door hen verwerkte data goed onder controle.

Datalekken worden vaak nog niet opgemerkt. De wetgever probeert hierin bij te sturen: om organisaties bewuster om te laten gaan met data (in het specifiek persoonsgegevens) en de kans op verlies te minimaliseren zijn alle organisaties vanaf 1 januari 2016 verplicht om inbreuken op de beveiliging te melden indien die leiden tot onder andere diefstal, verlies of misbruik van persoonsgegevens. Aansluitend wordt ook de boetebevoegdheid van het College bescherming persoonsgegevens (hierna: Cbp) verruimd en kan het Cbp bestuurlijke boetes opleggen van maximaal 810.000 euro of 10 procent van de omzet. Op dit moment vindt landelijk discussie over de hoogte van deze boete plaats, met name in relatie tot het proportionaliteitsbeginsel. Wij hebben begrepen dat de gemeente Groningen deze discussie op de voet volgt.

Het signaleren van een datalek en het rapporteren over een verlies van de 'goudstaven' is verre van eenvoudig. Er moet inzicht worden verkregen in de verwerking van data en welke daarvan persoonsgegevens betreft. Een van de aandachtsgedebieden bij de gemeente betreft bijvoorbeeld het sociaal domein waarbinnen veel interne en externe informatiestromen lopen die

mogelijk (bijzondere) persoonsgegevens bevatten. Voor deze persoonsgegevens betekent dit dat de gemeente onder andere moet weten voor welk doel deze persoonsgegevens worden verwerkt, waar in de organisatie de verwerking plaatsvindt (processen, systemen, back-ups, etc.), welke beveiligingsmaatregelen zijn getroffen om de persoonsgegevens adequaat te beschermen en in welke mate deze maatregelen effectief zijn.

Stand van zaken gemeente Groningen

Voor de meldplicht datalekken heeft de gemeente stappen gezet om bestaande maatregelen op het gebied van data-privacy te toetsen op het voldoen aan de meldplicht en, waar nodig, aanvullende maatregelen te treffen. De gemeente heeft eveneens kennis genomen van de door het Cbp uitgebrachte consultatieversie "richtsnoeren meldplicht datalekken" en een aantal acties voorgesteld in een actieplan. Dit actieplan zal volgens de gemeente op korte termijn worden geaccordeerd en zullen de voorgestelde maatregelen op haalbaarheid en prioriteit worden getoetst.

De gemeente Groningen heeft de meldplicht en de richtsnoer beoordeeld en naar aanleiding daarvan besloten de volgende acties te ondernemen:

- ▶ Een proces in te richten voor het melden van incidenten bij het Cbp en getroffen;
- ▶ Opstellen van een overzicht van systemen met persoonsgegevens;
- ▶ Vergroten van de bewustwording in de organisatie;
- ▶ Verder inrichten logische toegangsbeveiliging (autorisatiebeheer);
- ▶ Bewerksvereenkomsten en informatiebeveiliging in contracten waarborgen;
- ▶ Inrichten security incident en event monitoring (SIEM);
- ▶ Verder toepassen kwetsbaarheden scanner (AVDS scanner).

2 Belangrijke ontwikkelingen voor de gemeente Groningen

Meldplicht datalekken

De gemeente Groningen heeft hiermee een goede start gemaakt om goed voorbereid te zijn op de meldplicht datalekken. Wel dienen nog de nodige stappen te worden gezet om uiterlijk 1 januari 2016 klaar te zijn voor invoering van de meldplicht datalekken.

In aanvulling op de reeds onderkende te nemen stappen, hebben wij nog de volgende algemene aanbevelingen om voorbereid te zijn op de aangescherpte wetgeving en het proces rondom het detecteren en melden van datalekken naar een hoger beheerniveau te brengen:

- ▶ Bepaal in hoeverre u (technisch) in staat bent op adequate wijze een datalek te detecteren;
- ▶ Implementeer de afspraken in uw organisatie. Wat zijn de privacy-afspraken? Wat zijn de rollen en verantwoordelijkheden, wie voert de regie, wie controleert, hoe wordt verantwoording afgelegd?
- ▶ Bepaal hoe gegevens in systemen worden opgeslagen en gedeeld. Wie heeft toegang? Hoe lang blijven gegevens bewaard? Wat wordt opgeslagen? Welke risico's loopt u?
- ▶ Bepaal hoe u met de risico's om wilt gaan (vermijden, mitigeren, overdragen of accepteren) en stel vast welke maatregelen per keuze nodig zijn;
- ▶ Voer een compliance audit uit om vast te stellen in welke mate uw organisatie aan de Wet meldplicht datalekken voldoet.

Wij willen graag benadrukken dat de wet meldplicht datalekken en het bredere onderwerp data-privacy door IT gefaciliteerd kunnen worden, maar het onderwerpen zijn die de hele organisatie raken en derhalve overal en op alle niveaus aandacht van de organisatie dienen te hebben.

Terug <

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Lees meer >

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Leeswijzer

Algemeen

In onze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Verder hebben wij de vanuit uw organisatie ontvangen reactie op de opgenomen punten weergegeven en een prioriteitstelling opgenomen.

Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen. Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie.

Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is dit jaar niet aan de orde geweest.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw organisatie wordt omgegaan met punten uit eerdere managementletters. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van het management nog steeds op zijn plaats is. Deze managementletter bevat de bevindingen zoals tot dusverre opgedaan. Na afloop van de jaarrekeningcontrole zullen wij in ons accountantsverslag een samenvatting

opnemen van de belangrijkste bevindingen.

Wij verrichten de controle van de jaarrekening door middel van een combinatie van procesgerichte en gegevensgerichte controlemaatregelen, gebaseerd op een risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als gemeente relevant zijn adresseren. De risicoanalyse is een iteratief proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig. Ditzelfde geldt voor onze aandachtspunten in de controle.

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Decentralisaties in het sociaal domein

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de decentralisaties van de Jeugdwet, WMO 2015 en Participatiewet naar de gemeenten een feit. De implementatie is voorbij en de uitvoering is in uw gemeente in volle gang. Voorgaand jaar constateerden wij al dat de gemeente Groningen in een vroegtijdig stadium gestart is met het treffen van voorbereiding op de decentralisaties. Hierdoor waren reeds in oktober 2014 de nieuwe verordeningen, beleids- en uitvoeringsplannen door de gemeenteraad vastgesteld. Ook daarna is uw gemeente verder blijven werken aan verdere (aanscherping van) beleidsvorming, het inrichten van werkprocessen en het vaststellen van rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

De decentralisaties confronteren uw gemeente, uw samenwerkingspartners en zorgaanbieders met grote wijzigingen op het terrein van jeugd, zorg en werk. Het is derhalve een complexe stelselwijziging met:

- ▶ overdracht van verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden;
- ▶ nieuw lokaal beleid met een andere manier van werken (integrale aanpak en (boven) regionale samenwerking); overdracht van budgetten vanuit rijk en provincie met een forse bezuinigingsdoelstelling;
- ▶ lokale kaderstelling (spelregels) door de raad met daarbij nieuwe vormen van verantwoordelijkheid en controle op getrouwheid en rechtmatigheid.

De jaarrekening 2015 bevat vanwege de decentralisaties in het sociaal domein grote, nieuwe bedragen waarvan de getrouwheid en rechtmatigheid moeten worden vastgesteld. Voor de gemeente Groningen hebben we het over een groot bedrag van circa € 180 miljoen. Wij constateren dat de gemeente Groningen aan de voorkant de noodzakelijke maatregelen heeft getroffen en zaken, zoals verantwoordingsprotocollen heeft opgesteld. De hierna genoemde knelpunten komen dan ook met name voort vanuit

externe factoren die niet door de gemeente Groningen zijn te beïnvloeden en waarvoor de gemeente afhankelijk is van externe partijen. Deze knelpunten doen zich landelijk voor. Gezien de genoemde knelpunten en de landelijke discussies over deze knelpunten is het echter geen vanzelfsprekendheid dat de jaarrekening 2015 kan worden voorzien van een goedkeurend accountantsoordeel met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid.

De landelijk gesignaleerde knelpunten en de genomen maatregelen door de gemeente Groningen om hierop te anticiperen zijn in de navolgende tabel weergegeven.

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Decentralisaties in het sociaal domein

Kneipunt	Stand van zaken gemeente Groningen
<p>Het aantonen van de daadwerkelijke levering van zorg door zorgaanbieders daar waar de gemeenten hiervoor in het kader van de privacy onvoldoende informatie ontvangen.</p>	<p>De gemeente heeft een verantwoordingsprotocol voor de Jeugdzorg en WMO opgesteld, waarin de vereisten m.b.t. het vaststellen van de geleverde zorg is geregeld. In hoeverre dit in de praktijk vast te stellen zal zijn door de accountant van de zorgaanbieders zal moeten blijken.</p>
<p>Het inschatten van de niet gefactureerde zorg en het onderhanden werk bij de zorgaanbieders per jaareinde. De gemeente dient voor deze zorg een verplichting in haar jaarrekening op te nemen.</p>	<p>Voor de WMO is sprake van een vastgesteld budget, welke voor 2015 niet zal worden aangepast. Wel zal hervreiding van het budget tussen zorgaanbieders plaatsvinden op basis van de werkelijke in- en uitstroom van cliënten.</p> <p>In het verantwoordingsprotocol voor de Jeugdzorg is een verantwoordingsverplichting opgenomen ten aanzien van het onderhanden werk bij de zorgaanbieders. In hoeverre de zorgaanbieders dit per jaareinde in beeld hebben is nog onduidelijk.</p>
<p>De tijdige facturatie en aanlevering van de jaarverantwoording (inclusief controleverklaring) van zorgaanbieders. Een groot deel van de zorgaanbieders is momenteel nog niet in staat aan deze contractuele verplichtingen te voldoen.</p>	<p>In de verantwoordingsprotocollen van zowel de Jeugdzorg als de WMO zijn deadlines afgesproken voor de aanlevering van verantwoordingsinformatie door de zorgaanbieders van 1 maart en respectievelijk 1 april 2016. Deze datum ligt vlak bij het aanvangstijdstip van de jaarrekeningcontrole 2015, waarbij het risico bestaat dat verantwoordingen te laat binnen zijn of dat na sluiten van de boekhouding nog afrekeningen verwerkt dienen te worden. Tegelijkertijd is het zo dat vervroeging hiervan in de praktijk lastig zal zijn te realiseren.</p>
<p>De rechtmatige betaling van PGB's (Persoonsgebonden Budget) door de Sociale Verzekeringsbank en het tijdig aanleveren van de jaarverantwoording aan de gemeenten.</p>	<p>Uw gemeente is op dit punt voornemens om middels bijvoorbeeld een bestandsanalyse tussen de SVB en gemeente deze onzekerheid zoveel mogelijk op te lossen. Het risico bestaat dat ten tijde van de jaarrekeningcontrole (nog) onvoldoende inzicht bestaat in de rechtmatige besteding van ambtshalve betalingen voor PGB's.</p>
<p>De volledige informatieverstrekking aan het CAK ten behoeve van een volledige incasso van eigen bijdragen (WMO).</p>	<p>Dit punt is opgenomen in het verantwoordingsprotocol van de WMO.</p>
<p>Duidelijkheid over de (boven) regionale verrekeningen als gevolg van solidariteitsafspraken.</p>	<p>In de komende periode zullen hierover nadere afspraken worden gemaakt.</p>

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Decentralisaties in het sociaal domein

Groninger situatie - WMO

Uw gemeente heeft samen met de Groninger gemeenten (met uitzondering van de gemeente Bellingwedde) een inkoopprocedure voor de WMO gestart, waarbij de uitvoering van de 'Continuïteit AWBZ-WMO' is ondergebracht bij de gemeente Groningen. Uw gemeente is in dit proces penvoerder en nadrukkelijk geen opdrachtgever.

Voor het onderdeel beschermd wonen (overgekomen vanuit de AWBZ) is de gemeente Groningen als centrumgemeente verantwoordelijk voor de verantwoordiging aan de 22 Groninger gemeenten.

Om de rechtmatige besteding in het kader van de (nieuwe) WMO vast te kunnen stellen, is een verantwoordingsprotocol opgesteld, waarin de verantwoordingsvereisten met de zorgaanbieders is vastgelegd. Dit protocol is in overeenstemming met de commissie Copro en EX vastgesteld. In het verantwoordingsprotocol is uitgegaan van een deadline per 1 april 2016, zodat de gemeenten tijdig zouden moeten beschikken over de verantwoordiging van de zorgaanbieders en zodoende in staat zijn de rechtmatige besteding vast te stellen. Een belangrijk knelpunt in dit kader is de tijdige aanlevering van deze verantwoordiging. Landelijk blijkt dat een groot deel van de zorgaanbieders momenteel nog niet in staat is om aan deze contractuele verplichtingen te voldoen.

Een ander belangrijk landelijk knelpunt in het kader van zowel de WMO als de Jeugdzorg is de ambtshalve betalingen van Persoonsgebonden Budgetten (PGB) die plaatsvinden door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Van deze betalingen staat voornamelijk de rechtmatigheid niet vast en kan leiden tot een onzekerheid. Uw gemeente is op dit punt voornemens om middels bijvoorbeeld een bestandsanalyse tussen de SVB en gemeente deze onzekerheid zoveel mogelijk op te lossen.

Groninger situatie - Jeugdzorg

De 23 Groninger gemeenten hebben onder de GR PG&Z met de RIGG (opdrachtgever) de Jeugdzorg ingekocht bij de zorgaanbieders. Hierbij is

onderscheid gemaakt tussen budget gefinancierde opdrachtnemers (ca. 90% van de totale uitgaven) en tarief gefinancierde opdrachtnemers. In het verantwoordingsprotocol Jeugdhulp is vastgelegd dat de opdrachtnemers zich uiterlijk 1 maart moeten verantwoorden. In dit kader is het, evenals voor de WMO, de vraag of de zorgaanbieders in staat zijn om aan deze verantwoordingsplicht te voldoen. Daarnaast is het de vraag of de zorgaanbieders in voldoende mate de daadwerkelijke levering van de zorg aan kunnen tonen, dit vanwege de privacy voorschriften.

De afgelopen periode heeft uw gemeente veel werk verzet om de woonplaatsproblematiek het hoofd te bieden. Vanuit het 'oude bestand' was sprake van onjuiste of ontbrekende GBA-registratie. In reactie hierop is een GBA-audit uitgevoerd om alsnog de juiste woonplaatsbeginsels te achterhalen. Momenteel is dit proces nog gaande. De uitkomsten hiervan zijn van belang om de rechtmatige bestedingen vast te kunnen stellen. Wij hebben nog geen inzicht verkregen in de uitgevoerde controles en de resterende nog uit te voeren controles.

Daarnaast loopt op dit moment een project om voor het einde van het jaar voor de jeugdigen die vóór 2015 reeds een indicatie hebben gehad te herindiceren. Dit is van belang om de juiste zorg te kunnen verlenen en om de rechtmatige facturatie van zorg vast te kunnen stellen.

Verantwoording- en controlescan

Om daarnaast voorgenomen inzichten te verkrijgen in de specifieke knelpunten die voor uw gemeente gelden heeft de Nederlandse Beroepsvereniging van Accountants (NBA) gemeenten geadviseerd om een verantwoording- en controlescan uit te voeren. Wij zijn tijdens onze interim-controle nagegaan in hoeverre de verantwoording en controlescan door uw gemeente is uitgevoerd en knelpunten inzichtelijk zijn.

In de op de volgende bladzijde opgenomen tabel geven wij hiervan de status weer.

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Decentralisaties in het sociaal domein

Aandachtspunten verantwoordiging en controlescan	Status oktober 2015	Geplande afronding
1. Opstellen normenkader en vaststelling door de raad	Gereed	N.v.t.
2. Analyse van aanvullende eisen die zijn gesteld in de contracten met externe partijen	Gereed	N.v.t.
3. Opstellen van het toetsingskader voor de getrouwheid en rechtmatigheid	Gereed	N.v.t.
4. Beschikbaarheid van een overzicht van de inkomsten en uitgaven per decentralisatie per zorgaanbieder	Gedestroomanalyse is nog niet beschikbaar	Voor aanvang jaarrekeningcontrole
5. Beschrijving proces en ICT-landschap met aandacht voor risicoanalyse en beheersingsmaatregelen	Beschikbaar	N.v.t.
6. Formalisatie afspraken tussen centrum- en regio gemeenten over verantwoordelijkheden, kostenverrekening en tijdige jaarverantwoording	Gesprekken hierover zijn gaande	Voor aanvang jaarrekeningcontrole
7. Inventarisatie van de beschikbare controle-informatie bij de gemeente (wat kan de gemeente zelf controleren)	Beschikbaar	N.v.t.
8. Controleprotocol voor zorgaanbieders (afgesteld op controle-informatie die niet beschikbaar is bij de gemeente)	Controleprotocol is beschikbaar	N.v.t.
9. Tijdige aanlevering van assurance rapportages door zorgaanbieders, uitvoeringsorganisaties, centrumgemeente	Contractueel is een datum van 1 maart resp. 1 april bedongen	N.v.t.
10. Tijdige informatieverstrekking door zorgaanbieders over de nog te ontvangen facturen en onderhanden werk	Beschikbaar, maar wijze waarop juistheid/volledigheid gewaarborgd is, is nog niet duidelijk	Voor aanvang jaarrekeningcontrole
11. Beschikbaarheid IC-plan gemeente dat aansluit op het toetsingskader en tijdige uitvoering van IC-werkzaamheden	Beschikbaar, steekproefomvang dient nog bepaald te worden ¹⁾	Voor aanvang jaarrekeningcontrole
12. Volledige informatieverstrekking aan het CAK inzake eigen bijdrage (WMO) en ouderbijdrage (Jeugdzorg)	Gewaarborgd in het verantwoordingsprotocol	N.v.t.

1) Voor de WMO is de omvang van de uit te voeren deelwaarneming reeds bepaald en afgesteld met EY.

Op basis van de hiernaast beschreven status constateren wij dat de gemeente op dit moment al belangrijke stappen heeft gezet en zich in de komende periode met name moet richten op de volgende punten:

1. De controleaanpak voor de verbijzonderde interne controle op het sociaal domein is afgestemd met ons. Een geldstromenanalyse is noodzakelijk om steekproefomvang te bepalen en te bepalen welk deel van de massa afgedekt wordt middels een verantwoording van zorgleveranciers met bijbehorende controleverklaringen.
2. De ingezette werkzaamheden omtrent het vaststellen van het woonplaatsbeginsel voor de Jeugdzorg en de ambtshalve betalingen van PGB's dienen zo spoedig mogelijk te worden afgerond.
3. In het verantwoordingsprotocol WMO is de aanlevering van de jaarverantwoording door de zorgleveranciers per 1 april 2016 bedongen. Deze datum ligt vlak bij het aanvangstijdstip van de jaarrekeningcontrole 2015, waarbij het risico bestaat dat verantwoordingen te laat binnen komen of dat na afsluiting van de financiële administratie nog afrekeningen verwerkt dienen te worden. Tegelijkertijd is het zo dat vervroeging hiervan in de praktijk lastig zal zijn te realiseren.

Wij adviseren uw gemeente om voor jaareinde de verantwoording- en controlescan af te ronden en met de zorgaanbieders te bespreken welke knelpunten aanwezig zijn voor een tijdige aanlevering van facturen, informatie over het onderhanden werk en de jaarverantwoording (al dan niet met controleverklaring) die voldoet aan alle contractvoorwaarden.

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Gronden en parkeren

Controle op de gronden vindt vroegtijdig plaats

Evenals voorgaande jaren zullen wij veel aandacht besteden aan de juiste waardering van grondposities.

Wij hebben met de gemeente Groningen afgesproken om, evenals voorgaande jaren, de controle op de waardering van gronden voor de jaarrekening in het najaar uit te voeren. Op dit moment zijn wij bezig met de controle op de waardering van de gronden. Daarmee geven wij vroegtijdig ons oordeel over de risico's en waardering van de gronden en Meerstad en kan de raad daar tijdig op anticiperen. Daarbij maken wij nog wel de kanttekening dat ten tijde van de jaarrekeningcontrole alsnog moet worden vastgesteld dat in de tussenliggende periode geen significante wijzigingen hebben plaatsgevonden in de aannames, uitgangspunten en (markt-)omstandigheden.

In ons accountantsverslag zullen wij onze bevindingen rapporteren.

Voorgestelde wijzigingen verslaggeving grondexploitaties

De commissie BBV heeft het voornemen om de verslaggevingsregels voor de waardering van de grondexploitaties te wijzigen vanaf boekjaar 2016. Eventuele financiële consequenties hebben nog geen effect op de jaarrekening 2015. Belangrijk voorsteelde wijzigingen zijn:

- ▶ De richttermijn voor grondexploitaties is maximaal 10 jaar. Hier kan alleen goed gemotiveerd bij raadsbesluit van worden afgeweken. Voor langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersingsmaatregelen worden genomen. Een verplichte maatregel is dat geen indexering mag worden toegepast voor opbrengsten na 10 jaar.

- ▶ Bij kostentoe rekening binnen het BBV wordt het verplicht aan te sluiten bij de kostenverhaal mogelijkheden zoals benoemd in de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- ▶ De rente die wordt toegerekend aan de grondexploitaties moet worden gebaseerd op de werkelijke rente over het vreemd vermogen;
- ▶ Toerekening van rente en andere kosten is niet langer toegestaan voor gronden die (nog) niet in exploitatie zijn genomen.

Op dit moment liggen de voorstellen van de Commissie BBV voor wijziging van de verslaggevingsregels rondom de grondexploitaties ter consultatie voor bij onder meer de VNG en het IPO. Omdat de voorgestelde wijzigingen grote financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente Groningen, hebben wij met de gemeente afgesproken elkaar proactief te informeren over ontwikkelingen op dit vlak.

Onderzoek naar parkeerbehoefte in stad onderhanden

Een belangrijke parameter voor de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf is de verwachte parkeerbehoefte in de stad en daarmee de te realiseren omzet van het parkeerbedrijf. In ons accountantsverslag 2013 hebben wij het college geadviseerd de onderbouwingen van parkeerbehoefte in de stad nader te onderzoeken en deze extern te laten toetsen. Op dit moment is een externe partij bezig met dit onderzoek, waarover de raad naar verwachting in december 2015 wordt geïnformeerd.

Wij zullen de uitkomsten van dit onderzoek meenemen bij onze jaarrekeningcontrole 2015.

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Verbonden partijen en kostenverdeelstaat

Kaders monitoring verbonden partijen verder aangescherpt In maart 2015 heeft de raad de kadernota verbonden partijen 2015 vastgesteld. In de kadernota verbonden partijen wordt onder meer ingegaan op de wijze waarop de governance op verbonden partijen moet worden vormgegeven. In deze kadernota is bijvoorbeeld afgesproken dat jaarlijks een afzonderlijke commissie over verbonden partijen bijeenkomt, waarin drie verbonden partijen nader kunnen worden besproken. Deze commissie is in oktober 2015 voor het eerst bijeen geweest en heeft drie verbonden partijen benoemd; NV Groningen Airport Eelde, NV Euroborg en Infoversum. In dit overleg is tevens vastgelegd hoe de algemene governance wordt bewaakt. Het accent van de governance activiteiten zal de komende tijd liggen op drie verbonden partijen waar het financiële en bestuurlijke belang het grootste is.

Naar aanleiding van de recente financiële problemen bij Stichting Infoversum, welke nagenoeg failliet is en de door de gemeente verstrekte lening van € 2,5 miljoen naar inschatting van de gemeente niet zal worden terugbetaald, zijn door de gemeente een aantal 'lessons learned' benoemd en een aantal aanvullende maatregelen getroffen om herhaling in de toekomst te voorkomen. Een van deze maatregelen is dat voorafgaand aan plannen zoals die van het Infoversum, waarbij de gemeente financiële middelen ter beschikking stelt, een onafhankelijke expert een kritische toets uitvoert op bijvoorbeeld het businessplan, ongeacht wat andere partijen van het businessplan vinden. Hiermee wordt een onafhankelijke tegenmacht georganiseerd. Wij vinden dit een positieve ontwikkeling, mede gezien het steeds groter wordende belang van verbonden partijen voor de gemeente Groningen en de gebeurtenissen bij verbonden partijen in de afgelopen jaren (Infoversum, Martiniplaza, etc.).

Wij zijn van mening dat de gemeente Groningen hiermee de governance op verbonden partijen in opzet verder gestalte heeft gegeven. In de komende periode zal implementatie van de nieuwe vereisten in de kadernota

plaatsvinden. Wij zullen de verdere implementatie blijven volgen en u informeren over de naleving van de nieuwe kadernota.

Evaluatie kostenverdeelstaat

Met ingang van 2015 werkt de gemeente Groningen met één gemeentelijke kostenverdeelstaat. In de kostenverdeelstaat worden alle kosten en opbrengsten van de gemeente naar producten toegerekend, zodat de integrale kostprijs en kostendekking van producten kan worden bepaald. Deze kostenverdeelstaat is in 2014 ontwikkeld in samenwerking en op advies van een externe partij en met ingang van de begroting 2015 geïmplementeerd. Op dit moment betreft de kostenverdeelstaat een Excelmodel.

In 2015 heeft de gemeente geconstateerd dat de wens bestaat de gehanteerde methodiek en systematiek van de kostenverdeelstaat te evalueren, omdat de gemeente in de praktijk tegen een aantal knelpunten aanloopt. Deze knelpunten bevinden zich op het vlak van efficiency (werkwijze), effectiviteit, rechtmatigheid, toerekening van kosten en opbrengsten aan projecten en hervordeel-effecten.

Voor de evaluatie is inmiddels een plan van aanpak opgesteld, welke zich richt op de evaluatie van de kostenverdeelstaat (analyse knelpunten en gericht onderzoek naar mogelijke oplossingen) alsmede de implementatie van oplossingen om de kostenverdeelstaat te vernieuwen. Uitgangspunt hierbij is dat de kostenverdeelstaat waar mogelijk wordt versimpeld.

Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie dragen wij graag bij aan de doorontwikkeling van de kostenverdeelstaat. In dit kader hebben wij met de organisatie afgesproken dat wij onze ervaring met de inrichting/methodiek van de kostenverdeelstaat bij andere gemeenten inbrengen om de door u geïdentificeerde knelpunten op te lossen en de kostenverdeelstaat te versimpelen.

3 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen tussentijdse controle

Rechtmatigheid bijstandsuitkeringen en aandachtspunten voor de jaarrekening 2015

Screening rechtmatigheid bijstandsuitkeringen leidt naar verwachting tot een besparing van € 3,0 miljoen. In het eerste kwartaal van 2015 is de gemeente Groningen gestart met een screening op de rechtmatigheid van de bijstandsuitkeringen, met als doel een extra besparing te realiseren. Concreet betekent dit dat door de gemeente extra rechtmatigheidsonderzoeken worden verricht ten aanzien van bijstandsontvangers met een hoog risico op fraude. Daarnaast wordt onderzocht of bijstandsontvangers mogelijk recht hebben op voorliggende voorzieningen. Op basis van het aantal nog te onderzoeken signalen en de uitkomst van de onderzoeken verwacht de gemeente dat deze screening een besparing op de bijstandsuitgaven van € 3 tot € 3,5 miljoen zal opleveren.

Wanneer fraude wordt geconstateerd, wordt de uitkering stopgezet en maakt de gemeente een gewogen (kosten/baten) analyse of en zo ja, in welke mate tot terugvordering moet worden overgegaan. De gemeente incasseert de opgeboekte vorderingen in lijn met wettelijke bepalingen en het gemeentelijk beleid. Daarnaast past de gemeente correcties toe indien blijkt dat sprake is van recht op voorliggende voorzieningen. Wij zijn van mening dat de gemeente Groningen hiermee goede stappen maakt om de rechtmatigheid van het uitkeringenbestand te waarborgen. Wij zullen de uitkomsten van het onderzoek betrekken in ons rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2015.

Aandachtspunten voor de jaarrekening 2015
 Naar aanleiding van de ontwikkelingen in de afgelopen periode bij Groningen alsmede onze interim-controle constateren wij een aantal belangrijke aandachtspunten voor de rekening 2015. Deze hebben wij hieronder samengevat opgenomen:

Aandachtspunt	Toelichting
Waardering verstrekte lening aan Stichting Infoversum	Waardering van de verstrekte lening van € 2,5 miljoen aan Stichting Infoversum in relatie tot het faillissement in de jaarrekening 2015.
Verwerking bijdrage NAM aan bouw Forum	Verwerking van de bijdrage van € 68 miljoen van de NAM aan de bouw van het Forum in de jaarrekening 2015.
Waardering van het gemeentelijk vastgoed	In de afgelopen periode heeft de gemeente diverse eigen panden verkocht (Peizerweg, Gofenburgweg) dan wel aangekocht (Europaweg). Hierbij is sprake geweest van diverse afwaarderings. Op grond van het BBV dienen activa gewaardeerd te worden tegen verkrijgingsprijs/vervaardingsprijs of lagere marktwaarde. Mogelijk is ook voor andere gemeentelijke panden sprake van een duurzame lagere marktwaarde. Voor de rekening 2015 dient een analyse plaats te vinden.

Terug <

4 ICT in onze controle

> Lees meer

4 ICT in onze controle

Algemeen, outsourcing en upgrade Dafinci 1.0 naar 2.0

Algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2015 hebben wij de informatisering- en automatiseringsomgeving van de gemeente Groningen beoordeeld. Hierbij hebben wij onder meer de procedures voor het wijzigingenbeheer en het beheer van logische toegangspaden tot de applicaties Clear, Dafinci, EMIS, GOUW en SIMS, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, onderzocht en beoordeeld. Ook hebben wij kennis genomen van de status van algemene IT-ontwikkelingen zoals de Dafinci upgrade, Zaakgericht werken, de Wet meldplicht datalekken en informatiebeleid en informatiebeveiliging. In dit kader hebben wij een aantal aandachtspunten geformuleerd die u kunnen helpen uw ICT-omgeving naar een hoger beheerniveau te brengen. De (detail)bevindingen, risico's en aanbevelingen rondom de IT-beheerprocessen hebben wij opgenomen in bijlage 1 en 2 van deze management letter.

Programma voor outsourcing ICT gestart

In het coalitieakkoord van 2014-2018 is opgenomen dat gedurende deze collegeperiode outsourcing moet plaatsvinden van ICT. Hiertoe is een programma gestart met als doelstelling te komen tot het zo veel mogelijk outsourcen van de I&A dienstverlening. Het behoud van de continuïteit van de dienstverlening, het realiseren van een structurele besparing van € 5 miljoen per begin 2017 en het vergroten van de flexibiliteit en het innovatief vermogen van de I&A-functie, zijn hierbij belangrijke doelstellingen.

In dit kader heeft de gemeente het afgelopen jaar, in samenwerking met Quint, een Greenfield Analyse uitgevoerd. Aan de hand van deze analyse is inzichtelijk gemaakt wat de ideale mix voor de I&A-organisatie van de gemeente is, met betrekking tot zelf doen, samenwerking en uitbesteding aan de markt. Vanuit de ideale toekomstige situatie wordt vervolgens de

confrontatie gemaakt met de huidige inrichting van de I&A-organisatie, om zodoende zicht te krijgen op de veranderopgave. Tevens is in de Greenfield Analyse een analyse gemaakt van de te verwachten baten en kosten van de uitbesteding.

Wij hebben kennis genomen van de laatste stand van zaken rondom dit onderwerp en hebben begrepen dat in september van dit jaar het rapport van Quint is vastgesteld door de stuurgroep. De volgende stap is een informerende presentatie te houden over het eindrapport aan het MT I&A, medewerkers I&A, medezeggenschap, DO SSC, GMO, GMT, college en de afnemers van I&A.

Op dit moment heeft de stand van zaken rondom de outsourcing geen impact op de jaarrekeningcontrole van 2015. Wij zullen de outsourcing vanuit het perspectief van de jaarrekeningcontrole met belangstelling blijven volgen en u hier, en over eventuele impact op de jaarrekeningcontrole in komende jaren, over blijven informeren.

Upgrade Dafinci 1.0 naar Dafinci 2.0; belangrijke aandachtspunten geconstateerd

Versie 1.0 van Dafinci is vervangen door 2.0 en op 1 januari 2015 live gegaan. Wij hebben kennisgenomen van de nieuwe inrichting en de overgang van de oude naar de nieuwe versie en hebben een aantal bevindingen en aandachtspunten, waarvoor wij graag uw aandacht vragen:

4 ICT in onze controle

Upgrade Dafinci 1.0 naar 2.0

Bevindingen en aandachtspunten	Toelichting
<p>Functioneel, technisch beheer en uitvoerende werkzaamheden onvoldoende geborgd</p>	<p>De applicatie borgt op autorisatie- en rol-niveau in onvoldoende mate functiescheiding tussen functioneel beheer, technisch beheer en uitvoerende werkzaamheden in de bedrijfsprocessen. In dit kader hebben wij vastgesteld dat 9 beheerders beschikken over de hoogste rechten in de applicatie. Naast beheerwerkzaamheden, die zij dienen uit te voeren uit hoede van de functie, kunnen zij eveneens mutaties in crediteurenstamgegevens en directe data-mutaties in de database doorvoeren. Het aantal accounts en de hieraan gekoppelde rechten beoordelen wij als te hoog en te ruim.</p>
<p>Autorisatie-inrichting in Dafinci sluit nog niet volledig aan met nieuwe onder-mandaat</p>	<p>Per 1 juli 2015 is het nieuwe mandaatbesluit in werking getreden. Het hierin opgenomen onder-mandaat sloot ten tijde van onze werkzaamheden echter nog niet volledig aan met de autorisatie-inrichting in Dafinci. Momenteel maakt u inzichtelijk wat de exacte verschillen zijn en wat de impact hiervan is om vervolgens correctieve acties te nemen. EY zal nadere afspraken met de organisatie maken om een review uit te voeren op de aanpassingen in de inrichting en de controles die hiervoor zijn uitgevoerd, rekeninghoudend met de uitgevoerde en nog uit te voeren verbijzonderde interne controlewerkzaamheden.</p>
<p>Mutaties in autorisaties na conversie niet altijd voldoende controleerbaar vastgelegd</p>	<p>Wij hebben vastgesteld dat autorisatiemutaties tijdens de eerste maanden na de live-gang niet in alle gevallen voldoende controleerbaar zijn vastgelegd.</p>
<p>Controle conversie onderhanden</p>	<p>De gemeente heeft een dossier bijgehouden over de migratie van de oude naar de nieuwe versie. Wij hebben op hoofdlijnen kennis genomen van dit dossier en zullen in overleg met u eventuele gedetailleerde controlewerkzaamheden hierop voortzetten voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole 2015, rekeninghoudend met de uitgevoerde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden.</p>

Gevolgen van de geconstateerde bevindingen voor de controle van de Jaarrekening

Van de genoemde bevindingen zullen wij de impact op de controleaanpak bepalen en daar waar noodzakelijk aanvullende werkzaamheden uitvoeren ten einde voldoende zekerheid te verkrijgen over de betrouwbaarheid van de financiële informatie ten behoeve van de jaarrekening.

Hierbij houden wij rekening met de door de gemeente uitgevoerde en nog uit te voeren verbijzonderde interne controlewerkzaamheden. Tevens zullen wij bepalen in hoeverre wij gebruik kunnen maken van bijvoorbeeld logging in combinatie met data-analyse. Wij hebben vernomen dat de ontwikkeling van Dafinci in 2016 verder vervolgd zal krijgen, waarbij mogelijk ook de een subsidie-module in gebruik zal worden genomen ter vervanging van de applicatie SIMS.

4 ICT in onze controle

Informatiebeleid decentralisaties en informatiebeveiliging

Informatiebeleid in relatie tot decentralisaties

Sinds 1 januari 2015 zijn de decentralisaties van de Jeugdwet, WMO 2015 en Participatiewet naar de gemeenten een feit. De implementatie is voorbij en de uitvoering is in uw gemeente in volle gang. De decentralisaties confronteren uw gemeente met grote wijzigingen op het terrein van jeugd, zorg en werk. Om de decentralisatieslag uit te kunnen voeren, moeten informatiesystemen worden aangepast, aangezien de gemeentelijke informatievoorziening de nieuwe taken moet ondersteunen. Voor een integrale uitvoering in het sociaal domein is het nodig dat gemeenten en andere uitvoerders over de juiste informatie en gegevens kunnen en mogen beschikken. Een belangrijk aandachtspunt is dat informatie van cliënten alleen door daartoe geautoriseerde medewerkers mag worden ingezien, aangezien gemeenten met een groot aantal nieuwe partners essentiële (dossier)gegevens over de betrokken klanten en/of gezinnen onder strikte voorwaarden kunnen delen. De gemeentelijke regisseur dient informatie te hebben over welke professionals bij welke klanten/gezinnen betrokken zijn.

In dit kader heeft gemeente Groningen een strategisch informatieplan Sociaal Domein 2015-2017 opgesteld. In het informatieplan worden strategische keuzes van de gemeente Groningen binnen het Sociaal Domein, de manier waarop de afdeling Informatiemanagement daarop anticipeert en de relevante interne en externe ontwikkelingen vertaald naar een veranderagenda. In het informatieplan zijn een aantal uitgangspunten gedefinieerd om ICT meer strategisch en "passend" in te zetten, zodat een zo groot mogelijke bijdrage kan worden geleverd aan de veranderingen binnen het Sociaal Domein, waarvan de decentralisaties een belangrijke ontwikkeling is. Op basis van het informatieplan heeft de gemeente de koers gezet en zijn de spelregels bepaald hoe de ICT daarop aan moet sluiten om van strategische meerwaarde te zijn, zoals opgenomen in de

veranderagenda voor de komende periode 2015 en 2016 genoemd.

Wij bevelen u in dit kader aan bij de implementatie van de uitgangspunten, bijvoorbeeld op het gebied van informatiebeveiliging in het sociale domein, aan te sluiten bij het cyclische verbeterproces voor het identificeren van risico's en het treffen van maatregelen binnen de hele gemeente. Gezien de aard van de activiteiten bevelen wij u tevens aan passende maatregelen te treffen voor de bescherming van de "bijzondere persoonsgegevens" zoals die binnen het sociale domein worden verwerkt door de gemeente.

Informatiebeveiliging

Het leveren en delen van informatie gaat gepaard met de beveiliging daarvan. In dit kader is het van essentieel belang dat de huidige set van beheersmaatregelen op het vlak van informatiebeveiliging en privacy voldoende toereikend zijn. Uit onze gesprekken en documentatie komt naar voren dat het eigenaarschap van informatiebeveiliging is belegd bij de gemeentesecretaris, met ondersteuning uit de lijn vanuit het GMT. Tevens betreft informatiebeveiliging ook een persoonlijke verantwoordelijkheid van alle medewerkers. Medewerkers dienen zich bijvoorbeeld te conformeren aan gedragscodes. Gemeente Groningen heeft de lijnsturing belegd bij de Informatiebeveiligingsraad (IB-Raad) waar naast een GMT-lid ook domeindirecteuren, afdeling control en de concertfunctionaris informatiebeveiliging plaats heeft. Binnen de IB-raad worden de kaders op gebied van informatiebeveiliging gesteld. Ondersteuning bij het coördineren van activiteiten en uitvoering geven aan het opgestelde beleid is de verantwoordelijkheid van het Informatiebeveiligingsoverleg (IBO).

4 ICT in onze controle

Informatiebeveiliging en project I3A

Wij hebben vernomen dat de gemeente op dit moment bezig is het reeds gehanteerde beleid, verder aan te scherpen om deze in lijn te brengen met de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en daarmee de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten Groningen (BIGG) vast te stellen. Vervolgens zal een nulmeting worden uitgevoerd om de "gap" tussen de huidige set aan maatregelen en de gewenste set aan maatregelen in kaart te brengen. Om de geïdentificeerde gap vervolgens op te lossen, zullen er activiteiten worden opgenomen in het IB-jaarplan (2016). Monitoring over de voortgang van de uit te voeren activiteiten worden door het IBO aan de IB-raad gerapporteerd.

In de toenemende complexe wereld waarbinnen de gemeente opereert, hebben wij vastgesteld dat de gemeente proactief blijft op het gebied van informatiebeleid en -beveiliging. Wij blijven de ontwikkelingen met belangstelling volgen.

Project I3A

De afgelopen jaren is door de gemeente nauwelijks geïnvesteerd in de technische infrastructuur voor koppeling met externe partijen en burgers. Hierdoor is er qua functionaliteit sprake van achterstallig onderhoud. Doordat de huidige infrastructurele inrichting verouderd is, is het uitwisselen van informatie tussen interne en externe systemen relatief complex en duur. Leveranciers en beheerders moeten hierdoor relatief veel inspanning verrichten wat ook ten koste gaat van de beveiliging aangezien hierop uitzonderingen moeten worden gemaakt. Voor met name het uitwisselen van vrouwelijke informatie is dit een probleem, aangezien hier steeds strengere eisen voor komen. Hierdoor is de gemeente in onvoldoende mate in staat is een adequaat beveiligingsniveau te hanteren met daarbij passende beheersmaatregelen.

In dit kader is de gemeente in 2013 met het project I3A gestart, met als doel het ontwikkelen van een nieuwe beveiligingsarchitectuur. Hiermee wordt ook deels invulling gegeven aan de beveiligingseisen van de verplichte jaarlijkse audit op de DigiD-gekoppelde systemen, de wet Meldplicht Datalekken en bestaat de verplichting om het IPv6 protocol te (kunnen) gebruiken vanuit de nationale standaarden lijst. Het project bestaat uit vijf fasen, waarvan fase 1 en 3 inmiddels zijn afgerond. Wij hebben vernomen dat er trainingen zijn gegeven aan medewerkers. Het project zal naar verwachting medio juli 2016 zijn afgerond.

Wij onderschrijven de huidige stappen die de gemeente heeft gezet op dit gebied. Het takenpakket van de gemeente wordt steeds uitgebreider en de gemeente gaat met steeds meer interne en externe partijen samenwerken. Hierdoor wordt de noodzaak van veilige en betrouwbare gegevensuitwisseling groter.

Wij bevelen de gemeente aan na afronding van het project te toetsen of de infrastructurele inrichting en de uitwisseling van informatie met (externe) partijen voldoende beheerst is en daarmee de door de gemeente geïdentificeerde risico's op gebied van logische toegangsbeveiliging zijn afgedekt. Op basis van de uitkomsten van deze analyse kan worden bepaald hoe de gemeente met de risico's en mogelijke beheersing daarvan, wil omgaan. Voor de te mitigeren risico's is een doelstelling van het project om passende beheersmaatregelen te treffen. Aangezien het project nog niet is afgerond, bevelen wij u aan tussentijdse maatregelen te treffen, totdat de gewenste situatie is bereikt.

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen

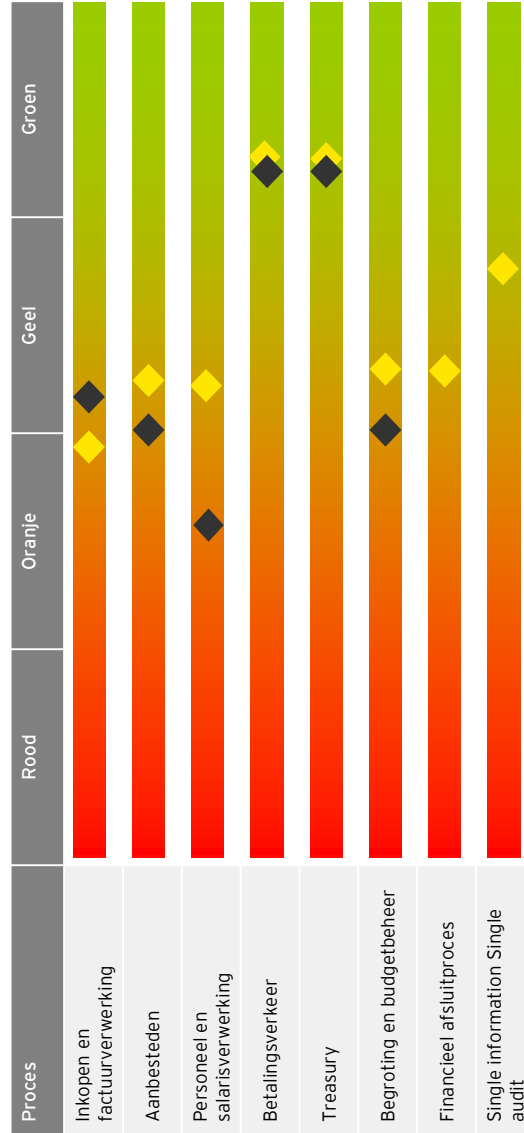
Terug

5 Processen en detailbevindingen

Lees meer

5 Processen en detailbevindingen

Procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

Rood: het proces voldoet niet aan de te stellen eisen. Veel aandachtspunten voor verbetering.

Oranje: het proces voldoet voor een belangrijk deel niet aan te stellen eisen. Meerdere aandachtspunten voor verbetering.

Geel: het proces voldoet nagenoeg geheel aan de te stellen eisen. Enkele aandachtspunten ter verbetering.

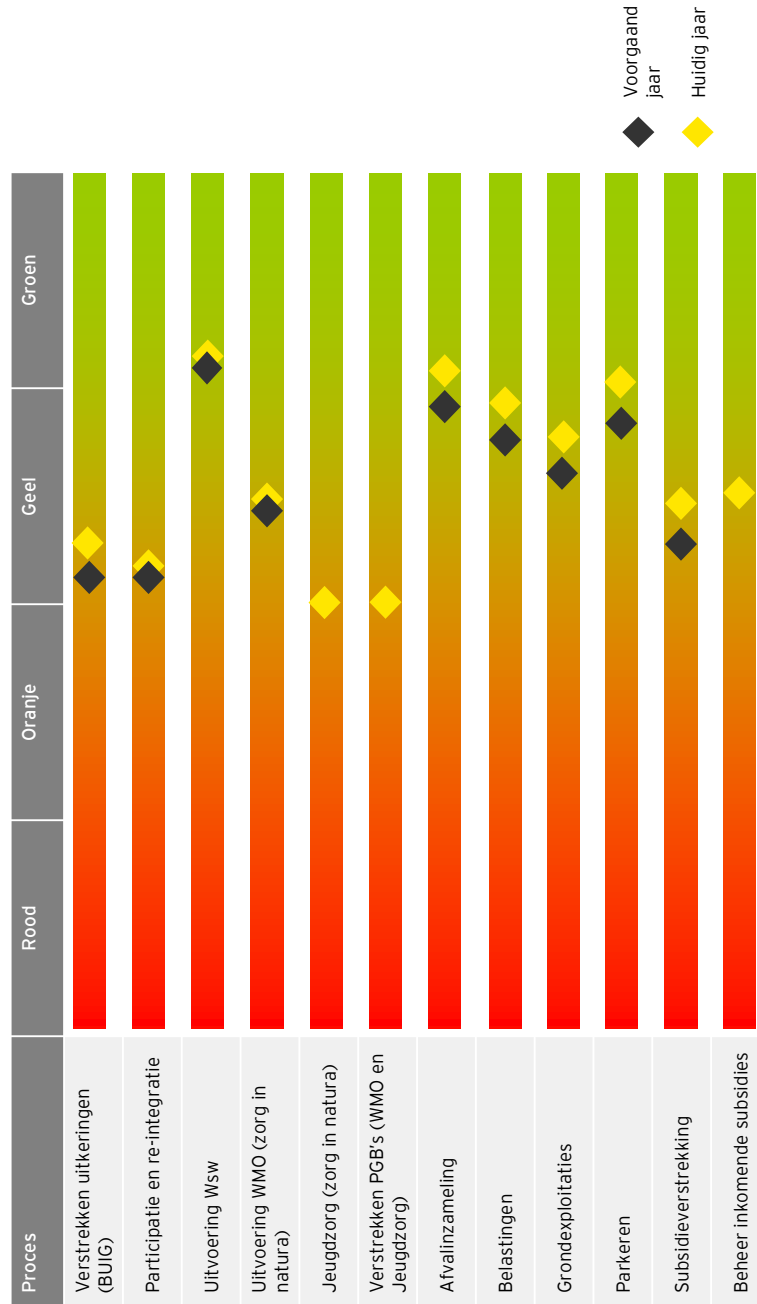
Groen: het proces voldoet geheel aan de te stellen eisen. Beperkte ruimte tot verbetering.

◆ Voorgaand jaar

◆ Huidig jaar

5 Processen en detailbevindingen

Procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

5 Processen en detailbevindingen

Significante processen over het algemeen op orde

Significante processen over het algemeen op orde
 Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de processen van de gemeente Groningen (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in vergelijking met andere (vergelijkbare) gemeenten, over het algemeen ruim voldoende scoren.

kwiteit van de significante processen, voornamelijk als gevolg van de doorontwikkeling van de processen in het Shared Service Center. Daarentegen vragen de processen in het sociaal domein als gevolg van de decentralisaties nog aandacht.

Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ontwikkeling van de significante processen zijn als volgt:

Ten opzichte van voorgaand jaar zien wij een lichte verbetering van de

Bevinding	Toelichting
Inkopen en factuurverwerking minder goed beoordeeld	<p>Zoals ook beschreven in de paragraaf "Upgrade Dafinci 1.0 naar Dafinci 2.0; belangrijke aandachtspunten geconstateerd" in het hoofdstuk "ICT in onze controle" hebben wij ten aanzien van (de upgrade van) Dafinci de volgende bevindingen geconstateerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Functiescheiding tussen functioneel, technisch beheer en uitvoerende werkzaamheden onvoldoende geborgd; ▶ Autorisatie-inrichting in Dafinci sluit niet aan met nieuw mandaatbesluit; ▶ Mutaties in autorisaties na conversie niet altijd zichtbaar gecontroleerd. <p>Als gevolg van deze bevindingen zijn aanvullende acties noodzakelijk om vast te stellen dat de autorisaties in Dafinci gedurende het jaar juist zijn geweest en geen sprake is geweest van doorbreking van functiescheidingen. Wij hebben begrepen dat de gemeente deze werkzaamheden voor jaareinde zal uitvoeren. In ons accountantsverslag bij de rekening 2015 zullen wij hierover rapporteren.</p>
Personeel en salarisverwerking sterk verbeterd	<p>In de afgelopen jaren is bij de verbijzonderde interne controle op de personeelskosten gebleken dat in een aantal gevallen onrechtmatig vergoedingen aan personeel zijn uitbetaald. Voor 2014 bedroeg de geconstateerde rechte matigheidsfout € 472.000. In het afgelopen jaar heeft de gemeente Groningen een aantal maatregelen getroffen om de rechte matigheidsfouten ten aanzien van de uitbetaalde vergoedingen terug te dringen. Uit de verbijzonderde interne controle op de personeelskosten over het eerste halfjaar van 2015 door de afdeling Procesinnovatie & Auditing blijkt dat nog slechts sprake is van financiële fouten van zeer beperkte omvang (maximaal enkele euro's). De in de afgelopen periode getroffen maatregelen lijken hiermee hun effect te hebben, daar de onrechtmatige vergoedingen aan personeel ten opzichte van voorgaand jaar fors zijn afgenomen. Als gevolg hiervan hebben wij het proces personeel en salarisverwerking ten opzichte van voorgaand jaar beter beoordeeld.</p> <p>Na afronding van de verbijzonderde interne controles over het derde en vierde kwartaal zal de eventuele financiële rechte matigheidsfout over 2015 worden bepaald.</p>
Nieuwe processen in het sociaal domein vragen nog om aandacht	<p>In verband met de decentralisaties in het sociaal domein per 1 januari 2015 heeft de gemeente voor de uitvoering van de taken op het gebied van Jeugd, Participatiewet en WMO wijzigingen in de bestaande processen doorgevoerd of nieuwe processen opgezet. Gezien de aard en omvang van de decentralisaties is het inherent dat de wijzigingen op bestaande processen en de opzet van de nieuwe processen per 1 januari 2015 nog niet volledig zijn uitgewerkt. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het verder doortwikkelen van deze processen en het opstellen van procesbeschrijvingen. Tevens zijn de verbijzonderde interne controles op deze nieuwe processen, met uitzondering van de WMO, nog niet uitgevoerd. Om deze reden hebben wij geen detailbevindingen opgenomen omtrent de opzet van deze nieuwe processen. Tijdens onze jaarrekeningcontrole in maart/april 2016 zullen wij een quick scan uitvoeren op de inrichting van de nieuwe processen in het sociaal domein over onze bevindingen en aanbevelingen rapporteren in ons accountantsverslag bij de rekening 2015.</p>

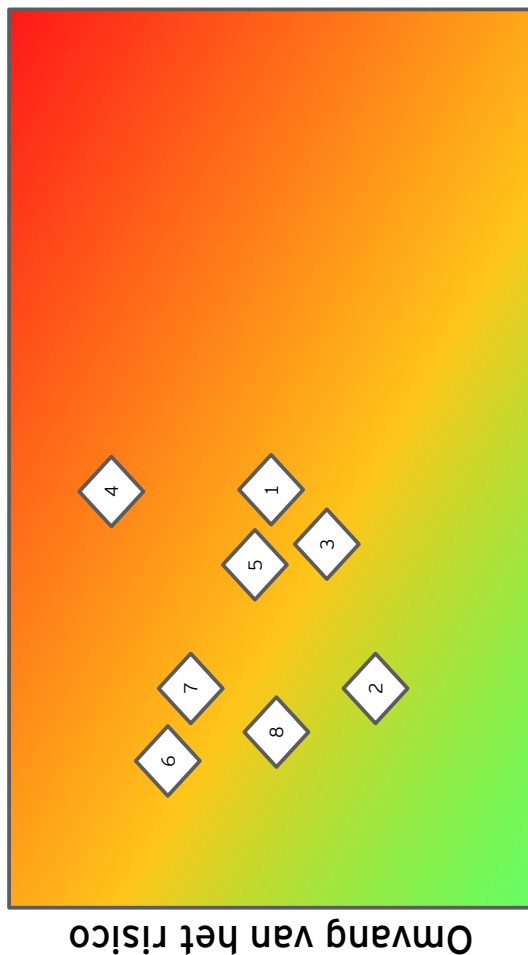
Lees meer >

5 Processen en detailbevindingen

Onze belangrijkste detailbevindingen

Wij geven een "weging" mee aan onze bevindingen bij de interim-controle. Met deze weging geven wij enerzijds een inschatting van de omvang van het geconstateerde risico en anderzijds een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet. Het doel hiervan is dat wij door middel van één enkel figuur u inzicht willen geven in het belang van onze bevindingen en aanbevelingen. In onderstaande tabel hebben wij een overzicht gemaakt van onze detail bevindingen.

#	Bevinding
1	Mogelijk onjuiste besluitvorming doordat niet alle bestellingen via de verplichtingenadministratie lopen
2	Uitkomsten verbijzonderde interne controle op de personeelskosten en salarisverwerking
3	UWV inschrijving blijft punt van aandacht
4	Financiële rechtmatigheidsfouten inkomstenverrekening uitkeringen
5	Ontbrekend plan van aanpak ex WIJ-ers
6	Proces tot aanmaken, wijzigen of ontnemen van autorisaties verdient aandacht
7	Beheerrechten CLEAR, Dafinci en SIMS onvoldoende beperkt
8	Wachtwoordenbeleid CLEAR

Kans op voordoen van het risico

Nummer bevinding conform bijlage 1

5 Processen en detailbevindingen

Onze belangrijkste detailbevindingen

Follow-up van onze detailbevindingen in voorgaande jaren
Het aantal bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controle en de follow-up van deze bevindingen laat zich als volgt weergeven:

Follow-up detailbevindingen		Lees meer in de bijlage
Interim-controle voorgaande jaren	21	
Afwikkeld in 2015 (-/+)	(11)	Lees meer
Vervallen bevindingen	(3)	Lees meer
Nieuwe bevindingen (+)	1	Lees meer
Totaal bevindingen 2015	8	

Naar aanleiding van de interim-controle 2014 hebben wij 21 bevindingen in de bijlage bij de managementletter opgenomen. Van deze 21 bevindingen zijn inmiddels 11 bevindingen opgelost en 3 bevindingen hebben wij laten vervallen. Naar aanleiding van de interim-controle 2015 hebben wij 1 nieuwe bevinding. Hiermee komt het totale aantal openstaande bevindingen uit op 8.

Uitvoering verbijzonderde interne controles ligt op schema
Tijdens onze interim-controle doen wij een review uit op de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden van de (afdeling Procesinnovatie & Auditing) van de gemeente. Wij hebben vastgesteld dat de werkzaamheden grotendeels conform planning worden uitgevoerd en dat geen sprake is van achterstanden in de uitvoering van de interne controles.

Tussentijdse bevindingen rechtmatigheid: voornamelijk € 0,7 miljoen aan financiële rechtmatigheidsfouten
Naar aanleiding van de verbijzonderde interne controle en onze interim-controle bedraagt het totaal van de geconstateerde onrechtmatigheden over het eerste halfjaar van 2015 (exclusief extrapolatie naar de rest van het jaar) voornamelijk afgerond € 0,7 miljoen en bedragen de onzekerheden tot dusver € nihil (interim 2014: € 0,6 miljoen onrechtmatigheden en € nihil onzekerheden). De geconstateerde onrechtmatigheden hebben voornamelijk betrekking op de UWV inschrijvingen en inkomstenverrekeningen ten aanzien van het proces uitkeringverstreking.

Wij merken op dat de definitieve fout over 2015 nog kan wijzigingen als gevolg van de werkelijke hoogte van de uitkeringslasten over 2015 (en de extrapolatie hiervan), de uitkomsten van het rechtmatigheidsonderzoek op de bijstandsuitkeringen en de verbijzonderde interne controles over het tweede halfjaar.

Conclusie

De goedkeuringstolerantie bedraagt 1% voor onrechtmatigheden (ongeveer € 10,0 miljoen) en 3% voor onzekerheden (ongeveer € 30,0 miljoen). De rapporteringstolerantie is vastgesteld op € 500.000,-. Dit betekent dat de tot dusver geconstateerde bevindingen over 2015 voornamelijk ruimschoots binnen de goedtoleranties blijven (onder voorbehoud dat nog niet alle toetsingswerkzaamheden zijn uitgevoerd).

Formele rechtmatigheidsfouten

Naast bovenstaande onrechtmatigheden zijn diverse formele rechtmatigheidsfouten geconstateerd die niet meewegen in ons oordeel, maar die wel gemeld moeten worden. In ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2015 zullen wij een overzicht opnemen van de geconstateerde formele rechtmatigheidsfouten.

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen

Terug <

Bijlage 1

Detailbevindingen

Lees meer >

Bevinding 1: Mogelijk onjuiste besluitvorming doordat niet alle bestellingen via verplichtingenadministratie lopen

Jaar van constatering	2007 en voorgaande jaren	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering voorgaande jaren Op grond van de geldende interne procedures dienen alle verplichtingen via de verplichtingenadministratie (inkoopmodule) in Dafinci te lopen. Uit intern onderzoek naar het gebruik van de inkoopmodule in Dafinci blijkt dat hiervan beperkt gebruik wordt gemaakt. Het gebruik van de inkoopmodule waarborgt dat een actueel en volledig inzicht bestaat in de aangegane verplichtingen van de gemeente.</p> <p>Follow-up 2015 Tijdens onze interim-controle hebben wij begrepen dat evenals in voorgaande jaren nog steeds beperkt gebruik wordt gemaakt van de inkoopmodule in Dafinci. Op basis van gesprekken met uw medewerkers lijkt de voornaamste oorzaak te liggen in het feit dat de inkoopmodule als weinig gebruiks-vriendelijk wordt ervaren. Daarnaast beschikt u momenteel niet over handavingsrapportages om het gebruik van de inkoopmodule op een effectieve en efficiënte wijze te monitoren.</p> <p>Risico/gevolg Het risico bestaat dat budgethouders (tussentijds) onvoldoende inzicht hebben in de uitgaven en verplichtingen in relatie tot de beschikbaar gestelde budgetten en investeringskredieten. Dit kan gevolgen hebben voor het budgetbeheer, de begrotingsrechtmatigheid en de managementinformatie. De kwaliteit van de informatievoorziening kan hierdoor dus mogelijk verminderen. Dit heeft vervolgens mogelijk effect op de besluitvorming die plaatsvindt op basis van deze informatievoorziening.</p> <p>Advies Wij hebben begrepen dat de ontwikkeling van handavingsrapportages momenteel onderhanden is. Met deze handavingsrapportages kunt u het gebruik van de inkoopmodule monitoren. Wij adviseren u om met behulp van de handavingsrapportages gericht te analyseren waar binnen de organisatie de knelpunten zich voordoen en hier gericht actie op te ondernemen.</p> <p>Commentaar management Wij onderschrijven de bevinding van de accountant. Recentelijk hebben wij het inkoopproces onderzocht. Wij zijn reeds gestart met een aantal acties die uit ons onderzoek voortvloeien, zoals de uitlijning van het inkoopbeleid en -proces. De nieuwe handavingsrapportage is voor 1 januari 2016 klaar. Op basis daarvan monitoren wij periodiek het gebruik en treden wij gericht in contact met organisatieonderdelen die achterblijven en organiseren indien nodig centrale ondersteuning. Eveneens voor 1 januari wordt de algemene ondersteuning van het primaire proces in relatie tot bestellen en facturen verbeterd en -waar nodig- heringericht. Wat betreft een aantal andere aanbevelingen op het gebied van procesoptimalisatie, nieuwe inkoopmodules, stamgegevens en contractmanagement vindt voor 1 januari 2016 besluitvorming plaats over de planning.</p>			

Bevinding 2: Uitkomsten verbijzonderde interne controle op de personeelskosten en salarisverwerking

Jaar van constatering	2015	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Getrouwheid/rechtmaticheid	Omvang risico	Laag
<p>Bevinding en/of constatering</p> <p>In de afgelopen jaren is bij de verbijzonderde interne controle op de personeelskosten gebleken dat in een aantal gevallen onrechtmatig vergoedingen aan personeel zijn uitbetaald. Dit betekent dat deze vergoedingen niet voldoen aan de geldende interne en externe wet- en regelgeving, met name de ARG (Arbeidsvoorwaarden Regeling gemeente Groningen) en het mandaatbesluit. Omdat deze interne regelgeving is opgenomen in het normenkader, maken deze onderdeel uit van de rechtmaticheidscontrole.</p> <p>Voor 2014 bedroeg de geconstateerde rechtmaticheidsfout € 472.000 en voor 2013 € 213.000. In het afgelopen jaar heeft de gemeente Groningen een aantal maatregelen getroffen om de rechtmaticheidsfouten ten aanzien van de uitbetaalde vergoedingen terug te dringen. Deze maatregelen omvatten onder meer het inrichten van gespecialiseerde teams voor de controle en afhandeling van declaraties alsmede het aanscherpen van de controles op declaraties binnen de afdelingen.</p> <p>Over het eerste halfjaar van 2015 zijn door de afdeling Procesinnovatie & Auditing in het kader van de verbijzonderde interne controle op de personeelskosten 30 variabele personeelsmutaties getoetst, waarbij in twee gevallen financiële fouten van zeer beperkte omvang zijn geconstateerd (maximaal enkele euro's). De geconstateerde fouten hebben volledig betrekking op variabele salarismutaties (bijvoorbeeld onjuiste vergoeding van reisdeclaraties). De in de afgelopen periode getroffen maatregelen lijken hiermee effect te hebben, daar de onrechtmatige vergoedingen aan personeel ten opzichte van voorgaand jaar fors zijn afgenomen.</p>			
<p>Risico/gevolg</p> <p>Het risico bestaat dat vergoedingen aan personeel onrechtmatig en/of onjuist worden uitbetaald.</p>			
<p>Advies</p> <p>Met ingang van voorgaand jaar worden de verbijzonderde interne controles op de personeelskosten per kwartaal uitgevoerd. Wij adviseren u ook voor de komende jaren deze controles per kwartaal uit te voeren, om het effect van de ingezette verbetermaatregelen te kunnen blijven monitoren en indien noodzakelijk tijdig bij te kunnen sturen.</p>			
<p>Commentaar management</p> <p>Onze audits worden conform het advies van de accountant gepland en uitgevoerd. Inmiddels is de controle 3de kwartaal 2015 gestart.</p>			

Bevinding 3: UWV inschrijving blijft punt van aandacht

Jaar van constatering	2013, met herijking naar 2015	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid/rechtmatigheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering 2015</p> <p>Vanaf het in 2013 gestarte traject om de UWV inschrijvingen van de bijstandsgerechtigden van de gemeente Groningen, heeft dit de nadrukkelijke aandacht van uw organisatie. In 2015 heeft de gemeente Groningen zich geconfronteerd gezien met nieuwe tegenslagen, waaronder de release van de mogelijkheid van het UWV om een automatische koppeling te garanderen met het uitkeringsstelsel van de gemeente en de (tijdelijke) stop van het verstrekken van lijstwerk van ingeschreven bijstandsgerechtigden. Dit heeft ertoe geleid dat in 2015 opnieuw sprake is van ontbrekende UWV inschrijvingen.</p> <p>In 2013 heeft uw organisatie een intensief project gestart naar aanleiding van de bevindingen rondom de ontbrekende UWV inschrijvingen. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat de gemeente Groningen in overeenstemming met het UWV is overgegaan tot een administratieve herinschrijving van alle bijstandsgerechtigden zonder geldige inschrijving.</p> <p>Op grond van de bepalingen in de maatregelenverordening van de gemeente Groningen is deze constatering vertaald in een financiële fout ter hoogte van de op te leggen maatregel van 5% van de uitkering gedurende één maand. Dit leidt tot een financiële fout van € 290 op een populatie van € 79.437,- (0,36%). Geëxtrapoleerd naar de totale massa (€ 51.980.407,-) leidt dit tot een voorlopige fout van € 189.000,- (2014: € 92.000, 2013: € 836.000,-).</p>	<p>Risico/gevolg</p> <p>De gemeente Groningen loopt het risico dat ook in 2015 onrechtmatigheden wordt geconstateerd als gevolg van het niet handhaven op het punt van de UWV-inschrijvingen.</p>	<p>Advies</p> <p>Wij adviseren u om passende maatregelen te treffen om herhaling te voorkomen. Uit gesprekken met uw organisatie is gebleken dat dit punt onder de aandacht is, echter dat de gemeente Groningen wordt gehinderd door externe factoren. Gepland overleg tussen de gemeente Groningen en het UWV moet uitwijzen of dit probleem op korte termijn opgelost kan worden. In de tussentijd adviseren wij de gemeente Groningen na te gaan wat intern gedaan kan worden om dit onderwerp zo adequaat mogelijk te beheersen.</p>	<p>Aanvullende werkzaamheden</p> <p>Wij verzoeken u vroegtijdig te beoordelen wat de totale omvang is van de bijstandsgerechtigden zonder geldige UWV-inschrijving in 2015, om zodoende de omvang van de financiële onrechtmatigheid voor de jaarrekening 2015 nauwkeurig te kunnen bepalen.</p> <p>Commentaar management</p> <p>Wij hebben de volgende beheersmaatregelen getroffen. Met het UWV is afgesproken dat we maandelijks lijstwerk krijgen om herstelacties te bewerkstelligen. Maandelijks controleren wij de lijsten van het UWV, gezien de automatische koppeling pas later dit jaar/volgend jaar eerste kwartaal, geëffectueerd wordt. Onlangs hebben we weer een overzicht gekregen waaruit acties voortvloeien. Deze pakken we op zodat we vroegtijdig kunnen constateren welke bijstandsgerechtigden zonder geldige UWV-inschrijving in ons systeem staan.</p> <p>Het UWV wordt centraal gestuurd als het gaat om ICT aanpassingen. Het tempo van releases implementeren hangt af van factoren die door het UWV worden bepaald.</p>

Bevinding 4: Financiële rechtmatigheidsfouten inkomstenverrekening uitkeringen

Jaar van constatering	2015	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Rechtmatigheid	Omvang risico	Groot
<p>Bevinding en/of constatering Bij de verbijzonderde interne controle over de eerste vijf maanden van 2015 op de uitkeringen is vastgesteld dat, naast voorgaande fout ten aanzien van de UWV inschrijving, in drie gevallen sprake is van een fout, voor een totaalbedrag van € 753,- (0,95%). Deze fouten zijn enerzijds het gevolg van het ontbreken van een Plan van Aanpak voor jongeren < 27 jaar (zie ook bevinding 5) en anderzijds door fouten in de inkomstenverrekening. Geëxtrapoleerd naar de totale massa, leidt dit tot een voorlopige fout van € 493.000,- (totale rechtmatigheidsfout 2014: € 958.000).</p> <p>Risico/gevolg De gemeente Groningen loopt het risico dat uitkeringen ten onrechte te hoog/ te laag worden uitgekeerd, waarmee geen goede uitvoering aan de verplichtingen vanuit de Wet worden gegeven en dat bijstandsgerechtigden een onjuiste uitkering ontvangen.</p>	<p>Advies Wij bevelen u aan om de regelgeving op het gebied van vrijlating en verrekening van inkomsten nogmaals extra onder de aandacht te brengen van de medewerkers.</p> <p>Aanvullende werkzaamheden Wij verzoeken u vroegtijdig te beoordelen wat de gevolgen zijn van de geconstateerde manco's in de interne beheersing voor de controle van de jaarrekening. Dit is mede afhankelijk van de uitkomsten van de verbijzonderde interne controle over het tweede halfjaar. Wij gaan hierover graag vroegtijdig met u in gesprek.</p> <p>Commentaar management Wij brengen de regelgeving op dit gebied extra onder de aandacht van de medewerkers. Inmiddels zijn er al herstelacties geweest. Ook zullen we kwaliteitsconsulenten op dit onderwerp inzetten. Op basis van de uitkomsten van de verbijzonderde interne controle over het 2de halfjaar kunnen we de definitieve rechtmatigheid 2015 vaststellen.</p>		

Bevinding 5: Ontbrekend plan van aanpak ex WIJ-ers

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Rechtmatigheid/getrouwheid	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering 2013</p> <p>Bij de interne rechtmatigheidscontrole is geconstateerd dat een groot deel van de jongeren afkomstig uit de WIJ, nog niet beschikken over een startkwalificatie. Als gevolg van het intrekken van de WIJ is het een vereiste dat alle jongeren die in de WWB zijn opgenomen beschikken over een startkwalificatie. Vooral nog gaat het om ongeveer 620 jongeren.</p> <p>Risico/gevolg</p> <p>Wanneer deze jongeren niet beschikken over een geldige startkwalificatie en kan leren of studeren, bestaat er geen recht op een WWB uitkering (Artikel 13 lid 2). Het risico bestaat dat deze jongeren ten onrechte een uitkering hebben ontvangen.</p> <p>Advies</p> <p>Wij adviseren u om zo spoedig mogelijk acties te ondernemen op de groep jongeren waarvoor nog geen startkwalificatie is afgegeven.</p> <p>Follow-up 2014 en 2015</p> <p>Voor jongeren beneden de 27 jaar is het voor gemeenten volgens de wet verplicht naast een startkwalificatie ook een Plan van Aanpak op te stellen. In 2013 is een intensief traject ingezet om hierop te toetsen en ervoor te zorgen dat aan deze wettelijke bepalingen werd voldaan. Bij de interne controles over geheel 2014 is in drie van de 180 getoetste dossiers geconstateerd dat een plan van aanpak ontbreekt. Over de periode januari tot en met mei 2015 is dit één van de 75 dossiers. In 2014 trok de gemeente Groningen hierbij zelf de conclusie dat de kwaliteit van de uitvoering een neerwaartse spiraal vertoonde. Daarvoor is in nog 2014 een herstelactie uitgevoerd en wordt wekelijks de stand van zaken gemonitord. In 2015 resulteert dit in een lagere fout ten aanzien van de uitvoering.</p>	<p>Aanvullende werkzaamheden</p> <p>Om de financiële gevolgen voor de rechtmatigheid te bepalen dient voortgaand aan de jaarrekeningcontrole de gevolgen van het ontbreken van de startkwalificatie/Plan van Aanpak inzichtelijk te zijn, danwel dient dit te zijn hersteld. Graag gaan wij vroegtijdig in overleg over de te ondernemen acties en het tijdsplan hiervoor.</p> <p>Commentaar management</p> <p>Wij hebben in 2014 voor de groep jongeren waarvoor nog geen startkwalificatie is afgegeven een Plan van Aanpak opgesteld. Voor wat betreft de jongeren WIJ wordt nu wekelijks de stand van zaken gemonitord. De situatie is bij (we komen nooit helemaal op nul vanwege nieuwe instroom). Ultimo september 2015 hebben we voor circa 100 jongeren (op een totaal van circa 1.130 jongeren in de WWB) nog geen actueel plan van aanpak.</p> <p>Ook hebben wij de volgende maatregelen geïmplementeerd: plannen van aanpak bij de WWB-beschikkingen, uitzetten lijstwerk, informeren als het halen van een startkwalificatie wettelijk niet verplicht is en het overleggen van medische attesten bij cliënten met medische problemen.</p>		

Bevinding 6: Proces tot aanmaken, wijzigen of ontnemen van autorisaties verdient aandacht (1/2)

Jaar van constatering	2014 en 2015	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Logische toegangsbeveiliging	Omvang risico	Hoog
<p>Bevinding en/of constatering Een van de procedures welke de jaarrekeningcontrole raakt, is het proces van toekennen, wijzigen en ontnemen van rechten binnen de jaarrekeningrelevante applicaties. Conform onze aanbeveling in de management letter van vorig jaar, verdient dit proces bij de gemeente verdere aandacht.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat het proces met betrekking tot het toekennen van autorisaties meestal een gecontroleerd proces doorloopt, maar dat de gehanteerde werkwijze niet uniform is voor de door ons beoordeelde applicaties. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat er uitzonderingen plaatsvinden. Voor EMIS hebben wij vastgesteld dat aanvragen per mail binnenkomen en niet altijd te herleiden is welke rechten aangevraagd worden. Voor één gebruiker hebben wij vastgesteld dat de aanvraag onduidelijk is aangaande de rechten die een nieuwe gebruiker diende te hebben. Deze gebruiker heeft mutatierechten gekregen waarvan dus niet is na te gaan of deze mutatierechten wel zijn aangevraagd.</p> <p>Het proces voor het wijzigen en verwijderen van rechten van medewerkers functioneert eveneens nog niet voldoende voor de jaarrekeningcontrole relevante applicaties. De gemeente maakt gebruik van een centrale registratie (de kernregistratie mensen en middelen), maar personeelsmutaties vanuit HR, worden niet altijd tijdig ingevoerd en gecommuniceerd naar de applicatiebeheerders. Hiermee wordt nog onvoldoende gebruik gemaakt van deze kernregistratie om personeelsmutaties tijdig door te voeren in de door de gemeente gebruikte applicaties.</p>	<p>Risico/gevolg Doordat het proces van het toekennen, wijzigen en ontnemen van rechten niet voldoende functioneert, bestaat het risico dat gebruikers ten onrechte toegang tot de systemen hebben of over onjuiste rechten beschikken. Met de eventueel onterecht toegekende of onjuiste rechten kunnen ongeautoriseerde handelingen worden verricht.</p> <p>Voor de bevindingen zullen wij de impact op de controleaanpak bepalen en daar waar noodzakelijk aanvullende werkzaamheden uitvoeren ten einde voldoende zekerheid te verkrijgen over de betrouwbaarheid van de financiële informatie ten behoeve van de jaarrekening.</p> <p>Advies Onze aanbeveling van vorig jaar blijft grotendeels staan. Wij bevelen u nogmaals graag aan de bestaande procesbeschrijving rondom "gebruikersbeheer" kritisch te beoordelen en op korte termijn aan te vullen met een proces voor uitdiensttreding. Binnen het proces is het van belang dat duidelijk beschreven is wie rechten heeft om (wijzigingen in) gebruikersaccounts aan te vragen, op welke wijze dit dient te gebeuren, over welke applicaties een gebruiker dient te beschikken en welke rechten een gebruiker nodig heeft. Wij willen u erop wijzen dat een juiste en tijdige registratie van autorisatiemutaties vanuit HR in de "kernregistratie mens en middelen" een goed startpunt kan zijn voor het verder communiceren van de mutaties.</p> <p>Voorts bevelen wij u aan, zoals ook door u is opgenomen in de procesbeschrijving gebruikersbeheer, op vooraf vastgestelde momenten (bijvoorbeeld halfjaarlijks) een periodieke controle uit te voeren teneinde vast te stellen dat alle gebruikers nog terecht toegang hebben tot applicaties en beschikken over de juiste rechten.</p>		

Bevinding 6: Proces tot aanmaken, wijzigen of ontnemen van autorisaties verdient aandacht (2/2)

Jaar van constatering	2014 en 2015	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Logische toegangsbeveiliging	Omvang risico	Hoog
<p>Commentaar management</p> <p>Wij hebben een door de accountant als goed beoordeeld concreet proces voor logische toegangsbeveiliging. Hierin staat het proces van aanmaken, wijzigen en ontnemen van autorisaties beschreven: wie rechten heeft om (wijzigingen in) gebruiksaccounts aan te vragen, op welke wijze dit dient te gebeuren, over welke applicaties een gebruiker dient te beschikken en welke rechten een gebruiker nodig heeft. Dit proces zal in 2015 verder geïmplementeerd worden bij een aantal kritische applicaties. Als onderdeel van dit proces is ook opgenomen dat de functioneel beheerder periodiek controles uitvoert om vast te stellen dat gebruikers nog terecht toegang hebben tot applicaties en beschikken over de juiste rechten.</p> <p>Het team Auditing voert in 2015 een verbijzonderde interne controle uit op de implementatie (werking) van het proces logische toegangsbeveiliging. Deze verbijzonderde controle is onderhanden.</p> <p>We hebben een 0-meting uitgevoerd ten aanzien van de eisen rondom logische toegangsbeveiliging van de applicaties die als vertrouwelijk en geheim zijn geclassificeerd. Hiermee is inzichtelijk geworden hoever het proces nu conform de strengere eisen is geïmplementeerd. De benodigde verbeteringen worden via een apart traject geïmplementeerd, waarmee het hele proces rondom autorisatievertrekking wordt vereenvoudigd. Dit traject is gestart en bestaat uit een aantal fasen. Fase 1, de implementatie van ondersteunende tooling, zal begin 2016 worden afgerond. In fase 2 zullen de benodigde autorisatiematrixes worden afgerond. Aansluitend worden de activiteiten geborgd in de lijnorganisatie.</p>			

Bevinding 7: Beheerrechten CLEAR en SIMS onvoldoende beperkt

Jaar van constatering	2014 en 2015	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Logische toegangsbeveiliging	Omvang risico	Hoog
<p>Bevinding en/of constatering Vorig jaar hebben wij vastgesteld dat binnen CLEAR de rol "applicatiebeheerder" was toegekend aan een functionaris die daar vanuit zijn functie geen recht op heeft. Wij hebben vastgesteld voor dit account dat de rechten zijn ingetrokken.</p> <p>Voor 2015 hebben wij vastgesteld dat een beheerder beschikt over de rol "applicatiebeheerder" en daardoor verregaande bevoegdheden heeft in CLEAR. Deze beheerder is echter per 1 juli 2015 overgegaan naar een andere afdeling maar beschikt nog steeds over de rol "applicatiebeheerder".</p> <p>Daarnaast hebben wij vastgesteld dat beheerders in CLEAR kunnen inloggen onder een ander account, waarmee mutaties kunnen worden doorgevoerd onder andermans naam.</p> <p>Voor SIMS hebben wij vastgesteld dat een gebruiker beschikt over dezelfde rechten als die van de applicatiebeheerder. Deze gebruiker is echter onderdeel van het subsidieproces en kan daarbij op dit moment eveneens beheerwerkzaamheden uitvoeren.</p> <p>Risico/gevolg Bij een groot aantal gebruikers met verregaande bevoegdheden, bestaat het risico dat geautomatiseerde controlemechanismen in de applicatie kunnen worden omzeild. Hierdoor komt de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking in gevaar. Daarnaast bestaat het risico dat fictieve accounts kunnen worden aangemaakt waarmee ongeautoriseerde handelingen kunnen worden uitgevoerd die vervolgens niet te herleiden zijn naar een natuurlijk persoon.</p>	<p>Voor de bevindingen zullen wij de impact op de controleaanpak bepalen en daar waar noodzakelijk aanvullende werkzaamheden uitvoeren ten einde voldoende zekerheid te verkrijgen over de betrouwbaarheid van de financiële informatie ten behoeve van de jaarrekening.</p> <p>Advies Wij bevelen u aan een inventarisatie uit te voeren van het aantal beheeraccounts en / of beheerrechten per applicatie, en vervolgens te bepalen welke functionaris deze rechten daadwerkelijk nodig heeft uit hoofde van zijn of haar functie. De uitkomst van deze inventarisatie kan worden opgenomen in een beleidsdocument evenals de autorisatiematrix.</p> <p>Wij bevelen u tevens aan periodiek een controle uit te voeren op (1) de juistheid en actualiteit van (beheer)accounts en (2) de uitgevoerde handelingen onder deze (beheer)accounts alsmede de geïdentificeerde niet persoonsgebonden accounts.</p> <p>Commentaar management Uw aanbevelingen voor genoemde applicaties zullen wij oppakken en op basis van de constateringen passende maatregelen treffen. Wij zullen het advies om een periodieke controle uit te voeren op (1) de juistheid en actualiteit van (beheer)accounts en (2) de uitgevoerde handelingen onder deze (beheer)accounts alsmede de geïdentificeerde niet persoonsgebonden accounts oppakken en implementeren.</p>		

Bevinding 8: Wachtwoordenbeleid CLEAR

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Klein
Categorie	Logische toegangsbeveiliging	Omvang risico	Middel
<p>Bevinding en/of constatering</p> <p>Conform onze bevinding van 2013 hebben wij vastgesteld dat het ingerichte wachtwoordenbeleid voor de applicatie CLEAR ontoereikend is. U heeft aangegeven dat de upgrade van CLEAR naar de nieuwe versie tevens gebruikt zal worden voor het inrichten van een stringenter wachtwoordenbeleid.</p> <p>De benoemde applicatie voldoet tot op heden derhalve nog niet aan de door u opgestelde norm in het informatiebeveiligingsbeleid.</p> <p>Risico/gevolg</p> <p>Door het ontbreken van adequate wachtwoordeisen, is het risico aanwezig dat wachtwoorden makkelijk te achterhalen zijn en elders bekend raken. Uiteindelijk kan dit leiden tot ongeautoriseerd gebruik van gebruikersaccounts en zijn handelingen niet meer herleidbaar naar de betreffende personen die de acties hebben uitgevoerd. Hiermee is de betrouwbaarheid van de financiële administratie in het geding, tot het moment waarop het stringente wachtwoordenbeleid is ingesteld en geactiveerd.</p>	<p>Advies</p> <p>Wij onderschrijven uw voornemen voor het instellen van een stringenter wachtwoordenbeleid, conform uw informatiebeveiligingsbeleid, en bevelen u hierbij aan ten minste rekening te houden met de volgende eisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ minimaal aantal tekens; ▶ bepaalde complexiteit (leestekens, cijfers); ▶ verval van wachtwoorden (na x-aantal dagen); ▶ afdwingen van wijzigen initieel wachtwoord. <p>Commentaar management</p> <p>De upgrade van Clear vindt plaats in november; het nieuwe wachtwoordenbeleid wordt vóór eind 2015 doorgevoerd.</p>		

Ingekomen stukken - Managementletter gemeente Groningen

Afgewikkelde bevindingen

Bevinding 2014	Follow-up 2015
Interne controle op kortingen commerciële afvalinzameling wordt niet zichtbaar vastgelegd	Uit deze verbijzonderde interne controle op het proces commerciële afvalinzameling blijkt dat door de specialistisch accountmanager een controle wordt uitgevoerd op de afgesloten contracten en verstrekte kortingen (> 10%) en deze controle middels een paraaf zichtbaar wordt vastgelegd. Tevens is vastgesteld dat de tarieven conform de tarieven tabel zijn, dan wel dat er prijsafspraken zijn gemaakt. Wij beschouwen deze bevinding hiermee als afgewikkeld.
Gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid nog niet geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe Aanbestedingswet	Het inkoop- en aanbestedingsbeleid is in 2014 geactualiseerd naar aanleiding van de Aanbestedingswet 2012. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid op 18 december 2014 vastgesteld. Wij beschouwen deze bevinding hiermee als afgewikkeld.
Uitkomsten van de verbijzonderde interne controle op de inkoop en aanbestedingen	Uit de verbijzonderde interne controle over het eerste halfjaar 2015 blijkt, evenals voorgaand jaar, dat de checklist inkoop niet alle gevallen correct is gehanteerd. Dit heeft in een aantal gevallen geleid tot een overtreding van het gemeentelijk inkoopbeleid. Het gemeentelijk inkoopbeleid valt echter voor de controle van de jaarrekening 2015 buiten het normenkader. Dit betekent dat wij als accountant de naleving van het interne inkoopbeleid niet hoeven te toetsen en bevindingen niet hoeven te wegen in ons rechtmatigheidsoordeel. Derhalve hebben wij deze fouten niet meer opgenomen als detailbevinding.
Verbijzonderde interne controle op juistheid bevoegdheden in applicaties na start Shared Service Center nog niet toereikend uitgevoerd	Naar aanleiding van de managementletter 2014 zijn verbijzonderde interne controles uitgevoerd op de juistheid en volledigheid van wijzigingen in bevoegdheden in de applicaties Dafinci en EMIS.
Periodieke aansluiting begrotingskader met financiële administratie nog niet gestructureerd	Met ingang van 2015 wordt periodiek, bij belangrijke momenten in de planning- en controlyclus (bijvoorbeeld opstellen van de VGR) vastgesteld of het begrotingskader aansluit met Dafinci. Wij beschouwen deze bevinding hiermee als afgewikkeld.
Onvoldoende facturatie parkeervergunningen en onvoldoende analyse tussenrekeningen parkeeropbrengsten	Periodiek wordt middels een query op de subadministratie (Permixx) vastgesteld of de parkeervergunningen volledig zijn gefactureerd. Tevens worden de tussenrekeningen met betrekking tot de parkeeropbrengsten intern periodiek geanalyseerd. Wij beschouwen deze bevinding hiermee als afgewikkeld.

Afgewikkelde bevindingen

Bevinding 2014	Follow-up 2015
<p>Geen concrete afspraken met DAL-gemeenten over de verantwoording van de belastingopbrengsten</p>	<p>Wij hebben begrepen met de verschillende teams binnen de afdeling belastingen afspraken zijn gemaakt over de aanlevering van gegevens voor de verantwoording van de belastingopbrengsten aan de DAL-gemeenten over het boekjaar. De procesregisseur van de afdeling Belastingen zal hierbij als centraal aanspreekpunt fungeren. Tevens heeft overleg plaatsgevonden met de afdeling Procesinnovatie & Auditing alsmede EY om te waarborgen dat respectievelijk de verbijzonderde interne controle op de belastingopbrengsten voor de DAL-gemeenten en de controle van de belastingverantwoordingen tijdig plaatsvindt. Naar onze mening zijn hiermee goede afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat over 2015 tijdig verantwoording wordt afgelegd aan de DAL-gemeenten. Om deze reden beschouwen wij deze bevinding als afgewikkeld.</p>
<p>Projectbeheersing en ORF registratie</p>	<p>Uit de verbijzonderde interne controle over het eerste halfjaar van 2015 blijkt dat in 12 van de 13 onderzochte ORF-procedures de intern gestelde richtlijnen voor de doorlooptijden niet zijn gehaald. Deze uitkomsten liggen in lijn met voorgaand jaar. Wij hebben begrepen dat in de komende periode de gebruikte ORF-procedure tegen het licht zal worden gehouden en afhankelijk van de uitkomsten hiervan de ORF-procedure zal worden aangepast. Omdat het risico voortvloeiende uit deze bevinding voor de jaarrekening relatief beperkt is en wij deze bevinding in de afgelopen jaren meermaals hebben gerapporteerd, zullen wij deze in de toekomst niet herhalen.</p>
<p>Funcievermenging wijzigen crediteurenstamgegevens en verplichtingenregistratie</p>	<p>Bij de migratie naar Dafinci 2.0 is de noodzakelijke functiescheiding tussen het wijzigingen van crediteurenstamgegevens en het registeren van verplichtingen ingevoerd. Wij beschouwen deze bevinding derhalve als afgewikkeld.</p>
<p>Financiële onzekerheden BUIG</p>	<p>Bij de verbijzonderde interne controle 2015 zijn tot op heden geen onzekerheden geconstateerd. Wel is in 2015 het project Rechtsmatigheid gestart, hiervan hebben wij de resultaten echter nog niet ontvangen.</p>
<p>Ontoereikende functiescheiding autorisatie facturen subsidiebanen</p>	<p>Deze bevinding is voorgaand jaar afgewikkeld, waarbij overigens ook geldt dat deze regeling zo goed als afgebouwd is.</p>

Afgewikkelde bevindingen

Bevinding 2014	Follow-up 2015
Zichtbare controle facturatie detachering	Bevinding heeft met name betrekking op het risico dat detachingsvergoedingen niet volledig worden gefactureerd. Wij zullen buiten de management letter om in overleg met de gemeente Groningen treden over dit punt. Gezien de omvang van het risico hebben we deze bevinding laten vervallen.
Voortgang verbijzonderde interne controles Participatiewet blijft achter	Voor 2015 zijn de verbijzonderde interne controles op de Participatiewet conform planning uitgevoerd.
Geen zichtbare analyse belastingdebiteuren	Voor 2015 is de analyse op de belastingdebiteuren zichtbaar vastgelegd. Derhalve beschouwen wij deze bevinding als afgewikkeld.

[Terug](#) <

Bijlage 2

Gedetailleerde uitkomsten IT-auditwerkzaamheden

[Lees meer](#) >

2 Processen en detailbevindingen

Uitvoering en bevindingen verbijzonderde interne controles

IT-beheersmaatregelen per jaarrekeningcontrole relevant systeem					
	CLEAR	Dafinci	EMIS	Gouw Belastingen	SIMS
Wijzigingenbeheer					
Wijzigingen worden beoordeeld voor uitvoering	✓	✓	✓	✓	✓
Wijzigingen worden getest voor in gebruik name	✓	✓	✓	✓	✓
Wijzigingen worden geautoriseerd voor in gebruik name	✓	✓	✓	✓	✓
Er is functiescheiding binnen de OTAP-omgeving (ontwikkelen, testen, acceptatie en productie)	■	✓	✓	■	■
Logische toegangsbeveiliging					
Er is een procedure voor het autoriseren van gebruikerstoegang	✓	✓	✓	✓	✓
Het proces van logische toegangsbeveiliging wordt periodiek beoordeeld	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
Er is functiescheiding binnen het proces van logische toegangsbeveiliging	✓	✓	✓	✓	✓
Algemene systeembeveiliging is voldoende					
Wachtwoordrestricties zijn voldoende	■	■	■	■	■
Toegang tot beheerfuncties is beperkt	⊗	⊗	✓	✓	✓
Toegang tot systemen en data met behulp van 'tools' is beperkt	✓	✓	✓	■	✓
Fysieke toegang tot de server ruimte is beperkt	✓	✓	✓	✓	✓

Legenda: ✓ = de beheersmaatregel is aangetroffen, getoetst in opzet en bestaan en voldoende beoordeeld. ⊗ = de beheersmaatregel is niet aangetroffen of wel aangetroffen, maar als ontoereikend beoordeeld. Een "■" betekent dat de beheersmaatregel (nog) niet kon worden getoetst.

Collegebrief - Reactie college op Managementletter interimcontrole 2015 EY

Onderwerp Reactie college op managementletter interimcontrole
2015 EY

Steller M. Bie - Weidgraaf

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 17 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 5354445

Datum 19-11-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Vooruitlopend op de controle van de jaarrekening voert de accountant jaarlijks een interimcontrole uit op onze bedrijfsvoering en processen. Op 17 november jl. bracht EY Accountants hierover een managementletter uit. In deze brief gaan wij in op de belangrijkste bevindingen van de accountant en geven wij onze reactie.

Het accent van de brief ligt evenals vorig jaar op de invulling van onze belangrijkste risico's (continu en duurzaam via de P&C cyclus), de decentralisaties in het sociaal domein en de realisatie van bezuinigingen. Daarnaast ligt het accent op de invoering en wijziging van wet- en regelgeving en de wijze waarop we ons als gemeente hierop voorbereiden.

De herziene grondexploitaties komen in de managementletter niet aan de orde. Hierover brengt EY, indien hier aanleiding toe bestaat, een afzonderlijk rapport uit.

De accountant geeft aan dat we op meerdere vlakken stappen hebben gezet en onze interne beheersing op orde hebben. We hebben onze processen in het sociaal domein goed georganiseerd en afspraken gemaakt met onze samenwerkingspartners. De voortgang van bezuinigingen wordt evenals voorgaande jaren goed bewaakt en we hebben concrete keuzes gemaakt ter invulling ervan. De accountant geeft aan dat we op schema liggen met onze voorbereidingen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht en stappen hebben gezet rondom de meldplicht datalekken. We hebben onze bedrijfsvoeringsprocessen in het SSC verder geharmoniseerd en geoptimaliseerd. We laten een nader onderzoek uitvoeren naar de onderbouwingen van het parkeerbedrijf en hebben onze sturing en beheersing op het gebied van verbonden partijen verder verbeterd. De accountant stelt vast dat we onze significante processen op orde hebben en er sprake is van gelijkblijvend danwel verbeterd presteren.

Uiteraard zullen wij onze energie blijvend richten op de beheersing van bovengenoemde onderwerpen.

Collegebrief - Reactie college op Managementletter interimcontrole 2015 EY

Bladzijde 2 van 2

Daarnaast doet de accountant een aantal belangrijke aanbevelingen op het gebied van wijziging van verslaggevingsregels voor waardering grondexploitaties, screening rechtmatigheid, inschrijving UWV, inrichting en aanvullende controle van autorisaties. Wij onderschrijven deze aanbevelingen evenals de overige adviezen en zullen daarmee in de komende periode voortvarend aan de slag gaan.

Tenslotte, hoewel we onze processen goed op orde hebben, blijven we voor een goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2015 afhankelijk van de verantwoording en controle op onze samenwerkingspartners in het sociaal domein. De zorgaanbieders dienen de daadwerkelijke levering van zorg aan te tonen en tijdig een jaarverantwoording aan te leveren. Landelijk blijkt dat een groot deel van de zorgaanbieders momenteel nog niet in staat is om aan deze contractuele verplichtingen te voldoen. Ook vormen de ambtshalve betalingen van PGB's een (landelijk) risico voor de rechtmatigheid. We zijn in nauw overleg met de zorgaanbieders en de Sociale Verzekeringsbank ten aanzien van het tijdig realiseren van de afspraken.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Ingekomen stukken - brief aan raad over besproken punten AC 25 november 2015

AUDIT COMMITTEE

Onderwerp Besluitpunten audit committee bijeenkomst 25 november jl.

Aan de leden van de raad

Telefoon 050 367 77 27 Bijlage(n) Ons kenmerk 5404997
Datum 30-11-2015 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte raadsleden,

Het audit committee heeft 25 november jl. een bijeenkomst gehad. Met deze brief informeren we u kort over de onderwerpen die daar besproken zijn. Het verslag van de bijeenkomst is zoals gebruikelijk naar de raadscommissie F&V gestuurd en zal op de lijst van ingekomen stukken worden geplaatst. Belangrijkste onderwerp tijdens deze vergadering was de bespreking van de managementletter interim controle 2015 van de accountant. Verder is de gemeentebegroting 2016 geëvalueerd, zowel qua product (nieuwe digitale begroting) als het proces van behandeling. Een aantal raadsleden heeft hiervoor de nodige input aangeleverd.

Managementletter interim controle 2015

De accountant heeft met name gekeken naar de bedrijfsvoering en de processen die daaraan ten grondslag liggen. Daarover is hij tevreden maar er zijn ook enkele aandachtspunten. Op pagina 4 van de managementletter staan deze overzichtelijk opgesomd. Ten aanzien van de decentralisaties in het sociale domein heeft de gemeente de processen goed op orde, aldus de accountant. Maar het is nog even de vraag of de zorginstellingen die de gemeente heeft ingehuurd op tijd hun verantwoording (voorzien van accountantsverklaring) kunnen overleggen aan de gemeente. Dat zou het afgeven van een goedkeurende verklaring van de accountant bij de gemeentelijke jaarrekening in de weg kunnen staan. Overigens is dit een landelijk probleem, ook in VNG-verband wordt hierover gesproken. Dit heeft alles met de overgangssituatie te maken.

De accountant heeft uiteraard ook naar de grondexploitaties gekeken, hierover is onlangs een separate rapportage naar de raad gestuurd die gebruikt kan worden bij de bespreking van de herziene grondexploitaties in de raadscommissie R&W. Ten aanzien van Meerstad adviseert de accountant om goed naar het woningaanbod te kijken, zodat dit zo goed mogelijk aansluit bij wat de markt vraagt (huizen in een wat goedkoper segment dan wat aanvankelijk stond gepland voor deze periode). Gezien de lange looptijd van Meerstad zit er genoeg flexibiliteit in om hiermee te schuiven. Landelijke verslaggevingsregels gaan veranderen en dit zou aanvankelijk voor Meerstad een negatief effect hebben. Onlangs is op aandringen van de VNG-commissie Financiën ingestemd (nog niet definitief) met het voorstel om CV's (zoals Meerstad) en BV's buiten deze nieuwe regels te laten, dat is voor Groningen positief. De in 2016 verwachte verkopen ten aanzien van de kantorenlocaties moet volgens de accountant nog wel waargemaakt worden, daarom wordt hier bij de jaarrekeningcontrole extra naar gekeken.

Ingekomen stukken - brief aan raad over besproken punten AC 25 november 2015

Volgvel 1

Onderwerp Besluitpunten audit committee bijeenkomst 25 november jl.

De invoering van de vennootschapsbelasting loopt goed, maar dat betekent wel het nodige voor de gemeente. In VNG-verband wordt gesproken over het verrekenen van eerdere verliezen op grondexploitatie, zoals in ons geval het verlies van 150 miljoen euro op Meerstad. Verder wordt het volgens de accountant nog lastig genoeg om de voorgestelde bezuinigingen als gemeente echt te realiseren. De nieuwe digitale begroting wordt door de accountant een verbetering genoemd, hij komt met enkele suggesties voor optimalisering. Over de schommelingen in de wet BUIG spreekt het audit committee zijn verbazing uit. Over het algemeen is het audit committee tevreden over de heldere en goed doorklikbare managementletter.

Evaluatie begroting nieuwe stijl

Het audit committee heeft de evaluatie van de begroting besproken aan de hand van een memo en van de input die door twee raadsfracties en acht raadsleden is geleverd. In het memo wordt een aantal voorstellen gedaan waar het audit committee zich in kan vinden. Een van de belangrijkste daarvan is het verder verbeteren van de indicatoren. De AC-leden zien graag dat ook leden van de raadscommissies daarbij worden betrokken. De vraag wordt gesteld in hoeverre deze nieuwe begroting echt toegankelijker is voor burgers. Hier worden de nodige vraagtekens bij geplaatst, ook hierin is nog veel te winnen, bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van infographics. Afsproken is dat het audit committee de verbeteringen blijft volgen.

Aanbesteding nieuw accountantscontract

De procedure voor deze aanbesteding is sinds oktober opengesteld, dat betekent dat de externe bureaus de aanbestedingsdocumenten kunnen lezen en er vragen over kunnen stellen. Op 17 december moeten de offertes binnen zijn. Nadere afspraken worden gemaakt over het beoordelingsproces, inclusief een datum waarop de offerrerende bureaus een presentatie gaan geven. De planning is dat er in februari volgend jaar een voorstel voor benoeming aan de raad kan worden voorgelegd. Het nieuwe contract gaat vervolgens per 1 juli 2016 in.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze brief, dan kunt u uiteraard altijd contact opnemen met voorzitter Inge Jongman of secretaris Peter Kommerij. Voor meer informatie verwijzen we u naar het verslag van deze AC-bijeenkomst.

Met vriendelijke groet,
namens het audit committee,

P.A. Kommerij,
Secretaris.

.

Bijlage - verslag audit committee 25 november 2015

GRIFFIE

Bijeenkomst Audit Committee 25 november 2015

Aanwezig: mevr. Jongman (ChristenUnie, voorzitter), dhr. Van der Meide (PvdA), Dhr. Bolle (CDA), dhr. Leemhuis (GroenLinks), dhr. v/d Anker (Student&Stad), mevr. Koebbrugge (VVD), dhr. Dashorst (griffier), dhr. Schroor (wethouder), mevr. De Jong (concerncontroller), Dhr. Drost (EY), mevr. Zandstra (EY), dhr. Kommerij (secretaris).

Afwezig (m.k.): -

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering. Het verslag van 16 september wordt vastgesteld. Ook de jaaragenda voor 2016 is akkoord.

2. Managementletter interim controle 2015

De accountant geeft een korte toelichting. Bij de interim controle wordt met name gekeken naar de processen en de bedrijfsvoering binnen de gemeente. Het oordeel daarover is op zich goed maar uiteraard zijn er wel een aantal aandachtspunten. Deze staan kernachtig omschreven op pagina 4. Daar is ook een dashboard opgenomen waarmee de lezer kan zien welke vooruitgang is geboekt ten opzichte van vorig jaar. Wat de decentralisaties betreft heeft de gemeente de interne processen op orde. Het blijft nog wel even afwachten of de zorginstellingen waar de gemeente een contract mee heeft op tijd hun verantwoording inclusief accountantscontrole kunnen aanleveren. Dit is een landelijk probleem en zou de goedkeuring van onze jaarrekening in de weg kunnen staan. Voor de zorginstellingen is deze procedure nieuw. Waar ze voorheen maar met enkele instanties te maken hadden, zijn dat er nu heel veel. Dat vergt een forse omschakeling. Ook in VNG-verband is dit knelpunt signaleerd en word er nagedacht over een soort overgangsjaar als oplossing. De verwachting nu is dat dit een aantal onzekerheden in de controle gaat opleveren. Volgens de wethouder komt dit waarschijnlijk uit boven de 10 miljoen euro die de raad als maximale norm voor onzekerheden heeft gesteld. Dat zou betekenen dat de accountant een oordeelsonthouding afgeeft bij zijn controle. Dat heeft overigens geen gevolgen voor de vorm van toezicht door de provincie. (Alleen als er geen goedkeurende verklaring door de accountant zou worden afgegeven, zou de provincie het toezicht op de gemeente kunnen verzwaren).

De wethouder geeft in het verlengde hiervan aan dat de gemeente volgend jaar (vanwege de gewijzigde contractvorm die uitgaat van prijs gerelateerd aan kwaliteit) bij de zorg meer zelf gaat bijhouden of de ingekochte zorg op de juiste plek terecht is gekomen. Dan ligt de verantwoordingsdruk dus meer bij de gemeente dan bij de zorgaanbieders.

De accountant geeft aan dat er uiteraard naar de grondexploitaties is gekeken, de raad ontvangt hierover binnenkort een rapportage van de accountant. Ten aanzien van Meerstad vraagt de accountant aandacht voor de types woningen die te koop worden aangeboden en die goed moeten aansluiten bij wat de markt vraagt. Ten aanzien van

1

Bijlage - verslag audit committee 25 november 2015

de kantorenlocaties is er een piek in de te verwachten verkopen voor 2016 opgenomen. De accountant gaat bij de controle op de rekening kijken in hoeverre dit echt wordt gerealiseerd, aan de hand van bijv. concept-overeenkomsten. De voorgestelde wijzigingen rond de verslaggevingsregels inzake grondexploitaties kunnen grote gevolgen hebben voor Groningen. De wethouder wijst er in dit verband op dat hierover in VNG-verband uitgebreid wordt gesproken en het is waarschijnlijk dat CV's en BV's buiten deze wijzigingen vallen. Dat is positief nieuws voor Groningen, want Meerstad is een CV en gezien de lange looptijd van dit project zouden de nieuwe verslaggevingsregels (maximale looptijd 10 jaar, opbrengsten na 10 jaar mogen niet worden geïndexeerd, toerekening van rente en andere kosten niet mogelijk op gronden die nog niet in exploitatie genomen zijn) nogal nadelig kunnen uitpakken. Het Suikerunieterrein is nog wel een risico waar goed naar moet worden gekeken. Verder geldt dat de gemeente 'voldoende beheersmaatregelen' moet treffen tav de eigen gronden. Ook dat werkt 'verzachtend' voor de Groningse situatie. Op korte termijn komt er duidelijkheid over wat de landelijke commissie BBV besluit over de wijziging van de verslaggevingsregels, die op zich niet zo verkeerd zijn. Overigens zijn deze regels geldig vanaf 2016, en niet voor het jaar 2015 waarover de huidige controle gaat.

De accountant geeft aan dat de gemeente de invoering van de vennootschapsbelasting voortvarend heeft opgepakt. De wethouder zegt dat ook dit een onderwerp is dat in de VNG-commissie Financiën wordt besproken. Het gaat dan om de vraag of er rekening wordt gehouden met eerdere verliezen die gemeenten hebben ingeboekt. Als het project Meerstad verder goed afgehandeld wordt, dat lijdt de gemeente uiteindelijk een verlies van 150 miljoen euro op dit project. Dit bedrag is inmiddels afgeschreven en het gaat erom dat dit wel wordt verrekend bij latere winsten op Meerstad. Voor de fiscus is het betalen van vennootschapsbelasting door gemeenten een heel nieuwe tak van sport, ook voor hen is het nog zoeken.

De accountant geeft aan dat ten aanzien van het Shared service centrum aandacht wordt gevraagd voor het verbeteren van de informatievoorziening met name op directieniveau. Ook is de gemeente bezig met de verplichte invoering meldpunt datalekken en vraagt de accountant ten aanzien van de overgang van het financiële systeem Da Finci van 1.0 naar 2.0 aandacht voor de juiste autorisaties, dat is nu nog te ruim. De wethouder merkt op dat de gemeente hiermee aan de slag gaat, net als alle andere aanbevelingen van de accountant.

De accountant wijst nog op de bezuinigingen als aandachtspunt. Dat is nog een grote uitdaging voor de gemeente, maar deze wordt goed opgepakt. Het schema op pagina 4 van de managementletter laat zien welke stappen de gemeente gemaakt heeft in de bedrijfsvoeringprocessen ten opzichte van vorig jaar. Op de meeste onderwerpen is vooruitgang geboekt, alleen bij het proces 'Inkopen en factuurverwerking' is een stap terug gezet. Dat heeft te maken met de overgang van Da Finci 1.0 naar 2.0 en de te ruime autorisaties.

Mevr. Koebrugge vraagt of de gemeente de uitbetalingen aan crediteuren op tijd uitvoert. Daar komen bij haar nog wel eens klachten over binnen.

De wethouder antwoordt dat zijn beeld is dat dit tijdig gebeurt, al zal het in een enkel geval wel eens wat langer duren.

Dhr. Bolle vraagt waarom de accountant spreekt van een 'robuust' weerstandsvermogen, terwijl bij de huidige hoogte de kwalificatie 'matig' past. De accountant geeft aan dat hij in zijn rapportage uit de tekst van het college citeert. Verder vraagt dhr. Bolle waar de accountant op baseert dat de nieuwe begroting als sturingsinstrument sterk aan waarde heeft gewonnen.

Bijlage - verslag audit committee 25 november 2015

Dhr. Drost geeft aan dat de begroting als compact document is gepresenteerd met het accent op doelen en het verband met te leveren prestaties wordt gelegd. Daarmee is er volgens de accountant zeker sprake van een sterkere sturingsmogelijkheden.

Dhr. Bolle vraagt naar het renterisico. In de paragraaf kapitaalgoederen wordt hier op ingegaan, zou dit niet in de paragraaf weerstandsvermogen moeten worden opgenomen?

Dhr. Drost zegt dat in de paragraaf weerstandsvermogen een verwijzing staat naar de paragraaf kapitaalgoederen. Dat is prima op deze manier.

Dhr. Van der Meide vraagt hoe het kan dat we 10 miljoen euro op de wet BUIG overhouden.

Wethouder Schroor antwoordt dat een deel van dat verwachte overschot inmiddels weer wordt ingezet voor hetzelfde doel. Het signaal was dat er met de komst van het nieuwe verdeelmodel slechts marginale verschuivingen zouden plaatsvinden voor 2016. Toen kwam het bericht dat Groningen voor 2016 17 miljoen euro minder ontvangt. Verder is er sinds een aantal jaren sprake van een nieuwe vorm van financiering. De gemeenten krijgen een bedrag en daar moeten ze het mee doen. Een dikke plus of dikke min zou niet moeten, vandaar ook een herverdelingsmodel, dat nu (nog) niet goed uitpakt.

Dhr. Van der Meide merkt op dat het risico van een lening aan Infoversum blijkbaar niet helemaal goed is ingeschat, ook door de accountant niet.

Dhr. Drost zegt dat de accountant in het kader van zijn controleopdracht niet specifiek naar elke lening kijkt, maar wel naar het totaal van de leningen.

Dhr. Bolle vraagt nog naar de opmerking van de accountant over de waarde van het gemeentelijk vastgoed. Wat is daarbij van belang?

Mevr. Zandstra geeft aan dat er jaarlijks een analyse wordt uitgevoerd, waarbij wordt gekeken of deze panden niet voor te hoge bedragen in de boeken staan. Er staan enkele gemeentepanden leeg, en dan is de marktwaarde vaak lager dan de boekwaarde.

Mevr. De Jong merkt op dat er nu een onderzoek naar loopt, ook vanwege de oprichting van een gemeentebreed vastgoedbedrijf, die met reële cijfers een start wil maken. Het is nog niet bekend wanneer dit onderzoek klaar is. Bijvoorbeeld het gebouw aan de Gotenburgweg staat in de boeken voor een bedrag waarvoor het niet te verkopen is op de markt.

De voorzitter bedankt de accountant voor de heldere en doorklikbare managementletter, deze komt op 2 december in de raadscommissie F&V aan de orde.

3. Evaluatie begroting 2015

De voorliggende evaluatie wordt besproken. De AC-leden onderschrijven dat goede indicatoren belangrijk zijn, hierin kan nog een verbetering worden gemaakt. Daarbij kunnen ook de leden van de raadscommissies worden betrokken. De griffie denkt na over hoe deze inbreng vorm gegeven kan worden. Mevr. Koebrugge merkt op dat eigenlijk in de raadsvoorstellen al goede indicatoren opgenomen zouden moeten worden. Door de AC-leden wordt benadrukt dat raadsleden wel technische vragen moeten kunnen blijven stellen over de begroting, ook na de vragencarrousel. Verder zou deze nieuwe begroting voor burgers meer toegankelijk moeten zijn, wat hebben we daarvan gemerkt? Het aantal hits van de website zal nog worden nagevraagd en ook het aantal mensen dat het bericht op facebook heeft aangeklikt zal worden opgezocht. Geconcludeerd wordt dat de begroting wel een stuk transparanter is geworden, maar er blijven nog de nodige verbeterpunten over. Ook de zoekfunctie

Bijlage - verslag audit committee 25 november 2015

kan verder verbeterd worden. De in de evaluatie genoemde aandachtspunten zullen als leidraad worden gebruikt bij het verder verbeteren van de begroting voor volgend jaar. Het audit committee zal hierin worden meegenomen.

Verder ligt nog de vraag voor of ook de gemeenterekening 2015 digitaal moet worden opgesteld. Deze zal dan wel zoveel mogelijk aansluitend op de nieuwe begroting worden opgesteld en waar het gaat om rapportages over de activiteiten korter zijn dan in de vorige rekening. De leden van het AC geven aan dat de rekening 2015 zoveel mogelijk de begroting van 2015 moet volgen. Dat betekent dat er voor 2015 geen digitale website van de gemeenterekening komt, maar alleen een boekwerk.

4. Rondvraag

Dhr. Bolle vraagt waarom de lening aan Euroborg wel is opgenomen in het weerstandsvermogen als risico en de lening aan Martiniplaza niet.

Dhr. Drost zegt dat de accountant hier goed naar gaat kijken in het kader van de controle op de jaarrekening. Het gaat uiteindelijk om de inschatting van het risico of iets wel of niet wordt opgenomen in het weerstandsvermogen. Hij komt erop terug.

Europese aanbesteding: de voorgestelde data voor instructie beoordeling (6 januari van 15.00 – 16.00 uur) en bespreking ervan (op 20 januari van 12.30 – 13.30 uur) zijn akkoord. Dat geldt ook voor de dag van de presentaties, die wordt vastgelegd op vrijdag 29 januari 2016. De wethouder merkt op dat hij de rollen zuiver wil houden, het gaat tenslotte om de accountant van de raad. Daarom doet hij niet mee in het beoordelingstraject, maar hij wil wel graag bij de presentaties aanwezig zijn. Daar kan hij met het stellen van vragen e.d. voor de raad van meerwaarde zijn. De leden van het AC vinden dit een prima voorstel.

De voorzitter sluit de vergadering.

	Datum afspraak	Gemaakte afspraken	Status
1.	15 mei 2015	In de rapportage bij de jaarrekening zal de accountant volgend jaar ingaan op de stand van zaken onrechtmatige bestedingen personeel, zodat de raad kan nagaan of dit voldoende is opgepakt.	
2	24 juni	Er wordt nog wel een boekwerk van de begroting 2016 beschikbaar gesteld aan de woordvoerders van de conceptbegroting, naast de webversie. In enkele jaren zal dit worden afgebouwd en blijft alleen de webversie over.	
3	24 juni/16 september	Er wordt een evaluatiesessie georganiseerd voor de leden van het AC om terug te kijken en na te denken over hoe het AC de raad nog beter van dienst kan zijn. Datum hiervoor: 14 oktober van 11.30 – 12.30 uur.	afgehandeld

Bijlage - verslag audit committee 25 november 2015

Volgende reguliere bijeenkomst: 20 januari 2016.